

BURSA İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI

22-26 ŞUBAT 2021

ÇALIŞTAY RAPORU

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI

22 – 26 ŞUBAT 2021

Çalıştay Raporu

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İLETİŞİM

Telefon: 444 16 00 / Büyükşehir Belediyesi Rehberi

Faks: (0224) 716 15 50

Adres: Zafer Mh. Ankara Yolu Cd. C Blok No:1 PK:16080 Osmangazi / BURSA

E-Posta: beyazmasa@bursa.bel.tr

KEP Adresi: bursabuyuksehir.genelevrak@hs03.kep.tr

İTÜNOVA TTO İLETİŞİM

Telefon : 90 (212) 285 03 13

Faks : 90 (212) 285 25 94

Adres: Reşit Paşa Mah. Katar Cad. No:4, İç Kapı No:1101 34467 Sarıyer / İstanbul

E-Posta : ariteknokent@ariteknokent.com.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	6
2. AÇILIŞ VE TASLAK BURSA 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI SUNUMU (22 ŞUBAT 2021)	8
3. ÇALIŞTAYDA İFADE EDİLEN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER.....	10
3.1. ULAŞIM VE LOJİSTİK TOPLANTISI (23 ŞUBAT 2021)	10
3.1.1. PARALEL OTURUM 1:	10
3.1.2. PARALEL OTURUM 2:	13
3.1.3. PARALEL OTURUM 3:	18
3.1.4. PARALEL OTURUM 4:	22
3.1.5. PARALEL OTURUM 5:	27
3.1.6. PARALEL OTURUM 6:	30
3.1.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (ULAŞIM-LOJİSTİK)	36
3.2. HİZMETLER VE TURİZM TOPLANTISI (24 ŞUBAT 2021)	41
3.2.1. PARALEL OTURUM 1:	41
3.2.2. PARALEL OTURUM 2:	47
3.2.3. PARALEL OTURUM 3:	50
3.2.4. PARALEL OTURUM 4:	53
3.2.5. PARALEL OTURUM 5:	57
3.2.6. PARALEL OTURUM 6:	61
3.2.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (HİZMETLER VE TURİZM)	67
3.3. KONUT VE DONATILAR TOPLANTISI (24 ŞUBAT 2021)	73
3.3.1. PARALEL OTURUM 1:	73
3.3.2. PARALEL OTURUM 2:	76
3.3.3. PARALEL OTURUM 3:	79
3.3.4. PARALEL OTURUM 4:	82
3.3.5. PARALEL OTURUM 5:	85
3.3.6. PARALEL OTURUM 6:	88
3.3.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (KONUT VE DONATILAR)	94
3.4. SANAYİ VE TARIM TOPLANTISI (24 ŞUBAT 2021).....	100
3.4.1. PARALEL OTURUM 1:	100
3.4.2. PARALEL OTURUM 2:	108
3.4.3. PARALEL OTURUM 3:	112

3.4.4.	PARALEL OTURUM 4:	115
3.4.5.	PARALEL OTURUM 5:	123
3.4.6.	PARALEL OTURUM 6:	125
3.4.7.	BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (SANAYİ VE TARIM)	132
4.	GENEL DEĞERLENDİRME.....	142
5.	EKLER.....	146

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Ulaşım ve Lojistik Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu	38
Tablo 2 Hizmetler ve Turizm Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu	69
Tablo 3 Konut ve Donatılar Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu.....	96
Tablo 4 Sanayi ve Tarım Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu	134
Tablo 5 Doğal Yapıya İlişkin Sorun ve Öneriler Tablosu	140

1. GİRİŞ

Bursa Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı'nca hazırlıkları tamamlanmış olan taslak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı'nına ilişkin ilgili tüm paydaş temsilcilerinin görüş, öneri ve yorumlarını alabilmek amacı ile 22-26 Şubat 2021 tarihleri arasında, beş gün süren bir çalıştay düzenlemiştir. Çalıştayın moderatörlüğünü, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Bursa Teknik Üniversitesi'nden öğretim üyeleri üstlenmişlerdir.

Çalışmaya, merkezi yönetime bağlı yerel kurum ve kuruluşlar, Bursa-Bilecik-Eskişehir Kalkınma Ajansı, ilçe belediyeleri, sivil toplum örgütleri, meslek odaları, sanayi ve ticaret odaları, ilgili özel sektör temsilcileri ile organize sanayi bölge müdürlükleri temsilcileri olmak üzere toplam 179 katılımcı davet edilmiştir (EK-1). Çalıştay, çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Çalıştay öncesinde Bursa Büyükşehir Belediyesi'nce katılımcılardan taslak plana ilişkin öncelikli eleştiri ve önerilerini, en az beş başlık halinde, yazılı olarak iletmeleri talep edilmiştir (Sorun – Öneri Formu örneği EK-2'de sunulmaktadır).

Beş gün süren çalıştayın ilk gününde, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Alınur AKTAŞ'ın açılış konuşmasını takiben taslak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı genel bilgilendirme sunumu gerçekleştirilmiştir. Çalıştayın diğer dört gününde çevre düzeni planı; "ulaşım ve lojistik, hizmetler ve turizm, konut ve donatılar ile sanayi ve tarım" olmak üzere dört tema kapsamında ele alınmış ve her tema için ayrı günlerde toplantı gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda görüşlerin daha detaylı ve verimli olarak alınabilmesi amacı ile her tema, paralel altı oturumda çalışma grupları tarafından tartışılmıştır. Her bir çalışma grubunda farklı moderatör ve raportörler görev almıştır.

Çalıştay programı aşağıda aktarılmaktadır;

1.Gün: 22 Şubat 2021 Pazartesi

- Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı'nın Açılış Konuşması
- Taslak Bursa İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, genel bilgilendirme sunumu

2.Gün: 23 Şubat 2021 Salı (Ulaşım ve Lojistik)

- Ulaşım ve Lojistik Sunumu
- Paralel Oturumlar / Çalışma Grupları Yönetimi

3.Gün: 24 Şubat 2021 Çarşamba (Hizmetler ve Turizm)

- Hizmetler ve Turizm Sunumu
- Paralel Oturumlar / Çalışma Grupları Yönetimi

4.Gün: 25 Şubat 2021 Perşembe (Konut ve Donatılar)

- Konut ve Donatılar Sunumu
- Paralel Oturumlar / Çalışma Grupları Yönetimi

5.Gün: 26 Şubat 2021 Cuma (Sanayi ve Tarım)

- Sanayi ve Tarım Sunumu
- Paralel Oturumlar / Çalışma Grupları Yönetimi

Her çalışma grubunda görev alan moderatör, raportör ve Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcileri;

- 1. Çalışma Grubu:** Moderatör Prof. Dr. Mehmet Ocağcı, Raportör Y. Şehir Plancısı Burcu Alicikoğlu, BBB Temsilcisi Y. Şehir Plancısı Onur Acar
- 2. Çalışma Grubu:** Moderatör Prof. Dr. Handan Türkoğlu, Raportör Araş. Gör.Ezgi Karataş, BBB Temsilcisi Şehir Plancısı Gülşah Görgülü Görücü
- 3. Çalışma Grubu:** Moderatör Prof. Dr. Şevkiye Şence Türk, Raportör Araş. Gör. Ebru Satılmış, BBB Temsilcisi Şehir Plancısı İsmail Ayas
- 4. Çalışma Grubu:** Moderatör Prof. Dr. Fatih Terzi, Raportör Araş. Gör. Aslı Ulubaş Hamurcu, BBB Temsilcisi Şehir Plancısı Güray Çöpoğlu
- 5. Çalışma Grubu:** Moderatör Prof. Dr. Turgay Kerem Koramaz, Raportör Şehir Plancısı Beliz Çakır, BBB Temsilcisi Şehir Plancısı Mustafa Enes Toksöz
- 6. Çalışma Grubu:** Moderatör Doç. Dr. Gökçen Kılınç Ürkmez, Raportör Araş. Gör. Zeynep Erdoğan, BBB Temsilcisi Şehir Plancısı Leyla Peker Doğan

Taslak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı çalıştay raporunda, tartışılan temalara ilişkin katılımcıların sözlü veya yazılı olarak ifade ettikleri taslak plana ilişkin sorunlar, öneriler ve değerlendirmeler derlenerek temalara göre dört bölüm halinde aktarılmaktadır. Her bölümün sonunda katılımcıların ortak olarak ifade ettikleri konular özetlenerek sunulmakta ve akabinde daha detaylı görüş ve önerilere tablo formatında yer verilmektedir. Son bölümde ise tüm konu başlıklarına ilişkin iletilen görüşlerin genel değerlendirmesi yer almaktadır.

2. AÇILIŞ VE TASLAK BURSA 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI SUNUMU (22 ŞUBAT 2021)

Çalıştayın ilk günü, davetli paydaşların katılımı ile gerçekleşmiştir.

İlk gün çalıştayının moderatörlüğünü yürüten **İstanbul Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI**, Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı Sayın Alinur AKTAŞ'ın açılış konuşması yapacağını ve ardından taslak çevre düzeni planının genel sunumunun gerçekleşeceği bilgisini aktararak katılımcılara beş günlük çalıştay programını sunmuş, çalıştayda görev alacak moderatör ve raportörler ile çalıştay boyunca plana ilişkin sunumları gerçekleştirecek Bursa Büyükşehir Belediyesi yetkililerini tanıtmıştır. Ardından çalıştayın amacının, katılımcıların taslak çevre düzeni planına ilişkin görüş ve önerilerinin, yazılı ve sözlü olarak alınması olduğunu hatırlatan Ocağcı, açılış konuşmasını yapmak üzere sözü Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Alinur AKTAŞ'a tevdi etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Alinur AKTAŞ, katılımcıları selamladıktan sonra Bursa ili açısından önemli bir eşikte olduğunu, düzenlenen bu çalıştayların Bursa'nın gelecekteki şeklinin belirlenmesi açısından önemli bir altyapı teşkil edeceğini vurgulamış ve emeği geçen herkese teşekkürlerini ileterek konuşmasına başlamıştır.

Bursa'nın özellikleri itibari ile çok yönlü bir il olduğuna ancak çok önemli avantajları olduğu kadar dezavantajlı yönlerinin de bulunduğuna değinmiştir. Bursa'da geçmişte yapılmış olan planlarda bazı hesaplamaların tutmadığını ve planda öngörülmemiş önemli değişim ve dönüşümlerin yaşandığını belirterek, bu açıdan yapılmakta olan çalıştayın önemine yeniden vurgu yapmıştır.

Sayın Aktaş, Bursa ilinin çok dinamik bir şehir olmak ile birlikte sanayi baskısı altında olduğunu, özellikle İstanbul'da nüfus ve sanayi açısından yaşanan doluluğun Bursa ilinde de ciddi bir sanayi ve nüfus baskısı yaratmakta olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Bursa'nın nüfus yapısına değinen Sayın Aktaş, ilin büyük bir kırsal nüfusa sahip olduğunu ancak 3.100.000 kişilik nüfusun 2.200.000'inin birbirine komşu-bitişik 3 büyük ilçede yaşadığını belirtmiştir. Bursa'nın ilçelerinin birbirinden farklı önemli özelliklere sahip ilçeler olduğunu belirterek örnek olarak Mudanya'nın denizi, Karacabey ile Kemalpaşa ilçelerinin tarımsal yapısı, İznik ilçesinin tarihi geçmişi ile ön plana çıkmakta olduğunu aktarmıştır.

Sayın Aktaş, Bursa'nın geleceğinin tarif edilmesine ilişkin olarak ise Bursa'da yaşayan sanayici, emekli, kadın nüfus vb. farklı iş, gelir, cinsiyet veya sosyal gruplardan kişilerin her birinin Bursa iline yönelik farklı bir gelecek tarif etmekte olduğunu ifade etmiştir.

Şu an yürürlükte olan 2020 yılı projeksiyonlu 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı'nın Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Bursa Valiliği işbirliği ile hazırlanarak 1998 yılında onaylandığını belirten Sayın Aktaş, planda projeksiyon nüfusunun 3.000.000 – 3.400.000 aralığında

öngörüldüğünü, Bursa'nın mevcut nüfusunun 3.101.000'e ulaştığını ve planın bu açıdan dengeli olduğunu ifade etmiştir. Ancak Aktaş, 1996 yılında Belediye Başkanı olan Sayın Erdem SAKER'in 25 yıl önce Bursa için belirtmiş olduğu tüm sorunların eksiksiz olarak halen tartışılmakta olduğunu ve henüz çözümlenemediğini belirtmiş ve içinde bulunulan planlama döneminde aynı sorunların ele alınması gerektiğini ifade etmiştir. Bu açıdan ortak akıl ve tüm paydaşların katılımı ile planlama kararlarının alınmasının önemini yeniden vurgulamıştır.

Sayın Aktaş, hazırlanmakta olan taslak çevre düzeni planında 2040 yılı için öngörülen nüfusun 4.250.000 kişi olduğunu, bu rakamın da mevcut planlı alan nüfusunun yaklaşık 350 bin kadar fazlasına denk olduğunu belirtmiştir.

Sayın Aktaş son olarak esas hedefin "doğal ve kültürel zenginliğini koruyan, yaşatan, sektörel çeşitliliğini insan, çevre ve bilgi odaklı geliştiren ve üreten, rekabet gücüne sahip, yenilikçi, yaşam kalitesi yüksek, güvenli ve bölgesinde öncü Bursa olmak" vizyonuna ulaşmak olduğunu aktarmıştır. Bursa'nın, Türkiye'nin 4. büyük şehri, 2. büyük ihracatçı şehri olduğunu, doğal ve tarihi varlıklar açısından çok zengin bir il olduğunu ve doğal ve tarihinin yapının korunmasında planın önemli bir altyapı sunması gerektiğini vurgulamıştır.

Özellikle sanayi organizasyonunun ve bu organizasyonun şehirle bütünleştirilmesinin Bursa için büyük bir önem taşıdığını, şehir merkezinde 3 OSB ve çok köklü kuruluşların bulunduğunu belirterek planı hazırlayanlara ve katkı koyanlara teşekkür ederek sözü tekrar moderatör Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI'ya vermiştir.

Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI, çalışmaya katılan merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum örgütleri, meslek odaları, sanayi ve ticaret odaları ve üniversite temsilcilerinin plana ilişkin görüşlerini aktarmalarının son derece değerli olduğunu tekrar vurguladıktan sonra, 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı, planlama ekibinde görev alan Onur ACAR ve Leyla DOĞAN'ı planın sunumunu yapmak üzere davet etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nden Y. Şehir Plancısı Onur ACAR ve Leyla DOĞAN, 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı'nı, mevcut durum, geçmiş çevre düzeni planları, planlama bölgeleri, plan kararları ve önemli plan hükümleri kapsamında detaylı olarak sunmuşlardır. Katılımcılara çalıştay öncesinde iletilen plan ve plan notlarının çalıştayın devamında katılımcılar tarafından değerlendirilerek tartışılacağını hatırlatarak sunumlarını tamamlamışlardır.

3. ÇALIŞTAYDA İFADE EDİLEN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, dört tema kapsamında gerçekleştirilen çalıştay toplantılarında katılımcıların yazılı ve sözlü olarak aktardığı sorunlar, öneriler ve değerlendirmeler paralel oturumlar özelinde ve bölüm sonlarında yer alan genel değerlendirmeler ile birlikte aktarılmaktadır.

Buna göre çalıştay bulguları, “ulaşım ve lojistik, hizmetler ve turizm, konut ve donatılar ile sanayi ve tarım” konularına göre aşağıda sunulmaktadır.

3.1. ULAŞIM VE LOJİSTİK TOPLANTISI (23 ŞUBAT 2021)

Paydaşların katılımı ile gerçekleşen ikinci günün ilk oturumunda taslak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı, “ulaşım ve lojistik” konusu kapsamında Şehir Plancısı Mustafa Enes TOKSÖZ tarafından sunulmuştur.

Sunumun ardından paydaşlar altı paralel çalışma grubu halinde farklı odalarda taslak çevre düzeni planını, ulaşım ve lojistik başlığı çerçevesinde çevrimiçi değerlendirerek görüşlerini iletmiştir.

Altı çalışma grubuna ilişkin çalıştay bulguları aşağıda aktarılmaktadır.

3.1.1. PARALEL OTURUM 1:

1 numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Ocağcı; raportörlüğünü Y. Şehir Plancısı Burcu Alicikoğlu yürütmüştür. Y. Şehir Plancısı Onur Acar, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Meteoroloji Mühendisler Odası İkinci Başkanı İsmail KÜÇÜK; iklim değişimi ve buna bağlı risklere dikkat çekerek, meteoroloji ve iklim değişikliğine ilişkin tespitlerin çok fazla veri ve parametreyi içeren farklı modellerden üretildiğine ve yanlış hesaplamalar ve yorumlamaların planları yanlış yönlendirebileceğine dikkat çekmiştir. Buna ilişkin olarak taslak çevre düzeni planında sıcaklık ve yağış dışında bir parametreye yer verilmediğini, meteorolojiye ilişkin içeriğin sunumda yer almadığını belirtmiştir.

Ayrıca taslak çevre düzeni planında ulaşım konusunda yapılan çalışmalara ilişkin olarak meteorolojik unsurlar ve parametrelere bakılıp bakılmadığını merak ettiğini belirterek, örnek olarak kirleten – etkileyen - etkilenen alanların incelenip incelenmediğini sorgulamıştır. Planlama çalışmasında bir meteoroloji mühendisinin mutlaka bulunması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca plan sunumunda aktarılan sıcaklık ve yağışlarla ilgili değerlendirmeye katılmadığını aktarmıştır.

TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası, Bursa İl Temsilcisi Feryal Biçkici, Sayın İsmail Küçük'ün ifadelerine katıldığını belirterek, taşkınlar konusunda yaptıkları çalışmalara istinaden yollarda tüm geçişlerin mutlaka taşkın demirlerine göre yapılması gerektiğini eklemiştir. Ayrıca çevre düzeni planı hazırlarken mutlaka bir meteoroloji mühendisinin bulunması gerektiği fikrine de katıldığını belirtmiştir.

Orhangazi Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Erol Atırlı; İstanbul'dan Bursa'ya gelirken ilk giriş kapısının Orhangazi olduğunu, Orhangazi ilçesinin yeni otomotiv fabrikası ve limanlara Bursa il merkezinden daha yakın olduğunu ifade etmiştir. Taslak çevre düzeni plan şemasında, Yalova il sınırında, Orhangazi çıkışında sanayi ve depolama alanı olarak işaretlenmiş olan bölgenin, hem limanlara hem yeni yapılacak otomotiv fabrikasına hem de otoyol bağlantı yollarına uzak bir mesafede olduğunu belirtmiş, lojistikçilerle de yaptıkları görüşmelere istinaden oda olarak bu konunun yeniden gündeme alınmasını talep etmiştir. Alternatif olarak hem tarım dışı alanlara sahip olan hem de liman-otoyol çıkışına çok yakın bir yerde bulunan Karsak bölgesini önermiştir. Taslak planda yer aldığı gibi planlanırsa, limanlardan lojistik ve sanayi depolama alanlarına gidildiğinde şehir merkezinin üzerindeki trafik yükünün artabileceği uyarısında bulunmuştur.

Osmangazi Belediye Başkanlığı, Kentsel Tasarım Müdürlüğü'nden Y. Şehir Plancısı Neslihan Zülal Ercoşkun, metro ve araç parkı ilişkisinin Bursa'da önemli bir sorun olduğunu, bu ilişkinin taslak çevre düzeni planında tekrar ele alınması gerektiğini kişisel görüşü olarak iletmiştir.

İlçe özelinde metro ağlarına ihtiyaç duyulduğunu belirten Sayın Ercoşkun, Bursa geneli için de trafik yoğunluğuna dikkat çekerek, metro istasyonlarına yakın otoparklar ile şehir içi akslarda yer alan araç trafiğinin hafifletilebileceğini değerlendirilmiştir.

Ayrıca yine ilçe özelinde sanayi bölgeleri ve bu bölgelerin hinterlandlarında lojistik merkezlerin (tır parkları, depolama merkezleri, vs) planlanması hususunun değerlendirilmesini önermiştir.

Ek olarak, sunumda aktarılan "mülkiyet dokusu doğrultusunda belirtilecek olan yeşil çevre yolu uygulanacaktır" ifadesine ilişkin "yeşil çevre yolu" tanımlamasının çok net yapılması gerektiğini, konuya ilişkin davalar açılması durumunda tanım çok net olmaz ise hukuki sıkıntılar yaşanabileceğini ifade etmiştir.

Sayın Ercoşkun sunumda aktarılan "yüksek çevre dostu araç yakıt teknolojisi kullanılacaktır" ifadesine ilişkin, hibrit ve elektrikli araç kullanımının giderek yaygınlaştığını ve planda bu konuya ilişkin bir yaklaşımın da ele alınabileceğini belirtmiştir. Ayrıca Avrupa'da karbon yakıt kullanımının yasal çerçeve doğrultusunda azaltılmaya çalışıldığını aktararak, bunun plan kararlarına da yansıtılabileceğini belirtmiştir.

Son olarak, "intermodal bir ulaşım sisteminin kurulacağı lojistik merkezi" ifadesine ilişkin, yaklaşımı çok olumlu bulmak ile birlikte bahsedilen lojistik merkezini taslak çevre düzeni planı şemasında da yer almasının alt ölçekli planları yönlendirme açısından önemli olduğunu ifade etmiştir.

Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Üyesi ve TÜRİSAB Güney Marmara Yönetim Kurulu Üyesi Muhammed Ali VARLI, sunumda aktarılan “raylı sisteme paralel tüm lastik tekerlekli toplu taşıma araçlarının kaldırılması” ifadesinin net olarak anlaşılması konusunda uyarıda bulunmuştur.

Ayrıca turizm anlamında ön plana çıkan İznik ilçesine ilişkin ciddi ulaşım sorunları yaşandığını, İznik’in yeterli toplu taşıma imkânlarına sahip olmadığını, turizm açısından önemli bir merkez olması nedeniyle İznik’e ulaşımın alternatif ulaşım sistemleri ile birlikte yeniden ele alınması gerektiğine ilişkin görüşünü ifade etmiştir.

T.C. Bursa Valiliği, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü’nden Kürşat VERAL, İzmir istikametinden başlayıp Ankara istikametinde devam eden ana ulaşım aksına alternatif yolların belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca stadyum ve Mudanya bağlantısının bulunduğu Acemler kavşağında yaşanan trafik sıkışıklığına değinerek, herhangi bir afet anında bu bölgenin tamamen tıkanma ihtimali olduğunu, bu bölgede alternatif bağlantıların nasıl olacağı konusunun taslak çevre düzeni planında tartışılması gerektiğini ifade etmiştir.

Teknoloji Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TEKNOSAB)’nden Bölge Müdürü İlker ER, ulaşım altyapısı ve kapasitesinin yetersiz olduğunu, alternatif ulaşım projelerinin bulunmamasını ve kentin net bir lojistik stratejisinin olmamasını, ulaşım ve lojistik konusuna ilişkin önemli sorunlar olarak tanımlamıştır. Planlama bölgeleri, yeni gelişme alanları ve yeni sanayi alanlarına yönelik yeni ulaşım ağlarının tasarlanması gerektiğini, ayrıca yeni gelişmekte olan Batı Planlama Bölgesi’nin toplu taşıma güzergâhlarına dâhil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Er, şehrin doğu ve batısında yer alacak olan lojistik alanların plan üzerinde gösterilmesi gerektiğini, ek olarak liman kapasitelerinin sorgulanması gerektiğini ve demiryolu ile entegre çalışan intermodal taşımacılık güzergahlarının belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Ulaşım Dairesi Başkanlığı’ndan Bilal BAL, yazılı olarak ilettiği görüşünde ulaşım ve erişilebilirlik kapasitesinin yetersizliğini ve alternatif ulaşım olanaklarının bulunmamasını kentin önemli problemleri olarak ifade ederek, ulaşım bağlantılarının mikro ve makro ölçekte planlanarak alternatif ulaşım olanakları ile birlikte geliştirilmesi gerektiğini savunmuş ve özellikle Kuzey-Güney yönlü erişilebilirliğin artırılması gerektiğini bildirmiştir.

Bursa Vakıflar Bölge Müdürlüğü’nden Özcan KIZILAY, yazılı olarak ilettiği görüşlerinde kent giriş ve çıkışlarında yer alan yoğun sanayi ve ticari fonksiyonların neden olduğu görüntü kirliliğine değinmiştir. Ayrıca Bursa Yenişehir Havaalanı’nın kent merkezine 45 dk. uzaklıkta olduğunu ve yer seçimi olarak yanlış karar verilmiş olduğunu, bu sebeple kentlilerin İstanbul havalimanını kullandıklarını belirterek, şehrin ulaşım ağı kalitesini arttırmak adına, şehirler arası otobüs terminaline de entegre olabilecek konumda yeni bir havaalanı planının geliştirilmesi gerektiğini iletmiştir.

3.1.2. PARALEL OTURUM 2:

2. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Handan Türkoğlu; raportörlüğünü Araş. Gör. Ezgi Karataş yürütmüştür. Şehir Plancısı Gülşah Görgülü Görücü, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Nazan SOYAL, sanayi alanlarının plan üzerindeki sınırlarının hatalı işlenmiş olduğunu ve Gemlik Bölgesi'nde ilan edilmiş olan endüstri bölgesinin planda serbest bölge olarak görüldüğünü belirtmiştir. Organize sanayi bölgeleri ile ilgili kanunlara atıf yapan ek plan notları düzenlenmesi ve organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgelerinin kendi planlarına tâbi alanlar olduğunu belirten bir plan notu eklenmesi gerektiğini beyan etmiştir. Bu bölgelerin lojistik, demiryolu ve ulaşım bağlantıları ile bütünlüklerinin sağlanması yönünde de bir çözüm stratejisi beklentisi içinde olduğunu iletmiştir.

Ayrıca, Başköy mevkiinde üzerinde sanayi ruhsatı ile faaliyetini sürdüren alanlarda sanayicilerin bakanlıktan OSB olma talebinde bulduklarını ancak bu bölgenin taslak çevre düzeni planında kentsel servis alanı olarak görüldüğünü belirterek bu kararın sebebini öğrenmek istemiştir. Benzer şekilde, Orhangazi ilçesinde yürürlükteki çevre düzeni planında irdelenecek sanayi alanı olarak gösterilen ve Bursa DÖKTAŞ A.Ş.'nin faaliyetinin devam ettiği alanın, taslak çevre düzeni planında tarım alanı ve sulama alanı olarak gösterildiğini dile getirmiştir.

Son olarak B.1.7 numaralı plan notunda, alt ölçekli planlarda Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin görüşünün alınmasına dair plan hükmünde bahsedilen planların kapsamını sorgulayarak, tüm planlar için mi yoksa doğal alanların düzenlenmesine ilişkin kararlar için mi geçerli olduğunun belirtilmesi gerektiğini vurgulamış, uygulamada karşılaşılabilecek sorunları önleyecek şekilde notun yeniden düzenlenmesini önermiştir.

Gürsu Belediye Başkanlığı'ndan Şehir Plancısı Aslı BALABAN, yürürlükteki çevre düzeni planında Gürsu ilçesinde yer alan tarım alanlarında soğuk hava deposu, besicilik tesisi gibi tarımsal yapılara izin verildiği ancak uygulamada bu yapıların daha çok ticari amaçlara hizmet ettiğini ve yapılaşma riskine yol açtığını belirtmiştir. Taslak çevre düzeni planında, amacından farklı kullanımlara sebebiyet verebilecek bu nitelikteki plan notlarının kaldırılması gerektiğini savunmuştur.

Sayın Balaban, Gürsu'nun çok göç alan bir bölge olduğunu ve yürürlükteki çevre düzeni planında önerilen nüfus projeksiyonu ile 2030 yılı için öngörülmüş nüfus projeksiyonlarının birbirini karşılamadığını dile getirmiştir. Ayrıca, planda Gürsu ilçesinde üniversite alanı olarak gösterilmiş alanın düzeltilmesi gerektiğini, çünkü üniversite kullanımının mahkeme kararı ile iptal edilmiş olduğunu belirtmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nden Uzman Yardımcısı Çiğdem ÖZONAT, B.2.4 hükmü, su havzalarının mutlak ve kısa mesafelerine ilişkin plan notlarında yer alan "mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında" ibaresinin ileride yetki sorunu yaratabileceğini, bu hükmün, havzanın tümünde geçerli olacak şekilde değiştirilmesi gerektiğini savunmuştur. İçme suyu havzalarında da koruma planları onaylandıktan sonra yönetmelik hükümlerinin değil, koruma planı hükümlerinin geçerli olması gerektiğini savunmuştur. Bu sebeple B.2.4.1 hükmünün "içme suyu havzalarında koruma planları belirleninceye kadar içme suyu havzaları koruma planı hükümleri geçerlidir" şeklinde düzenlenmesinin daha doğru olacağını iletmiştir.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Efer ALABOZ, teleferikle ilgili B.3.1.5.6 Maddeli plan notu dışında bu konuda alınmış başka bir karar olup olmadığını öğrenmek istemiştir.

Sayın Alaboz, Suuçtu Tabiat Parkı, Sadağı Tabiat Parkı ve Uludağ Milli Parkı sınırlarının çevrilip, ilgili plan notlarına bu alanlarda verilecek kararların Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacağına ve B.2.13.6.1 plan notuna ise Uzun Devreli Gelişme Revizyon Planı'nın hükümlerinin geçerli olacağına dair ibarelerinin getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kurum olarak bu bölümde yalnızca B.2.13.6.4 numaralı plan notunun kalması taraftarı olduklarını vurgulamıştır. Ayrıca B.3.1.1.1 numaralı Uludağ Milli Parkı başlığı altındaki beş maddenin kaldırılıp, yine bu alandaki ve ayrıca B.3.1.1.2'deki Alaçam bölgesinin Milli Park sınırları içerisinde giren alanındaki ilgili plan ve projelerin Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacağına dair ifadenin eklenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Son olarak, İznik Gölü Sulak Alanı sınırlarının işlenmesi gerektiğini, buradaki kararların yasal olarak Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından alındığını ve aynı kurum tarafından yapılmış olan İznik Sulak Alanı Acil Eylem Planı'nın devreye sokulması gerektiğini ifade etmiştir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı'ndan Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY, mevcut ve planlanan metro hattının çevresel tahribatın azaltılması amacı ile yer üstünden geçmesi yerine, yer altından geçirilmesini önermiş, önerilen ekspres yolun (kuzey çevre yolu) ise kentin kuzeye doğru yayılmasını teşvik edeceği gerekçesi ile ilgili yolun gerekliliğinin sorgulanması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Aksoy, kazanılmış davalara rağmen Samanlı bağlantı yolunun yapıldığını ve bu süreçlerde odalardan herhangi bir görüş alınmadığını dile getirmiştir. Ayrıca 2011 yılında yapılmış olan çalışmaların taslak çevre düzeni planına yansımamış olmasının sebeplerini öğrenmek istemiş, bu çalışmalarda belirlenmiş olan stratejik eksenlerin taslak planda korunduğunu ancak ortaya çıkan planın bu eksenler ile uyumsuz olduğunu ifade etmiştir. Bu görüşe örnek olarak ise Samanlı'da yer alan ve Ova bölgesine doğru taşmış olan tesisin planda leke olarak gösterilmemiş olmasını vermiştir. Son olarak plandaki yapılaşmamış gelişme alanlarının da yerleşik alan lekelerine dâhil edilerek tek renkte gösterildiğini, boş alanların gösteriminde eksiklikler olduğunu belirtmiştir.

Bursa Kent Konseyi, Başkan Yardımcısı Suat GÜLÇİMEN, konsey olarak yaklaşık 7 yıl önce üniversite ve meslek odalarının katılımı ile gerçekleştirdikleri 56 maddelik öneriler raporu çalışmasının altını çizmiş ve planın yapım sürecinde de katılımcılığın ve tarım, turizm, kentsel dönüşüm gibi bir takım master plan çalışmalarının altyapı olarak hazırlanmış olmasının önemini vurgulamıştır.

Sanayi sektörünün organizasyonu ve desantralizasyonu konusunda, kent içinde çeşitli bölgelere yayılmış ve yoğunluk yaratan toptan satış merkezlerinin de dikkate alınmasını talep etmiştir.

Sayın Gülçimen, Bursa’da demiryolu, havayolu ve denizyolu ulaşımının ortak noktalarında buluşabileceği bir lojistik merkezin planlaması gerektiğini savunmuştur.

Ayrıca, DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü)’nün sağlıklı kent parametrelerinin hedef alınıp, bu parametrelerin Bursa için uygulanması gerektiğini ifade ederek, taslak çevre düzeni planının bu hedeflere ne kadar ulaştığının belirlenmesinin önemini vurgulamıştır.

Bir diğer konu olarak hava kirliliği ve gün geçtikçe azalmakta olan yeşil alan miktarına atıf yapmış, yeşil alan miktarı ve yeşil alanlara ilişkin verilerin doğruluğunu sorgulamıştır. Son olarak “afet riski kentsel dönüşüm master planı”nın Bursa için çok önem arz ettiğinin altını çizmiştir.

Türkiye’nin Otomobili Girişim Grubu A.Ş. Genel Müdürlüğü’nden Güzergâh Mühendisi Ayça SEZGİÇ, Sayın Aksoy’un raylı sistem hakkındaki görüşlerine katıldığını belirterek, mevcut raylı sistemin yerüstü kavşaklı sistem çözümlenmesinin kara trafiğinde şerit kaybına neden olduğunu ve bu bölgede çok fazla trafik sorunu ile karşılaşıldığını, sistemin düşük maliyetli sistemler ile derinde olmayacak şekilde yeraltına alınmasının daha uygun olacağını ifade etmiştir. Ayrıca kent meydanı ve Yalova arasındaki T2 hattının da benzer şekilde yeraltına alınmasının gerektiğini belirtmiştir. Bursa içerisinde ihaleye çıkmış olan diğer ulaşım projelerinin tamamının yerüstü projeler olmasının nedenini sorgulamıştır.

T.C. Bursa Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nden Şehir Plancısı Gamze GÜRÜN, kentsel dönüşüm alanlarında sosyal ve teknik altyapı alanlarının çok kısıtlı olduğunu, bu durumun çözümsüzlükler yarattığını ve taslak çevre düzeni planında bu konu ile ilgili hükümler geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca hızlı tren, TOGG ve yan sanayiler ile ilgili hükümlerin de geliştirilebileceği değerlendirmesini yapmıştır.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı, Kentsel Dönüşüm Şubesi’nden Şehir Plancısı Murat AKDAŞ, ulaşım ve lojistik kararlarının daha çok fiziki mekân ve kalite iyileştirmesine ağırlık verdiğini ifade etmiş ve Bursa’nın lineer kent formunun ulaşım ve teknik altyapı açısından sorun yarattığının altını çizmiştir.

Sayın Akdaş ulaşım organizasyonunun etkinliğini arttırmak adına bazı önerilerde bulunmuştur. Bu doğrultuda öncelikle merkezi iş alanı fonksiyonunun devamlılığını bozmayacak şekilde alt merkez alanlarının oluşturulmasını önermiştir. Sosyal altyapı odaklarının oluşturulması, sanayi dolaşımını azaltacak şekilde konut alanları ile ilişkilerinin yeniden kurgulanması (özellikle doğu-batı doğrultusundaki

sanayi tesislerinin mesafesi sebebiyle artan dolaşımın oluşturduğu trafik yükünü azaltacak fiziki mekân organizasyonu), kent içi alternatif ulaşım aksları sayısının minimum maliyetle artırılması için kentsel dönüşüm veya imar uygulama araçlarının kullanılması ve toplu taşıma konfor ve sürelerinin optimizasyonu, güzergâhların yeniden organizasyonu önerilerini sunmuştur.

Sayın Akdaş plan hükümlerine dair de görüş ve önerilerde bulunmuştur. Öncelikle B.1.6 hükmünün çelişkili olduğunu ifade ederek, plan notuna “yatırımcı kurum tarafından ortaya konulacak sosyal altyapı kararları, bu planın ana kararları ile uyumlu olmak zorundadır” ifadesinin eklenmesini talep etmiştir.

B.1.21 hükmünün “korunacak alanlarda sadece transit geçiş amaçlı ulaşım ve kamu yatırımlarına ilişkin kararlar değerlendirilecektir” şeklinde düzenlenmesini önermiştir.

B.1.45 yük taşımacılığı hükmüne, havayolu opsiyonunun da eklenmesini talep etmiştir.

Otopark yönetmeliği değiştiği takdirde, genel otoparklar için ayrılması gereken alanların otomasyon sistemleri vb. ile hesaplanarak tespit edilmesi gerektiğini belirterek, B.1.47 hükmüne “Bursa Büyükşehir Belediyesi ile koordinasyon sağlanarak, genel otopark alanlarının mekâna dengeli dağılımını sağlayacak araçlar geliştirilecektir” ifadesinin eklenmesini önermiştir.

B.1.48 hükmünde yer alan “Bisiklet ve Yaya Erişimli Kent Projesi”nin uygulayıcısının Bursa Büyükşehir Belediyesi olacağını yazılmasını önermiştir.

B.1.51 hükmünde desantralizasyon konusunda yapılan projelerin sonuçlarının henüz ortada olmaması sebebiyle sanayi birimlerinin yeni öbekleneceği alanları da bilemediklerini, bu sebeple lojistik ve ulaşım öbeklenmesinin de belirlenemediğini, konut yerleşim alanları için yapılan yerleşilebilirlik analizinin sanayi için de yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

B.2.1.6 hükmünde uygulama imar planı yapılamaz kararına “karayolları hariç” ibaresinin eklenmesini talep etmiştir.

B.2.11 ulaşım ve lojistiğe ilişkin genel hükümlerin daha çok karayoluna yoğunlaştığını, yük ve yolcu dolaşımının eksik olduğunu, sadece kent içi bağlantıların değil kent dışı lojistik açıdan da ulaşım modlarının eklenmesi gerektiğini ve ulaşımın kademelenmesinin vurgulanması gerektiğini belirtmiştir. Bu konuda “İl merkezi, ilçe merkezi ve kırsal alanlar ekonomik ve sosyal ilişki düzeylerine göre ulaşım kademelenmesinin sağlandığı çoklu ulaşım modları ile bağlanacaktır” ve “hammadde ve ürün dolaşım maliyetini minimuma indirecek ve öncelikli ilişkili olduğu, il dışı merkezler açısından Bursa’yı tercih edilen kent haline getirecek nitelikte demiryolu, denizyolu ve havayolları imkânları arttırılacaktır” hükümlerinin eklenmesi önerisinde bulunmuştur.

Ticaret ve hizmet alanlarına ilişkin B.2.12 hükmüne “alt merkezler” ifadesinin eklenmesini önermiştir.

Bütünleşik turizm planına dair hükümlerde, turistik merkezlere kolay erişim ve ulaşımın öneminin vurgulanması gerektiğini belirterek, “bütünleşik turizm planında belirlenecek turizm odaklarına kent içi

ve dışında nasıl erişim sağlanacağına ilişkin ortaya konulması öncelikli olup, zaruri olması halinde bu planın ortaya koyacağı ulaşım düzenlemeleri ulaşım ana planına yansıtılacaktır” ifadesinin eklenmesini öneri olarak sunmuştur.

Ek olarak, Karayolu Servis Alanı başlığının bu planın ölçeğine uymadığını belirterek, B.2.17.3 ve B.2.17.4 hükümlerinde verilmiş olan emsallerinin uygulamada değerli tarım alanlarında inşaat alanının daha büyük bir alana yayılım tehlikesi oluşturabileceğinden duyduğu endişeyi dile getirmiştir.

Sayın Akdaş son olarak yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili, TOGG fabrikasının bir fırsat olarak değerlendirilmesi ve elektrikli arabanın başkentinin Bursa olması gerektiğini vurgulamış ve bu konuda öncü bir proje oluşturulmasını önermiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı’ndan Şehir Plancısı Murat GÜLER, Armutköy - Yeniceabat metro hattı ve yeni ekspres yol kararlarında kurum görüşlerinin mutlaka alınarak plana işlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Öneri yolların gerekliliği konusunda yeterli bilimsel çalışmaların olması, gerektiğini ve trafik araç sayımı ve hacmine dair analizlere erişimleri olması gerektiğini belirtmiştir. Onaylanan ulaşım master planının bu plana ne derecede yansıdığı hakkında bilgi sahibi olmak istemiştir. Şehrin neye önem verdiğinin, kurumların ne kadar uygulayıcı olacağını ortaya konulması gerektiğini savunmuştur.

Nilüfer Belediye Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü’nden Şehir Plancısı Seray TİREN, Sayın Güler’in görüşlerine katıldığını, ek olarak B.2.11 plan hükmünde bahsedilen alternatif aks planlama konusuna açıklık getirilmesi gerektiğini, projenin öncelikle plan paftası üzerinde yansıtılması daha sonra hüküm olarak yer alması gerektiğini ve bu kapsamdaki analizlerin ve öneri yol güzergâhlarının ilgili birimlere de ulaştırılmasını beklediklerini belirtmiştir.

Ayrıca, Nilüfer Doğan köy Mahallesi’nin güney kısmında, yürürlükte olan çevre düzeni planında kentsel gelişme alanlarının 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarında tarım alanı olarak gösterildiğini hatırlatmıştır.

Son olarak taslak çevre düzeni planının Bursa Büyükşehir Belediyesi ve yeterliliği olan üniversitelerin ilgili bölümleri ile iş birliği şeklinde yürütülmesinin daha sağlıklı olacağı görüşünü iletmiştir.

3.1.3. PARALEL OTURUM 3:

3. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Şevkiye Şence Türk; raportörlüğünü Araş. Gör. Ebru Satılmış yürütmüştür. Şehir Plancısı İsmail Ayas, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Bursa Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Arzu Taylan SUSAN, ulaşım sisteminin kentteki diğer arazi kullanımlarıyla (konut, işyeri, sanayi, üretim, ticaret ve tarım) ve bu kullanımlar arası ilişkilerle birlikte düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda plan hükümlerinde ovayı ikiye ayıran bir çevreyolu önerisi olduğunu görmesine rağmen plan şeması üzerinde bu yol önerisinin yer almıyor olduğunu belirtmiştir. Öneri çevreyolunun ovayı ikiye ayıracağını ve yerleşme baskısının da bununla birlikte artacağını, değişen koşullar altında tarım ve tarımsal faaliyetlerin nasıl korunacağını da değerlendirilmesi gerektiğini, ilgili çevreyolunun uygulanması halinde hâlihazırda zaten ova üzerinde var olan kaçak yapılaşmanın artacağını belirtmiştir. Ayrıca çevreyolu önerisinin plan üzerinde gösterilmesi gerektiğini ancak yapılaşma baskısının nasıl kontrol altına alınacağına yönelik stratejik arazi kullanım kararlarının da mutlaka geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Arazi kullanımı ve ulaşım ilişkisi bakımından “Kentsel Servis Alanları” olarak ifade edilen alanlar ile motorlu araç ilişkisinin kurulmadığını, konut-ova ve kentsel servis alanları arasındaki ilişkiyi birlikte irdeleyen stratejik, alternatifli arazi kullanım kararlarının geliştirilmesi gerektiğini savunmuştur.

Sayın Susan, kent içindeki insan akışı açısından, kentin doğusunda yaşayan sanayi sektörü çalışanlarının her gün çalışmak için kentin batısına gittiğini ve bu akışın da Ankara yolu üzerinde oluşturduğu bir yük bulunduğunu, toplu taşımanın da bu anlamda yetersiz kaldığını belirtmiştir. Kent içi ulaşımın kurgulanmasında insan akışının nasıl olduğunun analiz edilip, akışın hangi yönde olduğu (konuttan sanayiye veya sanayiden konuta) tespit edildikten sonra ulaşımaya yönelik önerilerin geliştirilmesi gerektiğini, önerilen raylı sistem düşünüldüğünde sanayi alanları arasında bir birleştirme hedefleniyorsa bu sistemin Demirtaş ilçesinden geçerken neden Nilüfer ilçesine önerilmediğini sorgulamış ve aynı zamanda önerilen raylı sistemlerin de ova üzerinden geçtiğini ve yatırımın gerçekleşmesi sonucu ova üzerinde oluşacak baskıya yönelik stratejiler geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca Yüksek Hızlı Tren (YHT) hattının organize sanayi bölgesine yakın konumlandığını, demiryollarının gelişmeyi sınırlandırıcı bir etkisi olduğunu, demiryolu ve çevreyolu önerilerinin birlikte düşünülerek gelişimin sınırlandırılmasının kurgulanabileceğini, stratejik olarak OSB’ye yakın seçilen YHT istasyonunun dairesel bir büyüme etkisi yaratarak yayılma baskısını artıracığı, bunun yerine YHT hat önerisinin kentin içinden seçilerek büyümeyi sınırlandırıcı etkisinin avantajla dönüştürülebileceğini ifade etmiştir.

Ayrıca YHT hattının Mudanya çevresinde de güçlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Havayolu ulaşımına yönelik ise, iş adamlarının sanayiye erişimi amaçlı olarak planlandığını düşündüğünü ifade etmiştir.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Temsilcisi, çevre düzeni planı yapım sürecinde kendilerinden görüş alındığını, daha önce yazılı görüşlerini idareye sunduklarını fakat gelinen noktada plan ile ilgili görüşlerinin dikkate alınmadığını, belirttikleri görüşte, taslak planda muğlak bırakılan ifadelere yönelik olarak öneriler (Nilüfer Çayı'na atık su deşarjı ve deşarj debisinin düşürülmesi vb.) bulunmasına rağmen önerilerinin planda yer almadığını gördüklerini ifade etmiştir.

Bursa Ulaşım A.Ş. Genel Müdürlüğü (BURULAŞ)'nden Mesut DEMİR, taslak çevre düzeni planında "sektörel çeşitliliğin gelişimiyle karayolunun yük taşımacılığındaki payının düşürüleceği ve bu payın denizyolu ile demiryoluna aktarılacağı" ifadesinin yer aldığını, buna bağlı olarak lojistik merkez önerileri geliştirildiğini ancak lojistik merkezlere yönelik hedeflerin belirlenip belirlenmediğini bilmediklerini aktarmıştır. Ayrıca lojistik merkezlerin tam kapasite çalışması durumunda demiryolu ve denizyoluna ilişkin hedeflerinin neler olduğunu sorgulamıştır.

Kent içi ulaşım konusunda ise kentsel mekânın erişilebilirliği açısından bisiklet ve engelli ulaşımının desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Plan yürürlüğe girdikten sonra 2 yıl içerisinde plan kapsamında projelerin yapılacağını belirtilmesine rağmen bunlardan kimin sorumlu olacağını ve kimlerin görüşlerinin alınacağına ilişkin konuları planda göremediğini belirtmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Müge GÜRSOY, taslak çevre düzeni planında altı planlama bölgesinin bulunduğunu ve bunların dördünde lojistik merkez önerildiğini, havalimanının lojistik depolamasının geliştirilmesine yönelik plan notu bulunduğunu ve B.2.11 maddesinde belirtilen hususların plandan önce yapılması ve sanayi ile bağlantısının kurulması gerektiğini, bunların sonucunda da ulaşım ihtiyacının buna göre planlanması gerektiğini ifade etmiştir. Ek olarak, acil ulaşım ağları konusunda, lojistik kurgu yapılmadığı için acil ulaşım ağlarını kurgulamada problem yaşanabileceği uyarısında bulunmuştur.

Sayın Gürsoy, planlama bölgelerinde önerilen kentsel gelişme alanlarına yerleşecek ekstra nüfusa değinerek, bu alanlarda ulaşımın nasıl planlanacağı ve kente nasıl entegre olacağını düşünülmesi gerektiğini, ayrıca Karacabey'in üst ölçekli yatırımlarla nasıl ilişkilendirileceği, hangi programlarla destekleneceğinin belirlenmesi gerektiğini ve bu konuların plana entegre edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa kent merkezinde ise maliyet nedeniyle yeni ulaşım aksları açmanın mümkün olmadığını ifade ederek, farklı çekim merkezleri oluşturularak bu yoğunluğun başka bölgelere kaydırılmasının çözüm olacağını ifade etmiştir. Bölge olarak yoğun yapılaşmanın olduğu alanlarda önerilen raylı sistemlerle

toplu taşıma desteklense bile oluşacak yapılaşma baskısına karşı önleyici ve kısıtlayıcı kararlar geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bölgede liman yatırımının gerçekleşmesi durumunda TOGG yatırımıyla birlikte yan sanayinin nerede yer seçeceğini, çalışacak nüfusun nerede yer seçeceğini ve ulaşım bağlantıları ile kente entegrasyonunun nasıl sağlanacağını düşünülmesi gerektiğini belirterek, planda önerilen demiryolunun bu yatırımlar için yeterli olup olmadığının da üzerinde durulması gerektiğini belirtmiştir.

Planda sanayinin organizasyonu ve desantralizasyonunun önerildiğini, Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan sanayi alanlarının (Gemlik; gübre fabrikası, yanıcı madde üreten fabrikalar) yerleşim yerlerinden uzaklaştırılmasının planda önerilmesine rağmen bu alanların nereye taşınacağını ifade edilmediğini, bu alanların net olarak tanımlanmasının gerekli olduğunu ve ulaşım bağlantılarının da buna göre organize edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca desantralize olacak alanların da belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Gürsoy, turizm sektöründen tam olarak ne beklediğinin ortaya konulmadığını, planın bu konuda net bir hedefi olmadığını, taslak çevre düzeni planında üzerinde durulması gereken konuların çoğunlukla alt ölçeğe bırakıldığını, bu yönüyle de alt ölçekli planları öne çıkaran bir çevre düzeni planı önerisi olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

Ayrıca Gemlik'in göç alan bir bölge olduğunu, TOGG için önerilen alanın da burada önerilmesinin endişe yarattığını, var olan sınırlayıcılar (sit alanı, orman alanı, deniz) nedeniyle zaten sıkışmış bir yerleşim alanı olan Gemlik'te TOGG'un önerisi ile de buraya ciddi bir göç akışının olacağını, kısa vadede yeni gelişme alanları açılmadığı için kentsel dönüşümün desteklenmesi gerektiğini, kentsel dönüşümün desteklenmesi sırasında ulaşım bağlantılarıyla nasıl entegre olacağını da düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Son olarak, kentsel gelişim bölgelerinin planlanması için nüfusun kent genelinde 3,700,000 olması gerektiğine yönelik plan notu olmasına rağmen batı planlama bölgesinde 200,000 kişilik bir nüfus önerilmiş olduğu hususuna dikkat çekmiştir.

Bursa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (Bursa OSB)'nden Hira ŞENTÜRK, lojistik anlamda altyapı çalışmalarının daha detaylı yapılması gerektiğini, lojistik alanların sanayi alanlarıyla ne kadar bağlantılı olduğunun irdelenmesi gerektiğini, detaylı analizler sonucu yer seçimleri yapılan lojistik alanların sanayi ile entegrasyonunun nasıl kurgulanacağını sorgulamış, şehir içindeki ulaşımın bundan nasıl etkileneceğinin düşünülmesi gerektiğini, şehir içi ve şehir dışı entegrasyonun nasıl olacağını belirsiz olduğunu ve alt kademe ile ilişkisini kurmakta sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Raylı sistem hatlarının Mudanya aksı ve diğer akslar dâhil olmak üzere uzatılması gerektiğini, toplu taşımanın desteklenmesiyle hem eğitim hem de sanayinin ulaşım üzerindeki trafik etkisinin azalacağını, raylı sistemlerin uzatılması sonucu erişilebilirlik artacağı için daha erişilebilir bölgelere doğru nüfusun yer

değiştirmesinin de sağlanacağını savunmuştur. Ayrıca önerilen YHT aksı ve belirlenen istasyon yerinin Bursa OSB için avantajlı olduğunu ve erişimi kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Türkiye Elektrik İletim A.ř. II. Bölge Müdürlüğü'nden Emrah YURTGAN, Bursa halkının toplu taşıma kullanma alışkanlığı bulunmadığını, bireysel araç kullanımının fazla olduğunu ifade etmiştir. Taslak çevre düzeni planının ise bu anlamda mevcut durumun tekrarı niteliğinde olduğunu, bu sorunların çözümüne yönelik bir yaklaşım bulunmadığını savunmuştur.

Ayrıca, taslak çevre düzeni planında Yıldırım ve Osmangazi gibi ilçelerde neden cazibe merkezi oluşturulmamış olduğunu kritik etmiştir. Mevcut kentsel dönüşüm uygulamalarının da çevresiyle etkileşim içinde bulunamadığını ve ekstra ulaşıma yük getirdiğini ifade etmiştir.

Bursa Yenişehir Havalimanı'nın tercih edilen bir havalimanı olmadığını, Güzelyalı ve Mudanya'nın bu anlamda daha stratejik bir öneme sahip olduğunu, Mudanya'ya demiryolunun uzatılması durumunda daha avantajlı hale geleceğini belirtmiştir. Ayrıca Kayapa (Batı Bölgesi) Bölgesi'nde yer alan demiryolu önerisini bölgede üniversite öğrencilerinin bulunması nedeniyle olumlu bulunduğunu belirtmiştir.

3.1.4. PARALEL OTURUM 4:

4. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Fatih Terzi; raportörlüğünü Araş. Gör. Aslı Ulubaş Hamurcu yürütmüştür. Şehir Plancısı Güray Çöpoğlu, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB İl Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'ndan Feridun TETİK, yapılan sunumda bahsi geçen Ulaşım Master Planı'nın taslak çevre düzeni planı onaylandıktan sonra hazırlanması gerektiğine dikkat çekmiştir. Taslak çevre düzeni planı kapsamında yapılması planlanan Çalı-Demirtaş metro hattının ovidan geçmesi nedeniyle mevcutta yer alan ova köyleri de dahil olmak üzere bu alanların imara açılması riskini artıracığı konusunda uyarıda bulunmuştur. Sayın Tetik, Ova Koruma Kanunu göz önünde bulundurularak ilgili planda gerekli düzenlemelerin yapılması ve kararların alınmasının gerekliliğine dikkat çekmiştir.

Farklı ulaşım türlerinin (tramvay hattı, hafif raylı sistem hattı ve lastik araçlı taşımacılık) birleştirilmesi ile Bursa il merkezinde önemli bir transfer merkezi (ulaşım aktarma merkezi) oluşturulmasını önererek, bu önerinin özellikle artan nüfus ile birlikte artması muhtemel trafiğin de önüne geçmede bir çözüm olabileceğini belirtmiştir. Sayın Tetik ayrıca, olası bir afet anında kentin tahliyesi için de alternatif ulaşım güzergâhlarının gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Sayın Tetik, öneri ulaşım hatlarının birbirine paralel değil birbirini kesecek şekilde olması gerektiğini, mevcut hatları dikey kesen ve kuzey güney doğrultusunda işleyecek ulaşım alternatiflerinin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Otogara gitmesi planlanan öneri T2 tramvay hattında, TOFAŞ gibi istihdamın yüksek olduğu firmaların civarında durakların olmamasına dikkat çeken Sayın Tetik, özellikle fabrika servisleri nedeniyle oluşan trafik sorununa işaret etmiş, bu işyerleri civarında durak verilmesine ilişkin öneride bulunmuştur. Sayın Tetik ayrıca ilgili tramvay hattının Demirtaş DOSAB'a kadar uzatılması gerektiğini, bu sayede fabrika servisleri nedeniyle oluşan trafik yükünün azaltılabileceğini ayrıca DOSAB yakınlarında bir istasyon kurularak böylece bu istasyon ile otogar arasında da bir bağlantı kurulabileceğini (T2 tramvay hattı) aktarmıştır.

Sayın Tetik mevcut durumda ulaşım ile ilgili en büyük sorunun okul ve fabrika servislerinin oluşturduğu trafik olduğunu, ulaşım güzergâhları ve alternatifleri oluşturulurken asıl amacın, okul ve fabrika servislerinin trafikten kaldırılması için gerekli altyapının sunulması olduğunu savunmuştur. Ayrıca, raylı sistem hatları ile ulaşım sorununun çözülebileceğini buna ek olarak özellikle kent merkezinde toplu taşıma öncelikli yayalaştırma yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Temel hedefin, kent içi trafik yükünü azaltmak olması gerektiğini ifade etmiştir.

Taslak planda öngörülen sanayi gelişimi nedeniyle Bursa'nın nüfusunun 2040 yılında 5 milyonluk bir nüfusa ulaşabileceğini öngören Sayın Tetik, lastik tekerlekli araçların kullanımının da artışı ile ciddi sorunlarla karşılaşabileceğini, bu anlamda ulaşım türlerinin ve güzergâhlarının yeniden gözden

geçirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu kapsamda alınacak radikal kararlar ile demiryoluna paralel lastik tekerlekli araç ile ulaşım alternatifinin kademeli olarak kaldırılması ve de kent merkezi ve meydanı ile olan bağlantının bu kapsamda yeniden ele alınması gerekliliğinin altını çizmiştir.

Ayrıca, Acem merkezinin aktarma merkezine, T2 tramvay hattının ise hafif raylı sisteme dönüştürülmesini önermiştir. KSS ve OSB'ye giden bir tramvay hattının planlanabileceğini ifade etmiştir.

Üst ölçekte ise Gemlik limanı ile bağlantı kurulmasının gerekliliğine vurgu yapan Sayın Tetik, demiryolu hattının bu alan ile de bağlantısının kurulması gerektiğine işaret etmiştir. Ayrıca Gemlik-Mudanya arasında deniz seferleri yapılmasını ve İstanbul-Mudanya arasındaki gerçekleştirilmekte olan seferlerin sıklığının artırılmasını önermiştir.

Sayın Tetik bunlara ek olarak, Kuzey ile bağlantının güçlendirilmesi için Görükle ve Şehir Hastanesi'nden otogara bir tramvay hattı planlanmasını önermiştir.

Havaalanı bağlantısının hızlı ve güvenli olması gerektiğine vurgu yapmış, bu alanda bir kongre merkezi oluşturulabileceğini belirtmiştir.

Çanakkale üzerinden gelmesi olası sevkiyat yüküne ilişkin önlemler alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Tetik, yürürlükteki çevre düzeni planında yer alan stadyum, Şehir Hastanesi, BESOB, Gemlik Sanayi Bölgesi vb. gibi kullanımların taslak çevre düzeni planında yer almadığını, bu gibi yatırımların plan notları ile çözülmeye çalışıldığını savunmuştur. Plan notları ile bu durumun çözülemeyeceğini ifade ederek, en azından kullanımların yaklaşık olarak yerini ifade eden notlar ile plana eklenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Son olarak kentin doğu, batı ve kuzeyinde lojistik merkezlerin konumlandırılabilceğini, bu bölgeler arasında ise bağlantının demiryolu hattı ile sağlanabileceğini eklemiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nden Mustafa DEMİREL, kurumları tarafından Taşkın Yönetim Planları ile Tehlike ve Risk Haritaları üretildiğini, özellikle Bursa ilini de içerisine alan Susurluk, Sakarya ve Marmara Havzası özelinde Taşkın Yönetimi Planı'nın hazırlandığını aktarmıştır. İlgili taşkın planı kapsamında, olası bir durumda hangi bölgelerin su altında kalacağına dair kapsamlı bir çalışma yürütüldüğünü ifade eden Demirel, ulaşım altyapısının geliştirilmesinde ve ulaşım hatlarının planlanmasında bu plana başvurulması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu kapsamda, taslak planın güncellenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tekstil Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TOSAB)'nden Taner HACIOĞLU, taslak çevre düzeni planında Bursa merkez, İstanbul ve Ankara istikametlerinde OSB kümelenmesinin olduğu alana ulaşabilmek için üç alternatif güzergâh üzerinden bazı önerilerde bulunmuştur. Önerileri, Şekil 1'deki taslak plan şemasına işleyerek sunan Sayın Hacıoğlu, Taşpınarı Mahallesi'nde planlanmakta olan otoyol kavşağının OSB'lere hizmet edecek gibi görünse de A ve B güzergâhlarından gelen birçok vasıtanın paralı Otoyola

girip 3 km sonra çıkıp kavşak ile birlikte toplamda 6-8 km arasında geri istikamete gitmeyi tercih etmeyeceklerini ifade etmiştir. Bu nedenle, C güzergâhında mevcut yoğunluğun artacağını belirtmiştir. A ve B güzergâhlarının verimliliğinin artırılabilmesi için gişelerden önce A ve B güzergâhlarının kesiştiği noktada yapılması planlanan kavşaktan Şekil 1’de görüldüğü gibi OSB’ler bölgesine devam eden otoyol dışında kalacak alternatif bir güzergâh oluşturulmasının faydalı olacağını ifade etmiştir.

Şekil 1: Taslak Çevre Düzeni Plan Şeması Üzerinden Öneriler, TOSAB

Sayın Hacıoğlu özellikle TEKNOSAB ve TOSAB’ın yurtdışına ihracat yapan firmalara sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu OSB’lerin yük taşımacılığına ilişkin lojistik merkez ihtiyacının olduğunu ifade etmiştir. Üreticilerin yüklerini en yakın liman olan Gemlik’e veya en yakın demiryolu istasyonunun bulunduğu Bandırma’ya götürmelerinin zor olacağını belirtmiştir.

Ayrıca Nilüfer ilçesi Badırğa Mahallesi ve Taşpınarı Mahallesi civarlarında OSB’lerin kümelenmesine, taslak planda sadece üç adet planlı OSB’nin işaretli olduğuna ancak çalışmalarını devam eden OSB’lerin plana işlenmediğine değinerek, bölgenin kuzeyinde projelendirilen Bursa-Bandırma YHT hattının yer aldığını ve lojistik bölgelerin bu alanda, sanayi ve demiryolu hatlarının kesiştiği yerde (Şekil 1’de gösterilmiştir) önerilebileceğini ifade etmiştir.

Fabrika servislerinin kent içi trafiğe girmemesi için OSB-Görükle arasında bir güzergâh tanımlanması sayesinde, Görükle’den kent merkezine ulaşımın kolaylıkla toplu taşıma ile sağlanabileceğini öneri olarak sunmuştur.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Kamu Özel Sektör Ortaklığı Bölge Müdürlüğü’nden Bülent ÖRS, Sayın Hacıoğlu’nun önerisi üzerine kavşaklar ile ilgili yönetmelikler ve standartlara bağlı olarak, mevcut

bağlantının ilgili yasal ve yönetsel çerçeve kapsamında ancak bu şekilde oluşturulabildiğini, yüksek standartlı yol nedeniyle sık aralıklarla kavşak yapmanın imkânsız olduğunu belirtmiştir. TEKNOSAB'ın talebi üzerine eklenen kavşak ile TEKNOSAB arasına yeni bir kavşağın bu nedenle eklenemeyeceğini ifade etmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Alp KAYA, taslak çevre düzeni planı 2040 yılını hedeflediği hafif raylı sistem hatlarının etaplama ve kurgusunun plan kapsamında ele alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Kaya'nın dikkat çektiği bir diğer konu ise, lojistik merkezlerin gösteriminin planda yer almaması olmuştur. Bu alanlara lojistik yatırımlarının yönlendirilmesi gerektiğini, bu sebeple de lojistik alanların planda gösterilmesi gerektiğini, plan notlarının yer gösterimi konusunda yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, yer seçimi yaparken taşıma kapasitesinin hesaplanması gerektiğini de eklemiştir.

Sayın Kaya, mekâna yansıtılan kentsel kullanım kararlarının uygulanabilir olması adına, plan onaylanmadan önce kurum görüşlerinin alınması gerektiğini ifade etmiştir. Çevre düzeni planlarında kentsel kullanım alanlarına ilişkin lekeler yer almadığında Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından planların geri çevrildiğine dikkat çeken Sayın Kaya, yönetmelik uyarınca ilgili kullanımların plana işlenmesinin elzem olduğuna vurgu yapmıştır. Özellikle Tarım İl Müdürlüğü'nden kurum görüşü alınması gerektiğine dikkat çekmiş, planlamayı kısıtlayıcı kırmızı çizgilerin bu sayede ortaya konabileceğini ifade etmiştir.

Orhangazi Belediye Başkanlığı'ndan Beyza TUNCA, plan notları ile çözülemeyen konulara dikkat çekmiştir. Mevcut durumda belediye hizmet alanı içerisinde tarımsal amaçlı depoların dışında farklı kullanımlar için de depolama ihtiyacı duyulduğuna değinmiştir. Plan hükümlerinde yer alan "Orhangazi'ye lojistik destek verilecektir" ifadesine değinen Sayın Tunca, mevcut durumda bunlara engel belli başlı kısıtlayıcıların olduğuna işaret etmiştir. Özellikle zeytinlik alanlar, orman alanları ve su koruma alanlarının bunların başında geldiğini, Ova Koruma Kanunu da göz önünde bulundurulduğunda, bu gibi kararların hayata geçirilmesinde bazı sorunlar ile karşılaşabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle, plan notlarında yer alan kararların plana da işlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ancak bu sayede, 1/25.000 ölçekli nazım imar planı ile yer seçimi yapılarak bu kararların hayata geçirilebileceğini belirtmiştir.

Gemlik Belediye Başkanlığı'ndan Sercan Erdem DEMİR, Gemlik'in önemli bir lojistik merkez olarak ön plana çıktığını, özellikle otoyol ve konvansiyonel tren hattının bu bölgeye gelmesi ile Gemlik'in öneminin artmakta olduğunu vurgulamıştır. Taslak çevre düzeni planı kapsamında yer seçiminin alt ölçekli planlarla yapılacağına ilişkin plan notunu gündeme getiren Sayın Demir, doğal yapıya bağlı kısıtlayıcılar nedeniyle Gemlik özelinde böyle bir alanın var olmadığını ifade etmiştir. Bu kararların uygulanabilir olmadığına dikkat çeken Sayın Demir, önceki plan kapsamında belirlenen alanların da benzer şekilde hayata geçirilemediğini ifade etmiştir. Tarım alanları nedeniyle, planın sürekli yeniden yapıldığına ve düzeltildiğine vurgu yaparak, her ne kadar Gemlik özelinde çok önemli yatırımlar öngörülmüş olsa da

bunların belirttiği sebepler dolayısıyla uygulanabilir olamayacağına işaret etmiştir. Bu alanların nasıl hayata geçirilebileceğine dair politika araçlarına da yine plan dâhilinde yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa il merkezinde önemli bir trafik sorunu yaşandığına dikkat çeken Sayın Demir, artacak nüfus ile birlikte ulaşım konusunda farklı sorunlarla da karşılaşılacağı konusunda uyarıda bulunmuştur.

Son olarak, asıl sorunun “Şehri büyütecek miyiz büyütmecek miyiz?” olduğuna dikkat çekerek, plan kararlarının bu kapsamda ele alınması ve revize edilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Koruma kararları kenti büyütme izin vermiyor ise bu yönde kararlar alınması gerektiğini, büyüme kararı verilecek ise de operasyonel çözümlerin plan kararlarında yer alması gerektiğini ifade etmiştir.

TC Bursa Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü’nden Ergin ALKAN, plana ilişkin kurum görüşlerinin ancak alt ölçeklerde verilebildiğini, 1/100.000 ölçekli planlarda kesin yer tanımlaması olmadığından bunun mümkün olmadığını iletmiştir.

Sayın Alkan plan kararları alınırken ve yer seçimi yapılırken özellikle zeytin sahalarından uzak durulması gerektiğine dikkat çekmiştir. OSB alanlarının yer seçimine ilişkin olarak ise, ova yerine tarımsal verimliliği daha düşük alanlarda yer seçimi yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Doğayı ve Çevreyi Koruma Dernek Başkanlığı (DOĞADER)’ndan Bülent ÖZGEN, öneri olarak, başta Şehir Hastanesi olmak üzere, kentin ulaşım sorunu olan bölgelerine metro hattı planlaması gerektiğini iletmiştir. Buna ek olarak, plan notlarında yer alan, B.2.11. Ulaşım ve Lojistik, 9. Madde’sinde, “Kentin doğu-batı güzergâhı boyunca mevcut İzmir-Ankara Karayolu, yakın çevre yolu ve otoyol çevre yoluna paralel, alternatif bir aks planlanacaktır.” ifadesinde belirtilen aks ile tarım ve doğal alanların tahrip olacağına, su kaynaklarının kirleneceğine dikkat çekmiştir. Şehrin yeni bir lastik tekerlekli araç aksına değil toplu taşımaya ihtiyacı olduğunu belirtmiştir.

3.1.5. PARALEL OTURUM 5:

5. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Turgay Kerem Koramaz; raportörlüğünü Şehir Plancısı Beliz Çakır yürütmüştür. Şehir Plancısı Mustafa Enes Toksöz, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

BEBKA Bursa Yatırım Destek Ofisi'nden Uzman Özge AYRIBAŞ, Bursa'yı Bilecik'e bağlayacak bir demiryolu projesinin bulunduğunu ve demiryolu projelerinin ivedilikle tamamlanması, demiryolu - karayolu entegrasyonunun sağlanması ve özellikle liman bölgelerine demiryolu bağlantısının sağlanmasının önemini vurgulamıştır. Ayrıca kurulmakta olan teknoloji OSB'nin erişilebilirliği hususunda çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmiştir. Kalkınma Ajansı olarak Bursa ilinde lojistik merkez veya odak oluşturulmasını ve buna yönelik yer seçimi çalışmasının yapılmasını öngördüklerini ifade etmiştir. Bursa'nın İstanbul'daki havalimanlarına yakın olması sebebiyle Yenişehir Havalimanı'nın etkin kullanılmadığını ancak bu havalimanında hava kargo taşımacılığı ile ürün sevkiyatının sağlanması amacı ile projelerinin bulunduğunu belirtmiştir.

Kentin turistik çekim alanlarında ve kent merkezinde taşıt trafiğinden arındırılmış yaya alanlarının oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğunu ve kent çeperlerinde araç parklanması için alan ayrılarak kentin kentliyle entegrasyonunun sağlanabileceğini ifade etmiştir. Toplu taşımanın kente entegre edilmesinin ve çevre dostu ulaşım planlamasının önemine dikkat çekmiştir.

Sayın Ayrıbaş, UNESCO Miras Alanlarının Bursa ilinin markalaşması yolunda önemli odaklar olduğunu ve bu kapsamda alternatif turizm türlerine yönelik ulaşım sistemleri ve güzergâh planlamasına önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Uludağ'da bölgenin korunması açısından araç trafiğini azaltmak gerektiğini ve teleferiğin yenilenmesinin bu bölgedeki trafik açısından olumlu bir etki yarattığını ifade etmiştir.

Ek olarak, özellikle kış aylarında kent merkezi ve ilçe merkezleri arasındaki entegrasyonun sağlanmasının ve kırsal alanlara erişilebilirliğin artırılmasının önemine vurgu yapmıştır.

T.C. Bursa Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Hafize DEDE, kentlinin ildeki trafik yoğunluğundan ve ulaşım sistemleri entegrasyonundan memnun olmadığını ancak buna çözüm olarak taslak çevre düzeni planında yenilikçi ulaşım sistemlerinin geliştirilmesi ve bisiklet ulaşımına verilen önemin artırılması gerektiğini belirtmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Plan İnceleme Komisyon Başkanı Selim AKYILDIZ lojistik sektörüne ilişkin altyapının ve ulaşım bağlantılarının yetersiz olduğunu belirtmiştir. Kestel metro hattına ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla birçok mahalleden dikey hatların bağlanması görüşüne

varıldığını ancak kentin doğusunda bunun gerçekleşemediğini, ulaşımın halen bu hatta paralel olarak çalıştığını ve bu bölgede yer alan sanayi alanlarının trafik yoğunluğuna sebep olduğunu belirtmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Mimar Şirin Rodoplu ŞİMŞEK, depreme hazırlık kapsamında kent merkezinde kentsel dönüşüm çalışmalarının yapıldığını, özellikle Akpınar bölgesinde konut artışının olacağını ve ilave ticari birimlerin ekleneceğini belirtmiş, bu bölgenin erişilebilirliğini artırmak ve alternatif yollar planlayabilmek amacıyla yerel olarak çalışılması gerektiğinin vurgusunu yapmıştır. İlave kullanımların kent merkezine eklenmesi sonucunda kentin lineer aksında trafik yoğunluğunun artacağını öngördüklerini, bu yoğunluğu karşılayacak detayların çalışılmasının ve kentsel dönüşüm master planı ile entegre bir ulaşım master planının yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ek olarak, toplu ulaşımın teşvik edilmesi ve diğer ulaşım türlerine entegrasyonunun sağlanmasının önemine dikkat çekmiştir.

Kentsel dönüşüm kapsamında ortaya çıkabilecek rezerv alanlarının alternatif çevre yollarının oluşumuna sebep olabileceğini, bu rezerv alanların taslak çevre düzeni planının önerdiği ulaşım bağlantısıyla nasıl ilişkilendiğinin ve kentin ulaşım yoğunluğunu nasıl etkilediğinin etüdünün yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Taslak çevre düzeni planında akıllı sistemlerle kent içi otopark alanlarının artırılması ve kentli tarafından kullanılabilirliğinin sağlanmasının önemini sözlere eklemiştir.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi'nden Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sibel POLAT, kentin lineer aksta geliştiğini, tüm yoğunluğun doğu-batı aksında oluştuğunu, kentte ulaşım hiyerarşisinin sağlanamamış olmasının trafik yükü oluşturduğunu ve bu sorunların entegre ulaşım sistemleri ve bu sistemlere uygun altyapı ve yatırımların geliştirilmesi ile çözülebileceğini belirtmiştir. Ulaşımında erişilebilirliğin artırılması, kent merkezlerindeki araç hızının yavaşlatılarak yayaya öncelik verilmesi, güvenli bir kentin oluşturulması amacıyla tasarım rehberlerinin tanımlanması ve el kitaplarının geliştirilmesine yönelik plan hükümlerinin eklenebileceğini ifade etmiştir.

Araç paylaşımı ve bisiklet paylaşımına yönelik altyapı çalışmalarının yapılmasına ve yönlendirici rehberler oluşturulmasına yönelik plan hükümlerinin de planda yer almasının faydalı olacağını iletmiştir.

Özellikle UNESCO Dünya Miras Alanları'na alternatif yollarla ulaşılması için turistik rotalar tanımlanabileceğini ve hem kentlinin hem de turistlerin rahat ve güvenli yollar ile kenti deneyimleme olanağına sahip olabileceğine dikkat çekmiştir.

Trafik yönetimi ve güvenliğinin akıllı yönetim sistemleriyle entegre edildiği çalışmaların planda yer alması gerektiğini ayrıca ifade etmiştir.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanlığı Prof. Dr. Murat ZENCİRKIRAN, Bursa yerleşim planının kentin yapısı üzerinde kısıtlar oluşturmasının temel sorunlardan biri olduğunu, ulaşım ağlarını güçlendirmek amacıyla yapılacak yolların mevcut kent arazisinin parçalanmasına sebep olacağını ve bütünleşik ova kavramının yok olma riski ile karşı karşıya kalabileceğini ifade etmiştir.

Ayrıca, kentte yaban hayatının korunması amacıyla ulaşım planlamasının ekolojik koridor ve yeşil yol bağlamında değerlendirilerek taslak planda ele alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Zencirkıran Bursa ilinin üst ulaşım ağının ivedilikle alt ulaşım ağına dönüştürülmesinin önemine dikkat çekmiştir. Ek olarak, afet riski kapsamında planlama alternatiflerinin üretilmesi gerekliliğini belirtmiştir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Peyzaj Mimarı Osman ZEYBEK, turizm destinasyonlarının oluşturulması kapsamında turizmin kırsal alanlar üzerinde baskı yaratabileceğini ve bunu engellemek amacıyla turizm taşıma kapasitelerinin hesaplanması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Zeybek ayrıca yolların, yeşil alanların bağlantılarını sağlayan ve fauna-florayı destekleyen çok önemli parametreler olduğuna ve yol kenarı ağaçlandırmasının önemine dikkat çekmiştir. Özellikle şehirlerarası yolların kentte habitat bölünmesine yol açtığını ve bu soruna ekolojik çözümler üretilebileceğini belirtmiştir. Kentte efektif kullanımlar sunan cadde tasarım rehberlerinin oluşturulmasına dair plan hükümlerinin taslak planda yer alabileceğini eklemiştir.

Ek olarak pandemi koşullarının ve yaratacağı risklerin ulaşım sistemleri üzerindeki etkisinin taslak çevre düzeni planı çerçevesinde tartışılması ve bu noktada yaya güvenliğinin sağlanarak hareketliliğin artırılmasına yönelik çalışmaların gerekliliğini ifade etmiştir.

3.1.6. PARALEL OTURUM 6:

6. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü Bursa Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Gökçen Kılınc Ürkmez; raportörlüğünü Araş. Gör. Zeynep Erdoğan yürütmüştür. Şehir Plancısı Leyla Peker Doğan, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Eski Başkanı Erdem SAKER, ulaşım ağlarının kentlerin en önemli organları olduğunu ifade ederek Avrupa kentlerinde ulaşımın ana prensibinin aktarma sistemleri olduğunu belirtmiştir. Bursa'da kent içi ulaşımın çözülmesi için, toplu taşımanın ağırlık kazanması gerektiğini, kişilerin trafikte sarf ettiği sürenin toplu taşıma ile yarıya indirilmesinin mümkün olduğunu, bu noktada da aktarma sisteminin öne çıkması gerektiğini belirtmiştir. Avrupa'da çokça tercih edilen bu sistemde kişilerin kendilerine en yakın durakta araçlarını park edip, gideceği yere 1-2 aktarma yaparak ulaşabildiğini belirterek Bursa'da da bu düzenin kurulması gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa'da ana hattın raylı sistem olduğunu ancak Bursaray'a bağlı aktarmalı otobüs hatlarının yaygınlaşması gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca kent içi ulaşımında bisiklet yolları/ bisiklet ağı ile aktarma noktalarının bağlantılı olması gerektiğini ifade etmiştir. Özetle, kent içi ulaşımın çözümünde toplu taşımanın ön planda olması gerektiği, aktarma noktalarının önemi, sistemin bisiklet ve yaya yollarıyla tüm kenti kapsayacak şekilde entegre olması gerektiğini vurgulamıştır.

Son olarak, yürürlükteki planda 2 OSB alanı olduğunu ancak günümüzde 23 OSB alanının var olduğunu belirterek bu anlamda çevre düzeni planının gücünün ne olduğunu sorgulamıştır. Bu durumda çalışmaların bir anlam ifade etmediğini, sonuçta ortaya çıkan planın şehrin geleceğinin resmini çizeceğini ancak o planın bir kenarda şekil olarak kalacağını düşündüğünü ifade etmiş ve planın yasal gücünü sorgulamıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisler Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Mehmet ALBAYRAK henüz hayata geçirilememiş (2023-2025) hızlı tren hattı ve bununla ilgili Balat'da planlanan bir tren istasyonunun taslak çevre düzeni planında yer aldığını, bu hattın Gürsu'nun kuzeyinden geçerek Balat'a gittiğini belirterek, bu durumda Gürsu, Kestel veya Yıldırım'da ikamet edenlerin hızlı trenden yararlanabilmek için öncelikle şehri doğudan batıya kat ederek, Balat'daki istasyona gidip oradan trene binip Ankara'ya gidebilecekleri hususunda eleştiride bulunmuştur. Mutlak surette taslak çevre düzeni planında – hızlı tren projesinde olmasa bile- kentin doğusuna bir hızlı tren istasyonu planlanması gerektiğini dile getirmiştir.

İkinci olarak, mevcut Bursa terminalinin gelecekte yine aynı yerde varlığını sürdürüp sürdürmeyeceği, Balat'ta planlanan tren istasyonu ile entegre yeni bir terminal yapılıp yapılmayacağı sorularının taslak çevre düzeni planı çerçevesinde tartışılarak netleştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde

otobüsle gidecek yolcuların Ovaakça da bulunan terminale giderek oradan harekete devam edip etmeyeceği konusunda da netlik olmadığını aktarmıştır.

Sayın Albayrak ek olarak daha önceki planlarda da sıkça dile getirilen ve alternatif bir yol olarak görülen Akçağlayan'dan Pınarbaşı'na kadar uzanan güney çevre yoluna değinmiştir. Sunumda dile getirildiği üzere ovanın tam ortasından geçen kuzey çevre yolu önerisine ilişkin, bu yolun var olan ovayı ikiye bölerek geçecek olması sebebiyle bu yoldansa güney çevre yolunun tercih edilmesi gerektiğini belirtmiş ve güney çevre yolunun neden taslak çevre düzeni planında yer almadığını sorgulamıştır. Güney çevre yolunun Bursa ilinde ulaşım ile ilgili sıkıntıları çözebilecek önemli bir alternatif olduğunu, standartları ve coğrafyası itibarıyla maliyeti yüksek olmasına rağmen ormanla kentin sınırını ayırabilecek bir nitelik taşıdığını, bu yol ile orman alanlarının tahrip edilmesinin de önüne geçilebileceğini vurgulamıştır. Bursa'nın korunması gereken en önemli değerlerinden birisinin Bursa Ovası ve tarım alanları olduğunu, önerilen çevre yolunun ise ova korumaya hizmet etmeyeceğine ve mevcut su kaynaklarını kirletebileceğine dair endişeleri olduğunu dile getirmiştir.

Ayrıca tartışılmakta olan Ro-Ro limanı konusuna değinerek, Ro-Ro planının taslak planda yer almadığını belirtmiş ve gelecekte bu limanın yapılma ihtimalinin var olup olmadığının tartışılması gerektiğinin altını çizmiştir. Böyle bir limanın yapılmasının yeni bir lojistik merkez ve yeni ulaşım hatları anlamına geldiğini ve tüm bu ihtimallerin öngörülmesi gerektiğini vurgulamıştır.

TMMOB Şehir Plancılar Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Murat İLKME mekâna yansıtılmayan, ancak plan raporu veya plan notları ile ifade edilebilen stratejik hedeflerin uygulama aşamasında sorunlara neden olabileceği; bu hedeflere yönelik kim yapacak, nasıl yapacak, ne zaman yapacak, takibi nasıl yapılacak gibi bir takım sorunların olabileceğini ifade etmiştir. Örnek olarak 1998 yılı onaylı çevre düzeni planını göstererek, bu planda 25.000'lik planlama bölgelerinin tariflendiğini ancak Kemalpaşa planlama bölgesinin o tarihten beri hala 1/25.000'lik planının yapılmadığını, ayrıca il sanayi planı, il turizm planı, ulaşım master planı gibi ek projelerin yapılmasının öngörüldüğü ancak yapılmadığını belirtmiştir.

Üst ölçekli planlarda pek çok farklı meslek disiplinin bir arada çalışması gerektiğini belirterek, Bursa Büyükşehir Belediyesinin bu çalışmayı 6 kişilik bir ekiple gerçekleştirdiğini kritik etmiştir. Ayrıca çevre düzeni planı yapılırken merkezi hükümet kararları, İstanbul gibi bölgedeki büyük ve baskın kentlerin planları ve komşu illerin planlarının da analiz edilerek taslak çevre düzeni planı ile entegrasyonunun sağlanması gerektiğini dile getirmiştir.

1998 yılında yapılan çevre düzeni planının revizyonuna ilişkin 2011 yılında analiz çalışmalarının yapıldığını ancak revizyon planının onaylanmadığını ve 2020 yılında çalışmaların tekrar başladığını ancak 2011 yılının analiz verilerinin kullanıldığını savunarak, eleştirilerini dile getirmiştir.

Sayın İlçme ayrıca kentsel kimlik konusuna değinerek, 2040 yılında Bursa'nın ilçe bazlı olarak kentsel kimliğinin ne olacağı sorusunun çok önemli olduğunu, plan kararlarından önce Bursa'nın kimliğinin ne olacağı konusunun tartışılmasının gerektiğini – ancak pandemi nedeni ile tartışılmadığını- belirtmiştir.

Ulaşım ile ilgili olarak; kentte son yıllarda yapılan İstanbul-İzmir otoyol projesinin Bursa'dan geçmesi, hızlı tren bağlantısı, Ro-Ro limanı gibi büyük ulaşım yatırımlarının kentlerin makroformlarını, nüfusunu hatta sektörel gelişimini de tetikleyen yatırımlar olduğunu, planlama çalışmaları yapılırken İstanbul-İzmir otoyolunun Bursa'dan geçmesinin Bursa kentine nüfus, sektörel veya makroform olarak nasıl etki edeceğinin analiz edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Nüfus projeksiyonları yapılırken bu yatırımlardan kaynaklanacak etkilerin göz önüne alınıp alınmadığını ve ulaşım planlamasının bu olası yatırımlara göre yapılıp yapılmadığını sorgulamıştır.

Ek olarak, Yenişehir Havaalanı'nın tam kapasite kullanılmadığını, kent içinde imara açılıp açılmayacağı konusunda tartışmalar olan Yunuseli Havaalanı'nın ve Gemlik'te yer alan askeri havaalanının önceki planlarda havaalanı olarak kullanılmasının öngörüldüğünü ancak taslak çevre düzeni planında bu alanların kullanılıp kullanılmayacağına dair kararların tartışmalı/belirsiz olduğunu ifade etmiştir.

Ketendere'ye yapılması düşünülen ancak daha sonra vazgeçilen Ro-Ro limanının önemli bir yatırım olduğunu, bu limanın yapılmasıyla birlikte arkasında lojistik ve depolama faaliyetleriyle ilgili alan ayırmak gerektiğini, bunun da kent makroformunu etkileyeceğini dile getirerek, bu limanla ilgili planda bir önerinin veya yapılması/yapılmamasına ilişkin bir değerlendirmenin yer almadığını iletmiştir.

Kentin makroform olarak lineer gelişen bir kent olduğunu, doğu-batı ekseninde büyüyen bir kent olarak ulaşımın sorun olduğunu, kentin iki ucu arasındaki mesafenin uzamasının hem trafikte geçen sürenin artmasına hem de ulaşım yatırımlarının zorlaşmasına sebep olduğunu ifade etmiştir.

Sayın İlçme ayrıca taslak çevre düzeni planındaki öneri kentsel gelişim bölgelerine bakıldığında Karacabey'de (Seyran, Canbaz ve Karakoca civarı) kentsel gelişim alanı önerildiğini, bu tür önerilerin kentin doğu-batı aksının daha fazla uzamasına sebep olacağını ve bu durumda ulaşım yatırımları ve ulaşım sorunlarının artacağını düşündüğünü dile getirmiştir. Bu konuda alternatif ulaşım hatları ve çalışmaların yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Taslak çevre düzeni planında yer alan ve ova içerisinden geçen çevreyolu önerisine ilişkin; bu yolun kaçak yapılaşmaya neden olabileceğini ve bu yolun olası etkilerinin mutlaka analiz edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Lojistik konusunda ise, TEKNOSAB'ın Türkiye'nin en büyük sanayi bölgelerinden biri olduğunu, bunun dışında Gemlik'te yerli otomobil fabrikası TOGG 'un yapıldığını ve bunların dışında 21 tane daha OSB'nin olduğunu belirterek, İstanbul ulaşım bağlantısının güçlenmesiyle de birlikte bu sanayi alanlarına ilişkin lojistik alan ihtiyacının analiz edilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Lojistiğin Bursa için önemli

sektörlerden birisi olduğunu ve 2040 yılında Bursa'nın lojistik anlamında nasıl olacağını da iyi analiz edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Taslak çevre düzeni planında önerilen projelerden biri olan "Ulaşım Ana Planı"nın yapılması konusunda, 1998 yılında önerilen ulaşım master planının 20 yıl sonra yapıldığını hatırlatarak, 2 yıl içerisinde yapılması önerilen ulaşım planının yapılamaması durumunda ne olacağını ve alt ölçek planların bu plan yapılmadan yapılıp yapılamayacağını sorgulamıştır.

Planlarda önerilen ve mekânsal karşılığı olmayan stratejik amaç ve hedeflerin çoğu zaman uygulanmadığını belirterek, taslak çevre düzeni planına "ilgili hedef/amaçlar uygulanmadığı takdirde alt ölçekli planlar yapılamaz" anlamında bir hüküm eklenebileceğini belirtmiştir.

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Başar BULUT COVID-19 pandemisine değinerek, konut tercihlerinde müstakil evler ve sosyal donatıların daha fazla olduğu yerleşimlere doğru tercihlerin değiştiğini, bu açıdan potansiyellere sahip olan Bursa'nın bu konuyu dikkate alması gerektiğini ifade etmiştir.

Şuan yapımı hızla devam eden büyük OSB'lerin olduğuna ve burada istihdam edilecek nüfusun nerede yerleşeceğine ilişkin çalışmalar yapmak gerektiğine değinerek, mevcutta kentte var olan çarpık yapılaşma, yoğun nüfus ve trafik sıkışıklığı sorunlarını eleştirmiştir. Kentin doğu-batı hattında yaklaşık 2 saati aşan bir sürenin trafikte geçtiğini belirten Sayın Bulut, şehrin alternatif ulaşım ağlarına ihtiyaç duyduğunu da ifade etmiştir.

Kırsal dönüşüm konusuna değinen Bulut, 6360 sayılı yasa ile birlikte köylerin tamamının mahalle statüsü kazandığını hatırlatarak, hâlihazırda pek çok köyün ise aslında yaşam tarzı, belediye hizmetlerinden yararlanma, ulaşım gibi açılardan köy statüsünde olduğunu dile getirmiştir. Diğer taraftan büyükşehirde yaşayan insanların özellikle hafta sonları kırsal yaşamı deneyimleme amacı ile köylere yönelmekte olduğunu belirtmiştir. Ayrıca tapu kadastro müdürlüğünde kontrole gelen dosyaların yaklaşık % 60-70'lik bir bölümünün köy yerleşik sahaları içindeki parsellerde yapılan işlemlerden oluştuğunu ifade ederek, bu yerleşimlere yönelik yapılaşma baskısından duyduğu kaygıyı dile getirmiştir. Bu açıdan, Plansız Alanlar Yapım Yönetmeliğinin uygulandığı bu yerleşimlerde mevcut dokunun bozulmaması ve çarpık yapılaşmanın önlenmesi amacı ile taslak plan hükümlerinde mutlaka yapılaşmaya ilişkin detaylı plan notlarının yer alması gerektiğini ifade etmiştir.

Lojistik konusunda, üreten ve bunu devamlı artıran bir şehir olarak Bursa'da yeni yapılan OSB'ler ve iki otomobil fabrikasıyla birlikte yalnızca bir adet Gemlik Limanı'nın var olduğunu, yeni yapılacak OSB'ler ve yatırımlarla birlikte bu limanın yeterli olup olmayacağı ve lojistiğin nasıl çözüleceği sorularını gündeme getirmiş, bu çözümlenin Yenişehir Havalimanı üzerinden mi yoksa yeni bir liman üzerinden mi sağlanacağını sorgulamıştır.

Bunun dışında mutlaka bir güney çevre yolunun olması gerektiğine dair görüş bildirdiklerini, bunun maliyetli ve uzun sürecek bir süreç olduğunu bildiklerini ancak 2040 yılı ihtiyaçları doğrultusunda yapılması gereken bir yol olduğunu iletmislerdir. Aynı şekilde kent içinde kalan OSB alanlarının olduğunu, bu alanların 1980 – 1990’lı yıllarda planlanırken kentin dışında planlandığını ancak zamanla Uludağ, Nilüfer ve Gürsu OSB örneklerinde olduğu gibi şehrin tam içinde kaldıklarını ve taslak çevre düzeni planında bu alanlarının taşınması konusunun da tartışılması gerektiğine değinmiştir.

Ayrıca şehrin içinde kalan bu OSB’lerin hem hava kirliliği hem ısınma anlamında kenti olumsuz etkilediğini, örnek olarak Uludağ OSB’nin planlı bir OSB olmadığını ve hem yer altı sularını hem de havayı kirlettiğini ve bu OSB’nin yeni yapılan OSB alanlarına taşınmasının gündemde olması gerektiğini iletmıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), Bursa Şube Başkanlığı’ndan Cengiz DUMAN 2035 yılını hedefleyen ulaşım master planının birçok konuda eksiklikleri olduğunu, bu eksiklerin taslak çevre düzeni planı ile giderilmesini beklediklerini belirtmiştir.

Bursa’da yakın zamanda meydana gelen kar yağışı ve şiddetli lodos nedeni ile hem deniz yolu hem de karayollarında sıkıntı yaşandığını, pek çok bölgede kara trafiğinin uzun süre tıklandığını hatırlatmış ve Bursa’da demiryolu hattı olmasının bu sorunların önüne geçip geçemeyeceğinin sorgulanması gerektiğini belirtmiştir.

Mevcut havaalanına ilişkin olarak önemli bir kapasiteye sahip olduğunu, pandemi sebebiyle 13 aydır kapalı olduğunu ancak diğer şehirlerin havaalanlarının kapanmadığını, dolayısı ile mevcut havaalanına ilişkin sorunların var olduğunu belirtmiştir.

Kent içinde kalan OSB alanlarının neden olduğu sorunlara değinen Sayın Duman, kentin kuzeyinde, doğusunda ve batısında pek çok sanayi bölgesinin var olduğunu, bu alanların zamanla şehrin içinde kaldığını, dolayısı ile bu sanayi kuruluşlarının gerekli nakliyatı şehir içinde yapmak zorunda olduklarını, örnek olarak şehrin batısında Nilüfer’de bir yedek parça üreten firmanın DOSAB içinde olan TOFAŞ’a şehir içi trafiğini kullanarak malzeme götürdüğünü aktarmıştır. Lojistik ve sanayi alanları arasındaki bağlantıların kopukluğundan dolayı şehir merkezinin trafik açısından negatif etkilendiğini, taslak çevre düzeni planında sanayi alanları ve aralarındaki bağlantıların doğru çözümlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca oda başkanlığı olarak Bursa ili kıyılarının yeni bir liman (lojistik-taşıma merkezi vs.) yapılmasına elverişli olmadığını belirtmiş ve bu planla birlikte ilave limanların tamamen gündemden kaldırılmasını talep etmişlerdir.

Ulaşımına ilişkin olarak, hızlı tren hattına Doğu Bölgesi’nde ilave bir istasyon yapılmasını, Bursa Şehirlerarası Otobüs Terminali’nin yerinin değiştirilmesine ilişkin bir çalışma yapılmadı ise taslak çevre düzeni planında bu konunun dikkate alınmasını, taslak planda önerilen yeni çevre yolu yerine güney çevre yolunun ön plana çıkarılmasını talep etmişlerdir.

Marmara Belediyeler Birliği Başkanlığı'ndan Samet KESKİN İstanbul Teknik Üniversitesi ile birlikte belediyelerin stratejik planlarına ve çevre düzeni planlarına bir rehber oluşturmayı hedefleyen "Marmara Bölgesi Mekânsal Gelişme Stratejik Çerçeve Belgesi"nin Nisan 2021'de tamamlandığını ileterek, ilgili çalışmaya göre Bursa'nın ilgili çalışma kapsamındaki Marmara Bölgesi'nde yer alan 14 il içinde cazibe erişilebilirliği (bir kentin diğer kentlerde yaşayan insanlar için çekiciliğinin bir ölçüsü) açısından 2. sırada yer aldığını belirtmiştir. Türkiye geneline bakıldığında denizyolu ile yük elleçlemede 10. sırada olduğunu ve Gemlik limanının bu konuda önemli bir liman olduğunu, konteynır bazında bakıldığında ise 6. sırada yer aldığını ifade etmiştir. İlgili 14 il içerisinde hareketlilik endeksine bakıldığında, karayolu ile taşınan yolcu göstergesinde 2. sırada, karayolu ile taşınan yük açısından İstanbul'dan sonra 2. Sırada, demiryolu ile taşınan yolcu sayısı açısından 9. sırada, demiryolu ile taşınan yük açısından ise 10. sırada yer aldığını belirtmiştir. Havayolu ile taşınan yolcu açından 3. sırada, havayolu ile taşınan yük açısından ise 2. sırada yer aldığı bilgisini paylaşmıştır. Toplamda hareketlilik endeksinde ise 5. sırada yer aldığını belirtmiştir.

Sayın Keskin, temel sorunun demiryolu olduğunu ve demiryollarının kent merkezi ile entegre olmadığını belirterek bu konuya çözüm olarak iller arası demiryollarının Bursa şehir merkezi ile entegrasyonunun sağlanması, mevcut demiryolu uzunluğunun artırılmasını, kent içi raylı sistemlerin sürdürülebilir, doğaya saygılı, enerji dostu olarak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını önermiştir. Ayrıca Bursa'daki zengin ulaşım modlarının (kara, hava, deniz, raylı sistemler vb.) birbirleri ile entegre edilmesi ve bu konuda ilgili aktörler arası koordinasyonunun sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu öneriler ile mevcut trafik yoğunluğunun azalacağını ve toplu taşımaya yönelimin artacağını öngördüğünü belirtmiştir. Ek olarak trafik yoğunluğunun azaltılmasına ilişkin akıllı şehir teknolojilerinin kullanılması ve yaygınlaştırılmasının önemini vurgulamıştır. Son olarak, il ve devlet yolu, otoyol uzunluğu, bölünmüş yol uzunluğunun artırılmasını, ulaşımaya yönelik önerileri arasında belirtmiştir.

Mustafakemalpaşa Belediyesi; yazılı olarak ilettiği görüşünde, B.3.4.3. Ulaşım ve Lojistik, 2. Madde'de, Mustafakemalpaşa ilçesinin adının da eklenmesini talep etmiştir.

Bursa Bilecik Eskişehir Kalkınma Ajansı (BEBKA) Genel Sekreterliği'nden Cansu ÖZGÜR, yazılı olarak ilettiği görüşünde lojistik merkez olarak adlandırılan alanların yönetmeliğe uygun olacak şekilde "lojistik bölge" olarak isminin değiştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden Hakan ATAK, yazılı olarak ilettiği görüşünde ulaşım altyapısının tamamlanması ve dijitalleşmesi gerektiğini belirtmiştir.

3.1.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (ULAŞIM-LOJİSTİK)

Ulaşım ve lojistik konusunun tartışıldığı çalıştay toplantısında bazı görüş, öneri ve/veya eleştirilerin katılımcılar tarafından sıklıkla ele alındığı görülmektedir. Bu bölümde, tüm paralel oturumlarda katılımcılar tarafından iletilen ortak görüşler özetlenerek aktarılmaktadır.

Toplantıda iletilen önemli görüşlerden biri, “Ulaşım Ana Planı”nın yapılması konusu olmuştur. 1998 yılında önerilen ulaşım master planının 20 yıl sonra yapıldığını hatırlatarak, 2 yıl içerisinde yapılması önerilen ulaşım planının yapılamaması durumunda ne olacağı ve alt ölçek planların ve revizyonların bu plan yapılmadan yapılıp yapılamayacağı sorgulanmıştır.

Taslak çevre düzeni planı şemasında gösterilmeyen ancak plan kararlarında yer alan ve ovoidan geçeceği belirtilen kuzey çevre yoluna ilişkin olarak pek çok katılımcı kaygı ve eleştirilerini dile getirmiştir. İlgili çevre yolunun ova üzerindeki yapılaşma baskını artıracacağı, kentin kuzeye doğru yayılmasını teşvik edeceği, ovanın tam ortasından geçmesi sebebi ile tarım alanlarına zarar vereceği yönündeki endişelerini ileten katılımcılar, bu yolun yapılmasının gerekliliğinin tartışılması gerektiğini, alternatif olarak güney çevre yolunun düşünülmesi gerektiğini, eğer yapılması zaruri ise plan hükümleri yolu ile yapılaşma baskısını engellemeye yönelik çok net stratejilerin kurgulanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca benzer şekilde, taslak çevre düzeni planı kapsamında yapılması planlanan Çalı-Demirtaş metro hattının ovoidan geçmesi nedeniyle mevcut ova köyleri de dahil olmak üzere bu alanların imara açılması tehlikesinin ortaya çıkabileceği ifade edilmiştir. Bu noktada taslak çevre düzeni planında “yeşil yol, ekolojik yok, yeşil kuşak” gibi yaklaşımların uygulanmasına yönelik strateji ve plan hükümlerine daha fazla yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bursa ilinde ulaşım sorunlarına ilişkin sıklıkla değinilen başka bir konu ise kentin lineer gelişmiş makroformu nedeni ile doğu-batı eksenindeki uçlar arasında trafikte geçen sürenin uzunluğu ve iki bölge arasında alternatif toplu taşıma sistemlerinin yetersizliği olmuştur. Ayrıca metro hatları ile park alanları arasındaki bağlantı kopukluğuna çokça değinilmiş, başta şehir hastanesi olmak üzere kentin doğusuna ve yeni gelişen batı planlama bölgesine yönelik raylı sistemler ve/veya alternatif toplu taşıma sistemlerinin geliştirilmesi gerekliliği, şehrin bütününde sanayi ve konut alanları ile önemli kullanımları dikkate alan intermodal ulaşım sistemlerinin kurulması pek çok katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca YHT hattının Mudanya çevresinde de güçlenmesi gerektiği fikri de ortak konular arasında yer almıştır. Gemlik Limanı ve diğer liman bölgeleri ile raylı sistem hatları ile güçlü bir bağlantı kurulması gerektiği, tramvay hattının Demirtaş DOSAB’a kadar uzatılması gerektiği, ek olarak otogar bağlantısının alternatif yollar ve toplu taşıma sistemleri ile güçlendirilmesi konuları sıklıkla değinilen bir diğer konular arasında olmuştur.

Katılımcılar, Bursa Yenişehir Havaalanı’nın yer seçimini, kapasitesine rağmen yeterince verimli çalışmıyor olmasını, Yenişehir Havaalanı yerine insanların İstanbul Havaalanı’nı kullanıyor olmalarını eleştirerek,

havaalanı ile kentin bağlantısının alternatif ulaşım sistemleri ile mutlaka güçlendirilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır.

Bursa iline yönelik ulaşım konusunda çokça dile getirilen sorunlardan bir diğeri ise kent içi trafik sorunu olmuştur. Katılımcılar bu durumun en büyük sebeplerinden birinin kent içinde kalan OSB'ler olduğunu, buradaki sanayi kuruluşlarının ürünlerinin nakliyesini şehir içinde yapmak zorunda kaldıklarını bu sebeple lojistik ihtiyaçları için şehir içi trafiğini kullandıklarını belirtmişlerdir. Kent merkezindeki trafik yükünün azaltılması ve sorunların çözülmesine ilişkin, entegre toplu taşıma sistemlerinin geliştirilmesi ve toplu taşımanın ağırlığının artırılması, daha etkin bir raylı sistem hattının geliştirilmesi, raylı sistem hattının yeraltından geçmesi, metro – parklanma alanlarının bağlantısının kurulması, parklanma alanlarının artırılması, merkezde yayalaştırma projelerinin desteklenmesi, sanayi alanlarına hizmet edecek raylı sistem hatları ile fabrika servislerinin azaltılması gibi öneriler sunulmuştur. Ayrıca farklı ulaşım türlerinin (tramvay hattı, hafif raylı sistem hattı ve lastik araçlı taşımacılık) birleştirilmesi ile Bursa merkezinde önemli bir transfer merkezi (ulaşım aktarma merkezi) oluşturulması önerisi de ifade edilmiştir.

Toplantıda, bölgeye liman yatırımının gelmesi durumunda TOGG yatırımı ile birlikte yan sanayilerin ve çalışacak nüfusun nerede yer seçeceğini, ayrıca ulaşım bağlantıları ile kente entegrasyonunun nasıl sağlanacağını düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Planda önerilen demiryolunun ise bu yatırımlar için yeterli olup olmayacağını da üzerinde durulması gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca, TOGG'un bir avantaj olarak kullanarak Bursa'nın elektrikli araçların üretim merkezi olabileceği fikri, ortak değinilen konular arasında yer almıştır.

Son olarak, taslak çevre düzeni planında lojistik alan lekelerinin gösterilmediği ifade edilmiş ve bu durum pek çok katılımcı tarafından eleştirilmiştir.

Çalıştayda ulaşım ve lojistik konusuna ilişkin yazılı ve sözlü olarak ifade edilen detaylı görüşler ise, Tablo 1'de derlenerek aktarılmaktadır.

Tablo 1 Ulaşım ve Lojistik Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu

SORUNLAR	ÖNERİLER
<p>ALTERNATİF ULAŞIM SİSTEMLERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otomobil ağırlıklı ulaşım yapısı, toplu ulaşım sistemlerinin yetersizliği • Doğu – batı yerleşim alanları arasında ulaşım açısından entegrasyon sorunu, bu aksta toplu taşıma imkanlarının yetersizliği • Metro – araç parkı ilişkisinin olmaması • Raylı sistemin yer üstünden giderek şerit kaybına neden oluyor olması • Osmangazi ilçesinde metro ihtiyacı • Tren hattının Gürsu'nun kuzeyinden geçerek Balat'da planlanan tren istasyonundan geçmesi ve Kestel veya Yıldırım'da ikamet edenlerin hızlı trenden yararlanabilmek için öncelikle şehri doğudan batıya kat ederek, Balat'daki istasyona gidip oradan trene binmek zorunda kalmaları 	<ul style="list-style-type: none"> • Bursa'daki zengin ulaşım modlarının (kara, hava, deniz, raylı sistemler vb.) birbirleri ile entegre edilmesi • Toplu taşıma konfor ve sürelerinin optimizasyonu, güzergâhların yeniden organizasyonu • Hafif raylı sistem hatlarının etaplamasının ve kurgusunun plan kapsamında ele alınması • Mevcut raylı sistem ile kent meydanı ve Yalova arasındaki T2 hattının yeraltına alınması • Stratejik olarak OSB'ye yakın seçilen YHT istasyonunun dairesel bir yayılma baskısı yaratma riskine karşın, YHT hat önerisinin kentin içinden geçecek şekilde planlanması • Yeni gelişmekte olan Batı Planlama Bölgesi'nin toplu taşıma güzergâhlarına dâhil edilmesi • Kentin doğusunda hızlı tren istasyonu planlanması • YHT hattının Mudanya çevresinde de güçlenmesi • Raylı sistem hatlarının Mudanya aksı ve diğer akslar dâhil olmak üzere uzatılması • T2 tramvay hattının Demirtaş DOSAB'a kadar uzatılması, bu sayede fabrika servisleri nedeniyle oluşan trafik yükünün azaltılması • Bursa terminalinin gelecekte yine aynı yerde varlığını sürdürüp sürdürmeyeceği ve Balat'ta planlanan tren istasyonu ile entegre yeni bir terminal yapılıp yapılmayacağına planda yeniden değerlendirilmesi • Trafik yönetiminin akıllı sistemlerle yönetilmesinin planda vurgulanması
<p>ERİŞİLEBİLİRLİK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doğu –batı arası ve kuzey güney arası düşük düzeyde erişilebilirlik • Bazı turizm merkezlerine erişimin zayıf olması • Bursa Yenişehir Havaalanı'nın kent merkezine 45 dk. uzaklıkta olması ve hatalı yer seçimi olduğu düşünülmesi • Havaalanının düşük kapasite çalışıyor olması • İstanbul Havaalanının tercih ediliyor olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuzey-güney yönlü erişilebilirliğin artırılması • Bursa terminalinin gelecekte yine aynı yerde varlığını sürdürüp sürdürmeyeceği, Balat'ta planlanan tren istasyonu ile entegre yeni bir terminal yapılıp yapılmayacağı sorularının taslak çevre düzeni planı çerçevesinde tartışılarak netleştirilmesi • Bursa Şehirlerarası Otobüs Terminali'nin yerinin değiştirilmesi hususunun taslak planda değerlendirilmesi • Kırsal alanlara erişilebilirliğin artırılması • UNESCO Miras Alanlarına yönelik alternatif ulaşım sistemleri ve güzergâh planlamasının yapılması • Turizm anlamında ön plana çıkan İznik ilçesine ulaşımın alternatif ulaşım sistemleri ile birlikte yeniden ele alınması • İl genelinde kent merkezi ile daha güçlü entegrasyonun sağlanması • Kent içi ulaşımına yönelik aktarma sisteminin kurulması • İller arası demiryollarının Bursa şehir merkezi ile entegrasyonunun sağlanması • Kentsel mekânın erişilebilirliği açısından bisiklet ve engelli ulaşımının desteklenmesi gerektiğini ve alt ölçekli planları yönlendirecek hedeflerin tanımlanması • Şehirlerarası otobüs terminaline entegre olabilecek konumda yeni bir havaalanı planının geliştirilmesi • Güzelyalı ve Mudanya'nın, havaalanı açısından daha stratejik bir konuma sahip olması

<p>LOJİSTİK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yalova il sınırında, Orhangazi çıkışında sanayi ve depolama alanı olarak işaretlenmiş olan bölgenin, hem limanlara hem yeni yapılacak otomotiv fabrikasına hem de otoyol bağlantı yollarına uzak bir mesafede olması • Özellikle TEKNOSAB ve TOSAB gibi yurtdışına ihracat yapan firmaların olduğu OSB'ler itibarıyla yük taşımacılığına ilişkin lojistik merkez ihtiyacının olması, firmaların yüklerini en yakın liman olan Gemlik veya en yakın demiryolu istasyonunun bulunduğu Bandırma'ya götürmeleri konusunda yaşanan sorunlar • Lojistik sektörüne ilişkin altyapının ve ulaşım hatlarının yetersiz olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Yalova il sınırında, Orhangazi çıkışında sanayi ve depolama alanı olarak işaretlenmiş olan bölgeye alternatif olarak hem tarım dışı alanlara sahip olan hem de liman-otoyol çıkışına çok yakın bir yerde bulunan Karsak bölgesinin lojistik alan olarak planlanması • Osmangazi ilçesinde sanayi bölgeleri ve bu bölgelerin hinterlandlarında lojistik merkezlerin (tır parkları, depolama merkezleri, vb.) yapılması hususunun değerlendirilmesini • Bursa'da demiryolu, havayolu ve denizyolu ulaşımının ortak noktalarında buluşacak bir lojistik merkezin planlanması • Kentin doğu, batı ve kuzeyinde lojistik merkezlerin planlanması, bu bölgeler arasında bağlantının demiryolu hattı ile sağlanması • TEKNOSAB'ın kuzeyinde 200 ha lojistik alanın planda yer alması • Çanakkale üzerinden gelmesi olası sevkiyat yüküne ilişkin önlemler alınması • Yenişehir havaalanının hava kargo taşımacılığı ile ürün sevkiyatının sağlanması amacı ile kullanılması • Mevcut ve yapılmakta olan OSB'lere yönelik olarak yakın gelecekte Gemlik Limanı'nın yeterliliğinin sorgulanması, gelecekteki lojistik ihtiyacının detaylı olarak analiz edilmesi • Taslak planda yer alamayan Ro-Ro limanının (ve diğer büyük ölçekli ulaşım yatırımlarının) gelecekte yapıma ihtimalinin değerlendirilmesi ve bu ihtimaline karşın yeni bir lojistik alanı ve yeni ulaşım bağlantılarının planlanması ve kentin makraformunun nasıl etkileneceği konusunun dikkate alınması • Bursa ili kıyıları yeni bir liman (lojistik-taşıma merkezi vs.) yapılmasına elverişli olmadığı için taslak plan ile birlikte ilave limanların tamamen gündemden kaldırılması • Kent içerisinde kalan OSB'lerin büyüme kısıtı yaşadıkları ve depolama alanları yetersiz kaldığı için, kent içi alt depolama alanları ve ihracat kapasitelerini artırılacak yeni bir lojistik merkezinin planlanması
<p>ULAŞIM VE ÇEVRE İLİŞKİSİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önerilen ulaşım bağlantılarının ovalar ve tarım alanlarında yapılaşma riski yaratması • Ulaşımda meteorolojik unsurlar ve parametrelerin de dikkate alınmaması • Yoğun trafik kaynaklı hava kirliliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Önerilen kuzey çevre yolunun doğal kaynaklar üzerindeki olası etkisinin hesaplanması • Avrupa'da karbon yakıt kullanımına ilişkin yasal düzenlemelere istinaden, bu yaklaşımın plan kararlarına da yansıtılması • Elektrikli arabanın başkentinin Bursa olması • Ulaşımda kirlen – etkileyen - etkilenen alanların incelenmesi • Kent içi raylı sistemlerin sürdürülebilir, doğaya saygılı, enerji dostu olarak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması • Ulaşım altyapısının geliştirilmesinde Taşkın Yönetim Planları ile Tehlike ve Risk Haritalarının ve hazırlanmakta olan Susurluk, Sakarya ve Marmara Havzası Taşkın Yönetim Planlarının dikkate alınması • Özellikle otopanların kentte habitat bölünmesine yol açıyor olmasına ilişkin ortaya konulabilecek ekolojik çözümlerin değerlendirilmesi • Afet risklerine karşı acil tahliye yollarının planlanması • Ekolojik koridor, yeşil yol kavramlarına taslak planda daha detaylı olarak yer verilmesi
<p>FONKSİYONLARI ARASI BAĞLANTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Kentsel Servis Alanları" olarak ifade edilen alanlar ile motorlu araç ilişkisinin kurulmamış olması • Liman bölgelerinin demiryolu bağlantısı ihtiyacı • Lojistik ve sanayi alanları arasındaki bağlantıların kopukluğundan dolayı şehir merkezinin trafik açısından 	<ul style="list-style-type: none"> • Konut-ova ve kentsel servis alanları arasındaki ilişkiyi birlikte irdeleyen stratejik, alternatifli arazi kullanım kararlarının geliştirilmesi • Gemlik limanı ile demiryolu hattının bağlantısının kurulması • OSB'lerin lojistik, demiryolu ve ulaşım bağlantıları ile bütünlüklerinin sağlanması

negatif etkileniyor olması (nakliyede kent içi yolların kullanılması)	<ul style="list-style-type: none"> • Kuzey ile bağlantının güçlendirilmesi için Görükle ve Şehir Hastanesi'nden otogara bir tramvay hattı • Kentsel dönüşüm kapsamında ortaya çıkabilecek rezerv alanlarının taslak çevre düzeni planının önerdiği ulaşım bağlantısıyla nasıl ilişkileneceğinin etüdünün yapılması • Kentsel dönüşüm master planının, ulaşım master planı ile entegre olarak yapılması
PLAN NOTLARINA İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER	
B.1.6 hükmünün çelişki yaratıyor olması sebebi ile plan notuna 'yatırımcı kurumca ortaya konulacak sosyal altyapı kararları, bu planın ana kararları ile uyumlu olmak zorundadır' ifadesinin eklenmesi.	
B.1.21 hükmünün 'korunacak alanlarda sadece transit geçiş amaçlı ulaşım ve kamu yatırımlarına ilişkin kararlarda değerlendirilecektir' şeklinde düzenlenmesi.	
B.1.45 yük taşımacılığı hükmüne havayolu opsiyonunun da eklenmesi.	
Otopark yönetmeliği değiştiği takdirde, genel otoparklar için ayrılması gereken alanların otomasyon sistemleri vb. ile hesaplanarak tespit edilmesi gerektiği için B.1.47 hükmüne 'Bursa Büyükşehir Belediyesi ile koordinasyon sağlanarak, genel otopark alanlarının mekâna dengeli dağılımını sağlayacak araçlar geliştirilecektir' ifadesinin eklenmesi.	
B.1.48 hükmünde ifade edilen "Bisiklet ve Yaya Erişimli Kent Projesi"nin uygulayıcısının Bursa Büyükşehir Belediyesi olacağını yazılması.	
B.2.1.6 hükmünde uygulama imar planı yapılamaz kararına "karayolları hariç" ibaresinin eklenmesi.	
2.11 Ulaşım ve lojistiğe ilişkin genel hükümlerin daha çok karayoluna yoğunlaşıyor olması ve yük ve yolcu dolaşımının eksik olmasından dolayı, sadece kent içi bağlantıların değil kent dışı lojistik açıdan da ulaşım modlarının eklenmesi ve ulaşım kademelenmesinin vurgulanması. Bu konuda "İl merkezi, ilçe merkezi ve kırsal alanlar ekonomik ve sosyal ilişki düzeylerine göre ulaşım kademelenmesinin sağlandığı çoklu ulaşım modları ile bağlanacaktır" ve "hammadde ve ürün dolaşım maliyetini minimuma indirecek ve öncelikli ilişkili olduğu, il dışı merkezler açısından Bursa'yı tercih edilen kent haline getirecek nitelikte demiryolu, denizyolu ve havayolları imkânları arttırılacaktır" hükümlerinin eklenmesi.	
B.2.11 plan hükmünde ifade edilen "alternatif aks planlama" konusuna açıklık getirilmesi, projenin öncelikle plan paftası üzerinde yansıtılması daha sonra hüküm olarak yer alması ve bu kapsamdaki analizlerin ve öneri yol güzergâhlarının ilgili birimlere ulaştırılması	
B.2.11. Ulaşım ve Lojistik, 9. Madde'sinde yer alan "Kentin doğu-batı güzergâhı boyunca mevcut İzmir-Ankara Karayolu, yakın çevre yolu ve otoyol çevre yoluna paralel, alternatif bir aks planlanacaktır." ifadesinde yer alan aksın tarım ve doğal alanları ve su kaynaklarına zarar vereceği gerekçesi ile yeniden değerlendirilmesi.	
B.2.11 maddesinde belirtilen hususların plandan önce yapılması ve sanayi ile bağlantısının kurulması.	
B.2.17.3 ve B.2.17.4 hükümlerinde verilmiş olan emsallerinin uygulamada değerli tarım alanlarında inşaat alanının daha büyük bir alana yayılım tehlikesi oluşturabilecek olması.	
B.3.4.3. Ulaşım ve Lojistik, 2. Madde'de, Mustafakemalpaşa ilçesinin adının da eklenmesi.	
Lojistik merkez olarak adlandırılan alanların yönetmeliğe uygun olacak şekilde "lojistik bölge" olarak isminin değiştirilmesi.	
"Mülkiyet dokusu doğrultusunda belirtilecek olan yeşil çevre yolu uygulanacaktır" ifadesine ilişkin "yeşil çevre yolu" tanımlamasının daha net olarak yapılması.	
"Yüksek çevre dostu araç yakıt teknolojisi kullanılacaktır" ifadesine ilişkin, hibrit ve elektrikli araç kullanımının giderek yaygınlaşıyor olmasından dolayı bu konuya ilişkin de yorumların yer alması.	
"Raylı sisteme paralel tüm lastik tekerlekli toplu taşıma araçlarının kaldırılması" ifadesinin net olarak anlaşılıyor olması.	
Bütünleşik turizm planına dair hükümlerde turistik merkezlerde kolay erişim ve ulaşımın öneminin vurgulanması amacı ile belirterek, "bütünleşik turizm planında belirlenecek turizm odaklarına kent içi ve dışında nasıl erişim sağlanacağına ortaya konulması öncelikli olup, zaruri olması halinde bu planın ortaya koyacağı ulaşım düzenlemeleri ulaşım ana planına yansıtılacaktır" ifadesinin eklenmesi.	
PLAN GÖSTERİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER	
"İntermodal bir ulaşım sisteminin kurulacağı lojistik merkezi" yaklaşımını çok olumlu bulmak ile birlikte bahsedilen lojistik merkezinin plan şemasında da yer alması.	
Şehrin doğu ve batısında yer alacak olan lojistik alanların plan üzerinde gösterilmesi.	
Yeniceabat metro hattı ve yeni ekspres yol kararlarında kurum görüşlerinin mutlaka alınarak plana işlenmesi.	
"Orhangazi'ye lojistik destek verilecektir" ifadesine ilişkin olarak, lojistik alanlara planda yer gösterilmesi.	

3.2. HİZMETLER VE TURİZM TOPLANTISI (24 ŞUBAT 2021)

Paydaşların katılımı ile gerçekleşen üçüncü günün ilk oturumunda taslak Bursa 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, “hizmetler ve turizm” konusu kapsamında Şehir Plancısı Gülşah GÖRGÜLÜ GÖRÜCÜ tarafından sunulmuştur.

Sunumun ardından paydaşlar altı paralel çalışma grubu halinde farklı odalarda taslak çevre düzeni planını, hizmetler ve turizm başlığı çerçevesinde çevrimiçi değerlendirerek görüşlerini iletmiştir.

Altı çalışma grubuna ilişkin toplantı notları aşağıda aktarılmaktadır.

3.2.1. PARALEL OTURUM 1:

1 numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Ocağcı; raportörlüğünü Y. Şehir Plancısı Burcu Alicikoğlu yürütmüştür. Y. Şehir Plancısı Onur Acar, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Güney Marmara Turizm ve Otel İşletmecileri Birliği Derneği’nden, Dernek Müdürü Sevilay SARIN çalıştayan önemine değinerek, özetle beş başlığı vurgulamak istediğini belirtmiştir. Orhaneli civarında bulunan ve atıl durumda olan arkeolojik yapı ve alanların proje içine dâhil edilerek turizme kazandırılmasını ilk madde olarak aktarmıştır. İkinci olarak Bursa’nın güneyindeki eko ve agro turizm potansiyeline değinmiş, özellikle Sadağı Kanyonu’nu vurgulayarak planda dikkate alınmasını memnuniyetle karşıladıklarını dile getirmiş, ancak, ekolojik yapıya uygun bir yapılaşma anlayışı ile planlanmasını ve turistlerin doğayı yaşarken aynı zamanda konaklayabilecekleri alternatif bir modelin geliştirilmesini önermiştir. Üçüncü başlıkta ise Bursa’nın sahip olduğu doğal potansiyeller doğrultusunda karavan turizminin geliştirilmesinin önemine değinmiştir. Mevcutta çok yetersiz olarak Misi civarında bir karavan alanı olduğunu, taslak çevre düzeni planında ise belki de deniz turizmini harekete geçirmeye yönelik olarak kamp-karavan turizmi için Kurşunlu ve Gemlik bölgelerinin önerildiğini, ancak şehrin güneyinde, doğal açıdan daha zengin olan bölgelerde kamp-karavan turizminin geliştirilmesinin daha uygun olacağını ifade etmiştir. Dördüncü başlık olarak eğlence turizmine değinmiş, özellikle yurt dışından gelen ve daha farklı eğlence mekânlarını görmek isteyen turistlere yönelik Disneyland benzeri alanların planlanmasını önermiş, Yunuseli Havaalanı’nın ise bu açıdan çok uygun bir alan olacağını ifade etmiştir. Son olarak ise Uludağ’da yeni kayak pisti alanları oluşturulmasını desteklediklerini bildirmiştir.

Aktardığı beş maddeyi özetleyen Sayın Sarın, Bursa’nın turizm konusunda ilk 20 ülke arasında olduğunu, Doğu Pazarı; Kuveyt, Endonezya ve Suudi Arabistan’dan gelen turistlerin doğal ve sulak alanları tercih ettiğini, Bursa’nın da bu açıdan önemli potansiyellere sahip olduğunu, dolayısıyla; Sadağı Kanyonu, kamp-karavan turizmi ve agro-eko turizm gibi doğa turizmi türlerine öncelik verilmesi gerektiğini ifade

etmiştir. Ayrıca alternatif turizm türleri geliştirilirken finans kaynaklarına ihtiyaç duyulacağını, bu noktada Bursa'ya gelen turist profilinin mutlaka göz önüne alınması gerektiğini ifade etmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Şehir Plancısı Uluay KOÇAK GÜVENER taslak çevre düzeni planının Bursa'ya bir vizyon vermesi gerektiğini, planda 20 sene sonra Bursa'nın nasıl olacağına dair kararları net olarak görebilmek gerektiğini belirtmiştir. Bursa'nın sahip olduğu potansiyellerden dolayı hem sanayi, hem tarih, hem tarım, hem de turizm kenti olduğunu, Türkiye'nin de dördüncü büyük kenti olduğunu, ancak böyle olmasına rağmen plan vizyonuna bunun tam olarak yansımadığını düşündüğünü belirtmiştir.

Sayın Koçak Güvener ayrıca turizm sektörüne ilişkin verilerin genel bir turizm vizyonuna götüren uygulama araçları ile tanımlanması ve ulaşım bağlantılarıyla entegre edilmesi gerektiğini, Bursa'nın potansiyellerinin yüksek olduğunu ancak bu potansiyellerin yeterince değerlendirilmediğini savunmuştur.

Turizm ve ticaret konusunda yapılacak eylemlerin –taslak planın stratejik eksenlerinde belirlenmiş olabileceğini de ekleyerek- ne olacağına dair soru işaretleri taşıdığını ifade etmiştir. Ayrıca, önemli olanın yapılacak eylemlerin finansmanın nasıl sağlanacağı konusu olduğunu, devlet ve kamu yatırımlarının belirlenen bu kararlara ne kadar uyacağı ve bu kararlar silsilesinin hangi zaman ölçeğinde yapılacağı konusunun önemine dikkat çekmiştir.

Turizm konusunda ise "bütünleşik turizm planlaması" yaklaşımını olumlu bulduğunu ifade etmiştir. Planda tüm alanın arazi kullanım değerlerinin ortaya konup bu alanların potansiyellerinin tespit edilmesi gerektiğini ve bu şekilde alt ölçekteki planlara yön vermesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca tüm arazi kullanım kararların iklim ve doğayı etkilediğini, bu kararların etkilerinin ise kısa sürelerde görülemeyeceğini ifade etmiştir.

Son olarak, Bursa'nın 1960'lı yıllardan itibaren yapılmış planlarına örnek vererek, Bursa'da her zaman imar planlarında belirlenenin üzerinde bir nüfus artışı yaşandığına dikkat çekmiştir. Ayrıca nüfus projeksiyonlarından öte yapılan yatırımların nüfus üzerinde etkili olduğuna ve Bursa'nın Türkiye'nin yüksek nüfus artış hızına sahip illerinden biri olduğuna değinerek bu açıdan çevre düzeni planının çok önemli olduğunu ve alt ölçekli planlara yönelik belirli önerileri vermesi gerektiğini ifade etmiştir.

Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı ve Türsap Yönetim Kurulu Üyesi Gürol EROL, Bursa'nın halen turizm master planı olmadığına, Bursa'nın sahip olduğu turizm değerlerinin dünya çapında önemi olduğuna ve özellikle Uludağ'ın önemine değinerek, Uludağ'da yetki karmaşası sorunu olduğunu belirtmiş ve çevre düzeni planı yolu ile bu sorunun çözümünün zor olduğunu vurgulamıştır. Yetki karmaşasının ise Orman Bakanlığı, Milli Emlak, Tabiat Parkları Koruma Kurumu, Bursa Valiliği ve Büyükşehir Belediyesi ekseninde yaşandığını belirtmiştir. Bu soruna yönelik olarak ise Kültür Turizm Bakanlığı'na bağlı Uludağ alan başkanlığının kurulması önerisini sunmuştur.

Sayın Erol, Uludağ'dan sonra bir açık hava müzesi niteliğinde olan İznik'e değinerek, plan sunumunda Kuzeydoğu Planlama Bölgesi'nde yer alan ve UNESCO Dünya Miras Listesi'ne aday olan İznik ilçesinde Suriçinin boşaltılmasının plan notlarında yer almasını talep ettiklerini belirtmiştir.

Bir diğer konu olarak alternatif turizme değinen Sayın Erol, dünyada ve Türkiye'de gelişen yeni bir trend olduğunu, bu anlamda çevre düzeni planında yer alan alternatif turizm merkezlerine ek olarak İznik ilçesinin, Orhangazi ilçesinin ve 1.250 metre rakımda Gürle Dağı'nda yer alan yamaç paraşütü pistinin de dahil edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca planda su sporları merkezi olarak sadece Gemlik Körfezi'nin gösterildiğini hatırlatarak, Türkiye'deki yedi su sporları federasyonu başkanının katıldığı bir toplantıda İznik Gölü'nün ve Orhangazi sahilinin su sporlarına çok uygun olduğu tespitinin yapıldığını aktarmış ve bu alanların uluslararası su sporları merkezi olarak planlanmasına ilişkin önerilerini sunmuştur.

Karacabey Longozları ile İnegöl Oylat Kaplıcası'nın planda gündeme gelmesine memnun olurken, Gölyazı, Mustafa Kemal Paşa'da yer alan Tümbüldek, Mudanya'da Mütareke evi, Kemalpaşa'da Suuçtu Şelalesi ve Tirilye gibi önemli alanlara yönelik de plan kararları geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Ek olarak Bursa'nın turizm ile ilgili stratejisinin net olmadığını, aslen genelde Bursa'nın tarım şehri mi, sanayi şehri mi sorusuna cevap olacak bir strateji belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Sayın Erol, Uludağ ile ilgili yeni stratejinin dört mevsim turizme olanak sağlayacak alternatif turizm olması gerektiği ifade etmiştir

Ayrıca "İznik Sulak Alan Yönetim Planı" çalışmasında plan isminin Gürle, İznik, Orhangazi olarak yeniden adlandırılmasının, Orhangazi'nin de sahip olduğu turizm değerlerinin ön plana çıkarılması açısından önemli olduğuna dair düşüncesini ifade etmiştir.

Sayın Erol, planda ikinci kademe merkezler başlığı altında Yenişehir, Gürsu, Orhangazi, İznik ilçelerinin ifade edildiğini ancak Gürsu'nun çıkarılarak Orhangazi, İznik, Gemlik olarak yeniden düzenlenmesini doğru bulduğunu belirtmiştir. Örnek olarak üç ilçenin birleşerek yeni bir üniversite kurması konusunda çalışma yaptığını ifade ederek görüşlerini aktarmıştır.

Orhangazi ilçesi özelinde ise, göl, orman, dağ, spor vb. turizmi potansiyeli yüksek bir ilçe olduğunu, ancak planlarda turizme yönelik yeterli işaretlemelerin olmadığını belirtmiş, ayrıca göl koruma bantları sebebi ile de turizmi geliştiremediklerini belirterek göl koruma bantlarında düzenleme yapılmasını, turizm ve yapılaşmaya dair yeterli plan işaretlemesinin yapılmasını ve turizmin kontrollü şekilde gelişimini sağlayacak plan notlarının düzenlenmesini talep etmiştir.

Son olarak Bursa'nın eski-tarihi evlerinin değerini vurgulayarak bu evlerin korunması ve turizm açısından değerlendirilmesini önemli bulduğunu ifade etmiştir.

Osmangazi Belediye Başkanlığı, Kentsel Tasarım Müdürlüğü'nden Y. Şehir Plancısı Neslihan Zülal ERÇOŞKUN, öncelikle, Sayın Koçakgüvener'in ifade ettiği "taslak çevre düzeni planı Bursa'ya vizyon vermelidir" görüşüne kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Daha sonra markalaşma konusunun Bursa için önemine dikkat çekerek plan yolu ile de bu anlamda çok çalışma yapılması gerektiğine dair düşüncesini dile getirmiştir.

Sayın Ercoşkun Orhangazi ilçesinin lokomotif sektörlerden biri olan turizmin kültür turizmi, kış turizmi, eko turizmi, termal turizmi, agro-turizm gibi turizm çeşitleriyle hizmet verebilecek bir ilçe olduğunu belirtmiştir.

Sayın Ercoşkun, kültür endüstrilerine dikkat çekerek konunun İstanbul çevre düzeni planında öne çıkan bir başlık olduğunu ve moda ve tekstil, film sektörü, festivaller ve yazılım olarak dört başlık altında incelendiğini hatırlatmıştır. Bursa ilinin de özellikle moda ve tekstil noktasında geçmişten gelen bir yapısı olduğunu, kültür endüstrileri kapsamında bu sektörün markalaşması gerektiğini, taslak çevre düzeni planında bir başlık altında kültür endüstrilerinin mutlaka yer alması gerektiğini ifade etmiştir. Moda ve tekstile ek olarak film ve dizi sektörüne vurgu yaparak, şu an İstanbul'un bu konuda öne çıktığını ancak İstanbul'a yakınlık avantajından faydalanarak bu sektörden Bursa'nın da pay alabileceğini ifade etmiştir.

Sayın Ercoşkun, Osmangazi ilçesinin şehir merkezi olarak önemine değinerek, bu bölgenin aynı zamanda gelecek vadeden bir turizm merkezi olduğunu ve planda bu bölgenin sadece MİA (merkezi iş alanı) olarak değil, turizm merkezi olarak da işaretlenmesi gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir. Bu konuda İstanbul 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nı hatırlatarak kent merkezlerine bu şekilde atıflarda bulunulduğunu hatırlatmıştır. Ayrıca Bursa'nın iki ve üç yıldızlı oteller açısından eksik olduğunu ve kent merkezleri içerisinde butik otellerin iki ve üç yıldızlı otellerin teşvik edilebileceğini, özellikle Bursa'nın tarihi kent merkezleri içerisindeki eski konut dokusunun da bu anlamda değerlendirilebileceğini önermiştir.

Ayrıca kent merkezinde el imalatçılığının (bıçakçılık, sepetçilik, ahşap işçiliği, vs) bir bölgede toplanarak geliştirilmesini önermiştir.

Sayın Ercoşkun ayrıca fuar ve kongre konusuna değinerek taslak çevre düzeni planında bu konuya çok fazla değinilmediğini, örnek olarak mevcutta var olan BUTTİM (Bursa Uluslararası Tekstil Ticaret Merkezi)'ine yönelik yeni kararlar alınabileceğini belirtmiştir.

Turizm konusunda eski endüstriyel yapıların önemine de değinen Sayın Ercoşkun, Bursa'nın endüstri açısından bir algısı olduğunu, Bursa'da bu anlamda değerlendirilebilecek pek çok yapı olduğunu, eski endüstri yapılarının pek çok farklı işlevde değerlendirilebileceğine dair önerisini sunmuştur.

Son olarak din turizmine değinen Sayın Ercoşkun, çevre düzeni planında bu konuya atıf yapılmasını önermiştir. Hâlihazırda Osmangazi ilçe merkezi ve Yıldırım gibi birkaç noktada yerli ve yabancı turistlerin

din turizmi amacıyla gelmekte olduklarını, buradan yola çıkarak taslak çevre düzeni planında din turizmi için uygun bir güzergâh çizilebileceğini belirtmiştir.

Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası'ndan Yönetim Kurulu Üyesi Mimar Enes GÖREN; İznik Gölü'nün su sporları için çok uygun olduğunu gördüklerini ancak mevcut bir kıyı kenar çizgisi olmadığı (sadece 2.500 metre kadarının olduğu) için planlama yapamadıklarını, bu sebeple hizmet alamadıklarını ifade etmiştir. Oda olarak İznik Göl'ünde, bazilikanın değerlendirilmesini ve su altı arkeoloji müzesi planlanmasını önerdiklerini belirtmiştir.

Ayrıca bu bölgede yapılabilecek kamp-karavan turizmine de değinen Sayın Gören, İstanbul'a ve çevredeki büyük illere yakınlığın büyük bir avantaj olduğuna, insanların hafta sonları veya gününbirlik olarak trekking, kamp-karavan turizmi vb. amaçlı gelebilecekleri uygun bir mesafede olduğuna dikkat çekmiş ancak kıyı kenar çizgisinin oluşturulamamasının bu tür girişimleri engellediğini savunmuştur.

Sayın Gören, Gürle Dağı'na da değinerek yamaç paraşütü için çok uygun olduğunu, çünkü göl ile olan konumu, ilişkisi açısından Türkiye'de öne çıkan bir alan olabileceğine dair düşüncesini belirtmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı, Balıkesir İnşaat Emlak Bölge Başkanlığı'ndan İsmail YEŞİL, taslak çevre düzeni plan şeması üzerinde yer alan 3 alana ilişkin tespit ettikleri maddi hatalar konusunda görüş bildirmiştir. İlk olarak Yenişehir Hava Meydan Komutanlığı ve Yunuseli Hava Meydan Komutanlığı olarak görünen alanlarda hava mânia sınırlarını/planlarını göremediklerini ifade etmiştir. İkinci olarak Gemlik Askeri Veteriner Okulu'nun bulunduğu bölgede, okulun güneyinde yolun diğer tarafında askeri alana dâhil olmayan bölgelerin plan şemasında askeri alan olarak görüldüğünü belirtmiştir. Son olarak askeri alanların plan şemasında görüldüğünü ancak lejandda "askeri alan" gösteriminin yer almadığını bildirmiştir.

TMMOB Meteoroloji Mühendisler Odası İkinci Başkanı İsmail KÜÇÜK, toplantıda katılımcılar tarafından önerilen İznik Gölü'nde yer alan tarihi alanların canlandırılması ve su sporları merkezinin yer almasına ilişkin görüşlere yönelik endişelerini dile getirmiştir. Meteoroloji mühendislerinin aynı zamanda su kaynakları ile ilgili çalışmalar yürüttüklerini ve oda olarak da bu konuda birikim sahibi olduklarını aktararak, konuya ilişkin Hazar Gölü örneğini verip, bu alanda yer alan tarihi yapıların su altında kaldığını hatırlatmıştır. İznik Göl'ünde su kullanımına ilişkin büyük sorunların yaşandığını, kuraklık durumunda göldeki suyun zaman zaman yetersiz duruma geleceğine dair ilgili çevre birimlerince ve kamu kurumlarınca raporlar düzenlendiğini belirtmiştir. Ek olarak İznik Gölü'ndeki tarihi yapıların açığa çıkması amacı ile hiçbir şekilde su kotunun düşürülmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca İznik Göl'ünden sulama yapıldığını ve belirli müdahalelerin olması durumunda çevresine su veremeyecek duruma gelebileceğini belirtmiştir.

Sayın Küçük, su kaynaklarının azalmasının iklim değişikliğinden değil, yanlış arazi kullanımından ve su kaynaklarını sağlayan havzaların yapılaşmaya açılmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Bu anlamda

Bursa'da su kaynaklarının olduğu havzalarda alınacak yapılaşma kararlarının çok daha detaylı ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca, arazi kullanımındaki değişimlerin ve topoğrafya üzerindeki müdahalelerin iklim ve meteorolojiyi de etkileyerek değiştirdiğini, bunların birbiriyle yakinen ilişkili olduğunu, iklim değişiminin sadece sanayileşme sonucu atmosferdeki karbon birikiminden kaynaklanmadığını ifade etmiştir. Bursa kentinin en büyük sorunlarından birinin hava kirliliği olduğunu ve ısı adası etkisinin görüldüğünü belirtmiştir. Ek olarak Uludağ'da yeni yapılaşmaya ilişkin endişelerini de dile getirerek Uludağ'ın turizm potansiyelini artırma amacı ile daha fazla yapılaşma gerçekleşirse o dağın fönlerinin etkileneceğini ve bunun nelere sebep olabileceğini düşünmek gerektiğini vurgulamıştır.

Son olarak Sayın Küçük, Bursa ilinin gelişimini bütüncül olarak ele alabilecek bir ulusal plana ihtiyaç duyulduğunu ifade ederek, konuya ilişkin Bursa'da otomotiv sanayi gibi istihdam yoğun bir sanayinin Bursa'ya etkilerinin ve çevre illerle olacak etkileşiminin düşünülmesi gerektiğine değinmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Deprem ve Zemin İnceleme Şube Müdürlüğü'nden Dr. Jeoloji Yük. Mühendisi Fazilet ALTINIŞIK, Sadağı Kanyonu bölgesi ve Sadağı köyüne civarında yer alan köylerde, köy evi pansiyonculuğu yapılmasını, turistlere bölgenin özel doğal yaşamının sunulmasını önermiştir. Bunun bölge gelirini artıracaklarını ve Bursa merkezine olan genç nüfus göçünün tersine çevrilebileceğini düşündüğünü iletmiştir. Ayrıca Keles tarafında yer alan Gököz köyünde yer alan özel nitelikli eski evlerin korunmasının önemine değinmiştir. Son olarak, turizm ve sanayi gelişimi planlanırken iklim değişikliğinin de hesaba katılmasının önemini vurgulayarak, Demirtaş'ta termik santral devreye girdikten sonra Bursa'ya daha az kar yağdığı örneğini vermiştir. Ayrıca, Uludağ'da kayak merkezlerinden bahsedildiğini ancak belki de yakın gelecekte iklim değişikliği nedeni ile karın yağmama ihtimali olduğunu belirtmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Ulaşım Dairesi Başkanlığı'ndan Bilal BAL yazılı olarak iletildiği görüşünde Uludağ'ın 4 mevsim boyunca ve de hem turistler hem de halk tarafından verimsiz kullanılıyor olmasını bir sorun olarak ifade ederken, bunun en büyük sebebinin Uludağ'da kullanım planlamasının olmaması olduğunu belirtmiştir. İnsanların giderek daha fazla doğal alanlarda vakit geçirme eğilimine karşın gerekli imkânların sağlanması gerektiğini savunmuştur. Bu ihtiyaçtan ötürü tarım alanlarında hobi bahçesi adı altında tahribat yaratıldığını ifade ederek, bu ihtiyacın ne şekilde giderileceğinin düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

3.2.2. PARALEL OTURUM 2:

2. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Handan Türkoğlu; raportörlüğünü Araş. Gör. Ezgi Karataş yürütmüştür. Şehir Plancısı Gülşah Görgülü Görücü, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Nuray YEŞİL, eylem planlarının ve detaylı projelerin rapora eklenmesi talebinde bulunmuştur. Havza koruma planları, taşkın planları ve diğer koruma alanlarının mutlaka belirtilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi'nden Prof. Dr. Tülin VURAL ARSLAN, taslak çevre düzeni planında plan hükümlerinin her ne kadar ölçeği gereği genel kapsamlı olsa da, yöntem, belirleyicilik ve yönlendiricilik açısından daha detaylı olması gerektiğini ve projeler ile desteklenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Arslan, UNESCO Dünya Miras Alanları içerisinde olan Çarşı ve Cumalıkızık bölgelerinde ziyaretçi yönetiminin tam olarak yapılamadığını ve bölgenin tarihi dokusuna uymayan bazı mimari eklemelerin/yıkımların yapıldığını belirterek, bu konuda Anıtlar Kurulu ve Alan Başkanlığı ile görüşülerek özel bir plan hükmü geliştirilmesini öneri olarak sunmuştur.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı, Kentsel Dönüşüm Şubesi'nden Şehir Plancısı Murat AKDAŞ, kentte zanaat veya yatırım sahiplerinin arttırılması ve sanayi dışı sektörlerin kent içindeki oranının yükseltilmesinin bir hedef olarak taslak çevre düzeni planında yer almasını önermiştir. Turizm kapsamında ise hedef kitlenin belirlenememesinin bir problem olduğunu; iç turizmin canlandırılmasına odaklanılması gerektiğini ve konaklama gün sayısını arttırmak yerine çeşitliliğin arttırılmasına önem verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Konaklama gün sayısı 2-3 gün ile sınırlı doğa, kültür, sağlık, iş turizmi gibi turizm potansiyellerinin geliştirilerek ve pazarlanmasının önemini vurgulamıştır.

Sayın Akdaş ayrıca taslak çevre düzeni plan hükümlerinde yer alan B.1.44 bütünleşik turizm planına ait hükmün "...korunacak değerlerin tahribatına mahal vermeden kent için katma değeri en yüksek turizm türlerini geliştirecek plan türlerinin belirlenmesi amacıyla bu plandan itibaren 2 yıl içerisinde bütünleşik turizm eylem planı yapılacaktır" şeklinde değiştirilmesini talep etmiştir. Ayrıca taslak planda hangi turizm türlerinin, hangi planlama bölgelerinde geliştirileceğinin belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

B.2.9.16 hükmünün ise, "...belirlenen kullanımlar dışında her türlü faaliyetin (turizm, günübirlik turizm veya bölgesel ticaret) kırsal yerleşim alanında yer alabilmesi için yerleşim alanının bütünün imar planı yapılmış olması zorunludur" olarak değiştirilmesini önermiştir.

B.2.10.1 hükmünde belirtilen gelişme konut alanı tanımının “ikincil konutlar” şeklinde ifade edilmesinin 50 hektar altının gösterimine ilişkin sınırlama olması nedeniyle sorun yaratabileceğini düşünerek, “...alt ölçekli planlarda ikincil konut amacı haricinde gelişme konut alanı amaçlı plan yapılamaz” şeklinde ifade edilmesini öneri olarak sunmuştur.

Son olarak taslak çevre düzeni planı Genel Hükümleri, “Ticaret ve Turizm” başlığında bahsedilen fiziki mekân kalitesini arttırmaya yönelik hedeflerin yanı sıra ticari aktivitelerin gelişiminin de göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulayarak, hükme “Ticaret hayatının zenginliğini ve sürekliliğini her daim canlı tutacak nitelikte zanaat ve yatırım araçları ortaya konacaktır. Güne göre değişen ihtiyaçların periyodik olarak izlenebilmesi için sektörel temsilcilikte organizasyon sağlanacaktır. Genç girişimcilik, AR-GE faaliyetleri teşviki için özel ve kamu sektörü projeleri geliştirilecektir.” ifadelerinin eklenmesi önerisinde bulunmuştur.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı’ndan Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY, Bursa’da doğal yapının tahribata uğradığını ancak bunun taslak planda zayıf yönler arasında belirtilmediğini, turizm planından istenen faydanın sağlanabilmesi için bu konuyu da içerecek şekilde bütüncül önlemler alınması gerektiğinin altını çizmiştir. Bazı turizm alanlarında devam eden madencilik faaliyetlerinin doğanın tahribine sebebiyet verdiğini belirtmiş, Tümbüldek termal turizminin yapıldığı bölgede siyanürlü altın, Derbent’te ve Kirazlıyayla’da kurşun-çinko-bakır madencilğe izin verilmiş olmasını örnek olarak göstermiş ve taslak plan yürürlüğe girene kadar madencilik izinlerinin verilmeye devam edeceğine dair endişelerini dile getirmiştir.

Nilüfer Belediye Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü’nden Şehir Plancısı Seray TİREN, taslak çevre düzeni planı B.2.9.16 hükmünde her türlü faaliyet için imar planı talep edilirken, B.2.13.4.2 agro-eko turizm hükmünde plana gerek olmaksızın ifadesinin yer aldığını ve bunun çelişki yarattığını belirtmiştir. Agro-eko turizm hükümlerinde bahsi geçen mevcut köy yerleşmeleri için ilgili kurumlardan görüşlerin alıp alınmadığını sorgulamış ve plan notunun “görüş alınması zorunludur” şeklinde düzeltilmesini talep etmiştir.

Kırsal ve kentsel yerleşmeler arasındaki kopukluğun önlenmesi adına “azami nüfus yoğunluğu ve planlama alan büyüklüğü belirlenmiş, kentsel gelişim bölgeleri dışındaki doğal, turizm potansiyeli yüksek bölgelerde kırsal yaşam olanağı veren alanların kentle entegrasyonunun sağlanacak şekilde, kırsal ve kentsel estetik anlayışı çerçevesinde mekânsal bir doku yaratılması” ifadesinin plan hükmü olarak eklenmesini önermiştir.

T.C. Bursa Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nden Şehir Plancısı Gamze GÜRÜN, özellikle Kumla-Gemlik bölgesi sahilinde yer alan mevcut ikincil konutların sahili tamamen işgal ettikleri ve kıyayı kapattıklarını belirtmiştir. Ayrıca İznik Gölü çevresinde kaçak yapılaşmanın son derece arttığının da altını çizmiştir. Bu durumları kısıtlayıcı/önleyici hükümlerin planda yer almasının faydalı olduğunu belirtmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Efer ALABOZ, Sadağı Kanyonu'nda doğal yapının eko turizm amacıyla desteklenecek olmasına dair kararların Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacak olması ve bu ifadenin plan hükümlerine eklenmesi gerektiğini; benzer şekilde B.3.1.1.1 maddesinde yer alan Uludağ Milli Parkı'na dair yer alan beş maddenin kaldırılması ve yerine "yapılacak olan plan ve projelerin Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacağı"na dair ibarelerin eklenmesi gerektiğini iletmiştir. Uludağ Milli Parkı'nda yer alan birinci ve ikinci oteller bölgesinin plan paftasında tarım alanı olarak işlendiğini, ancak orman alanı olarak işlenmesi talebinde bulduklarını belirtmiştir. Hem sulak alan olması hem de 1.derece doğal sit ve kesin korunacak alan statüsünde olması sebepleriyle Kocaçay Deltası – longoz ormanlarında yönetim planı kapsamında hiçbir faaliyete izin verilemeyeceğini ve bu konuda ilgili plan hükümlerine yer verilmesi gerektiğini de ayrıca vurgulamıştır.

B.3.1.5.6 maddesine ilişkin olarak, kış turizmine dair çalışmaların taraflarınca zaten yapılmakta olduğunu, planda bu konuda hükümlere gerek olmadığını savunmuştur. Sayın Alaboz, Alaçam bölgesinin Milli Park sınırları dâhilinde kalan alanlarında faaliyet önerilemeyeceğini, buranın Bursa için büyük bir su kaynağı olduğunu belirtmiş ve B.3.1.1.2 hükümlerinin bu kapsamda tekrar değerlendirilmesini talep etmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Şehir Plancısı Murat GÜLER, yürürlükteki çevre düzeni planında yer alan kırsal turizm tanımlamasının taslak planda agro-eko turizm olarak tanımlanmasından ötürü, önceki ve taslak plan notları arasında çelişki oluştuğunu; iki hükmün birleşik olarak ele alınıp cümle anlamının tekrar yorumlanması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Güler ayrıca B.2.17.3 hükmünde "plan yapma zorunluluğu"na ilişkin ifade eklenmesini talep etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı'ndan Ziraat Mühendisi Burcu ARAS, Tarım alanlarında yer alan Karesi Tekstil'in tesislerini giderek genişlettiğini ve TOGG'un da kıyı alanlarını ve doğayı tahrip ettiğini gözlemlediğini belirtmiştir. Turizm iddiasında bulunan bir kentte kötü yapılaşmaların dezavantaj olduğunu vurgulayarak, Bursa'da kıyıların avantajlarından yeterince yararlanılmadığını, kıyıyı kentten koparan yapılaşmaların olduğunu belirtmiştir (Bandırma, İznik, Mudanya gibi). Turizmin gelişmesi için doğa tahribatının önüne geçilmesi gerektiğinin altını çizmiştir.

Sayın Aras ayrıca ulaşım ve lojistik konusuna atıf yaparak, Bursa kent genelinde aşırı trafik yoğunluğu sebebiyle vatandaşların alternatif yollar olarak aktif olarak kullandığı yolların esasında köy yolları olduğunu ancak bu yolların geniş şeritli yollar olarak planlanması gerektiğini, böylece kentin gelişim istikametinin de belirlenmesi gerektiğini iletmiştir.

3.2.3. PARALEL OTURUM 3:

3. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Şevkiye Şence Türk; raportörlüğünü Araş. Gör. Ebru Satılmış yürütmüştür. Şehir Plancısı İsmail Ayas, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Bursa Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Arzu Taylan SUSAN, Merkez ilçe ve diğer ilçeleri de kapsayan bir merkez kademelenmesine planda yer verilmesini olumlu bulduğunu, önceki planlarda yer almayan fakat tespiti yapılarak önerilen Nilüfer ilçesindeki Merkezi İş Alanı (MİA) kabulünün yapıldığını belirtmiş ancak taslak planda merkez kademelenmesi yapılırken işlevsel uzmanlıklara göre yapılması gerektiğini de sözlerine eklemiştir. Nilüfer ilçesinde yeni merkez özelliği taşıyan bölge için farklı ihtisaslaşmaların da tanımlanabileceğini, alışveriş merkezleri (AVM) konusunda ise taslak planda değerlendirmelerin bulunduğunu fakat bu alanların “Kentsel Servis Alanları” lejandı kapsamında mı çözüldüğünün belirtilmesi gerektiğini belirtmiştir. MİA alanlarının kendi aralarında işlevsel açıdan farklı olmaları durumunun da değerlendirilmesi gerektiğini, Kentsel Servis Alanları’nda yapılan kabullerin ve yer alması gereken fonksiyonların plan notlarında daha ayrıntılı bir şekilde belirtilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Mudanya yolu üzerinde yer alan YHT istasyonu ve çevresinin yeni bir merkez gelişim alanı olacağını, var olan merkez olma potansiyelinin -kademelenmede yer alması bile - öneri ticaret alanları ile desteklenebileceğini aktarmıştır. Ayrıca ilçe alt merkezlerinin de şematik olarak desteklenmesinin plan notlarında yer alması gerektiğini belirtmiştir. Kentteki kademelenme ve çeşitlenme konusunda bir değerlendirme yapıldığında gelecekte yatırımcıların seçebileceği yerler plana karşı nitelikte olabileceğinden planda daha açık ifadelerle bu durumun açıklanması gerektiğine değinmiştir.

Sayın Susan, kademelenmede hangi merkezlerin öne çıktığının net olmadığını, Gemlik sanayi konusunda, Mudanya turizm konusunda, Kestel ve İnegöl de yine sanayi konusunda öne çıkan merkezler iken taslak planda bu kademelenmenin takibinin yapılmadığını, bu durumun göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade etmiştir.

Literatürde merkezi kavramı ve hinterland ilişkisine değinen Sayın Susan, taslak çevre düzeni planında hinterlandların tanımlanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca plan hükümlerinde kademelenmenin açıklanması gerektiğini, sektörel uzmanlaşma ve bu sektörlerin hinterlandının görevlerini tanımlayan açıklamaların plan notlarında detaylı bir şekilde ele alınarak ilaveler yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Kırsal alandaki merkezlere ilişkin olarak, lojistik ve sanayi ulaşımı yanında ulaşımdaki insan akışlarının da düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa metropoliten alanına ilişkin, burada da bir takım uzmanlaşmaların (planda üretim ve dağıtım olarak belirtilmiş) olabileceğini, tüm merkezlerde tüm hizmetlerin dağılımının birbirine eşit veya yakın

mı olacağı, konuları ile ne kadar uzmanlaşmış olacaklarına dair yol gösterici bir planın ortaya koyulması gerektiğini belirtirken, planda geleneksel merkeze hassas davranılmasına karşın Nilüfer’de belirlenen merkez ve onun saçaklanmasının biraz daha açılarak detayların geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Turizm konusunda türlerine ayırarak uzmanlaşmaya dayalı bir kademelenme yapılmasını ve turizm faaliyetleri değerlendirilirken halkın günlük aktivitelerinin de buna dâhil edilmesini önermiş, turizm sektörünün ulaşım ile birlikte ele alınması gerektiğini ve ulaşım planının da buna bir çözüm getirmesi gerektiğini belirtmiştir.

Turizmde ulaşımın etkisi düşünüldüğünde yolcu gidiş gelişinin göz önünde bulundurulabileceğini (Ankara yolu, havalimanı ve feribot iskelesi etkisi), alt merkez durumunda olan Orhangazi’nin hangi konuda alt merkez olduğunun belirtilebileceğini, Gemlik’in yükünü hafifletecek nitelikte bir alt merkez olarak tanımlanmasının yerinde bir değerlendirme olacağını ifade etmiştir. Ayrıca taslak çevre düzeni planında turizmde öne çıkan bir alt merkez tanımlanmasının yer almadığını değerlendirmiştir.

Ek olarak Uludağ’ın turizm potansiyeli ve var olan diğer turizm potansiyelleri düşünüldüğünde halkın erişimine açık mekân kurgusunun yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Susan, taslak çevre düzeni planı alt ölçekli planlara referans niteliğinde olsa bile 2 yıl sonra hedeflenen alt ölçekli planlar yapıldığında bu planın durumunun ne olacağını belirsiz olduğunu, tartışılan çevre düzeni planının 2 yıl sonra kesinleşecek planlara belirli bir yol haritası sunduğunu, fakat bu yönüyle strateji planı gibi olduğunu, 2 yıl sonra tanımlanan stratejik planların yapılması sonucu tartışılan çevre düzeni planına bu planların katkısının ne olacağını belirli olmadığını ifade etmiştir. Değerlendirilen planın bir strateji planı mı yoksa bir eylem planı mı olduğunun belirli olmadığını, çevre düzeni planının 2 yıl sonra tamamlanan planlar neticesinde revizyonunun gerekip gerekmediğinin belirsiz olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye Elektrik İletim A.Ş. II. Bölge Müdürlüğü’nden Emrah YURTGAN, Uludağ’ın 4 mevsim kullanımını sağlayacak kapasitesi bulunduğunu ve taslak planda buna yönelik plan notlarına da yer verildiğini, Uludağ çevresinde halkın erişimine açık kamusal alanların kurgulanması gerektiğini, ikinci gelişim bölgesi ile seyir tepesi arasında ulaşım açısından sorunlar bulunduğunu ve plan notlarında da bu konunun çözümüne yönelik ifadelerin bulunduğunu belirtmiştir.

Turizm konusunda müzeler ve kültürel ziyaretler haricinde hafta sonu aktivitelerinin de değerlendirilmesi gerektiğini, hafta sonu aktiviteleri açısından Uludağ, Mudanya, Yenişehir ve AVM olmak üzere dört eğilimi bulunduğunu, insanların genelde yürüme mesafesinde bulunan yerlere gitmeyi tercih ettiğini, İznik’in göl ve tarihi potansiyeli nedeniyle turizm açısından birinci derece merkez olması gerektiğini, sadece köylerde önerilen agro ve eko turizmin, köyler haricinde de yapılabileceğini ifade etmiştir.

T.C. Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden Gürdal BOZKURT, Resmi gazetede ilan edilen turizm merkezlerinin planlama yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığında olduğunu belirttiikten sonra, Dağyenice Termal Turizm Merkezi kararının iptal edildiğini (13.09.2019 tarih ve 31887 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile), bu nedenle planda bu gösterimin düzeltilmesi gerektiğini, “diğer turizm odakları” olarak ifade edilmesinin doğru bir gösterim olacağını aktarmıştır.

Mustafakemalpaşa Turizm Merkezi sınırının taslak plan şemasında yer aldığını fakat lejantta gösterilmediğini belirterek, Turizmi Teşvik Kanunu ile tanınan yetkilere yönelik planlama yetkisinin Bakanlıkta olduğuna dair plan notu eklenmesini önermiştir. Aynı zamanda Mustafakemalpaşa İlçesi'nde de 1/25.000 ölçekli plan revizyonu yapıldığını ve bu konuda da belediye ile koordineli çalışmanın olumlu olacağını aktarmıştır.

T.C. Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden Ayça Yalçın VAROL, taslak çevre düzeni planında turizm odaklarının görünmediğini, gerekli fizibilite çalışmaları yapıldıktan sonra hem kültür hem de turizm açısından bir kademelenmenin kurgulanabileceğini, tarihi ve kültürel çeşitlilik ile erişilebilirlik yönünden potansiyellerin belirlenerek bu doğrultuda alt ölçekli planları yönlendirecek net odak tanımlamalarının yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca plan lejantında turizm ile ilgili herhangi bir gösterim ifadesi yer almadığı ve belirli temel öğelerin planda görünür halde olması gerektiği konusunda görüş bildirmiştir.

Bursa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (Bursa OSB)'nden Hira ŞENTÜRK, turizm bölgelerinin planlanmasında tampon bölgelerin bulunması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca agro ve eko turizm bölgelerinin yerel ölçekte halka faydasının bulunacağını ifade etmiştir. Bunlara ek olarak AVM yer seçimlerinin arz talep durumlarının değerlendirilmesinin yanında stratejik açıdan işlevselliğinin de değerlendirilmesi gerektiğini ve bu durumda alınan yer seçim kararlarının daha yararlı olacağı hususunu aktarmıştır.

Türk Telekomünikasyon A.Ş. Bursa Bölge Müdürlüğü'nden Mehmet DENİZ, Bursa ilinin kongre turizmi potansiyeli değerlendirdiğinde haberleşme veya geniş bant kapasitesine yönelik eylem planlarının da yapılması gerektiğini ve taslak planda buna yer verilmediğini ifade etmiştir.

Aynı zamanda şehir hastanesinin plan gösteriminde yer alması bile alt ölçekli planlarda yer aldığını, kuzeyde yer alan üniversite eğitim kampüsünün de planlarda işlenmesine rağmen iptal edildiğini hatırlatmıştır.

3.2.4. PARALEL OTURUM 4:

4. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Fatih Terzi; raportörlüğünü Araş. Gör. Aslı Ulubaş Hamurcu yürütmüştür. Şehir Plancısı Güray Çöpoğlu, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Sağlıklı Kentler Birliği, Birlik Başkanlığı'ndan Murat AR, bisiklet turizmi konusunda Bursa'nın önemli bir potansiyele sahip olduğunu; kamping alanları, kültür ve kış turizmi gibi önerilerinin yanı sıra bisiklet turizminin de geliştirilebileceğini ancak ilgili altyapının eksik olduğunu ifade etmiştir. Avrupa'daki bisiklet rotalarına Bursa'nın da eklenebilmesine yönelik projeler geliştirilmesini ve bu rotaların da taslak çevre düzeni planına işlenmesini önermiştir. Bursa'nın EuroVelo'nun bir parçası haline gelebileceğini ve bu turizm türünün kente büyük katkı sağlayacağını vurgulamıştır. Ulaşım ve lojistik konulu oturumda, kent içi ulaşımda bisiklete yönelim konusuna ilişkin sunulan önerileri hatırlatan Sayın Ar, bisiklet turizmi ve kent içi ulaşımda bisiklet kullanımının önceliklendirilmesi konularının bir arada ele alınarak entegre bir sistem oluşturulabileceğini ifade etmiştir.

Sayın Ar, aynı zamanda Sağlıklı Kentler Birliği gibi uluslararası bir birliğe üye olmanın ve yönetiminde etkin rol almanın Bursa için önemli bir avantaj olduğuna değinerek, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin de bu konuda pek çok organizasyona ev sahipliği yaptığını ve bu ivmenin yeniden yakalanmasının iyi olacağını belirtmiştir.

Ayrıca Bursa'daki otel kapasitesinin kongre turizmi bakımından yeterli olduğunu düşündüğünü, bunun önemli bir potansiyel teşkil ettiğini belirtmiştir.

Orhangazi Belediye Başkanlığı, Beyza TUNCA, Sayın Ar tarafından yapılan bisiklet turizmi önerisine istinaden, göllerin de bu bağlamda değerlendirilebileceğini ve bisiklet rotalarının bu alanları gözeterek planlanabileceğini belirtmiştir. Bursa'nın göller bakımından zenginliğini vurgulayan Sayın Tunca, göl potansiyellerinin turizm kapsamında değerlendirilmesinin önemine dikkat çekmiştir. Özellikle kıyı şeridinde farklı turizm türlerine ilişkin önerilerde bulunulabileceğini, bu bağlamda karavan, kamping, doğa sporları turizminin önceliklendirilebileceğini ifade etmiştir. Uluabat ve İznik Gölleri açısından bu tür önerilerin plan hükümlerinde yetersiz kaldığını belirtmiştir. Önerilerin yavaş şehir yaklaşımı kapsamında da değerlendirilebileceğini vurgulamıştır.

Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL), Ahmet Onur ALTUN, Hanlar Bölgesi'nin yaşadığı olumsuzlukları hatırlatan Sayın Altun, Bursa'nın çok güçlü bir tarihi merkezi olduğunu ve yıllardır sahip olduğu konumu ve gücü koruduğunu ifade ederek taslak çevre düzeni planında kültür turizmini ilçelere yaymaya yönelik geliştirilen önerileri bu anlamda olumlu bulduğunu ifade etmiştir. Kültür turizminin ilçelere yayılmasına ilişkin olarak, ÇEKÜL Vakfı'nın da Gürsu Belediyesi ile sokak sağlıklaştırma ve tarihi dokuyu korumaya yönelik geliştirmeyi hedeflediği projeyi aktarmıştır.

Taslak çevre düzeni planında kentin doğusunda üniversite kurularak bir çekim merkezi olması önerisini hatırlatan Sayın Altun, üniversitenin buradaki varlığının sadece destekleyici bir rol üstleneceğini, hizmetler sektörü ile de desteklenmesi gerekeceğini düşündüğünü belirtmiştir. Kentin sadece doğu-batı aksında değil aynı zamanda kuzey-güney aksında da geliştirilmesi gerektiğini, hizmetlerin bu aksta da genişletilmesinin ve ilçelere dağıtılmasının gerektiğini vurgulamıştır.

Sayın Altun, dağ köyleri özelinde daha detaylı projeler geliştirilebileceğini, hizmet sektörünün ve alternatif turizm türlerinin (doğa turizmi vb.) de yine bu alanlarda geliştirilebileceğini belirtmiştir. Kırsal alanlarda ise tarım turizmine ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmesini, İğdir Dağı çevresinde doğa sporları turizminin desteklenmesini önermiştir. Dağ köyleri ve kırsal alanlarda gerçekleştirilecek proje ve çalışmalara ilişkin olarak, bu alanların öncelikle kent merkezi ile olan ilişkilerinin geliştirilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Ayrıca sadece agro-turizm değil, kentsel tarım konusunda da çeşitli çalışmalar yürütülebileceğini dile getiren Sayın Altun, kamusal alanların bu bağlamda değerlendirilebileceğini ifade etmiştir.

Bursa'da çok fazla müze olmasına rağmen, bu müzelerin çoğunlukla Merkez'de ve Nilüfer'de konumlandığını ifade eden Sayın Altun, kentin doğusunda da bu tür çalışmalar yürütülebileceğini ve bu sayede il düzeyinde daha dengeli bir dağılım olmasının mümkün olabileceğini, örneğin Kestel Kalesi'nin bu kapsamda turizme kazandırılabilirliğini ifade etmiştir. Cumalıkızık ile Merkez arasındaki bağlantının kurulmasının çok önemli olduğuna dikkat çekmiştir.

Doğa rotaları ile kültür rotalarının entegre bir şekilde planlanmasının Bursa il düzeyinde dengeli bir kalkınma modeli ortaya koyacağına vurgu yapmıştır. Merkezde ve kırsal alanlarda farklı temalar geliştirilebileceğini ifade etmiştir. Bu temaların taslak çevre düzeni plan şemasında da görünmesini önermiştir. Aynı zamanda "Bütünleşik Turizm Planı" kapsamında daha detaylı projeler geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Alp KAYA, taslak çevre düzeni planının kente bir vizyon yüklemesi gerektiğini, Bursa bir turizm kenti olacak ise, bütün potansiyellerin tespit edilmesi ve destekleyici hükümlerin planda yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Plan kapsamında leke olarak gösterilemeyen plan hükümlerinin, plan notlarında detaylı olarak tanımlanması gerektiğine vurgu yapan Sayın Kaya, örnek olarak "desteklenecektir" ifadelerinin yerine bunun nasıl yapılacağına dair detaylara yer verilmesinin mekâna ilişkin somut çözümlerin ortaya konmasını kolaylaştıracağına, gerekirse etaplamının da yapılabileceğine dair düşüncelerini dile getirmiştir.

Uludağ'da mevcut durumda var olan oteller bölgesinin plana işlenmesi gerektiğini, ayrıca bu alana özgü bir senaryo geliştirilerek plan kapsamında mekâna yansıtılması gerektiğini ifade etmiştir. Kayak merkezlerinin ve konaklama alanlarının bir arada olmadığı örnekler olduğunu ileten Sayın Kaya, bu

bölgeye yönelik geliştirilecek senaryo kapsamında bu örneklerin değerlendirilebileceğini belirtmiştir. İlgili kurgunun da planda yer alması gerektiğine işaret etmiş, plan notlarında genel kararlar alınmasına rağmen bunların planda mekânsal olarak işaretlenmediğine dikkat çekmiştir.

Gürsu Belediye Başkanlığı, Harun ÖZTÜRK, taslak çevre düzeni planında, agro-turizm alanlarına ilişkin plan notu bulunmadığına, bu sebeple ilerleyen zamanlarda alt ölçekli planlar ile bu tür alanlara yönelik alan tahsisinin yapılamayacağına işaret eden Öztürk, ayrıca “diğer turizm türleri” ifadesinin yanına “agro-turizm” ifadesinin de eklenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca bu alanların dışında kalan alanlar da olduğunu belirterek, potansiyel alanların tespit edilmesi, bu alanları da kapsar şekilde plan kapsamında değerlendirilmesi önerisinde bulunmuştur. Genel hükümlerin de bu bağlamda yeniden ele alınmasını ve revize edilmesini önermiştir.

T.C. Bursa Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ergin ALKAN, agro-turizmin köy yerleşik alanı içerisinde ve köy gelişim alanı içerisinde yapılması sürecinde izin alınmasının bürokratik süreçler nedeniyle uzadığına dikkat çekerek, agro-turizm yapılması önerilen alanların taslak çevre düzeni planında yer almasının bu süreci kolaylaştıracağını ifade etmiştir. Özellikle uluslararası projelerin geliştirilmesi süreçlerinde, planda yer almayan alan tahsislerinin yapılmasında bürokratik süreçlerin çok uzadığını iletmiştir. Ferdi müracaatlar ile alan tahsisi yerine belediyelerce belirlenen alanlar üzerinden sürecin yürütülmesinin daha kolay olduğunu ifade etmiştir. Bu sayede, bu tip alanların belediyeler tarafından ileri dönemlerde izinlendirmeye tabii tutulabileceğini ve bürokratik süreçlerin kolaylaşacağını ifade etmiştir. Agro-turizmin büyük ovalardaki baskıyı azaltacağına inandığını, dağ ilçelerinde özellikle agro-turizm için çok uygun alanlar olduğunu belirtmiştir. Bu sayede, nüfus baskısının düşürülebileceğine ve ilçelerde yaşayanlar için önemli bir gelir kaynağı oluşturulabileceğine dikkat çekmiştir.

Gemlik Belediye Başkanlığı, Sercan Erdem DEMİR, Gemlik ilçesinde kentsel ve arkeolojik sit alanlarının olduğunu, taslak plan kapsamında bu alanlara yönelik finansal desteğe işaret edildiğini; ancak bu desteğin nasıl olacağı, sürecin nasıl yürütüleceği gibi sorulara yönelik herhangi bir tanımlı açıklamanın plan notlarında yer almadığını ifade etmiştir. Bu alanların taşıdığı turizm potansiyelinin açığa çıkartılmamasının çok büyük bir kayıp yarattığına işaret etmiştir. İznik gibi çok önemli bir antik yerleşimin yakınında yer alan Gemlik göz önünde bulundurulduğunda, Bursa'nın ilk yerleşim yerinin ilçe merkezinde büyük bir alanı kaplayan arkeolojik alan olmasına rağmen, buluntuların gün yüzüne çıkartılmadığını ve bu potansiyelin kullanılmadığını vurgulamıştır. Turistik faaliyetlerin (sit alanları ve tescilli yapıların bulunduğu alanlarda gerçekleştirilecek faaliyetler) gerçekleştirilmesine yönelik entegre çalışmaların tanımlanmasının, bu çalışmaların nasıl geliştirileceğinin tartışılmasının ve sonuç ürünün plana dahil edilmesinin gerektiğini ifade etmiştir.

Gemlik'te var olan kıyı alanlarına yönelik yeteri kadar yatırım olmadığına dikkat çeken Sayın Demir, Kumla Beldesi'nin çok büyük bir potansiyele sahip olmasına rağmen, zamanla bu alanın çöküntü bölgesi haline geldiğini belirtmiştir. Belde nüfusunun yazın 75.000'e yükseldiğini ifade eden Sayın Demir,

beldedeki konutların çoğunlukla ikincil konut olarak kullanıldığını aktarmıştır. Belde özelinde hizmetler sektörünün geliştirilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağını ifade etmiştir.

Bunlara ek olarak Sayın Demir, Bursa'nın gelecek 20 yılının planlanmaya çalışılmasına rağmen alt bölgeler bazında detaylı çözümlere planda yer verilmediğini dile getirmiştir. Kent içerisinde farklı bölgelerin farklı özellikleri olduğunu, bu alanların bir bütün içerisinde ele alınması gerektiğini ifade etmiştir. Kent içerisindeki alt bölgeler arasında entegrasyon sağlanır ise bu sayede bu alanlara turist çekmenin mümkün olabileceğini belirtmiştir. Hizmetler sektörü ile bu alanların desteklenmesinin turistik faaliyetler açısından önemli olduğunu vurgulamıştır.

Doğayı ve Çevreyi Koruma Dernek Başkanlığı (DOĞADER), Bülent ÖZGEN, taslak çevre düzeni planı, B.2. Uygulama Hükümleri, B.2.5. Kıyı ve Sahiller-2. Madde'sine istinaden, Bütünleşik Kıyı Alanları Planı kapsamı dışında kalan kıyılarda, kullanıcıların günübirlik yararlanabileceği kalıcı olmayan, söküp-takılabilir hafif malzemelerden yapılmış birimlerin (plaj kabini, büfe, tuvalet vb.) yer alabileceği yönünde görüş iletmıştır. Kıyılarda su sporlarına yönelik doğal yapıyı bozmayacak altyapılar oluşturulabileceğini; ancak tatil köyü ve günübirlik tesislerin yapılmaması gerektiğini belirtmiştir.

3.2.5. PARALEL OTURUM 5:

5. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Turgay Kerem Koramaz; raportörlüğünü Şehir Plancısı Beliz Çakır yürütmüştür. Şehir Plancısı Mustafa Enes Toksöz, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Peyzaj Mimarı Osman ZEYBEK, kırsal turizmde koruma kullanma dengesinin önemli olduğunu ve ülkede bu dengenin sağlanmasına ilişkin sorunların mevcut olduğunu belirtmiştir. Bursa'da hassas ekolojik alanların bulunduğunu belirterek bu alanlar üzerindeki turizm alanlarının taşıma kapasitelerinin hesaplanmasının önemine vurgu yapmıştır. Kırsal turizm kapsamında, özgün kültürel ve doğal varlıklarının korunmasının önemini dile getirmiştir. Bursa'da bulunan köylerin betonarme ve tekdüze yapılardan oluştuğunu ve bu köylerde yaşayan köylülerin de ekonomik kaygılar taşıdığını belirtmiştir. Ek olarak, turizmin henüz yaygınlaşmadığı köylerde, köylülerin farklı ekonomik sebeplerle köylerini terk ettiğini (örneğin İhsaniye) ve bunun engellenmesine yönelik turizmin kırsal alanlara kontrollü olarak taşınmasının mümkün olabileceğini dile getirmiştir.

Ayrıca, Bursa köylerinde var olan arkeolojik kalıntıların kapsamlı envanterinin çıkarılması gerektiğini, yapıların korunması için kullanılması gerektiğini, örnek olarak İznik ve çevresindeki köylerde arkeolojik kalıntıların Uluabat ve çevresindeki köylere göre daha fazla kullanılarak korunduğunu ifade etmiştir. Karaağaç ve Karaoğlan köylerinde RAMSAR alanı gibi koruma altındaki alanların köylüler açısından kısıtlayıcı nitelikte olduğunu değerlendirmiştir. İl genelinde, (arkeolojik) yapılara ilişkin rölöve çalışmalarının eksikliğini vurgulamıştır.

Uludağ'ın farklı merkezleri olan büyük bir yerleşime dönüştüğünü ve nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu bölgede yaban hayatının olumsuz anlamda etkilenmiş olabileceğini ifade etmiştir. Milli park kavramına plan kapsamında önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölüm Başkanlığı Prof. Dr. Murat ZENCİRKIRAN, Bursa'nın turizm kaynakları ve peyzaj değerleri açısından son derece zengin bir coğrafyaya sahip olduğunu belirtmiştir.

Turizm master plan çalışması yaparak kentte yer alan antik yerleşimlerin peyzaj değerlerinin ortaya konması, bu alanların turizme nasıl katkı sağlayacağına dair planlamanın yapılması ve bu sonrasında bu alanların kullanıma açılması gerektiğini vurgulamıştır. Aksi takdirde bu alanlarda koruma kullanma dengesinin sağlanamayacağını ve koruma kullanma dengesi yaklaşımının planda yer alması gerektiğini ifade etmiştir.

Özellikle eko turizm ve agro turizm çerçevesinde bazı bölgelerde flora turizminin canlandırılmasının plan kapsamında değerlendirilmesi, ilin sahip olduğu değerlerin ön plana çıkarılması ve bütüncül planlama

yaklaşımı ile ele alınması gerekliliğini belirtmiştir. 5 farklı bitki zonu ve yaklaşık 1300 adet bitki taksonuna sahip olan Uludağ'ın endemik türlerinin korunmasının, bölgede flora turizminin ön plana çıkarılmasının ve destinasyonların oluşturulmasının önemine vurgu yapmıştır. Kocaçay Deltası'nda denize ulaşınca kadar çeşitli habitat topluluklarının yer aldığını sözlerine eklemiş ve bu bölgede yapılan kıyı planlamasının bölgenin florasıyla entegrasyonun yapılamadığını ifade etmiştir.

Kent içerisinde kültür varlıklarının sadece kullanıldığını ancak koruma kullanma dengesinin olmadığını ifade etmiştir. Tamamladıkları "Bursa Külliyelerinin Bahçeleri" konulu araştırmaya değinerek tarihi peyzaj karakterinin kayıt altına alınması gerektiğini belirtmiş, koruma kullanma dengesinin sağlanabilmesi için kentteki envanter eksikliğini tamamlanması ve kültürel varlıkların değerinin kavranması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sibel POLAT, taslak çevre düzeni planında turizm alanlarına dair plan hükümlerinin hiyerarşik düzende okunamıyor olmasını bir sorun olarak belirtmiştir. Kentin öncelikli olarak turizm türlerinin belirlenmesi, daha üst ölçekli planlardaki kararların Bursa ili ile ilişkisinin bütüncül olarak değerlendirilmesi ve bu planlara referans verilerek taslak çevre düzeni planına aktarılması gerektiğini ifade etmiştir. Türkiye Turizm Stratejisi - 2023 ve Bursa-Eskişehir-Bilecik Bölge Planı çalışmalarına atıf yaparak, Bursa'nın ulusal veya bölgesel ölçekli planlardaki rolünün ve gelecek hedeflerinin tanımlanmasının önemini vurgulamıştır. Ayrıca Bursa'da yer alan UNESCO Dünya Miras Alanı'nın kentin çok önemli bir değeri olduğuna ve taslak planın hem bu alana hem de alan yönetim planına vurgu yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Buna ek olarak kentin geçmişten bu yana İpekyolu ticaretinin önemli bir merkezi olduğunu belirtmiş ve bu hususta özgün kültürel mirasın ve üst ölçekli planlarda kent için belirlenen rollerin plan kararlarına aktarılması gerekliliğini dile getirmiştir.

Gürle yerleşiminde ahşap yöresel mimarlık eserlerinin bulunduğunu, ancak tescillerinin yapılmadığını ve ayrıca kent bütününde somut kültürel miras ve doğal değerler açısından envanter eksikliği olduğunu aktarmıştır. Koruma kullanma dengesinin sağlanabilmesi amacıyla kültürel-doğal değerlerin envanter eksikliğini tamamlanması, çeşitli kurum ve kuruluşların iş birliği ile Bütünleşik Turizm Master Planı çerçevesinde koruma altına alınması gereken varlıkların tescillenmesi ve tanıtımının yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Tescillenen yapıların uygulama ve yönetim boyutunda eksikliklerin bulunduğunu ve bürokratik işlemlerinin kullanıcılar için nasıl kolaylaştırılabileceğinin tartışılabileceğini dile getirmiştir. Koruma süreçlerinde uygulama, yönetim ve denetim işlevlerinin eşgüdümünü sağlayacak alt komisyonların kurulması önerisinde bulunmuştur.

Sayın Polat ayrıca taslak çevre düzeni planının B.3.1.4 Bölümü, 6. Madde'sinde yer alan "butik üniversite" kavramının plan hükmü çerçevesinde yer almaması gerektiğini ve bu kavramın "araştırma ve uygulama merkezi" veya "enstitüsü" olarak revize edilebileceğini ifade etmiştir.

Merkez fonksiyonları konusunda kentteki güvensiz ve ıssız alanların oluşumunu engellemek amacıyla kent içerisinde atıl kalmış alanların değerlendirilerek işlevsel sürekliliğinin sağlanması ve merkezi iş alanları içerisinde konaklama, konut veya home-office olarak kullanılabilir fonksiyonlarının yer alması gerektiğini düşündüğünü ifade etmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı, Plan İnceleme Komisyon Başkanı Selim AKYILDIZ, Bursa'nın yaz ve kış turizmi potansiyeline sahip olduğunu ancak turizm alanlarının özellikle yaz aylarında etkin şekilde değerlendirilemediğini belirtmiştir.

Uludağ'daki turizm tesis alanlarının habitata zarar verdiğini, habitatın korunması amacıyla Uludağ'a gelen turistlerin Uludağ merkezi yerine kent merkezinde konaklamaya yönlendirilmelerinin gerektiğini, bu bölgede turizm baskısını azaltmak amacıyla kış turizmi konaklama servislerinin kentin farklı alanlarına dağıtılarak kente entegre edilebileceğini ifade etmiştir.

Özellikle Hanlar Bölgesi'nde uygun olmayan restorasyon uygulamalarına dikkat çekerek, ildeki tescilli yapıların korunamadığını belirtmiş ve Cumalıkızık gibi diğer Kızık köylerinin de korunmasının önemli olduğunu vurgulamıştır.

Sanayi sektörünün kentin turizm vizyonunu olumsuz yönde etkilediğini, çevresel kaynakları kirlettiğini ve plan kararlarında yer almaksızın sanayi alanlarına ilişkin birçok uygulamanın yapıldığını eklemiştir. En çarpıcı örneğinin Gemlik sanayisinin hızla gelişmesiyle Kurşunlu'da denize girilememesi olduğunu belirtmiştir. Bursa'nın kimliğine karar verilmesinin, kent vizyonunun önceliklendirilerek taslak çevre düzeni planında vurgulanmasının önemli olduğunu ifade etmiştir.

İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, İş Geliştirme Müdürü Faruk ÖNER, ilin sahip olduğu turizm çeşitliliğine, yapılacak turizm planında öncelikli olarak bölgelerin turizm potansiyellerinin tespitlerinin detaylı olarak irdelenmesinin önemli olduğuna ve bu bölgelerde yapılacak olan turizmin sürdürülebilirliğine ilişkin plan kararlarının gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Ayrıca İnegöl TSO olarak çeşitli fuarlar organize ettiklerini, kongre ve fuar turizmine ilişkin plan ve projeksiyonlarının bulunduğunu ve yatırım hususundaki sorunların ilgili kurum-kuruluşlarla iş birliği yapılarak çözülebileceğini belirtmiştir. İnegöl'de yer alan konaklama tesislerinin fuar döneminde yetersiz kalması sebebiyle bu konaklama ihtiyacının il merkezi veya diğer ilçelerden sağlandığını belirtmiştir. Bu tür sorunların oluşumunun engellenmesi amacıyla yatırım yapılacak olan her alana ilişkin altyapı ve lojistik planlamasının önemini vurgulamıştır. Fuar ve kongre turizminin diğer turizm türlerine entegresinde eksik kaldığını ve bu faaliyetlerin bütünleşik olarak planlanması gerektiğini eklemiştir.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Aysun ÇELİK ÇANGA, Bursa'da turizm alanlarının çoğunlukla çeşitli statülerde koruma altına alınmış alanlarda yer aldığını belirtmiş bu nedenle bu alınacak kararların önemine vurgu yapmıştır. Koruma bilincinin geliştirilmesinin planlamaya dâhil edilmesi gerekliliğini eklemiştir.

T.C. Bursa Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Hafize DEDE, turizm sektörüne ilişkin plan hükümlerinin hedef belirleme konusunda eksik kaldığını, yeni hedeflerle özellikle ekoturizm vurgusunun yapılması gerektiğini belirtmiş ancak Bağ bölgesinde olduğu gibi ekoturizme yönelme eğilimlerinin tarımsızlaştırmaya neden olabileceğine dikkat çekmiştir.

BEBKA, Bursa Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü Erhan ÖZTÜRK, İnegöl'deki fuar alanlarının altyapı konusunda sorunlar yaşadığını ve fuar alanının ilin farklı lokasyonlarında konumlandırılabilceğini ifade etmiştir. Bursa'daki turizm türlerinin yatırım ve tanıtım planlamasının yapılması hususunda BEBKA olarak çalışmalar yaptıklarını belirtmiştir. Fuar ve kongre turizmine Bursa'nın tarih, kültür, doğa, kış, gastronomi, sağlık turizminin entegre edilmesi ve sürdürülebilir biçimde yönetiminin gerekliliğine vurgu yaparak bu hususta öneri çalışmalar geliştirdiklerini eklemiştir.

Sayın Öztürk ayrıca Bursa'nın termal turizm potansiyeline sahip olduğunu ancak beklenen ivmeyi yakalayamadığının düşünüldüğünü belirtmiştir. Ek olarak Oylat'ın hem termal hem de doğa turizm potansiyeline sahip olduğunu ve yatırım yapıldığı takdirde turizm gelirinde önemli oranda artış olabileceğini ancak buraya yapılacak herhangi bir yatırımın ekolojik dengeyi koruyarak yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

3.2.6. PARALEL OTURUM 6:

6. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü Bursa Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Gökçen Kılınc Ürkmez; raportörlüğünü Araş. Gör. Zeynep Erdoğan yürütmüştür. Şehir Plancısı Leyla Peker Doğan, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Şehir Plancılar Odası Bursa Şube Başkanlığı'ndan Murat İLKME taslak çevre düzeni planının vizyonunda turizmin ana sektör olması gerektiğini düşündüğünü, kentin birçok konuda turizm potansiyeli olduğunu, bu çerçevede ana plan kararlarında Bursa'nın bir turizm merkezi olarak değerlendirilmesinin faydalı olacağını belirtmiştir. Turizmin girdi maliyetinin sanayiye göre daha düşük olduğunu ifade ederek, turizm sektörünün hizmetler sektörü başta olmak üzere birçok sektörü canlandırabilme potansiyelinin olduğunu, ek olarak kentlinin koruma ve çevre bilincini yükseltecek bir sektör olduğunu dile getirmiştir. Birçok sektörün kente ve kent dokusuna zarar verirken turizmle diğer taraftan bu öğelerin korunmasının sağlandığını eklemiştir.

Kentin kültür turizmi, termal turizm, kış turizmi, kıyı ve alternatif inanç turizmi gibi birçok potansiyele sahip olduğunu, termal turizmde Bursa'nın Roma döneminden beri hamamlarıyla ve kaplıcalarıyla meşhur bir termal merkez olduğunu aktararak, son dönemlerde bunun göz ardı edildiğini, termal turizmin Çekirge bölgesi başta olmak üzere ön plana çıkarılması gerektiğini ifade etmiştir. Çekirge'de yerleşime özgü, dişi ve erkek kaynak olarak tabir edilen doğal sıcak su kaynaklarının bulunduğunu, bu kaynakların otellere Osmanlı döneminde oluşturulan su aktarım sistemleriyle kullanım hakkı verilen bir sistemin var olduğunu aktarmıştır. Ancak son dönemde artan yapılaşmanın bu sistemi işlevsiz hale getirdiğini, bu sistemin aktif hale getirilmesiyle bile Çekirge'deki termal turizm canlandırmanın mümkün olacağını ve turist sayısında önemli girdi sağlayacağını dile getirmiştir.

Kış turizmi konusunda Bursa'nın Türkiye'nin önemli kış turizm merkezlerinden birisi olduğunu ve Alaçam'ın kış turizmine kazandırılması gereken önemli bir lokasyon olduğunu dile getirmiştir. 1998 yılında onaylanan çevre düzeni planında Alaçam'ın turizm bölgesi olması yönünde plan ve stratejilerin var olduğuna, ancak hazırlanmakta olan taslak planda bu konu ile ilgili stratejilerden bahsedilse bile plan üzerinde bir gösterim olmadığına değinmiştir. Taslak çevre düzeni planında Alaçam'ın ön plana çıkarılacağı daha net ve mekânsal kararlar üretilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın İlkme ayrıca oteller bölgesi konusuna değinerek, otellerin Teferrüç bölgesine indirilerek, Teferrüç'ten teleferikle yukarı çıkılması böylece yukarıdaki yapılaşma baskısının azaltılması ayrıca otellerle kentin ilişki kurmasıyla otellere gelen insanların yukarı çıkıp kayak yaptıktan sonra aşağı inerek kentteki hareketliliğe ve canlılığa katılması yönündeki önerilerini aktarmıştır.

İnanç turizmine ilişkin İznik'in dört İncil'in seçiminin yapıldığı bir yer olduğunu hatırlatarak Selçuk'un Meryem Ana ile inanç turizminde ön plana çıktığı örneğini vermiş ve İznik'in de benzer şekilde tanıtımının

daha iyi yapılarak öne çıkabileceğinin altını çizmiştir. Yakın dönemde İznik Gölü içerisinde bir kilise harabesinin bulunduğunu ve bununla ilgili dalış turizminin ön plana çıkarılabileceğini belirtmiştir.

Bunun dışında Tirilye bölgesinde, mübadele sırasında buradan Girit'e göç eden insanların yılın belli zamanı gelip burada ibadet edip gittiklerine dair duyuların var olduğunu ve Tirilye'nin bu yönüyle inanç turizmi açısından ön plana çıkarılabileceğini ifade etmiştir.

Sayın İlkme, alternatif turizmin Bursa için önemine değinerek pandemi ile beraber talebin arttığını dile getirmiştir. Yürürlükteki çevre düzeni planında kırsal turizm başlığının olduğunu, burada 20.000 metrekare alan şartı, %20 yapılaşma koşulu, köyde yaşayanların işletme kurma hakkının olması gibi plan kararlarının var olduğunu aktararak, taslak çevre düzeni planında ise "kırsal turizm" in tanımının olmadığını, kırsal tarım yerine "agro-eko turizm" ifadesinin kullanıldığını, ancak bu alanlar ile ilgili de yürürlükteki planda yer alan plan notları kadar detaylı notların yer almadığını gözlemlediğini belirtmiştir. Agro ve eko turizmin Bursa için önemli olduğunu ve bu alanlara yönelik koşulların alt ölçekli planlara yol gösterecek şekilde detaylandırılması gerektiğini vurgulamıştır.

Ek olarak, Bursa açısından iki önemli göl olan Uluabat ve İznik göllerine değinerek, özellikle Uluabat-Apollyont Gölü'nün tarihsel bir öneme sahip olduğunu ve içinde Gölyazı'nın bulunduğunu, burada Gölyazı'yı öne çıkararak daha detaylı plan notlarının oluşturulabileceğini belirtmiştir. Gölyazı'da mevcut planların DSİ'nin su kotu sebebiyle geçerli olmadığını ve bu sebeple yapılaşmayla ilgili alt ölçekli planlarda sorun yaşandığını dile getirmiştir. Bu sorunun kıyı mevzuatı ile ilgili bir sorun olduğunu ve bu sorunun çözümüne yönelik stratejik kararlar alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Kent merkezinde Hanlar Bölgesi ve birçok turizm noktasının var olduğunu, ancak şehir dışından gelen turistler açısından kent merkezine yönelik ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. İDO, terminal vb. gibi şehre ilk giriş yapılan yerlerden kent merkezine ulaşımın sorunlu olduğunu, ayrıca İDO'dan gelen turistlerin teleferiğe ulaşımında da sorunlar yaşandığını, bu sorunların bütüncül olarak ulaşım planlaması ile birlikte çözülmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın İlkme, tek merkezli bir kentsel gelişmedense, ticareti mümkün olduğunca yayarak alt merkezler oluşturmanın ulaşım ve yoğunluk başta olmak üzere birçok konuda kentin sorunlarını hafifleteceğini belirtmiştir. Taslak plan şemasına bakıldığında, tarihi Hanlar Bölgesi ve Atatürk Caddesinin olduğu kent merkezi ile Odunluk bölgesinde MİA lekesi olduğunu, ancak planda Yıldırım ilçesinde MİA geliştirilmesine yönelik bir öneri olmasına rağmen şemada gösterimin yer almadığını belirtmiştir. Ek olarak taslak planda İnegöl, Yenişehir gibi ilçelerde 1. Derece Alt Merkez ve 2. Derece Alt Merkez önerilerinin olduğunu ve ancak yalnızca Gemlik'te kırmızı leke olarak işaretlenmiş görüldüğünü, Gemlik dışındakilerde ise lekeleme olmadığını belirtmiştir. Dolayısı ile bu örneklerle istinaden, planın tutarlılığı açısından bu tür plan kararlarının ya planda tamamının gösterilmesi gerektiğini, gösterilmeyecekse hepsinin sadece raporda yer alması gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir.

Sayın İlkme, Yalova yolu boyunca ve Ankara yolu altında imalathanelerin bulunduğunu, bu imalathanelerin 4-5 yıl önce Kestel Çataltepe’de kurulan BESOB Sanayi Sitesine taşınmasının gündeme geldiğini ancak taşınmanın henüz gerçekleşmediğini ve BESOB sanayi sitesinin şuan atıl bir durumda olduğunu belirterek bu konuda plan stratejileri üretilmesinde fayda olduğunun altını çizmiştir. Ayrıca kent içinde kalmış küçük sanayi sitelerinin 2040 yılında hizmet sektörüne yönlendirilip yönlendirilemeyeceği konusunun tartışılması gerektiğini dile getirmiştir. Örnek olarak Beşevler küçük sanayi sitesinin neredeyse Nilüfer’in merkezinde kaldığını aktarmıştır. Ayrıca Niltim olarak adlandırılan ve daha çok ticari merkez olan bölgenin Beşevler KSS ile bütünleştirilerek bir ticaret merkezine dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği üzerinde plan stratejileri üretilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Gölyazı örneğinden hareketle Uluabat gölü çevresinde buraya alternatif olarak kullanılabilir Avrupa Leylek Köyü olarak da adlandırılan Eskikaraağaç köyünün olduğunu, onun batısında Gökıy ve Gölyazı’nın hemen karşısında Fadıllı köyünün olduğunu ve bu köylerin de Gölyazı gibi kısmen doğal karakteristik özelliklerini koruduğunu aktarmıştır. Alt ölçekli planlarda, Batı Planlama Bölgesi ile kısmen Merkezde kalan bu bölgeyi kapsayacak şekilde ilgili köylere yönelik çalışmalar yapılmasını önermiş ve bu şekilde Gölyazı üzerindeki yükün dağıtılarak baskının azaltılabileceğine değinmiştir.

Buna ek olarak Tophane bölgesinin kent için önemine değinen Sayın İlkme, bölgede yer alan Orduevi’nin Yunuseli Havaalanı’na taşınarak, altında yer aldığı ifade edilen Bey Sarayı’nın gün yüzüne çıkartılmasına ve Tophane bölgesinin canlı bir arkeoparka dönüştürülmesine yönelik çalışmaların ve görüşmelerin olduğunu aktarmıştır. Benzer şekilde Akçalar’da da bir arkeoparkın olduğunu belirterek, Tophane’de bahsedilen çalışmaların yapılarak kentte bir arkeoparkın daha kurulmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesini önermiştir.

T.C. Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nden Hakan ATAK taslak çevre düzeni planında tarih, turizm ve doğa kenti kimliğinin öne çıkarılmasını önermiş ve planda kültür ve turizm etkilerinin göz önüne alınmıyor olmasını eleştirmiştir.

Bursa ilinin sahip olduğu uzun kıyı şeridinin yeteri kadar ön plana çıkmadığını, kıyı şeridinin Merkez, Batı ve Kuzey Planlama Bölgeleri olarak 3 planlama bölgesine bölündüğünü aktararak, bu şeridin bütüncül olarak ayrıca ele alınmasının mümkün olup olmadığını sorgulamıştır. Bursa’da deniz kıyılarının turizm ve rekreasyon amaçlı kullanımının düşük olduğunu ifade ederek, kıyı bölgesinin turizm ve rekreasyona açılmasını, halkın kullanımına yönelik yaya yolları, seyir terasları, iskeleler, dalış alanları, denize girebilecek plajlar ve balık tutulabilecek alanların planlanmasını önermiştir.

Arkeolojik alanların ve tarihi sit alanlarının yapılaşma baskısından uzak tutularak korunması ve çevrelerinde koruma bantlarının oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir. Özellikle kültür ve turizm cazibe merkezleri (Gölyazı, Akçalar, Trilye, Hisariçi, İznik, UNESCO Dünya Miras listesinde yer alan Cumalıkızık, Hanlar bölgesi, Sultan Külliyesi gibi) etrafında koruma bandı belirlenerek bu alanlarda sağlıksız yapılaşmanın önüne geçilmesini önermiştir. Tarihi kent merkezindeki otopark alanlarının artırılması

halinde insanların hafta sonları tarihi kent merkezini daha çok ziyaret edeceğini ifade etmiştir. Bu bölgenin yayalaştırılması gerekliliğine vurgu yapmıştır. Ayrıca Tarihi doku içerisinde butik otel projelerinin özendirilmesi önerisini de iletmiştir.

Bursa'ya gelen turistlerin uzun süre kalmasına yönelik aktivitelerin çeşitlendirilmesini öneren Sayın Atak, Bursa'nın aynı zamanda bir su şehri olduğunu, Bursa şelalelerinde çevre düzenlemelerinin yapıldığı ve acil durum istasyonları, fotokapanlar gibi güvenlik önlemlerinin alındığı yürüyüş rotalarının belirlenmesi de öneri olarak aktarmıştır.

Sayın Atak, Bursa'da yaşatarak koruma ve kullanmaya yönelik projelerin desteklenmesini ve sanayi bölgelerinin turizm potansiyeli olan bölgelere olumsuz dışsallığının minimize edilmesini talep etmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan (İMO) Mehmet ALBAYRAK Bursa'nın bir turizm ve tarih kenti olduğunu ve tarihi değerlerin korunması açısından taslak çevre düzeni planının çok önemli olduğunu belirtmiştir.

Öncelikle Türkiye'nin en önemli kış turizm merkezlerinden olan Uludağ'ın verimli kullanılmadığını savunarak yurtdışındaki kayak merkezlerinin çok güzel yatırımlar yaparak önemli gelirler elde ettiklerini, dünyada hiçbir kayak merkezinde kayak pistlerinin ortasında otellerin yer almadığını, Uludağ'ın korunması gerek bir alan olduğunu, bu açıdan tüm bu sorunların ele alınarak Uludağ'ın yeniden planlanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca Uludağ'ın yönetiminde yetki kargaşası yaşandığını ifade ederek bu sorunun çözümü için alan başkanlığının kurulması gerektiğini dile getirmiştir.

Sayın Albayrak ayrıca Bursa Hanlar Bölgesi'ne değinerek, Büyükşehir Belediyesi'nin bu bölgenin açığa çıkartılması konusundaki çalışmalarının Bursa'yı gelecekte turizm başkenti yapabilecek öneme sahip olduğunu ve mutlaka devam edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Uludağ ve Hanlar Bölgesinin gelecekte Bursa'ya kazandırılması için yatırım yapılarak iyi planlanması gerektiğine değinmiştir.

Bursa'nın eskiden kaplıcaları ile tanınan bir kent olduğunu, Afyon'da önemli termal tesisler varken günümüzde Bursa'nın bu anlamda geri kaldığını belirtmiştir.

Sayın Albayrak ayrıca İznik'in tarihi potansiyeline değinerek, İznik'in tarihinin açığa çıkarılmasının Bursa turizmi açısından çok önemli olduğunu belirtmiştir. Bu konuda çalışmaların yapıldığını ancak yeterli düzeyde olduğunu düşünmediklerini belirtmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Cengiz DUMAN, Uludağ'ın turizm açısından sahip olduğu öneme değinerek, bu alanda ciddi yatırımlar yapılması fikrine katıldığını, yeterli gelirin elde edilemediğini, ziyaretçi kitlesinin sadece gelir düzeyi yüksek kesimden ziyade tüm Türkiye'ye hitap etmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Duman, turizm konusunda bir hikâye oluşturulması gerektiğini, Bursa ve içinde bulunan tüm değerleri bir hikâye çerçevesinde birleştirip bundan bir kompozisyon oluşturulması gerektiğini ifade

etmiştir. Bursa isminin Uludağ, Cumalıkızık, Tirilye, Mudanya gibi yerleri hatırlattığını ancak aslında tarihi şehir merkezi gibi çok daha fazla değere sahip olduğunu aktarmıştır. Ancak bu noktalara ulaşım ve araç parkı konusunda sorunlar olduğunu belirtmiştir. Uludağ özelinde, özellikle kış dönemindeki belirli saat dilimlerinde Uludağ'a çıkmak ve inmenin çok zor olduğunu belirterek, taslak planda bu konunun dikkate alınmasını talep etmiştir. Özellikle turizm konusunda, önemli turizm destinasyonlarına ulaşım konusunun göz ardı edilmemesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nden Selin İNCİ turizm konusunda Bursa'nın çok çeşitli potansiyellere sahip olduğunu ancak bundan ötürü hangisine yönelmesi gerektiği konusunda sıkıntı yaşandığını dile getirmiştir. Uludağ Alan Başkanlığı, İznik Alan Başkanlığı ve Mudanya kıyı turizminin konuşulduğunu, taslak çevre düzeni planı notlarından hareketle agro turizm, kırsal turizm gibi farklı destinasyonların da bulunduğunu, Bursa'nın kırsal turizm, kıyı turizmi ve dağ turizmi gibi üç turizmin bir arada olduğu dünyada nadir olan yerlerden biri olduğunu belirtmiştir. İznik Alan Başkanlığı'nda yaptıkları çalışmalardan ötürü tarih ve kültür turizmine yakın olduğunu, İznik'in önemini artırılması için ulusal ve uluslararası pek çok çalışmada bulunduğunu ve bu girdilerin taslak çevre düzeni planına yansıtılmasının hem İznik hem de Bursa adına çok verimli olduğunu dile getirmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Cevat ŞAHİN turizm açısından özellikle kırsal alanların ve Uludağ'ın yüksek emsaller verilerek talan edilmesini istemediklerini belirterek, bu konuda özellikle hassasiyet gösterilmesini talep etmiştir. Gerekçe gösterilerek bu alanların suiistimal edilmesinin mümkün olduğunu, turizm adı altında çeşitli yapılaşmaların var olduğunu, Uludağ'a bakıldığında yeterince talan edildiğinin görüldüğünü, başka bir Uludağ olmadığını, kaybolan değerlerin geri gelme şansının olmadığını ifade etmiştir.

Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden Serpil ARIK Bursa'nın uzun bir sahil şeridine sahip olduğunu, bu sahillerde çok fazla antik liman-arkeolojik alan olduğunu (Ketendere-Kapanca-Eşkel-Eğerce) ve bu alanların çevresinde mümkün olduğu kadar yapılaşmadan uzak durulması gerektiğini belirtmiştir. Bunun dışında kanuna ve mevzuata uygun olmak şartıyla çevrelerine turizm tesisi yapılabileceğini ancak turizm amacıyla bazı değerlerin feda edilmemesi gerektiğini dile getirmiştir. Örneğin Gölyazı'da kıyı kenar çizgisinden ötürü plan yapılamadığını ve büyük ölçüde çarpık yapılaşmanın gerçekleştiğini ancak plan olmadığı için bu durumun önlenmesinin çok zor olduğunu aktarmıştır. Ek olarak Gölyazı'da yoğunluğun arttığını ve bu yoğunluğun Eskikaraağaç'a ve diğer bölgelere aktarılmasının gerekebileceğini belirtmiştir.

Sayın Arık ayrıca Uluabat Gölü kenarında bulunan Issız Han'ın olduğu alanın turizm gelişme alanı olarak düşünülebileceğini ifade etmiştir.

Gemlik ilçesinde kıyı şeridi haricinde Kios Antik Kenti'nin var olduğunu, antik kentin kazılarla çıkarılmış alanlarının yanındaki alanın imara açılarak yapılaşmasının turizme yönelik projeler yapmayı zorlaştırdığını belirtmiştir.

İznik'te su altı bazilikası ve Ayasofya'nın bulunduğunu hatırlatarak bu değerlerin inanç turizmi açısından kullanılmasını önermiştir. Bunun dışında su altı bazilikasının aynı zamanda senato sarayının yanında olduğu ve İncillerin- konseyin su altı bazilikasında toplandığına yönelik bir görüşün var olduğunu, bu hikâyenin tanıtım açısından kullanılabileceğini ifade etmiştir.

Dalış turizminin de Bursa açısından güzel bir öneri olduğunu ancak daha çok arkeolojik olmayan alanlarda, göllerin, Mudanya veya Gemlik sahilinin kullanılabileceğini belirtmiştir.

Son olarak Hanlar Bölgesi'nin Osmanlı döneminden beri süregelen geleneksel bir ticaret merkezi olduğunu, plan yolu ile çarşıların daha aktif hale geleceğini umduğunu belirtmiştir.

Bursa Nilüfer Belediye Başkanlığı, "Alternatif Turizm Destinasyonları Projesi" kapsamında önerilen "Mysia Yolları" adı altında öneri yürüyüş ve bisiklet parkurları listesini paylaşmıştır (Liste Tablo 2'de öneriler bölümünde yer almaktadır).

Ayrıca Bursa geneli için yazılı olarak iletilmiş olan "Bursa Alternatif Turizm Destinasyonları" Tablo 2'de aktarılmaktadır.

Mustafakemalpaşa Belediye Başkanlığı, yazılı olarak ilettikleri görüşlerinde Mustafakemalpaşa ilçesinin merkez kademelenmesinde M2 (2.kademe merkez) olarak belirlendiğini ve Karacabey ilçesinin ise M1 (1. Kademe merkez) olarak belirlendiğini belirterek, ilçenin M1 (1. Kademe merkez) olması gerektiğini iletmışlerdir.

3.2.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (HİZMETLER VE TURİZM)

Hizmetler ve turizm konusunun tartışıldığı çalıştay toplantısında, turizm sektörü ağırlıklı olarak tartışılan konu başlığı olmuştur. Aşağıda, katılımcılar tarafından ortak olarak ve sıklıkla ifade edilen öneri, eleştiri, talep ve görüşler derlenerek aktarılmaktadır.

Bursa ilinin kültür, doğa, kış turizmi, sağlık turizmi, bisiklet turizmi, inanç turizmi gibi çok çeşitli turizm potansiyellerini barındırdığı ifade edilmiştir. Bu turizm türleri içerisinde özellikle kamp-karavan, trekking, doğa sporları, agro-eko turizm gibi alternatif doğa turizmi çeşitlerine öncelik verilmesi, pek çok katılımcı tarafından benimsenmiş bir görüş olmuştur. Katılımcıların çoğu, Bursa'nın doğal yapısının korunmasına öncelik verilerek turizmin geliştirilmesini önermişlerdir. İznik ve Orhangazi gibi sahillerde su sporları, doğal alanlarda ve göllerde kamp-karavan turizmi, Gürle Dağı'nda yamaç paraşütü geliştirilmesi önerileri pek çok katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Bursa ilinin güneyinin agro-eko turizm türlerine çok uygun olduğu, Sadağı kanyonunun da alternatif turizm için önemli bir potansiyel olduğuna değinilmiştir. Ek olarak, özellikle İznik Gölü ile Orhangazi sahili olmak üzere kıyı alanlarında su sporlarının geliştirilmesi önerilmiştir. Bu önerilere karşın, çevre düzeni planında alternatif turizm türlerine yönelik plan hükümlerinin eksik/yetersiz veya yeterince detaylı olmaması/yer göstermemesi de sorun olarak ifade edilmiş, taslak planda yer almayan fakat alternatif turizm türleri açısından önemli potansiyellere sahip bazı bölgelerin planda yer alması ve bu alanlara yönelik plan kararlarının geliştirilmesi talep edilmiştir.

Çalıştayda tartışılan önemli ortak konulardan birisi ise Bursa'nın sahip olduğu tarihi – arkeolojik değerler olmuş, tescilli yapıların envanterinin oluşturulması, daha iyi korunmalarının sağlanması, bu değerlerin koruma-kullanma dengesi içinde turizme kazandırılması pek çok katılımcı tarafından dile getirilmiştir.

Özellikle Bursa kent merkezi ve Hanlar Bölgesi, çalıştayın tüm oturumlarında ele alınan ve değinilen önemli konulardan biri olmuştur. Bu bölgede trafik sıkışıklığı, otopark alanı eksikliği, turizm açısından yeterince değerlendirilmiyor olması, bölgede yer alan tescilli yapıların ve kültür varlıklarının yeterince korunmuyor olması en çok dile getirilen sorunlar olmuştur. Merkezin yayalaştırılması, diğer bölgelerle ve özellikle şehir dışından ziyaretçilerin geldiği odaklar ile (otogar, havaalanı vb) daha güçlü ulaşım bağlantıları kurulması, kültür varlıklarının korunarak kullanılması, özellikle Tophane civarında tarihi kalıntıların ortaya çıkarılması ve merkezde butik oteller ile iki ve üç yıldızlı otel sayılarının artırılmasına yönelik kararların taslak planda geliştirilmesi önerilmiştir.

Ayrıca Bursa'nın Roma döneminden beri hamamlarıyla ve kaplıcalarıyla meşhur bir termal merkez olduğu ancak günümüzde bu tanımını kaybettiği ve yeniden kazandırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Uludağ ve kayak merkezleri tartışılan bir diğer önemli konu başlığı olmuş ve Uludağ'da yapılaşma baskısı, yönetiminde yaşanan yetki kargaşası, gelir açısından olması gereken seviyeyi yakalayamaması, özellikle belirli dönemlerde ulaşımın güç olması ve kayak pistleri ile otellerin iç içe olması aktarılan ortak sorunlar arasında yer almıştır. Öneri olarak alan başkanlığının kurulması, kent merkezi ile daha iyi bağlantı

sağlanarak konaklama taleplerinin bir kısmının Uludağ dışında karşılanması, taslak planda bu konunun bir bütün olarak yeniden ele alınması aktarılmıştır. Temel olarak Uludağ'ın doğal değerleriyle bütüncül olarak korunması ancak turizmden daha fazla gelir etmesi yönünde ifadeler aktarılmış ayrıca halkın erişimine açık kamusal alanların düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca Uludağ'ın planlanmasında iklim değişikliği etkilerinin de dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bursa'da yaz turizminin yeterince gelişmemiş olması ve kıyı alanlarının yeterince kullanılmıyor olmasına sıklıkla değinilmiş, ikinci konut ağırlıklı kıyı kullanımı sorun olarak dile getirilmiştir.

Turizm sektörüne ilişkin dikkat çeken önerilerden birisi Bursa'da özellikle moda ve tekstil sektörü ile film-dizi sektörü kapsamında kültür endüstrilerinin geliştirilmesi olmuştur.

Hizmetler sektörüne ilişkin olarak ise, taslak çevre düzeni planı şemasında ifade edilen odakların ne odağı olduğunun belirtilmesi talep edilmiş, ayrıca raporda hizmet odağı olarak tanımlanan ancak plan şemasında yer almayan bazı önerilerin olmasının kafa karışıklığı yarattığı belirtilmiştir. Önerilen odakların tematik anlamda ne odağı olduğunun planda gösterilmesi talep edilmiştir. Son olarak, Bursa ilinde ticaretin geliştirilmesine ilişkin daha fazla plan kararının yer almasını talep edilen katılımcılar olmuştur.

Çalıştayda hizmetler ve turizm konusuna ilişkin yazılı ve sözlü olarak ifade edilen detaylı görüşler ise, Tablo 2'de derlenerek aktarılmaktadır.

Tablo 2 Hizmetler ve Turizm Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu

SORUNLAR	ÖNERİLER
<p>ALTERNATİF TURİZM TÜRLERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> Bursa'nın doğal kaynaklarının turizm açısından planlı bir şekilde yeterince değerlendirilemiyor olması Gelişen turizm trendleri açısından Bursa'nın sahip olduğu potansiyellere rağmen geride kalmış olması Bazı turizm alanlarında devam eden madencilik faaliyetlerinin doğanın tahribine sebebiyet veriyor olması (Ör: Tümbüldek termal turizminin yapıldığı bölgede siyanürlü altın, Derbent'te ve Kirazlıyayla'da kurşun-çinko-bakır madencilğe izin verilmiş olması) Mevcutta Misi civarında yer alan karavan alanının çok yetersiz olması 	<ul style="list-style-type: none"> Doğu Pazarı; Kuveyt, Endonezya ve Suudi Arabistan'dan gelen turistlerin daha çok yeşil ve sulak alanları tercih ediyor olması ve Bursa da bu potansiyelden ötürü doğa turizmi türlerine öncelik verilmesi gerektiği Taslak çevre düzeni planında kamp-karavan turizmi için Kurşunlu ve Gemlik bölgelerinin önerilmiş olması ancak şehrin güneyinde, doğal açıdan daha zengin olan bölgelerde kamp-karavan turizminin geliştirilmesinin daha uygun olduğu Taslak planda da ele alınmış olan Bursa'nın güneyinin, özellikle Sadağı Kanyonu'nun eko ve agro turizm potansiyeli bakımından ekolojik yapıya uygun bir yaklaşım ile planlanması Eko turizm ve agro turizm çerçevesinde bazı bölgelerde flora turizminin canlandırılması, Uludağ'da flora turizminin ön plana çıkarılması ve destinasyonların oluşturulması Taslak çevre düzeni planında yer alan alternatif turizm merkezlerine ek olarak İznik ilçesinin, Orhangazi ilçesinin ve 1.250 metre rakımda Gürle Dağı'nda yer alan yamaç paraşütü pistinin de dâhil edilmesi Gürle Dağı'nda yamaç paraşütünün geliştirilmesi İznik Gölü ve Orhangazi sahilinde su sporlarının geliştirilmesi Gölyazı, Mustafa Kemal Paşa'da yer alan Tümbüldek, Mudanya'da Mütareke evi, Kemalpaşa'da Suuçtu Şelalesi ve Tirilye gibi önemli alanlara yönelik plan kararlarının geliştirilmesi Sadağı Kanyonu bölgesi ve Sadağı köyüne civarında yer alan köylerde, köy evi pansiyonculuğu yapılması Dağ köylerinde alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi Kıyı şeritlerinde karavan, kamping, doğa sporları gibi farklı turizm türlerinin geliştirilmesi Sadece agro-turizm değil, kentsel tarımın da desteklenmesi ve kamusal alanların bu bağlamda değerlendirilmesi Uludağ'ın turizm potansiyeli ve var olan diğer turizm potansiyelleri düşünüldüğünde halkın erişimine açık mekân kurgusunun yapılması Alaçam'ın kış turizmine kazandırılması ve taslak planda Alaçam'ın ön plana çıkarılacağı daha net ve mekânsal kararlar üretilmesi Bisiklet turizminin geliştirilmesi, göllerin de bu rotaların bir parçası olması ve Bursa'nın EuroVelo'nun bir parçası haline gelmesi Gökçeören Yayla, Dağyenice Göleti ve Tuzaklı Piknik Alanı Yanı bölgelerinin alternatif turizm destinasyonları olarak geliştirilmesi Trans Mysia Yürüyüş Parkurlarının önerilmesi; Trans Mysia 1. Etap: Misi-Dağyenice Göleti Trans Mysia 2. Etap: Dağyenice Göleti-Tek Çam Sırtı Trans Mysia 3. Etap: Tek Çam Sırtı-Kadriye Trans Mysia 4. Etap: Kadriye-Güngören Trans Mysia 5. Etap: Güngören-Maksempınarı Trans Mysia 6. Etap: Maksempınarı-Akçalar Trans Mysia 7. Etap: Akçalar-Gölyazı Doğa Yürüyüşü Parkurlarının önerilmesi; Atlas-İnegazi, Çalı Göleti-Fırla Tepe, Dağyenice Göleti-Çalı Göleti, Dağyenice Göleti-Fırla Tepe, Dağyenice Göleti-Demirci, Dağyenice-Dağyenice Göleti, Dağyenice Göleti-Atlas, Dağyenice Göleti-Doğancı Barajı, Güngören-Kuruçeşme, İnegazi-Çalı, İnegazi-Tahtalı, Kadriye-Üçpınar, Maksempınarı-Korubaşı, Kuruçeşme-Kayapa, Maksempınarı-Hasanağa, Misi-Dağyenice, Trans

	<p>Mysia 2 - Dağyenice Göleti, Trans Mysia 3-Atlas, , Trans Mysia 3-Dağyenice Göleti, Trans Mysia 4-Üçpınar, Trans Mysia 5-Korubaşı, Trans Mysia 6-Unçukuru, Unçukuru-Ayva, Unçukuru-Fadıllı, Üçpınar-Deliklitaş-İnegazi, Üçpınar-Güngören, Üçpınar-İnegazi, Üçpınar-Tahtalı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mysia Bisiklet Parkurlarının önerilmesi; Misi-Dağyenice Göleti, Dağyenice Göleti-Çalı, Dağyenice Göleti-Atlas-İnegazi-Kuruçeşme-Kayapa, Kuruçeşme-Maksempınarı-Hasanağa, Maksempınarı-Akçalar, Akçalar-Gölyazı • Atlı doğa yürüyüş parkurlarının önerilmesi; Kent Ormanı 1, Kent Ormanı 2, Misi-Dağyenice Göleti, Dağyenice Göleti-İnegazi, Demirci-Fırla Tepe
<p>TURİZM ÇEŞİTLİLİĞİNİN ARTIRILMASI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bursa'nın halen turizm master planı olmaması • Taslak plan şemasında turizm odaklarının görünmüyor olması • Çarşı ve Cumalıkızık bölgelerinde ziyaretçi yönetiminin tam olarak yapılamıyor olması ve bölgenin tarihi dokusuna uymayan bazı girişimlerin olması • Taslak planda fuar ve kongre konusuna yeterince değinilmemiş olması, • İnegöl'deki fuar alanlarında altyapı konusunda sorunlar yaşanıyor olması • Bursa merkezinde iki, üç yıldızlı ve butik otellerin yetersizliği • Uludağ'ın 4 mevsim boyunca ve de hem turistler hem de halk tarafından verimsiz kullanılıyor olması • Turizm kapsamında hedef kitlenin belirlenemiyor olması • Bursa'nın termal turizm kapasitesinin yeterince değerlendirilmiyor olması • Bursa'da kıyıların avantajlarından yeterince yararlanılamaması, turizm ve rekreasyon amaçlı kullanımının düşük olması • Kumla-Gemlik bölgesi sahilinde yer alan mevcut ikincil konutların sahili tamamen işgal ediyor olmaları 	<ul style="list-style-type: none"> • Turizm konusunda türlerine ayırarak uzmanlaşmaya dayalı bir kademelenme yapılması • Doğa, kültür, sağlık, iş, inanç, kış turizmi gibi turizm potansiyellerinin geliştirilerek pazarlanması • Orhaneli civarında bulunan ve atıl durumda olan arkeolojik yapı ve alanların turizme kazandırılması • Çarşı ve Cumalıkızık bölgelerinin korunmasına ilişkin daha detaylı plan kararlarının geliştirilmesi • İznik ilçesinde Sur içinin boşaltılmasının plan notlarında yer alması • Birçok turizm noktasının var olduğunu Hanlar Bölgesi'ne ulaşım bağlantılarının şehir dışından gelen turistler açısından güçlendirilmesi • Bursa'nın eski-tarihi evlerinin korunması ve turizm açısından değerlendirilmesi • Kestel Kalesi'nin turizme kazandırılması • İl genelinde (arkeolojik) yapılara ilişkin rölöve çalışmalarının ve arkeolojik kalıntılara ilişkin envanterlerin eksikliği • Koruma kullanma dengesinin sağlanabilmesi amacıyla kültürel-doğal değerlerin envanter eksikliğinin tamamlanması, çeşitli kurum ve kuruluşların iş birliği ile Bütünleşik Turizm Master Planı çerçevesinde koruma altına alınması gereken varlıkların tescillenmesi ve tanıtımının yapılması • Gemlik ilçesinde kentsel ve arkeolojik sit alanlarının taşıdığı turizm potansiyelinin değerlendirilmesi • Bursa'nın İpekyolu ticaretinin önemli bir merkezi olmasına istinaden özgün kültürel mirasa ilişkin üst ölçekli yaklaşımların plan kararlarına aktarılması • Kentte yer alan antik yerleşimlerin peyzaj değerlerinin ortaya konması, bu alanların turizme nasıl katkı sağlayacağına dair planlamanın yapılması ve sonrasında bu alanların kullanıma açılması • Tophane bölgesinin canlı bir arkeoparka dönüştürülmesine yönelik çalışmaların desteklenmesi • Doğa rotaları ile kültür rotalarının entegre bir şekilde planlanması • Bursa kent merkezinde tarihi konut dokusunun turizm amaçlı değerlendirilmesi • Bursa'nın inanç turizmi potansiyelinin değerlendirilerek alternatif güzergâhların geliştirilmesi (Ör: Osmangazi ilçe merkezi ve Yıldırım ilçeleri, İznik, Tirilye) • Fuar ve kongre turizmüne Bursa'nın tarih, kültür, doğa, kış, gastronomi, sağlık turizminin entegre edilmesi • Kongre turizminin geliştirilmesi kapsamında BUTTİM (Bursa Uluslararası Tekstil Ticaret Merkezi)'e yönelik yeni kararların üretilmesi • Bursa ilinin kongre turizmi potansiyeli değerlendirdiğinde haberleşme veya geniş bant eylem planlarının da yapılması ve taslak planda buna yer verilmesi

	<ul style="list-style-type: none"> • Termal turizmin Çekirge bölgesi başta olmak üzere geliştirilmesi • Kültür endüstrileri kapsamında özellikle moda ve tekstil sektörlerinin markalaşması ve taslak çevre düzeni planında kültür endüstrilerine ilişkin yaklaşımların yer alması • Eğlence turizmi kapsamında özellikle yurt dışından gelen turistlere yönelik Disneyland benzeri alanların oluşturulması, Yunuseli Havaalanı'nın ise bu açıdan çok uygun bir alan olması • Alternatif turizm türleri geliştirilirken finans kaynaklarına ihtiyaç duyulacağı için Bursa'ya gelen turist profilinin mutlaka göz önüne alınması • Uludağ'da yakın gelecekte iklim değişikliği nedeni ile karın yağmama ihtimalinin göz önünde bulundurulması • İznik'in göl ve tarihi potansiyeli nedeniyle turizm açısından birinci derece merkez olması • Kıyı alanlarının turizm ve rekreasyona açılmasının desteklenmesi • Mudanya veya Gemlik'te dalış turizminin geliştirilmesi
<p>HİZMETLER SEKTÖRÜ – MERKEZLER KADEMELENMESİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kademelenmede hangi merkezlerin öne çıktığının net olmaması • Gemlik sanayi konusunda, Mudanya turizm konusunda, Kestel ve İnegöl de yine sanayi konusunda öne çıkan merkezler iken taslak planda bu kademelenmenin takibinin yapılamaması 	<ul style="list-style-type: none"> • İkinci kademe merkezler başlığı altında Yenişehir, Gürsu, Orhangazi, İznik ilçelerinin ifade ediliyor olmasına ilişkin, bu tanımlamadan Gürsu'nun çıkarılarak Orhangazi, İznik, Gemlik olarak yeniden düzenlenmesi • MİA alanlarının kendi aralarında işlevsel açıdan farklı olmaları durumunun plana yansıtılması • Mudanya yolu üzerinde yer alan YHT istasyonu ve çevresinin yeni bir merkez gelişim alanı olacağı öngörüldüğü için var olan merkez olma potansiyelinin -kademelenmede yer alması bile - desteklenmesi • İlçe alt merkezlerinin de şematik olarak desteklenmesinin plan notlarında yer alması • Taslak çevre düzeni planında merkezlerin hinterlandlarının tanımlanması • Alt merkez durumunda olan Orhangazi'nin hangi konuda alt merkez olduğunun belirtilmesi
PLAN NOTLARINA İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER	
B.1.44 bütünlük turizm planına ait hükmün "...korunacak değerlerin tahribatına mahal vermeden kent için katma değeri en yüksek turizm türlerini geliştirecek plan türlerinin belirlenmesi amacıyla bu plandan itibaren 2 yıl içerisinde bütünlük turizm eylem planı yapılacaktır" şeklinde değiştirilmesi.	
B.2.9.16 hükmünün "...belirlenen kullanımlar dışında her türlü faaliyetin (turizm, günübirlik turizm veya bölgesel ticaret) kırsal yerleşim alanında yer alabilmesi için yerleşim alanının bütünü imar planı yapılmış olması zorunludur" olarak değiştirilmesi.	
B.2.10.1 hükmünde belirtilen gelişme konut alanı tanımının "ikincil konutlar" şeklinde ifade edilmesinin 50 hektar altının gösterimine ilişkin sınırlama olması nedeniyle sorun yaratabilme ihtimaline karşın, "...alt ölçekli planlarda ikincil konut amacı haricinde gelişme konut alanı amaçlı plan yapılamaz" şeklinde ifade edilmesi.	
Genel Hükümler, Ticaret ve Turizm başlığında yer alan fiziki mekân kalitesini arttırmaya yönelik hedeflerin yanı sıra ticari aktivitelerin gelişiminin de göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamak üzere, hükme "Ticaret hayatının zenginliğini ve sürekliliğini her daim canlı tutacak nitelikte zanaat ve yatırım araçları ortaya konacaktır. Güne göre değişen ihtiyaçların periyodik olarak izlenebilmesi için sektörel temsilcilikte organizasyon sağlanacaktır. Genç girişimcilik, AR-GE faaliyetleri teşviki için özel ve kamu sektörü projeleri geliştirilecektir." ifadelerinin eklenmesi.	
B.2.9.16 hükmünde her türlü faaliyet için imar planı talep edilirken, B.2.13.4.2 agro-eko turizm hükmünde plana gerek olmaksızın ifadesinin çelişki yaratıyor olması. Agro-eko turizm hükümlerinde bahsi geçen mevcut köy yerleşmeleri için ilgili kurumlardan görüşlerin alınmasına ilişkin plan notunun "görüş alınması zorunludur" şeklinde düzeltilmesi.	
Sadağı Kanyonu'nda doğal yapının eko turizm amacıyla desteklenecek olmasına dair kararların Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacak olması ve bu ifadenin plan hükümlerine eklenmesi.	
B.3.1.1.1 maddesinde yer alan Uludağ Milli Parkı'na dair yer alan beş maddenin kaldırılması ve yerine "yapılacak olan plan ve projelerin Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacağı" ifadesinin eklenmesi	
1.derece doğal sit ve kesin korunacak alan statüsünde olması sebepleriyle Kocaçay Deltası – longoz ormanlarında yönetim planı kapsamında hiçbir faaliyete izin verilemeyeceğine ilişkin plan hükümlerine yer verilmesi	

B.3.1.5.6 maddesine ilişkin olarak, kış turizmine dair çalışmaların Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yapılmakta olduğu için planda bu konuda hükümlere gerek olmaması.
Alaçam bölgesinin Milli Park sınırları dâhilinde kalan alanlarında faaliyet önerilemeyeceği ve buranın Bursa için büyük bir su kaynağı olması sebebi ile B.3.1.1.2 hükümlerinin bu kapsamda tekrar değerlendirilmesi.
Yürürlükteki çevre düzeni planında yer alan kırsal turizm tanımlamasının taslak planda agro-eko turizm olarak tanımlanmasından ötürü, önceki ve taslak plan notları arasında çelişki oluşması sebebi ile iki hükmün birleşik olarak ele alınıp tekrar yorumlanması.
B.2.17.3 hükmünde “plan yapma zorunluluğu”na ilişkin ifade eklenmesi.
Plan hükümlerinde kademelenmenin açıklanması, sektörel uzmanlaşma ve bu sektörlerin hinterlandının görevlerini tanımlayan açıklamaların plan notlarında detaylı bir şekilde ele alınarak hinterland ile ilişkisini ifade eden ilaveler yapılması.
Dağyenice Termal Turizm Merkezi kararı iptal edildiği için, planda bu gösterimin düzeltilmesi ve “diğer turizm odakları” olarak ifade edilmesi.
Turizmi Teşvik Kanunu ile tanınan yetkilere yönelik planlama yetkisinin Bakanlıkta olduğuna dair plan notu eklenmesi.
Taslak çevre düzeni planında, agro-turizm alanlarına ilişkin plan notu bulunmuyor olmasına istinaden, “diğer turizm türleri” ifadesinin yanına “agro-turizm” ifadesinin de eklenmesi.
Gemlik ilçesinde kentsel ve arkeolojik sit alanlarına sağlanacak finansal desteğe ilişkin plan notları yer almasına rağmen bu desteğin nasıl olacağı, sürecin nasıl yürütüleceği gibi sorulara yönelik herhangi bir tanımlı açıklamanın plan notlarında yer alması.
Taslak planda, Bursa’da yer alan UNESCO Dünya Miras Alanlarına ve alan yönetim planına vurgu yapılması.
B.3.1.4 Bölümü, 6. Madde’sinde yer alan “butik üniversite” kavramının “araştırma ve uygulama merkezi” veya “enstitüsü” olarak revize edilmesi.
Agro ve eko turizme yönelik koşulların alt ölçekli planlara yol gösterecek şekilde detaylandırılması.
PLAN GÖSTERİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER
Osmangazi ilçesinin şehir merkezi olarak önemi dışında aynı zamanda gelecek vadeden bir turizm merkezi olmasından dolayı planda bu bölgenin sadece MİA (merkezi iş alanı) olarak değil, turizm merkezi olarak da işaretlenmesi.
Yenişehir Hava Meydanı Komutanlığı ve Yunuseli Hava Meydanı Komutanlığı olarak görünen alanlarda hava mânia sınırlarının plana işlenmemiş olması.
Gemlik Askeri Veteriner Okulu’nun bulunduğu bölgede, okulun güneyinde yolun diğer tarafında askeri alana dâhil olmayan bölgelerin plan şemasında askeri alan olarak görülüyor olması.
Askeri alanların plan şemasında görünmesi ancak lejantta “askeri alan” gösteriminin yer alması.
Uludağ Milli Parkı’nda yer alan birinci ve ikinci oteller bölgesinin plan paftasında tarım alanı olarak işlenmiş olması, bölgenin orman alanı olarak düzeltilmesi.
Mustafakemalpaşa Turizm Merkezi sınırının taslak plan şemasında yer alıp lejantta gösterilmemiş olması.
Plan lejantında turizm ile ilgili herhangi bir gösterimin yer alması ve belirli temel öğelerin planda görünür halde olması gerekliliği.
Agro-turizmin köy yerleşik alanı içerisinde ve köy gelişim alanı içerisinde yapılmasına ilişkin izin alınma süreçlerinde bürokratik sorunlar yaşanabildiği için agro-turizm yapılması önerilen alanların taslak çevre düzeni planında yer alması.
Taslak plan şemasında tarihi Hanlar Bölgesi ve Atatürk Caddesinin olduğu kent merkezi ile Odunluk bölgesinde MİA gösteriminin olması, ancak planda Yıldırım ilçesinde MİA geliştirilmesine yönelik bir öneri olmasına rağmen şemada gösterimin yer alması. Taslak planda İnegöl, Yenişehir gibi ilçelerde 1. Derece Alt Merkez ve 2. Derece Alt Merkez önerilerinin olması ancak yalnızca Gemlik’te kırmızı leke olarak işaretlenmiş olması, Gemlik dışındakilerde ise işaretlemenin yapılmamış olması. Dolayısı ile bu örneklerle istinaden, planın tutarlılığı açısından bu tür plan kararlarının ya planda tamamının gösterilmesi, gösterilmeyecekse hepsinin sadece raporda yer alması gerekliliği.

3.3. KONUT VE DONATILAR TOPLANTISI (24 ŞUBAT 2021)

Paydaşların katılımı ile gerçekleşen dördüncü günün ilk oturumunda taslak Bursa 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, “konut ve donatılar” konusu kapsamında Şehir Plancısı İsmail Ayas tarafından sunulmuştur.

Sunumun ardından paydaşlar altı paralel çalışma grubu halinde farklı odalarda taslak çevre düzeni planını, konut ve donatılar başlığı çerçevesinde çevrimiçi değerlendirerek görüşlerini iletmiştir.

Altı çalışma grubuna ilişkin toplantı notları aşağıda aktarılmaktadır.

3.3.1. PARALEL OTURUM 1:

1 numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Ocağcı; raportörlüğünü Y. Şehir Plancısı Burcu Alicikoğlu yürütmüştür. Y. Şehir Plancısı Onur Acar, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Orhangazi Sanayi ve Ticaret Odası, Yönetim Kurulu Üyesi, Kurumlar arasında yaşanan eşgüdüm sorunlarından ötürü, planlar yapılmış olsa dahi temel alt yapı hizmetlerinin yeni gelişme alanları imara açıldıktan uzun süre sonra sunulduğu konusunda eleştirisini dile getirmiştir.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Taşkın Şube Müdürlüğü’nden Elif Merve ERKAYMAN Bursa’da taşkın risklerine değinerek, yeni yerleşim yerlerinde alüvyon sahalarının ve dere hatlarının göz önünde bulundurulmamasının taşkın riskine yol açtığını belirtmiştir. İkinci olarak, Susurluk havzasında özellikle Nilüfer ve Osmangazi yerleşkelerinde dere hatlarının kaybolduğunu, bu durumun ani yağışlarda taşkınlara sebep olduğunu, drenaj sistemlerinin yeterli kapasitede olmadığını belirtmiştir.

Osmangazi Belediye Başkanlığı, Kentsel Tasarım Müdürlüğü’nden Y. Şehir Plancısı Neslihan Zülal ERCOŞKUN, plan ölçeğinden ötürü belirli bir alan büyüklüğünün (50 hektar) altındaki alanlar gösterilemiyor dahi olsa şehir hastanesinin planda bir logo ile gösterilmesi talep etmiştir.

Sayın Ercoşkun özellikle Osmangazi ilçesinin eskimiş ve kaçak konut stoku açısından dezavantajlı konumda olduğunun ve dönüşmesi gerekli çok fazla alanın bulunduğunun altını çizerek, kentsel yenileme projelerine hız verilmesi ve kentsel yenileme master planının ivedilikle tamamlanması gerektiğini bildirmiştir. Ayrıca plan şemasında kentsel yenileme sınırı belirtilebilir miydi, sorusunu sorarak, eğer öncelikli alanlara yönelik böyle bir sınır çizilecekse, Osmangazi ilçesinin dikkate alınmasını talep etmiştir.

Taslak planda Nilüferköy’ün kırsal gelişim alanı olarak gösterildiğini ancak Nilüferköy’ün artık kırsal gelişim göstermediğini değerlendirdiklerini, komşuluğunda bulunan Çağrıışan bölgesi gibi “Kentsel Gelişme Alanı” olarak düzenlenmesi gerektiğini ve bu konunun yeniden gözden geçirilmesini talep

ederek, Büyükşehir Belediyesi tarafından istenen kırsal nitelikli köylere ilişkin listeye Nilüferköy'ü eklemeyeceklerini belirtmiştir.

Sayın Ercoşkun ayrıca Taşköprü yerleşmesinin planını askıya çıkarttıklarını, bu bölgenin planda tarım alanı olarak işlendiğini belirterek, konut alanları içine dâhil edilmesi için yeniden gözden geçirilmesini rica etmiştir. Ek olarak, nazım imar planlarında tespit edilen bazı gelişme alanlarının mahkeme kararı ile iptal edildiğini, bu alanlardan birinin de İsmetiyeköy olduğunu ve iptal edilen alanların da Bursa 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda yer almadığını belirterek, bunun nedenini sorgulamıştır.

Taslak planda yer alan "gelişme ve yoğunluğu denetim altında tutulacak alanlar" ifadesine ilişkin, Osmangazi ilçesine ait 1/5.000 ölçekli imar planında Mollafenari bölgesinin "yoğunluğu kontrol altında tutulacak alan" olarak ifade edildiğini, Bursa çapında bu statüde yer alabilecek çok fazla alan olduğunu belirtmiş, taslak planda bu tip alanlara yönelik atıf yapılmasını önermiştir.

Ayrıca muhtarlıklar yolu ile okul alanı ve aile sağlık merkezi taleplerinin Osmangazi Belediyesine sıkça iletildiğini belirterek, bu alanların geliştirilmesi için taslak plan ile desteklenmesini talep etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Deprem ve Zemin İnceleme Şube Müdürlüğü'nden Dr. Jeoloji Yük. Mühendisi Fazilet ALTINIŞIK görüşlerini yazılı olarak bildirmiş ve taslak çevre düzeni planına yönelik yer bilimsel çalışmaların yapıldığını ve jeolojik etüt raporunun ilgili bakanlık tarafından onaylandığını, Deprem ve Zemin İnceleme Şube Müdürlüğü'nün TUBİTAK ile Bursa ili için zemin sınıflaması ve sismik tehlike değerlendirmesi projesi yaptıklarını ve bu proje ile deprem senaryolarına göre Bursa ilinde zemin büyümesi olacak alanlar ile ve sıvılaşma potansiyeli olan alanların belirlendiğini aktarmıştır. Taslak çevre düzeni planında bu çalışmaların değerlendirilip değerlendirilmediği sorgulamıştır.

Ayrıca taslak çevre düzeni planının afet riski (deprem öncelikli olmak üzere, tsunami, heyelan, kaya düşmesi, sel baskını, iklim değişimi) konularında önlem ve zarar azaltma üzerine "Kentsel Dirençlilik Planları"na öncülük etmesini önermiştir.

TMMOB Meteoroloji Mühendisler Odası İkinci Başkanı İsmail KÜÇÜK, yerleşme alanları planlanırken hem kente, hem zemine hem de atmosfere bakılması gerektiğini, zemin ve atmosferin örtüşmediği durumlarda bu alanların yerleşmeye açılmaması gerektiğini, yaşam kalitesi konusunda ise hava kalitesinin, yaşam konforunu sağlayacak düzeyde olması gerektiğine değinmiştir. Bursa'nın bulunduğu arazi itibari ile dağ ve ova arasında çok güzel bir yayılımı olduğunu, havanın çok sıcak olduğu zamanlarda Bursa'nın yamaçlarının altında -dağ köylerinin önü kapatılmaz ise- serinliğin korunabileceğini, yerleşim itibariyle atmosferin değişen mevsim koşullarına karşın dağ yamaçlarındaki havaların serinlemesine ve ısınmasına yardımcı olacak konforlu havayı sağlayacak bir ortam olduğunu vurgulamıştır. Yerleşim alanlarının ise bu düzeni dikkate alacak şekilde planlanması gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca, sadece Bursa Meteoroloji istasyonu verileri üzerinden çalışmanın hatalı olduğunu belirtmiştir.

TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası, Bursa İl Temsilcisi Feryal BİÇKİCİ, Sayın Küçük'ün yorumlarına ilave olarak Bursa'nın ortada kalmış küçük bir çanak şeklinde olduğunu, dolayısıyla hava kirliliği yönünden de ciddi anlamda sıkıntılar yaşandığını, yaşam kalitesini yükseltmek için planlar yapılırken mutlaka meteoroloji ve diğer parametrelerin ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

Teknoloji Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TEKNOSAB)'nden Bölge Müdürü İlker ER, yazılı olarak ilettiği ifadesinde yeni konut alanlarının yetersizliğini ve ilin doğu ile batısı arasındaki dengesiz gelişimini, konuya ilişkin sorunlar olarak belirtmiştir.

Sayın Er, Batı Planlama Bölgesi'nde yer alan OSB'lerin istihdam ihtiyacının yerinde çözülmesi için bu bölgede konut alanlarının belirlenmesini ve ayrıca şehrin batı aksı ile doğu aksında planlanan sanayi ve konut alanlarının dengelenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Ulaşım Dairesi Başkanlığı'ndan Bilal BAL yazılı olarak ilettiği görüşünde, kentsel büyümenin yönetilebilmesi açısından bir sonraki aşamada hangi alanın imara açılacağına bilinmesi gerektiğini, doğru nüfus projeksiyonu yapılarak ve yeni konut alanı ihtiyacının hesap edilerek kentsel alan ihtiyacının altyapı sorunlarına yol açmayacak şekilde belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca kaçak yapılaşma sorununa değinerek bu konuda bilinç oluşturulması ve daha sıkı tedbirler alınması gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nden Özcan KIZILAY, yazılı olarak ilettiği görüşünde Korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu alanlarda düzensiz ve kaçak yapılaşmanın şehrin kültür mirasına zarar verdiğini belirtmiştir. Bursa'nın yoğun göç alan bir il olduğunu ve bu sebeple planlar yapılırken ve uygulanırken bir taraftan kaçak yapılaşmanın gerçekleşiyor olmasını önemli bir sorun olarak ifade etmiştir.

Ayrıca şehir içinde kalan OSB'lerin şehir dışına taşınması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Kızılay, planların deprem risk haritalarına göre yapılmadığını savunarak, deprem riski olan bölgelerin tarım alanı ve ağaçlandırılacak alan olarak değerlendirilmesini önermiştir.

Son olarak, Bursa'nın ülkenin 4. büyük şehri olmasına rağmen diğer büyükşehirlerdeki eğitim ve üniversite alanları ile karşılaştırıldığında oldukça geride kaldığını, planda eğitim ve üniversite alanlarına öncelik verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

3.3.2. PARALEL OTURUM 2:

2. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Handan Türkoğlu; raportörlüğünü Araş. Gör. Ezgi Karataş yürütmüştür. Şehir Plancısı Gülşah Görgülü Görücü, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden Güzergâh Mühendisi Ayça SEZGİÇ, Bursa'da kentsel dönüşümün Yıldırım ve Osmangazi ilçelerinde de başlaması gerektiğini belirtmiştir. Bursa'nın yeşil alanlarının eskiye göre azalmasına ve anayol üzerinden yapılan Bursa giriş ve çıkışlarında yaşanan trafik sorununa değinmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı, Kentsel Dönüşüm Şubesi'nden Şehir Plancısı Murat AKDAŞ, kentsel dönüşüm birimi olarak yaklaşık 600.000 konutun risk analizlerini yaptıklarını, sorunlu binaların hemen hemen her ilçede bulunduğunu ancak özellikle Sırameşeler, Gaziakdemir, Çırpan ve Kükürtlü mahallelerinde çok sayıda zayıf ve yaşlı yapıların tespit edildiğini aktarmıştır. Nilüfer ilçesinde ise kooperatif eliyle yapılmış ve mühendislik seviyesi düşük eski sitelerden dolayı yıpranmış yapı stokunun çok olduğuna ve Yıldırım'da kaçak yapılaşmanın daha fazla olmasına rağmen Nilüfer'e göre daha yeni ve sağlam yapılar bulunduğuna değinmiştir. Yapı riski açısından en kötü ilçenin Osmangazi olduğunu vurgulamış ve kaçak yapılaşmanın Bursa açısından önemli bir sorun olduğuna değinmiştir.

Kentsel dönüşüm uygulamalarında konut alanlarından çok karma kullanım alanlarında sorun yaşandığını, konut alanları içinde olmaması gereken imalat, depo gibi kullanımların tasfiye edilmesi, ovalardaki iç içe geçmiş kullanımların ayrıştırılması gerektiğini belirtmiştir. Bu sebeple konut dönüşümünün yanında sanayi ve hizmet alanlarının dönüşümünün de değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, fonksiyonel ayrışım olgusunu vurgulamıştır. Öte yandan 2 yıl içerisinde yapılması öngörülen kentsel dönüşüm ana plan çalışmasının bu anlamda çok önemli olduğunu ve yapılacak her ölçekteki imar planlarının, bu planın kararlarına uyma zorunluluğu getirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı'ndan Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY, toplantıda harita üzerinden gerçekleştirdiği sunumda aşağıdaki hususları aktarmıştır;

- Samanlı Mera'sının batısındaki boş alanın ova koruma alanı olduğunu ancak planda farklı gösterildiğini,
- Vatan-Millet mahallelerinin yakınından geçen çevreyolunun tarım alanlarında yerleşme baskısına neden olduğu,
- Vakıf köyünün güneyinde su pompalarının olduğu alanın rekreasyon alanı olarak belirlendiğini,
- Zeytinbağı çevresindeki ve Gemlik-Kurşunlu'da bazı boş alanların yerleşme alanı olarak gösterildiği,

- Yenişehir Havaalanı yakınında getirilen depolama alanı kararının ovayı tahrip etme riski olduğu,
- Badırğa civarında büyük bir yerleşim alanı lekesi oluşturulduğu ve yeni oluşturulan sanayi bölgesi ve etrafının mevcutta boş olmasına rağmen planda yerleşim alanı olarak gösterildiği,
- TEKNOSAB alanının tam dolmadan yeni sanayi bölgelerine gerek olmadığı,
- Mevcutta boş olan alanların planda kahverengi değil sarı renkle, gelişme alanı lejandında gösterilmesi gerektiği.

Ayrıca Sayın Aksoy, TOGG fabrikasının çok büyük bir zemin problemi olan, sıvılaşmış bir alanda kurularak yanlış yer seçimi yapıldığını ifade etmiştir.

Tarımsal depolamanın aslında bir tarım yapısı olmadığını ve entegre tesis olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Önceki çalışmada gelişmeye açılmış alanların 2040 yılına kadar yeterli olduğunu ve ilave kentsel yerleşim alanlarına gerek olmadığını savunmuştur.

Nilüfer Belediye Başkanlığı, Plan ve Proje Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Seray TİREN, bu planın en önemli sorununun mevcut konut alanlarında boşluklar olmasına rağmen, bu alanlarda yeni konut gelişme alanlarının kararlaştırılması olduğunu ifade etmiştir. Nilüfer ilçesinin planlı geliştiği için cazibe merkezi oluşturarak çok hızlı bir şekilde nüfusunun arttığını; bu sebeple sosyal donatıların bu nüfusa göre yetersiz kaldığını belirtmiştir. Doğançöy'ün güneyinde önerilen gelişme alanının tarım alanları üzerinde yer aldığını aktararak Tarım İl Müdürlüğü'nden görüş alınıp alınmadığını sorgulamıştır.

Sayın Tiren, taslak plan hükümlerine dair ise B.2.10.13 hükmünde yer alan "büyük ölçekli" ifadesinin tam anlaşılmadığını belirterek açıklanmasını talep etmiştir. Ayrıca, genel hükümlerde hava koridorları ile ilgili olan SE.1.16 hükmüne "gerek parsel ölçeğinde, gerek revizyon planları ile kat yükselmesini önleyici bir düzenleme yapılmalı" ibaresinin eklenmesini talep etmiştir.

Ek olarak, Çamlıca ve Gümüştepe mahallelerinin kentsel hava koridoru içerisinde yer aldığını; bu sebeple yüksek ve yoğun yapılaşmanın duvar etkisi yaratarak, ileride iklim değişikliğine ve hayat kalitesinin düşmesine neden olabileceği konusuna dikkat çekmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Şehir Plancısı Murat GÜLER, plan hükümlerine dair yazılı görüş ve önerilerini iletmiştir.

Buna göre, B.2.10.2 hükmünde mevcut onaylı jeolojik etüdlerin mi kullanılacağı yoksa yeni etüdlerin mi yapılacağı anlaşılmadığı ve bu sebeple "Mekânsal Plan Yapım Yönetmeliği'ndeki standartlara uyulacaktır" ibaresinin ilave edilmesini talep etmiştir.

B2.10.8 hükmünde kırsal yapılaşmanın nasıl teşvik edileceğinin (emsal ilavesi mi, maddi bir muafiyet mi vb.) açıklanmasını önermiştir.

B2.10.10 hükmünde nasıl bir özendirme olabileceğinin detaylandırılmasını talep etmiştir.

B2.10.11 hükmünde dengeli dağılım sağlanabilmesi için herhangi bir son tarih olup olmadığının belirtilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

B2.10.1.6 hükmünde ifadesi geçen “doğal turizm potansiyeli yüksek alanların” zaten önceki çalışmalarla tariflenmiş alanlar olduğunu, belirli alanlarda tekrar belirsizlik yaratacak bir ibarenin anlam karmaşası yarattığı görüşünü iletmiştir.

B2.10.1.7 hükmünde kır evleri konusunda da mesafeye ilişkin bir tanımlama getirilmesini, kır evleri yapılaşma standartlarının daha spesifik olarak belirtilmesini ve B2-10.1.9 hükmünde mülkiyet deseninin ve büyüklüklerinin de ele alınması, B2-10.1.10 hükmünde “...estetik kurul kararı alınmadan ruhsat düzenlenemez” ibaresinin eklenmesini talep etmiştir.

Sayın Güler ayrıca şematik olarak gösterilen kentsel gelişme bölgelerinin daha sonra alınacak kurum görüşlerine göre yetersiz kalabileceği ve belirlenen yoğunluklarda artış olabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur.

Gürsu Belediye Başkanlığı’ndan Şehir Plancısı Aslı BALABAN, kırsal yerleşimlerle ilgili bazı maddelere dikkat çekerek düzeltmelerin yapılmasını talep etmiştir. Buna göre, B.2.8 hükmünde geçen 15 metrelik cephe önerisinin köy yerleşimleri için büyük olduğu gerekçesiyle düzeltilmesini talep etmiştir.

Ayrıca B.2.9 hükmündeki ifraz koşullarının, ifraz gerekmediği yerlerde minimum parsel büyüklüğüne dair ibarelerin irdelenmesini önermiştir.

B.2.7 hükmündeki “hazırlanacaktır” ifadesi yerine “kullanılacaktır” ifadesinin eklenmesini önermiştir.

B.2.10.6 hükmünde, alt ölçekli planlara özel hükümler getirebilme olasılığının eklenmesini önermiştir.

Yenidoğan gibi tarım vasfını tamamen kaybetmiş mahallelerde nasıl bir uygulama yapılacağı konusunda yol gösterici kararlar geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı’ndan Ziraat Mühendisi Burcu ARAS, Bursa’nın en kritik sorununun kaçak yapılaşma olduğunu ve sanayinin bunu tetiklediğini düşündüğünü belirtmiştir. Yenidoğan, Şirinevler, İsabey, Samanlı gibi bölgelerin zamanında kaçak yapılaşarak büyüdüğünü, Yenice, Kestel, Dumlupınar yerleşmelerinin ise 1980’li yıllarda göçmen nüfusun yerleştirilmesi için seçilmiş pilot bölgeler olması nedeni ile kaçak yapılaşma sorunu yaşadığını ifade etmiştir.

3.3.3. PARALEL OTURUM 3:

3. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Şevkiye Şence Türk; raportörlüğünü Araş. Gör. Ebru Satılmış yürütmüştür. Şehir Plancısı İsmail Ayas, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Türk Telekomünikasyon A.Ş., Bursa Bölge Müdürlüğü'nden Mehmet DENİZ, İstanbul Caddesi etrafındaki düzensiz konutların kentsel dönüşüme tabii olacak olmasını olumlu değerlendirirken Ankara Caddesi için de aynı çalışmanın yapılmasının kentin silueti açısından önemli ve gerekli olduğunu ifade etmiştir.

Bursa Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Arzu Taylan SUSAN, taslak çevre düzeni planında yüksek yoğunluklu yerleşimlerin kentsel dönüşüm alanı olarak belirlendiğini ancak kentsel dönüşümle ilgili hususlar alt ölçeğe bırakılmış olsa da önceliklendirme çalışmasının taslak planda yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Susan, kentin makroformunun ovaya doğru bir gelişme/yayıma eğiliminde olduğunu, yayılmanın sadece konut alanları için değil diğer fonksiyonlar için de kısıtlanması veya kontrol edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca kentsel gelişme alanlarının boşlukları doldur anlayışıyla önerildiğini, arazi kullanımı stratejileri ve düzenlemeleri ile nüfus kararlarında farklı yaklaşımların ele alınabileceğini aktarmıştır. Kentsel gelişme alanlarındaki yapılaşma sürecinin mevcut alanlar doyuma ulaştığında başlayacağı ifade edilse bile doyuma ulaşma sürecinin nasıl olacağını tanımlanmadığını değerlendirmiştir.

Sanayi ile iç içe olmayan konut alanlarında yeşil kuşak oluşturma yaklaşımları denenmesine rağmen konut ve sanayinin iç içe geçtiği bölgelerde durumun ne olacağını tariflenmediğini ve belirsiz olduğuna değinmiştir.

Sayın Susan, konut stratejileri geliştirilirken sosyal yapının da dikkate alınması gerektiğini, konut politikalarının oluşturulması sürecinde hâlihazırda Bursa'da var olan sosyal ayrışmanın nasıl önleneceği konusunun ele alınması gerektiğini, arazi kullanımında önerilecek çeşitlilik ile bu ayrışmanın minimize edilebileceğini, kentsel dönüşüm uygulamalarında ayrışma önlenmeye çalışılsa bile mekânın kullanıcılarının/yaşayanların değişmediği sürece ayrışmanın devam edeceğini ve kent içinde sosyal konutların diğer konutlar ile iç içe planlanması gerektiğini ifade etmiştir.

Üst ölçekte kentin bütününe ele alan bir plana ihtiyaç olduğunu, önerilen kentsel dönüşüm alanlarının düzensiz yapılaşmanın görüldüğü alanlar olması gerekirken, bu anlamda Nilüfer İlçesi'nin belirlendiğini, taslak planda kentin doğu kısmında kentsel dönüşümün nasıl daha cazip hale getirilebileceğinin düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Arazi kullanımı kararlarında yatırımcıyı da çekebilecek özel proje alanları belirlenmesi gerektiğini ve kentsel dönüşüm stratejilerinde bu alanlara öncelik verilmesinin plan notları ile belirtilmesi gerektiğini eklemiştir.

Sayın Susan, kırsal alan tasarım rehberine ek olarak kentsel alanlarda da yerel özelliklerin korunması gerektiğini, doku analizleri ile desteklenen, bölgesel kimlik öğelerinin öne çıkarıldığı, donatıların nasıl sağlanacağına yönelik stratejileri içeren, kentsel dönüşüm alanlarındaki tasarım kriterlerini de ortaya koyan kentsel dönüşüm/tasarım rehberlerinin hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. Önerilen kentsel dönüşüm strateji planında bunlar mevcut ise bu planda tasarım rehberlerinin hazırlanması hususunun da eklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca farklı müdahale biçimlerini de tanımlayan bir dönüşüm master planı olması gerektiğini de belirtmiştir.

İkinci konut açısından bir çekim merkezi olan ve tarihi dokusuyla da öne çıkan Mudanya ilçesinde turizm potansiyeli yüksek bölgelerde önerilen azami 25 ki/ha yoğunluk belirleyen plan notunun ikinci konut gelişiminin önünü açma ihtimali olduğunu ve yeni gelişim alanlarında kır evlerinin olması gerektiğinin belirtilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

İlçelerde önerilen OSB alanlarına bakıldığında ise ilçelerdeki nüfus artışının da sürece dâhil edilmesi gerektiğini, yapılacak OSB yatırımlarında insan akışı ve buna yönelik olarak konut alanlarının dağılımının nerede ve nasıl olacağına da düşünülmesi gerektiğini, yaratılacak yeni iş olanaklarının yatırımın bulunduğu yere yeni bir göç getirme potansiyeli olabileceğini belirtirken bu alanların planlanmasında nüfus projeksiyonlarının da dikkate alınıp alınmadığına yönelik soruları olduğunu ifade etmiştir.

Yıldırım İlçesi'nde yer alan Bursa Teknik Üniversitesi'nin kurulum amacının etrafındaki dönüşümü sağlamak olduğunu fakat başarılı olunamadığını, bu çevrede üniversite öğrencilerine yönelik olarak yurtlar ve sosyal alanların da planlanması gerektiğini ifade etmiştir. Taslak çevre düzeni planında Yıldırım ilçesinin kaderine terk edildiğini düşündüğünü, yine bu ilçede dönüşümün sağlanabilmesi için konut yanında yatırımcıyı çekecek arazi kullanım kararlarının da olması gerektiğini ve sadece konut fonksiyonu ile bu çeşitliliğin sağlanamayacağını ifade etmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Müge GÜRSOY, mevcut yerleşim alanlarında 6306 ve 5393 Sayılı Kanunlar kapsamında uygulama yapılabileceğini, taslak plan hükümlerinde yer alan "kentsel dönüşüm sınırları içerisinde bütüncül bir planlama yaklaşımının benimsenmesi" ifadesinin sorunlu olduğunu düşündüğünü ve parsel bazında plan tadilatlarının önüne geçebilmek için plan notu ilavesi yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Kentsel dönüşüm uygulamalarında yaşanan en büyük sıkıntının teknik ve sosyal altyapı alanlarını iyileştirmek olduğunu fakat dönüşüm sürecinde bunun sağlanamadığını, kentsel dönüşüm yapılacak bölgelerde (Yıldırım, Osmangazi, Gemlik) mevcut donatı alanlarının belirlenmesi sonucu bölgeler bazında ne kadar iyileştirme yapılacağına yönelik bir yaklaşımın benimsenebileceğini, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ndeki (MPYY) sosyal ve teknik altyapı standartlarının sağlanamadığı durumlarda konunun yargıya taşınması sonucu planın iptal edilmesi ihtimali olduğu için kentsel dönüşüm planlarının sürüncemede kaldığını ifade etmiştir.

Taslak plan hükümlerinde yer alan “kentsel gelişim bölgeleri dışında alt ölçekli planlarda gelişme konut amaçlı plan yapılamayacağı” ifadesinin ve kırsal alanlardaki 25 ki/ha yoğunluklu plan notunun imar faaliyetlerini destekleyici nitelikte olduğunu ve ilerideki dönemlerde kırsal yerleşik alanlara bitişik gelişme konut alanlarıyla karşılaşma ihtimali olabileceğine dikkat çekmiştir.

Sayın Gürsoy, taslak plan notlarında önerilen kır evleri tanımının kapsamının ve niteliğinin tanımlarda belirtilmediğini ifade etmiştir. Taslak plana göre Osmangazi İlçesi’nde minimum 100 ha planlanacağı ve maksimum 30.000 kişinin yaşayacağını ve sınırların belirlenmesi hususunun da alt ölçekte kurum görüşleri alınması sonucunda belirleneceğini, fakat alt ölçekte kurum görüşleri alınsa dahi belirlenen asgari büyüklükten daha küçük alanlarda plan yapılamayacağını anlaşıldığını belirterek, bu nedenle plan notlarından “asgari” ifadesinin çıkarılmasını talep etmiştir.

Taslak planda önerilen sanayinin desantralizasyonu projesine yönelik olarak, konut baskısının farklı bölgelere kaymasına neden olabileceği için, hangi sanayinin nereye taşınacağını taslak çevre düzeni planında belirlenmesi gerektiğine vurgu yapmıştır.

Bursa Ovası’nda yer alan kaçak yapılaşmaya karşı alınacak önlemlerin ve bu alanlarda kentsel dönüşüm yapılıp yapılmayacağına dair kararların taslak planda yer alması gerektiğini ifade etmiştir (kaçak yapılaşmış bölgeler yerleşik alan sınırı dışında yer aldığı için).

Sayın Gürsoy, kırsal yerleşik alanların tespitine yönelik olarak, plan notlarındaki (B.2.9 başlığı 5 numaralı plan notu) “kırsal yerleşme alanının ihtiyacına göre sınırın genişlemesi” ifadesine yönelik, köylerin gelişmeye devam ettikçe bu sınırların sürekli olarak büyütülüp – büyütülmeyeceğinin anlaşılmadığını belirtmiştir.

Bursa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (Bursa OSB)’nden Hira ŞENTÜRK, sosyal donatı alanları standartlarının kentsel dönüşüm alanlarından önemli olduğunu ve kentsel dönüşüm süreçlerinde sosyal donatı alanlarının da geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bunlara ek olarak kent silüetinin şehrin önemli bir parçası olduğunu ve kentsel dönüşüm süreçlerinde silüetin de göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmiştir.

Türkiye Elektrik İletim A.Ş. II. Bölge Müdürlüğü’nden Emrah YURTGAN, Bursa geneline geçmişte “kentsel dönüşüm” ifadesi kullanılarak batı bölgesinde yeni ve lüks yapılaşmanın söz konusu olmuş olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Bursa’nın en büyük sorununun Yıldırım ve Osmangazi ilçelerindeki kaçak yapılaşma olduğunu ifade etmiştir.

3.3.4. PARALEL OTURUM 4:

4. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Fatih Terzi; raportörlüğünü Araş. Gör. Aslı Ulubaş Hamurcu yürütmüştür. Şehir Plancısı Güray Çöpoğlu, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB İl Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Feridun TETİK, Bursa'nın deprem bölgesi olduğunu, MTA planlarında işlenmiş fay hatları olduğunu ancak taslak çevre düzeni planında bunlara ilişkin herhangi bir ibarenin yer almadığını belirtmiştir. Depremsellik ile ilişkili verilerin plana işlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Sadece deprem riskine açık alanların değil, dere yataklarının da bu kapsamda ele alınması gerektiğini ifade eden Tetik, dere yataklarına çok yakın yerleşimlerin sel baskını ile mücadele etmek zorunda kalındığını aktarmıştır. Ayrıca riskli alanlarda yer alan yerleşimlerin de boşaltılarak taşınması gerektiğini belirtmiştir.

Taslak planda 12 adet planlı OSB olduğunu belirten Sayın Tetik, yakın zamanda planlanan, kamulaştırma ve inşaat aşamasında olan yeni OSBler ile birlikte bu sayının günümüzde 17-18'e kadar çıkacağını; ancak bu durum göz önünde bulundurulmadan nüfus projeksiyonu yapıldığını, bu sanayi alanları faaliyete geçtiğinde Bursa'ya göçün ve konut alanlarına yönelik ihtiyacın artacağına, dolayısı ile mevcuttaki içme suyu, trafik vb. sorunlarının da artacağına dikkat çekmiştir.

Ova Koruma Kanunu'na göre, sanayi alanlarının sınırlandırılması gerektiğine vurgu yapmıştır. Sanayi tesislerinin su ve ulaşım ihtiyaçlarına yönelik sorunların nasıl bertaraf edileceğine dair çözümlerin taslak planda üretilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sanayi bölgelerinin sayısını artırmak yerine, nitelik ve katma değerlerinin artırılmasını önermiştir. Sanayi alanlarının getirdiği hava kirliliğine dikkat çekmiş, yaşanabilir bir kent için Avrupa normlarını ortaya koyarak gerekli sınırlandırmalara gidilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Mevcut doğal eşikler ve merkezdeki koruma alanları nedeniyle yeni bir yol eklemenin çok da mümkün olmadığını, kuzey-güney aksında ulaşım hatlarının önerilebileceğini belirtmiştir.

Yeşil alan ihtiyacına dikkat çeken Sayın Tetik, yeşil alan varlığının mevcut standartların çok altında olduğunu belirterek, yaşanabilirliğin artırılması amacı ile taslak plana, olması gereken yeşil alan miktarına ilişkin standartların eklenmesini önermiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nden Mustafa DEMİREL, yeşil alanların varlığının ani taşkınların önüne geçmede en kolay çözüm olduğunu belirterek, yeşil alanların geçirimli alanlar oluşturması ile suyun akışının kritik ölçüde kontrol altına alınabildiğini aktarmıştır. Park veya bahçe olarak kullanılacak bu alanların daha büyük ölçekli bir su taşkını olması durumunda, suyu toplamada ve taşkını bertaraf etmedeki katkılarına ve su toplama havuzu işlevi görerek suyun tahliyesinde büyük rol oynadığına değinmiştir. Ayrıca, kıyı alanlarında da taşkın setleri bırakılması

gerektiğini belirtmiştir. Taşkın alanlarında yer alan yapıların ise boşaltılması gerektiğine vurgu yapmıştır. Avrupa Birliği'nin Taşkın Direktifi olduğunu aktaran Sayın Demirel, taşkın alanlarının planlarda yer almasının önemine değinmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Alp KAYA, çevre düzeni planları yolu ile mevcuttaki sosyal donatı alanlarına ilişkin ciddi kararlar alınabileceğini, mekânsal kaliteyi artırmaya yönelik standartlar tanımlanabileceğini, bu sayede alt ölçekli planlarla kentsel mekânın iyileştirilebileceğini ifade etmiştir. Bu kapsamda, kentsel dönüşüme yönelik bakış açısının makro ölçekteki çıktılarının plana dâhil edilmesi ve plan hükümlerine yansıtılması gerektiğini vurgulamıştır.

Sayın Kaya, nüfus hesaplamaları yapılırken nazım imar planlarının değil onaylı uygulama imar planlarının esas alınması gerektiğini, onaylı uygulama imar planları üzerindeki net yoğunlukların dikkate alınmasının nüfus projeksiyonu açısından daha doğru sonuçlar vereceğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, yapılan hesaplamaların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği konusunda öneride bulunmuştur.

TC Bursa Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden Ergin ALKAN, zeytinlik ve büyük ova alanlarındaki konut gelişim alanı önerilerinde, ilgili kurumlarından görüş alınması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu kapsamda, parsel veya alan bazlı görüş oluşturulmasının mümkün olduğunu; ancak taslak çevre düzeni planında ölçek ve gösterim nedeniyle, noktasal olarak görüş oluşturmanın mümkün olmadığını belirtmiş, bunun ancak alt ölçekli planlar ile mümkün olabildiğini ifade etmiştir.

Bursa'nın taşıdığı deprem riskine değinen Sayın Alkan, özellikle Marmara Denizi kökenli bir depremin büyük tehlike oluşturduğuna ve planda yerleşime uygun alanların tespit edilmesi gerektiğine işaret etmiştir. Bursa Ovası'nda zemin suyu riski olduğunu, bu sebeple tarımsal niteliği daha düşük alanlarda ve dağlık arazilerde yerleşimlerin önerilmesinin daha uygun olacağını ifade etmiştir.

Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL), Ahmet Onur ALTUN, Gemlik ve Gürsu ilçelerinde sosyal donatı alanlarının yetersizliğine dikkat çekmiştir. Son 20 yıl içerisinde Ataevler'in birden fazla kere yıkılıp yeniden yapıldığını aktaran Sayın Altun, planlı gelişme konusunda Büyükşehir Belediyesi'nin sınırlayıcı önlemler alması ve ilçe belediyelerine yönlendirmelerde bulunulması gerektiğine vurgu yapmış ve taslak planda daha fazla denetleyici karara yer verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Gemlik Belediye Başkanlığı'ndan Sercan Erdem DEMİR, Gemlik ilçesi sınırları içerisinde belirlenen kentsel gelişme alanının yerinin sembolik olup olmadığına dair sorusunu iletmış ve KHK kapsamında belirlenen ve Gemlik'in kuzeyinde kalan alanı ifade etmek amacıyla mı bu notasyonun plana konduğuna dair bilgi edinmek istemiştir.

Doğayı ve Çevreyi Koruma Dernek Başkanlığı (DOĞADER), Bülent ÖZGEN, Bursa'nın en önemli problemlerinin, yeşil alan, park ve ekolojik bölgelerin yapılaşmaya açılmasını (Kaplıkaya Parkı); sanayi baskısı, göç ve göçe dayalı çarpık kentleşmenin neden olduğu hava ve su kirliliği; üst ölçekli planlara

riayet edilmemesi, tarihi ve kültürel miras ile kent mimarisinin yok edilerek yerine plansız yapıların yapılması (Doğanbey TOKİ örneği) olarak tanımlamıştır.

Sayın Özgen, taslak çevre düzeni planında fay hatlarının belirlenmesi ve imara açılmaması ile deprem erken uyarı sisteminin kurulmasının, bina envanterlerinin çıkarılarak, depreme dayanıksız binaların güçlendirilmesinin önceliklendirilmesi gerektiğini iletmiştir.

Kent merkezinde ise organize sanayi alanlarının azaltılarak, yeşil alanların artırılması gerektiğine ve konut ile sanayi alanları arasında koruma bölgelerinin oluşturulması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bunlara ek olarak, İklim Değişikliği Eylem Planları'nın ilçelerde de uygulanabilir düzeyde hazırlanması ile İklim Değişikliği Sonuç Bildirgesi ve İklim Kanunu'na göre iklim krizi faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekliliğini vurgulamıştır.

Sayın Özgen ek olarak taslak çevre düzeni planı hükümlerinden B.2.9. Kırsal Yerleşme Alanları- 5. Madde'ye ilişkin önerilerde bulunmuştur. 100 metrelik köy içi genişlik belirlenmesinin ve sadece buradaki yapıların korunmasının, turizm amaçlı 'butik' köyler oluşmasına yol açacak bir düzenleme olduğuna dikkat çekmiş, sadece köy merkezindeki 100 metrenin değil, tüm köy yapılarının korunması ve yeni yapılacakların bunlara uyumlu yapılmasına ilişkin bir hükmün eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Yine B2.9. Kırsal Yerleşme Alanları, 8. Maddesi'nde belirtilen plan hükmünün mevcut yapılaşma kültürü nedeniyle köylerin mimari niteliğinin bozulmasına neden olacağına dair kaygılarını aktarmıştır. Bu alanlar için imar planı hatta tasarım şartları geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tekstil Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TOSAB), Taner HACIOĞLU, Merkez Planlama Bölgesi sınırları içerisinde TOSAB OSB ve Badırğa mahallesinde planlanan konut imar alanı arasına daha önceki 1/25.000 ölçekli Batı Nazım İmar Planında olduğu gibi konut dışı tampon bölge bırakılması gerektiğini yazılı olarak bildirmiştir.

3.3.5. PARALEL OTURUM 5:

5. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Turgay Kerem Koramaz; raportörlüğünü Şehir Plancısı Beliz Çakır yürütmüştür. Şehir Plancısı Mustafa Enes Toksöz, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sibel POLAT, Bursa'da yüksek oranda yasal olmayan yapı stokunun bulunduğunu, bu oranın neredeyse tüm belediyelerde % 50'nin üzerinde olduğunu ve kentsel dönüşüm konusunda bütüncül plan yaklaşımının önemli olduğunu belirtmiştir. Kentsel dönüşüm projelerinde kurum ve kuruluşlar arasında etkin bir koordinasyonun şart olduğunu belirterek belediyenin bünyesindeki birimlerin, diğer kamu kurumları ve ilgili aktörlerin çalışmalarını yönlendirecek, il düzeyinde çevre düzeni planı kurumsal koordinasyon biriminin kurulması önerisinde bulunmuştur. Ayrıca plan uygulama aşamasında etkin bir kontrol mekanizmasına ihtiyaç olduğunu ve bu kapsamda çevre düzeni planı uygulama denetim birimi oluşturulmasını önermiştir. Katılım ve yerinde dönüşüm kapsamında yasa ve yönetmeliklerle stratejilerin belirlenmesi, rehberlerin oluşturulmasının gerekliliğini vurgulamıştır.

Sayın Polat yine aynı konuya ilişkin kaçak yapılaşmış alanlarda, acil altyapı ihtiyacı bulunan alanlardaki kentsel dönüşüm alanlarında ve diğer inşaat uygulamalarında etkin enerji standartları ve tasarruflarının geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kentsel dönüşüm sürecinde, dönüşüm sonrasında kullanım maliyetlerini karşılamayan ve yerlerini değiştirmek zorunda kalan nüfusun ve belirli gelir gruplarının kümelenerek oluşturduğu kapalı yerleşimlerin ve dolayısı ile oluşan toplumsal ayrışmanın önüne geçilmesi gerektiğini, önceliğin dar gelirlilerin konut edindirilmesine verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Polat ayrıca taslak çevre düzeni planı kararlarında iki yıl içerisinde hazırlanması hedeflenen çok sayıda belge, rehber ve projenin bulunduğunu ancak yerel katılımın nasıl sağlanacağına dair katılım mekanizmalarının tanımlanmadığını belirterek katılım süreçlerinin doğru ve etkin şekilde yönetilmesi amacıyla il bazında çevre düzeni planı katılım birimi kurulabileceğini eklemiştir. Sayın Polat, bu çalışmada ortaya konan görüşlerin ve tüm etkinliğin sonuçlarının da paylaşılmasını ve bu planın kararlarının ve hükümlerinin, paylaşılan görüşlerle yapılan değişikliklerin ve eklemelerin kolay okunabilecek şekilde raporlanması önermiştir.

Yerel kimliğin korunmasına ve kamusal mekân kalitesinin artırılmasına yönelik plan kararlarının oluşturulması ve uygulanması aşamasında üniversiteler, ilgili kurum ve kuruluşların iş birliğinden faydalanılarak metodolojik sistemlerin kurulmasının önemini vurgulamıştır. Bu kapsamda tasarım özetleri, tasarım kodları, el kitapları, sokak silüetleri, kamusal sanat stratejileri, kentsel tasarım çerçevelerinin belirlenebileceğini ve üst kurulların kurulabileceğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Planda konut alanları ve sosyal donatı alanlarına ilişkin Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'na atıf yapılmasının gerekliliğini belirtmiştir.

Sosyal ve kültürel donatı alanlarının korunmasına ilişkin hükümlere bu alanların kent merkezi ölçeğinde, çevresel kullanımlarıyla bağlamsal ilişkisinin kurularak tasarlanması ve bu ilişkiye uygun olarak yeniden işlevlendirme konseptinin geliştirilmesine ilişkin eklemeler yapılmasını önererek bu konunun koruma kullanma dengesi kapsamındaki önemini belirtmiştir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Peyzaj Mimarı Osman ZEYBEK, taslak çevre düzeni planının önerdiği projeler ile ilgili tüm disiplinlerin gereğince rol almalarının önemine değinmiştir.

Yasal statü gereği mahalleye dönüşen kırsal yerleşimlerin açık yeşil alan ve sosyal donatı alanı ihtiyaçlarının kırsal karakteri koruyarak organize edilmesi gerekliliğini belirtmiştir. Kırsal alanlarda kentte kullanılan donatı standartlarının kullanılmaması gerektiğini ve donatı alanlarının yerele özgü şekilde ele alınarak belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Zeybek son olarak küresel iklim değişikliği kapsamında kentte sıcaklık artışının birçok bitki türünün yok olmasına sebep olacağını belirtmiş ve kırsal yerleşim alanlarının susuzluk sorunuyla karşı karşıya olduğuna dikkat çekmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı, Plan İnceleme Komisyon Başkanı Selim AKYILDIZ, plansız kentleşmenin arttığına dikkat çekerek, il yerleşiminin Ova koruma alanına ve orman sınırına dayandığını ve imar barışı sürecinin de etkisi ile konut alanlarının doğal alanları tehdit ettiğini belirtmiştir.

17 Ağustos 1999 Depremi sonrasında Mimarlar Odası olarak mühendislik hizmeti almayan yapıların dönüşümü ve sağlıklılaştırılması üzerine çalışmalar yaptıklarını ve bu çalışmalarını belediyeye sunduklarını aktarmıştır.

Taslak çevre düzeni planında Gemlik'te, zeytinliklerin bulunduğu bölgede yapılması hedeflenen sanayi alanının (otomobil fabrikasının) plansız kentleşmeye sebep olabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur. Büyükşehir belediyesinin "6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi" hakkındaki kanunu denetimli şekilde uygulaması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Akyıldız, Bursa'da yaşanan susuzluk sorununa da dikkat çekmiş ve taslak çevre düzeni planında önerilen projeksiyon nüfusunun kuraklık ve su temini hususunda nasıl değerlendirildiğine ilişkin sorularını yöneltmiştir.

Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölüm Başkanlığı Prof. Dr. Murat ZENCİRKIRAN, kentin kuzeyinde yer alan Bursa Ovası'nın yerleşim baskısı altında olduğunu ifade etmiştir. Taslak çevre düzeni planı hükümlerinde yer alan öneri fonksiyonların Ova Koruma Planlarıyla

ilişki kurularak belirlenip belirlenmediğini sorgulayarak, plan kararlarının bu planlara atıf yapılarak geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kentin iklim değişikliği sorunuyla karşı karşıya olduğunu ve özellikle açık yeşil alanlarda sürdürülebilirliğin sağlanmasına ilişkin plan hükmünün taslak çevre düzeni planında yer almadığını ve bu konunun plan hükümlerinde belirtilmesinin önemini ifade etmiştir. Ekolojik tolerans kriterlerine yönelik olarak uygulamaların gerçekleştirilmesi, kurakçıl peyzaj uygulamalarının önceliklendirilmesi, yağmur suyundan faydalanılması amacıyla yağmur hasadının önceliklendirilmesi gibi birçok hususun önerilen konut ve sosyal donatı alanları konusu kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, İş Geliştirme Müdürü Faruk ÖNER, kentteki yerleşim yoğunluğunun çok yüksek olduğunu belirtmiştir.

3.3.6. PARALEL OTURUM 6:

6. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü Bursa Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Gökçen Kılınç Ürkmez; raportörlüğünü Araş. Gör. Zeynep Erdoğan yürütmüştür. Şehir Plancısı Leyla Peker Doğan, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Elif KİBAR TOPÇU taslak planda yapılacağı belirtilen Kentsel Dönüşüm Ana Planı ve diğer projelere ilişkin olarak, projelerin hazırlanması süreçlerinde paydaşların dâhil edilip edilmeyeceğini ve üniversiteden destek alınıp alınmayacağını sorgulamış ve 1998 yılında onaylanan Bursa 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı hazırlanırken STK'ların sürece dâhil edildiğini hatırlatmıştır. Bundan sonraki süreçte hazırlanacak projelere dâhil olmak istediklerini, başlangıçta sürece dâhil olmaları halinde itirazların önüne geçmenin mümkün olacağını belirtmiştir.

Sayın Topçu, konut ve sosyal donatı alanlarının ilgili maddesinde "Bursa nüfusu 3.700.000 olana kadar kentsel gelişim bölgelerinin planlanmayacağı" ifadesine ilişkin planlanmış alanlarda %100 doluluk sağlanmadığı, yeni konut ihtiyacı olduğu ve nüfusun bu hedef sınıra ulaşmadığı durumda, özellikle kentsel dönüşüm alanlarında ve yeni uydu kentlerin önerildiği alanlarda bu maddenin engel oluşturacağını belirterek ilgili maddenin yeniden değerlendirilmesini talep etmiştir.

Ayrıca, "Doğal ve turizm potansiyeli yüksek bölgelerde azami 50 hektara kadar olan alanlarda 25k/ha yoğunlukta gelişme konut alanlarının yapılabileceği" ifadesinin, Uludağ eteklerinde ve plansız alanlarda kontrolsüz yapılaşmanın önünü açabileceğini dile getirmiştir. Sayın Topçu 50 ha alan büyüklüğü sınırından dolayı, Uludağ'da veya verimli tarım arazilerinde arazi sahiplerinin azami 50 hektar alana sahip olması halinde 2 dönüm olarak alanı bölüp toprağa veya alana zarar verileceğinden tedirginlik duyduklarını dile getirmiştir.

Ayrıca değişen şartların yeni konut alanı ihtiyacı doğurduğunu, kentsel dönüşüm yapılacak alanların boşaltılması halinde rezerv alanlarına ihtiyaç duyulacağını ve bu durumda 3.700.000 nüfus sınırının süreci zora sokacağını düşündüğünü belirtmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Cevat ŞAHİN sürecin çok hızlı ve yüzeysel geçildiğini düşündüğünü, daha detaylı ele alınması gerektiğini, çevre düzeni planının bir şehrin kaderini belirlediğini bu sebeple daha fazla zaman harcanması gerektiğini belirtmiştir.

Önerilen 8 projenin, taslak çevre düzeni planı onaylandıktan sonra yapılacak olmasını eleştirerek, özellikle Kentsel Dönüşüm Master Planı yapılmadan çevre düzeni planının yapılacak olmasını sorgulamıştır. Yeşil alan dengesinin bir matematiği olduğunu, kentsel dönüşüm açısından kent tekrar ele alındığında kentsel dönüşümle ilgili ne kadar alan gerekeceği, artan nüfusun nereye taşınacağı, bunun uydu kentlerle çözülüp çözülmeyeceği veya ne kadarının olduğu yerde dönüştürülebileceği gibi konular

planlanmadan kentin planlanıyor olmasını eleştirmiştir. Konut gelişme bölgelerinin gerçekten nüfusu karşılayıp karşılamayacağına dair ciddi endişelerinin olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca ilgili 8 projenin çevre düzeni planının onaylanması sonrasında bırakmanın bir yıl içinde planı işlevsiz hale getirebileceğine dair endişelerini dile getirmiştir.

Çalıştayda ulaşım ile ilgili olarak özellikle Bursa'nın yeni çevre yolu olarak tabir edilen, Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı ile Karesi Tekstil önünden geçen ve Kestel'e bağlanan yolun kendilerine gönderilen planda görünmediğini söylemiş ve bu yolun ulaşım master planında olup olmadığını sorgulamıştır. İlgili yolun açılması durumunda kaçak yapılaşmanın önünün açılmış olacağını belirtmiştir. Boydan boya tarım arazilerini keserek Ova'dan geçen bu yolun Ova'ya zarar vereceğini belirterek, konunun yeniden ele alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Şahin kent vizyonunu onayladığını ancak Bursa'ya tarım kenti- sanayi kenti-turizm kenti-doğa kenti dendiğini ve bu yaklaşımla belirtilen vizyonu yakalamanın mümkün olmadığını dile getirmiştir. Sanayi alanlarının planlanmasında neye dikkat edildiğini bilmediğini ve verilerin kendileriyle paylaşılmadığını iletmiştir. Altlıklar olmadan plan hükümlerinden yorum yapmaya çalıştıklarını, sayısal verilerle analiz yapmak istediklerini, nüfus hesaplanırken, gelişme bölgesi açılırken, sanayi alanları açılırken bunların neye göre yapıldığını bilmediklerini ifade etmiş ve yorumların öznel kaldığını belirtmiştir. Sanayi yapıları planlanırken geleceğin ve Endüstri 4,0'ın (makinaların iletişime geçerek sürekli üretim yapması) dikkate alınıp alınmadığını sorgulamış, belki de yeni alanlara ihtiyaç duyulmadığının ve bunların hepsinin irdelenmesi gerektiğinin altını çizmiştir.

Kontrolsüz gelişen sanayi ve konut alanlarının tarım alanlarına zarar verdiğini, önceliğin kentsel dönüşüm sürecine verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Taslak çevre düzeni planında gösterimlerin şematik olduğunu eleştirerek, 2040 yılının Bursa'sı planlanırken gösterimlerin şematik değil sayısal olması gerektiğini savunmuştur. Uygulamada bir yerin köy yerleşik alanı lekesine girip girmediği hususunun suistimale açık olduğunu, sınırlarının net çizilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden Hakan ATAK, gerçekleştirilen sunumda kentsel sit, tarihi yapı ve sivil mimari örneklerine ilişkin bir strateji göremediğini, ancak büyükşehir ve ilçe belediyelerinin tarihi Hanlar Bölgesi ve Sur içi ile ilgili çalışmalarının bulunduğunu iletmiştir. Sayın Atak kentsel sit alanlarında yaşayan nüfusun konutlarında tamirat ve tadilata ilişkin yaşadığı sorunlara değinerek, bu sebeple bölgeyi terk etmek durumunda kaldıklarını, bu konuda önlem alınmazsa o alanda hızlı bir kentsel çöküş yaşanabileceğini ifade etmiştir.

Bursa Orman Bölge Müdürlüğü'nden Hasan BOZAN, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesi gereği maden vb. alanlarda tahsis yapıldığını, ancak taslak çevre düzeni planı 14. sayfa 6. Maddede "izinlendirilmiş alanlarda uygulama imar planı yapılmadan uygulama yapılamaz" hükmünün geçtiğini

belirterek bu ifadenin “izin verilen alanlarda sabit ve kalıcı tesisler için 1/1.000 lik uygulama imar planı yapılmadan uygulama yapılamaz” şeklinde değiştirilmesini talep etmiştir.

Karayolları XIV. Bölge Müdürlüğü’nden Nasibe KOZAN, plan değişikliğinde Karayollarının proje aşamasında olan Çevreyolu, Mudanya- Tirilye yolu gibi projelerde Büyükşehir Belediyesi’yle hızlı bir şekilde iletişim kurmanın önemli ve her iki taraf içinde avantajlı olduğuna değinmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Akıllı Şehircilik ve İnnovasyon Dairesi Başkanlığı’ndan Selin ŞİŞMAN, taslak çevre düzeni planında konut ve kentsel dönüşüm alanlarına ilişkin plan hükümlerinde akıllı şehircilik ve akıllı büyümeye dair bir not göremediğini ve 2040 yılı temel alınarak yapılan bir planda bu kavramların her alanda plana yerleşmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yeni önerilecek konut ya da kentsel dönüşüm alanlarında akıllı sulama sistemleri, akıllı aydınlatma gibi ifadelerin yer alması gerektiğini belirtmiştir. Bu konunun alt ölçeklerde irdelenmesine dair bir plan hükmünün olması gerektiğini, Akıllı Şehircilik Daire Başkanlığı’nda yürütülen çok sayıda proje olduğunu, ayrıca Sağlıklı Kentler Birliği’nin uygulamakta olduğu bir takım projeler olduğunu ve plan hükümlerinin bunlardan ayrı tutulmaması gerektiğini belirtmiştir.

Marmara Belediyeler Birliği (MMB) Başkanlığı’ndan Ezgi Küçük ÇALIŞKAN İTÜ ile birlikte hazırladıkları Marmara Bölgesi Mekânsal Gelişme Stratejik Çerçeve Belgesi’nin tamamlandığını belirtmiştir. Yorumlarını bu kapsamda dile getiren Sayın Çalışkan, sürdürülebilirlik gibi küresel kavramlara taslak çevre düzeni planı belgesinin konutla ilgili kısmında pek yer verilmediğini belirtmiştir. Ayrıca iklim değişikliği vurgusunun çevre bölümünde yer alırken konut bölümünde yer almadığını, taslak planın bu kavramlarla entegre olmayan kopuk bir yapısı olduğunu belirtmiş, hem doğal ve kültürel çevre eksenini hem kırılgan grupların varlığı hem de afet konularında sürdürülebilirlik vurgusunun yapılması önerisinde bulunmuştur.

Nüfusun içindeki kırılgan gruplarla ilgili MBB ve Bursa Büyükşehir Belediyesi’nce ortak yürütülen RESLOG projesi kapsamında yapılan Migration Master Plan gibi, daha çok süreli göçmen grupların kente entegrasyonuna yönelik özel projelerin geliştirilerek konut konusu birlikte ele alınması gerektiğini ifade etmiştir. Tüm bu kırılgan gruplar için erişimin ve eşitsizliklerin nasıl çözülebileceğine cevap verebilecek göç master planı gibi master planlar hazırlanması gerekliliğinin taslak çevre düzeni planına eklenmesini talep etmiştir. Ayrıca taslak çevre düzeni planının Migration Master Plan ile de ilişki kurmasını talep etmiştir.

Sayın Çalışkan ayrıca, iklim değişikliğine karşın yapı stokuna ilişkin uygulamalar ve deprem/heyelana karşı dayanıklılığın artırılmasına yönelik çok paydaşlı izleme projelerinin yapılması gibi detayları kapsayacak başlıkların oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı’ndan Cengiz DUMAN depremin üzerinden geçen 22 yılda Bursa’da doğru bir kentsel dönüşüm çalışmasının yapılmadığını belirtmiştir. Bursa’da

yaklaşık 3 milyon nüfusun 2 milyondan fazlasının şehir merkezinde (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım ilçelerinde) ikamet ettiğini, yaklaşık 1-1,5 milyon insanın da buldukları binaların uygun olmayan zeminlerde yer aldığı veya mühendislik hizmeti almadıklarından dolayı deprem riskiyle karşı karşıya olduklarını, bu soruna karşın taslak çevre düzeni planında rezerv alanı göremediklerini dile getirmiştir. Taslak planda rezerv alanları oluşturulmayacaksa risk altındaki nüfusun yerleştirilmesine ilişkin nasıl bir tasarrufta bulunulacağını sorgulamış ve rezerv alanının taslak planda yer almasını talep etmiştir. Sayın Duman taslak planda kentsel dönüşümüne dair bir gösterimin yer alıp almayacağını da sorgulamıştır. Ayrıca Bursa’da yerinde dönüşümün doğru bir çözüm olmadığını eklemiştir.

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı’ndan Başar BULUT konut konusunda gündemin kentsel dönüşüm olduğunu ve Bursa’da kentsel dönüşümün nasıl olacağına ilişkin kafa karışıklığının olduğunu belirtmiş, yerinde dönüşüm bir model olarak benimsenecekse şu ana kadar başarıya ulaştığını söylemenin zor olduğunu konusunda uyarıda bulunmuştur.

Sayın Bulut, Bursa’da asıl dönüşümüne ihtiyaç duyulan yerlerin özellikle Osmangazi ilçesi ile Yıldırım’da yer alan çöküntü bölgesi olarak ifade edilen mahalleler olduğunu ve buralarla ilgili nasıl bir model uygulanacağını hala muallak görüldüğünü belirtmiştir. Yıldırım Belediyesi’nin yaptığı çalışmaların Arabayatağı, Çınarönü, Ulus, Hacivat gibi mahallelerin dönüşeceğine dair bir umut taşımadığına, ne yapılacağı konusunda belirli bir modelin ise ortaya koyulmadığına değinmiştir.

Yerinde dönüşümün çözüm olacağına inanmadıklarını, çok başarılı bir modelin karşlarına çıkmadığını, Nilüfer’de şu anda dönüşmüş ve dönüşümü devam eden yerlerde yerinde dönüşümün 0,50 emsalle mümkün olduğunu ancak Yıldırım, Osmangazi gibi çarpık yapılaşmanın yoğun olduğu yerlerde bu modelin başarılı olma şansının olmadığını ifade etmiştir. Taslak çevre düzeni planında bu alanların nasıl dönüşeceğiyle ilgili notların olması gerektiğini, 2040 yılı nüfusu da düşünüldüğü zaman yeni gelen nüfusla birlikte buradaki dönüşümün nereye aktarılacağı hususunun çok iyi analiz edilmesi gerektiğini aktarmıştır.

Bazı katılımcıların “artık sanayi yapılmasın” görüşüne katıldıklarını, mevcut sanayi alanlarının yeterli olduğunu, dolayısıyla üretim-ulaşım-yaşam üçgeninin iyi organize edilmesi gerektiğine değinmiştir. Badırğa bölgesinde yapılan konut alanlarının yeterli olup olmayacağı, oradaki istihdam durumunun iyi analiz edilip buna göre genişlemeye ihtiyaç var mı yok mu, bunun belirlenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Sayın Bulut, Bursa’da nüfusun hafta sonlarına yönelik köy ve kırsal yerleşmelerde konut yapma eğiliminin köy dokusuna zarar vereceğini de ileterek bu durumun göz önüne alınmasını talep etmiş ve kırsal alanların planlanması gerekliliğine değinmiştir. Kırsal gelişim alanlarına yönelik plan notlarının iyi düşünülerek kurgulanması ve planda yer alması gerektiğini, aksi takdirde kırsal yerleşimlerde ciddi bir yapılaşma baskısı olacağını ve dokunun bozulacağını belirtmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Eski Başkanı Erdem SAKER, kırsal yerleşimlerde yapılaşmanın apartman değil ev şeklinde olması gerektiğini, kullanılan yapı malzemesinin de ahşap ağırlıklı olması gerektiğini ifade etmiştir. Sayın Saker ayrıca Uludağ'da yapılaşmaya yönelik çok katı kuralların konulması gerektiğine değinmiştir.

Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Dekanı Nilüfer AKINCITÜRK yazılı olarak sunduğu görüşlerinde, planın katılımcı model ile tüm paydaşların, kent halkının ve kullanıcının ihtiyaç ve isteklerinin nesnel optimizasyonunun da dikkate alınarak gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca, yeni yerleşim alanlarının öncelikle alt yapısı hazırlanarak, sosyal donatı alanları yaratılarak ve cazibe oluşturularak açılmasını önermiştir. Kentsel dönüşüm yapılacak yerlerin sahiplerinin bu yeni cazibe alanlarına yerleştirilerek bu bölgelerde rant oluşturulmasını ve oluşacak rantın da ağırlıklı olarak Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılmasını önermiştir.

Kentsel dönüşümden dolayı ne kadar konut adedinin artacağı ve bu alanların nerelerde sağlanacağına dair raporda net bir bilgi bulunmadığını belirtmiştir.

Şehir merkezindeki tarihi alanların yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu belirterek, atıl hale gelen alanların tekrar planlanmasını, iyileştirme ve ivedilikle sağlıklılaştırma çalışmalarının yapılmasını önermiştir.

Sayın Akıncitürk ayrıca aşağıdaki metinlerin planda yer almasını önermiştir;

- Taslak planın planlama, uygulama ve denetim süreçlerinde işbirliği ve katılımcılığın kurgulanması ve uygulanması sağlanacaktır.
- Kentsel dönüşüm projelerinde mümkün olduğunca yerinde dönüşümün gerçekleştirilmesi esas olup; bunun mümkün olmadığı durumlarda öncelikle bu planda kentsel yerleşim bölgesi olarak belirlenmiş kamu mülkiyetindeki arsa ve araziler dönüşüm maksatlı kullanılacaktır.
- Konut bölgelerinin yaşam ve mekân kalitesi yükseltilecek, sürdürülebilir planlama ve evrensel tasarım faaliyetleri öncelikli olarak uygulanacaktır. Yaşam kalitesi düşük konut alanlarında yaşam kalitesi arttırıcı düzenlemeler yapılmasına öncelik verilecektir.
- Alt ölçekli planlama çalışmalarında erişilebilir, bütüncül yeşil alanlar, genel otoparklar ile kent merkezlerinde kamusal açık alanlar oluşturulması ve korunması sağlanacaktır.

Mustafakemalpaşa Belediye Başkanlığı, yazılı olarak ilettikleri görüşlerinde plan paftasında Yalıntaş ilçesi ve Kavaklı Mahallelerinin üzerinde yazı yer almadığını ve merkez yerleşimi içinde gözükmekte olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Karyağmaz Mahallesi'nin, Yalıntaş 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planına dâhil olduğunu belirterek plan üzerinde ayrı bir planmış gibi gösterilmiş olduğu konusunda uyarıda bulunmuşlardır. Ek olarak B.2.9. Kırsal Yerleşim Alanları başlığı, 9. Madde'de ise asgari büyüklüğün belirtilmiş olup minimum cephenin belirtilmediğini, mevcut plan notlarında 10 metre olarak belirlenen cephe şartının talak plan notlarına da eklenmesini talep etmiş ve kırsal yerleşme alanlarında yapılaşmaya ilişkin plan hükümlerinin detaylandırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı, Engelliler Şube Müdürlüğü, yazılı olarak ilettiği görüşlerinde şehrin nüfus dinamiklerinin değişimi ve hızlı göç ve yaşlı nüfusta öngörülen artış da göz önünde bulundurularak sosyal bütünleşmeyi etkin kılacak şekilde ilçeler bazında sosyal hizmet tesislerinin oluşturulmasını talep etmiştir.

Ayrıca acil durumlarda özel gereksinimli ve hareket kısıtlılığı bulunan bireyler de göz önünde bulundurularak, toplanma alanlarının oluşturulması ve nazım imar planlarında yerlerinin belirlenmesini talep etmişlerdir.

Son olarak Bursa Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyeleri ve Bursa Valiliği işbirliği ile detaylı çalışmalar yapılarak; deprem, heyelan, taşkın, yangın, baz istasyonu gibi çoklu tehlikeleri kapsayan risk analizleri ve acil müdahale planlarının hazırlanmasını, risk analizleri ve acil müdahale planlarının özel gereksinimli ve hareket kısıtlılığı bulunan bireyler de dikkate alınarak oluşturulmasını önermişlerdir.

3.3.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (KONUT VE DONATILAR)

Konut ve donatılar konusunun tartışıldığı çalıştay toplantısında düzensiz yapılaşma, kentsel dönüşüm ve afet riskleri, yeni sanayi alanları ve nüfus projeksiyonu ilişkisi ile kırsal yerleşmelerdeki konut dokusu ağırlıklı olarak tartışılan konu başlıkları olmuştur. Aşağıda, katılımcılar tarafından ortak olarak ve sıklıkla ifade edilen öneri, eleştiri, talep ve görüşler derlenerek aktarılmaktadır.

Bursa'da yüksek oranlarda olduğu ifade edilen yasal olmayan yapı stoku başka bir deyişle kaçak yapılaşma, başlıca sorunlar arasında gösterilmiştir. Riskli yapılar ve dönüşmesi gereken alanlar açısından en kötü durumda olan ilçenin başta Osmangazi olduğu ifade edilirken, Yıldırım ilçesinin de bu anlamda önde gelen ilçelerden olduğu belirtilmiştir. Kentsel dönüşüm uygulamalarının taslak çevre düzeni planında etaplanması talep edilirken, önceliğin bu iki ilçeye verilmesi sıklıkla önerilmiştir. Öte yandan 2 yıl içerisinde yapılması öngörülen kentsel dönüşüm ana planın bu anlamda çok önemli olduğu ifade edilmiş, kentsel dönüşümüne yönelik bakış açısının plan hükümlerine yansıtılması ve yapılacak her ölçekteki imar planlarına çevre düzeni planının kararlarına uyma zorunluluğu getirilmesi gerektiği de göze çarpan öneriler arasında yer almıştır. Ayrıca kentsel dönüşüm süreçlerinde sosyal donatı alanlarının geliştirilmesine önem verilmesi de sıkça vurgulanmıştır.

Ancak deprem riski de göz önüne alındığında yerinde dönüşüm uygulamalarının başarısızlığına vurgu yapılarak onun yerine taslak çevre düzeni planında rezerv alanları ayrılması gerektiğini savunan katılımcılar da olmuştur.

Konut ve donatılar toplantısında taşkın ve deprem riski de ön planda tartışılan konulardan biri olmuş ve deprensellik ile ilişkili verilerin taslak plana işlenmesi gerektiği, sadece deprem riskine açık alanların değil, dere yataklarının da bu kapsamda ele alınması gerektiği ve hatta taşkın ve deprem riski altındaki konut alanlarının tahliye edilmesi gerektiği konuları savunulmuştur.

Yukarıda bahsedildiği gibi tartışılan diğer önemli bir konu, yeni sanayi alanları ve OSB'ler ile nüfus projeksiyonu ilişkisinin kurulmasına yönelik olmuştur. Bazı katılımcılar 2040 yılı için yeterince kentsel gelişme alanı açıldığını ve hatta mevcut konut dokusu içerisindeki boş alanların da hesaba katılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ancak bazı katılımcılar ise önerilen OSB alanlarının neden olacağı nüfus artışının taslak plan projeksiyonuna dâhil edilip edilmediğini ve gelişme konut alanlarının buna göre planlanıp planlanmadığını sorgulamıştır. Taslak planda 12 OSB alanı olduğu ancak planlanan, kamulaştırma ve inşaat aşamasında olan yeni OSB'ler ile birlikte bu sayının 17-18'e kadar çıkacağı ifade edilmiş ve nüfus projeksiyonun eklenecek OSB'ler düşünülmeden yapıldığına dair soru işaretleri olduğu belirtilmiş, yeni OSB'ler nedeni ile projeksiyon nüfusundan daha fazla nüfusun gelebileceği tahmininde bulunulmuştur.

Bu konuya benzer olarak ayrıca taslak çevre düzeni planında önerilen sanayinin desantralizasyonu projesi, taslak çevre düzeni planından sonra yapılacağı için, hangi sanayinin nereye taşınacağına belirsiz

olduğu ve dolayısı ile konut gelişiminin nereye yöneleceğinin de belirsiz olduğuna vurgu yapılmış, taslak çevre düzeni planında sanayi alanlarının nereye taşınacağına belirlenebileceği önerilmiştir.

Toplantıda görüşülen ve pek çok katılımcı tarafından değinilen bir diğer konu, kırsal yerleşmeler üzerindeki geleneksel konut tipolojisine uygun olmayan yeni konut baskısı olmuştur. Öncelikle kırsal alanlarda ikincil konut amaçlı konut inşa etme konusunda son zamanlarda önemli bir artış yaşandığı ve bu durumun köy dokusuna zarar vereceği endişesi dile getirilmiştir. Taslak çevre düzeni planında kırsal alanlarda yapılaşmaya ilişkin daha detaylı ve kısıtlayıcı plan hükümlerinin yer alması ve tasarım rehberlerinin yapılmasının plan yolu ile önerilmesi talep edilmiştir. Ayrıca kırsal yerleşmelere yönelik belirlenen 25 ki/ha yoğunluk kararının, imar faaliyetlerini destekleyici nitelikte olduğu belirtilmiştir. Bir diğer endişe ise, Bursa Ovası'ndan geçmesi planlanan çevre yolunun bu bölgedeki kırsal alanlar ve tarım alanları üzerinde yaratacağı konut gelişim baskısı olarak ifade edilmiştir.

Kırsal alan tasarım rehberlerinin taslak planda önerilmesi talebine ek olarak, kentsel alanlarda da yerel özelliklerin korunduğu, bölgesel kimlik öğelerinin öne çıkarıldığı, donatıların nasıl sağlanacağına yönelik stratejilerin yer aldığı kentsel dönüşüm/tasarım rehberlerinin hazırlanması gerektiği ve bu plana tasarım rehberlerinin hazırlanması hususunun da eklenmesi gerektiği savunulmuştur.

Toplantıda ayrıca konut stratejileri geliştirilirken sosyal yapının dikkate alınması, özellikle Bursa'da var olan sosyal ayrışmanın önlenmesi önerilirken ek olarak dezavantajlı ve göçmen gruplara yönelik olarak da stratejiler ve projeler geliştirilmesi, göze çarpan öneriler arasında yer almıştır.

Bir diğer konu olarak, yeşil alan ihtiyacına değinilmiş, iklim değışikliği de dikkate alınarak, mevcut standartların çok altında yeşil alan varlığı sorun olarak gösterilmiş, özellikle konut alanları içerisinde yer alan sanayi alanları ve OSB'ler ile konut alanları arasında yeşil kuşak uygulamasının yapılması talep edilmiştir. Bu konuya ilişkin Badırğa örneği ise sıklıkla eleştirilmiştir.

Son olarak konut politikalarında iklim değışikliği, sürdürülebilirlik, akıllı kentler, akıllı şehircilik kavramlarının da yer alması önerilmiştir.

Çalıştayda konut ve donatılar konusuna ilişkin yazılı ve sözlü olarak ifade edilen detaylı görüşler ise, Tablo 3'te derlenerek aktarılmaktadır.

Tablo 3 Konut ve Donatılar Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu

SORUNLAR	ÖNERİLER
<p>RİSKLİ/ESKİMİŞ KONUT STOKU, KAÇAK YAPILAŞMA VE KENTSEL DÖNÜŞÜM</p> <ul style="list-style-type: none"> • 600.000 konutun risk analizlerinin yapıldığı çalışmaya göre sorunlu binaların hemen hemen her ilçede bulunması, özellikle Sırameşeler, Gaziakdemir, Çırpan ve Kükürtlü mahallelerinde çok sayıda zayıf ve yaşlı yapıların tespit edilmiş olması • Yıldırım ve Osmangazi ilçelerindeki kaçak yapılaşma • Nilüfer ilçesinde kooperatif eliyle yapılmış ve mühendislik seviyesi düşük eski sitelerin varlığı • Yapı riski açısından en kötü ilçenin Osmangazi olması • Yenidoğan, Şirinevler, İsabey, Samanlı gibi bölgelerin zamanında kaçak yapılaşarak büyümüş olması, Yenice, Kestel, Dumlupınar yerleşmelerinin ise 1980'li yıllarda göçmen nüfusun yerleştirilmesi nedeni ile oluşan kaçak yapılaşma sorunu • Kentsel dönüşüm alanlarının boşaltılması halinde rezerv alanlarına ihtiyaç duyulabilecek olması ve bu durumda 3.700.000 nüfus sınırının süreci zora sokma ihtimali • Kentsel dönüşüm master planı yapılmadan çevre düzeni planının yapılması, bu durumun sonradan planı işlevsiz hale getirebilme riski • Kentsel sit alanlarında yaşayan nüfusun tadilata ilişkin sorunlar nedeni ile bölgeyi terk etmek durumunda kalmalarının kentsel çöküşe neden olma riski • Kentte kırılğan grupların varlığı 	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm imar planlarına Kentsel Dönüşüm Ana Planı kararlarına uyma zorunluluğu getirilmesi • Öncelikli olarak Yıldırım ve Osmangazi ilçelerinde kentsel dönüşüm uygulamalarının başlaması • Konut alanlarının dönüşümü yanında sanayi ve hizmet alanlarının dönüşümü konusunun da değerlendirilmesi • İstanbul Caddesi'nde olduğu gibi Ankara Caddesi için de kentsel dönüşüm çalışmalarının planlanması • Kentsel dönüşümle ilgili hususlar alt ölçeğe bırakılmış olsa da önceliklendirme çalışmasının taslak planda yapılması • Önerilen kentsel dönüşüm alanlarının düzensiz yapılaşmanın görüldüğü alanlar olması gerekirken, bu anlamda Nilüfer İlçesi'nin belirlenmiş olması, taslak planda kentin doğu kısmında kentsel dönüşümün nasıl daha cazip hale getirilebileceğinin düşünülmesi • Arazi kullanımı kararlarında yatırımcıyı da çekebilecek özel proje alanları belirlenmesi ve kentsel dönüşüm stratejilerinde bu alanlara öncelik verilmesinin plan notları ile belirtilmesi • Kentsel dönüşüm uygulamalarında teknik ve sosyal altyapı alanlarının da geliştirilmesi ve/veya iyileştirilmesi • Kentsel dönüşüm süreçlerinde kent silüetinin de göz önünde bulundurulması • Bursa Ovası'nda yer alan kaçak yapılaşmaya karşı alınacak önlemlerin ve bu alanlarda kentsel dönüşüm yapılıp yapılmayacağına dair kararların planda yer alması • Kentsel dönüşüm projelerinde kurum ve kuruluşlar arasında etkin bir koordinasyon şart olduğu için belediyenin bünyesindeki birimlerin, diğer kamu kurumları ve ilgili aktörlerin çalışmalarını yönlendirecek, il düzeyinde çevre düzeni planı kurumsal koordinasyon biriminin kurulması • Kentsel dönüşüm projelerinde mümkün olduğunca yerinde dönüşümün gerçekleştirilmesi; bunun mümkün olmadığı durumlarda öncelikle bu planda kentsel yerleşim bölgesi olarak belirlenmiş kamu mülkiyetindeki arsa ve araziler dönüşüm maksatlı kullanılması • Katılım ve yerinde dönüşüm kapsamında yasa ve yönetmeliklerle stratejilerin belirlenmesi, rehberlerin oluşturulması • Planda önerilen projelerde yerel katılımın nasıl sağlanacağına dair katılım mekanizmalarının tanımlanması ayrıca il bazında çevre düzeni planı katılım birimi kurulması • Kentsel dönüşüm sürecinde dar gelirlilerin konut edindirilmesinin öncelikli olması
<p>KONUT GELİŞME ALANLARI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mevcut konut alanlarında boşluklar olmasına rağmen, yeni konut gelişme alanlarının kararlaştırılmış olması • Kentsel gelişme alanlarındaki yapılaşma sürecinin mevcut alanlar doyuma ulaştığında başlayacağı ifade edilse de doyuma ulaşma sürecinin tariflenmemiş olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Önceki çalışmada kentsel gelişmeye açılmış alanların 2040 yılına kadar yeterli olması ve ilave kentsel yerleşim alanlarının açılmaması • Konut stratejileri geliştirilirken sosyal yapının da dikkate alınması • Konut politikalarının oluşturulması sürecinde hâlihazırda Bursa'da var olan sosyal ayrışmanın nasıl önleneceği konusunun ele alınması, arazi kullanımında önerilecek çeşitlilik ile bu ayrışmanın minimize edilmesi, kent içinde sosyal konutların diğer konutlar ile iç içe planlanması

	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte yer alan kırılgan gruplar için erişimin ve eşitsizliklerin nasıl çözülebileceğine cevap verebilecek göç master planı gibi master planlar hazırlanarak taslak çevre düzeni planına eklenmesi ve ayrıca taslak çevre düzeni planının Migration Master Plan ile de ilişki kurması • Kentsel alanlarda doku analizleri ile desteklenen, bölgesel kimlik öğelerinin öne çıkarıldığı, donatıların nasıl sağlanacağına yönelik stratejileri içeren, kentsel dönüşüm alanlarındaki tasarım kriterlerini de ortaya koyan kentsel dönüşüm ve kentsel tasarım rehberlerinin hazırlanması • Nüfus hesaplamaları yapılırken nazım imar planlarının değil onaylı uygulama imar planları üzerindeki net yoğunlukların dikkate alınması • Yerel kimliğin korunmasına ve kamusal mekân kalitesinin artırılmasına yönelik plan kararlarının oluşturulmasında katılımın sağlanması, bu kapsamda tasarım özetleri, tasarım kodları, el kitapları, sokak silüetleri, kamusal sanat stratejileri, kentsel tasarım çerçevelerinin belirlenmesi ve üst kurulların kurulması • Akıllı şehircilik ve akıllı büyümeye ilişkin ifade ve yaklaşımlara planda yer verilmesi • Sağlıklı Kentler Birliği'nin uygulamakta olduğu projelere plan hükümlerinde yer verilmesi
<p>AFET TEHLİKELERİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bursa'nın deprem bölgesi olması, • MTA planlarında işlenmiş fay hatlarına ilişkin taslak planda herhangi bir ibarenin yer almaması • Yaklaşık 1-1,5 milyon insanın bulunduğu binaların uygun olmayan zeminlerde yer almasından veya mühendislik hizmeti almadıklarından dolayı deprem riskiyle karşı karşıya olmaları • Deprem riskine karşın planda rezerv alan olmaması • Dere yataklarına çok yakın yerleşimlerin sel baskını ile mücadele etmesi, Susurluk Havzası'nda ve özellikle Nilüfer ve Osmangazi ilçelerinde dere hatlarının kaybolmuş olmasının ani yağışlarda taşkınlara sebep olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Deprem ve Zemin İnceleme Şube Müdürlüğü'nün TUBİTAK ile Bursa ili için zemin sınıflaması ve sismik tehlike değerlendirmesi projesinin dikkate alınması • Taslak planın "Kentsel Dirençlilik Planları"na öncülük etmesi • Yeni yerleşim alanlarında alüvyon sahalarının ve dere hatlarının göz önünde bulundurulması • Riskli alanlarda yer alan yerleşimlerin de boşaltılarak taşınması • Büyük ölçekli taşkınları önlemeye yönelik, geçirimli ortamlar oluşturduğu için suyun akışının kritik ölçüde kontrol altına alabilen ve tahliyesinde büyük rol oynayan yeşil alanların planlanması • Deprem erken uyarı sisteminin kurulması ve bina envanterlerinin çıkarılarak, depreme dayanıksız binaların güçlendirilmesi konularının planda önceliklendirilmesi • Deprem/heyelana karşı dayanıklılığın artırılmasına yönelik çok paydaşlı izleme projelerinin yapılması
<p>İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE HAVA KİRLİLİĞİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sıcaklık artışı sebebi ile özellikle kırsal yerleşim alanlarının susuzluk sorunuyla karşı karşıya olma riski • Bursa'nın ortada kalmış küçük bir çanak şeklinde olması nedeni ile hava kirliliği yönünden yaşadığı sorunlar • Sanayi alanları kaynaklı hava kirliliği • Çamlıca ve Gümüştepe mahallelerinin kentsel hava koridoru içerisinde yer alıp, bölgedeki yüksek ve yoğun yapılaşmanın duvar etkisi yaratarak, ileride iklim değişikliğine ve hayat kalitesinin düşmesine neden olma riski • Planın "konut" bölümünde iklim değişikliği ve sürdürülebilirliğe ilişkin yaklaşımların yer almaması 	<ul style="list-style-type: none"> • Önerilen projeksiyon nüfusun kuraklık ve su temini açısından yeniden değerlendirilmesi • Taslak planda Bursa Meteoroloji istasyonu haricinde çevre istasyon verilerinin de kullanılması ve verilerin meteoroloji mühendisi tarafından analiz edilerek yorumlanması • Gelişim alanlarının meteorolojik veriler ve jeomorfolojik yapı dikkate alınarak planlanması • İklim Değişikliği Eylem Planları'nın ilçelerde de uygulanabilir düzeyde hazırlanması ile İklim Değişikliği Sonuç Bildirgesi ve İklim Kanunu'na göre iklim krizi faaliyetlerinin düzenlenmesi • Planda konut alanları ve sosyal donatı alanlarına ilişkin Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'na atıf yapılması • Ekolojik tolerans kriterlerine yönelik olarak uygulamaların gerçekleştirilmesi, kurakçıl peyzaj uygulamalarının önceliklendirilmesi, yağmur suyundan faydalanılması amacıyla yağmur hasadının

	önceliklendirilmesi konularının konut ve donatı alanları kapsamında değerlendirilmesi
DONATI ALANLARI <ul style="list-style-type: none"> Bursa'nın ülkenin 4. büyük şehri olmasına rağmen diğer büyükşehirlerdeki eğitim ve üniversite alanları ile karşılaştırıldığında oldukça geride kalmış olması Nilüfer ilçesindeki hızlı nüfus artışına karşın sosyal donatıların bu nüfusa göre yetersiz kalması Yeşil alanların kentsel donatı standartlarının altında olması Gemlik ve Gürsu'da sosyal donatı alanlarının yetersiz olması 	<ul style="list-style-type: none"> Planda eğitim ve üniversite alanlarına öncelik verilmesi Yıldırım İlçesi'nde yer alan Bursa Teknik Üniversitesi civarında üniversite öğrencilerine yönelik yurt ve sosyal alanların geliştirilmesi Alt ölçekli planları yönlendirebilecek şekilde mekânsal kaliteyi artırmaya yönelik standartların tanımlanması Planda yeşil alan standartlarının sağlanması
TARIM ALANLARI VE KIRSAL YERLEŞMELER <ul style="list-style-type: none"> Vatan-Millet mahallelerinin yakınından geçen çevreyolunun tarım alanlarında yerleşme baskısına neden olması İkinci konut açısından bir çekim merkezi olan Mudanya ilçesinde turizm potansiyeli yüksek bölgelerde önerilen azami 25 ki/ha yoğunluk belirleyen plan notunun ikinci konut gelişiminin önünü açma ihtimali olması Kırsal alanlardaki 25 ki/ha yoğunluklu plan notu önerisinin imar faaliyetlerini destekleyici nitelikte olması Hafta sonu doğal ve kırsal alanlara yönelik turizm eğiliminin, kırsal alanlarda yapılaşma baskısına neden olması Gemlik'te, zeytinliklerin bulunduğu bölgede yapılması hedeflenen otomobil fabrikasının plansız kentleşmeye sebep olma riski 	<ul style="list-style-type: none"> Güney çevre yolunun yeniden düşünülmesi Mudanya ilçesi özelinde, plan notları ile yeni gelişim alanlarında kır evlerinin gelişiminin yönlendirilmesi Yasal statü gereği mahalleye dönen kırsal yerleşimlerin açık yeşil alan ve tesis edilmiş sosyal donatı alanı ihtiyaçlarının kırsal karakteri koruyarak organize edilmesi Kırsal yerleşimlere ilişkin detaylı kısıtlayıcı/yönlendirici kararların alınması
PLAN NOTLARINA İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER	
B.2.7 hükmündeki "hazırlanacaktır" ifadesi yerine "kullanılacaktır" ifadesinin eklenmesi.	
B.2.8 hükmünde geçen 15 metrelik cephe önerisinin köy yerleşimleri için büyük olduğu gerekçesiyle düzeltilmesi.	
B.2.9 Kırsal Yerleşme Alanları, ilgili hükmündeki ifraz koşullarının, ifraz gerekmediği yerlerde minimum parsel büyüklüğüne dair ibarelerin irdelenmesi.	
B.2.9. Kırsal Yerleşme Alanları- 5. Madde'deye istinaden, 100 metrelik köy içi genişlik belirlenmesinin ve sadece buradaki yapıların korunmasının, turizm amaçlı 'butik' köyler oluşmasına yol açacak bir düzenleme olması, sadece köy merkezindeki 100 metrenin değil, tüm köy yapılarının korunması ve yeni yapılacakların bunlara uyumlu yapılmasına ilişkin bir plan hükmünün eklenmesi.	
B.2.9. Kırsal Yerleşme Alanları- 8. Madde'de belirtilen plan hükmünün mevcut yapılaşma kültürü nedeniyle köylerin mimari niteliğinin bozulmasına neden olma riski, bu alanlar için imar planı veya tasarım şartlarının geliştirilmesi.	
B.2.9. Kırsal Yerleşme Alanları, ilgili hükmünde "kırsal yerleşme alanının ihtiyacına göre sınırın genişlemesi" ifadesine yönelik, köylerin gelişmeye devam ettikçe bu sınırların sürekli olarak büyütülüp – büyütülmeyeceğinin anlaşılması.	
B.2.9. Kırsal Yerleşim Alanları başlığı, 9. Madde'de ise asgari büyüklük belirtilmiş olup minimum cephenin belirtilmediğini, mevcut plan notlarında 10 metre olarak belirlenen cephe şartının talak plan notlarına da eklenmesi.	
B.2.9. Kırsal Yerleşim Alanları başlığı altında yerleşme alanlarında yapılaşmaya ilişkin plan hükümlerinin detaylandırılması.	
B2.10. Konut ve Sosyal Donatı Alanları, ilgili maddesinde "Bursa nüfusu 3.700.000 olana kadar kentsel gelişim bölgelerinin planlanmayacağı" ifadesine ilişkin planlı alanların tam olarak dolmadığı ancak yeni konut ihtiyacı olduğu ve nüfusun bu hedef sınıra ulaşmadığı durumda, özellikle kentsel dönüşüm alanlarında ve yeni uydu kentlerin önerildiği alanlarda bu maddenin engel oluşturma olasılığı sebebi ile yeniden değerlendirilmesi.	
B.2.10.1. Kentsel Gelişim Bölgeleri, 6. Madde'de belirtilen "doğal ve turizm potansiyeli yüksek bölgelerde azami 50 hektara kadar olan alanlarda 25k/ha yoğunlukta gelişme konut alanlarının yapılabileceği" ifadesinin, Uludağ eteklerinde ve plansız alanlarda kontrolsüz yapılaşmanın önünü açabileceği riskinin yeniden değerlendirilmesi.	
B2.10.1.6 hükmünde ifadesi geçen "doğal turizm potansiyeli yüksek alanların" zaten önceki çalışmalarla tariflenmiş alanlar olduğu için belirli alanlarda tekrar belirsizlik yaratacak bir ibarenin anlam karmaşası yaratıyor olması.	

B2.10.1.7 hükmünde kır evleri konusunda mesafeye ilişkin bir tanımlama getirilmesi, kır evleri yapılaşma standartlarının daha spesifik olarak belirtilmesi.
Kır evleri tanımının, kapsamının ve niteliğinin tanımlarda belirtilmemiş olması.
B2-10.1.9 hükmünde mülkiyet deseninin ve büyüklüklerinin de ele alınması.
B2-10.1.10 hükmüne "...estetik kurul kararı alınmadan ruhsat düzenlenemez" ibaresinin eklenmesi.
B.2.10.2 hükmünde mevcut onaylı jeolojik etüdlerin mi kullanılacağına yoksa yeni etüdlere mi yapılacağına anlaşılmıyor olması, "Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği"ndeki standartlara uyulacaktır" ibaresinin ilave edilmesi.
B.2.10.6 hükmünde, alt ölçekli planlara özel hükümler getirebilme olasılığının eklenmesi.
B2.10.8 hükmünde kırsal yapılaşmanın nasıl teşvik edileceğinin (emsal ilavesi mi, maddi bir muafiyet mi vb.) açıklanması.
B2.10.10 hükmünde nasıl bir özendirme olabileceğinin detaylandırılması.
B2.10.11 hükmünde dengeli dağılım sağlanabilmesi için herhangi bir son tarih olup olmadığının belirtilmesi.
B.2.10.13 hükmünde yer alan "büyük ölçekli" ifadesinin tam anlaşılabilmesi nedeni ile belirterek açıklanması.
SE.1.16 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı hükmünde Hava koridorları ile ilgili olan maddeye "gerek parsel ölçeğinde, gerek revizyon planları ile kat yükselmesini önleyici bir düzenleme yapılmalı" ibaresinin eklenmesi.
Plan hükümlerinde yer alan "kentsel dönüşüm sınırları içerisinde bütüncül bir planlama yaklaşımının benimsenmesi" ifadesine parsel bazında plan tadilatlarının önüne geçebilmek amacı ile plan notu ilavesi yapılması.
Osmangazi İlçesi'nde minimum 100 ha planlanacağı, maksimum 30.000 kişinin yaşayacağı ve sınırların belirlenmesi hususunun da alt ölçekte kurum görüşleri alınması sonucunda belirleneceği, fakat alt ölçekte kurum görüşleri alınsa dahi belirlenen asgari büyüklükten daha küçük alanlarda plan yapılamayacağı, bu nedenle plan notlarından "asgari" ifadesinin çıkarılması.
Taslak çevre düzeni planı hükümlerinde "2005 yılı öncesi yerleşik alan planları kabul edilir" ifadesine, "onaylı" ibaresinin eklenmesi ve bunun dışında kalan alanlara ilişkin ise kurum görüşüne başvurulması gerektiğinin belirtilmesi.
Kırsal ve kentsel yerleşmeler arasındaki kopukluğun önlenmesi adına "azami nüfus yoğunluğu ve planlama alan büyüklüğü belirlenmiş, kentsel gelişim bölgeleri dışındaki doğal, turizm potansiyeli yüksek bölgelerde kırsal yaşam olanağı veren alanların kentle entegrasyonunun sağlanacak şekilde, kırsal ve kentsel estetik anlayışı çerçevesinde mekânsal bir doku yaratılması" ifadesinin plan hükmü olarak eklenmesi.
PLAN GÖSTERİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER
Şehir hastanesinin plan şemasında bir logo ile gösterilmesi.
Taslak planda Nilüferköy'ün kırsal gelişim alanı olarak gösterilmiş olması ancak artık kırsal gelişim göstermediği için yeniden gözden geçirilmesi.
Taslak plan şemasında kentsel yenileme sınırlarının belirtilmesi.
Taşköprü yerleşmesinin taslak planda tarım alanı olarak işlenmiş olması ve bu durumun yeniden gözden geçirilmesi.
İsmetiyeköy'de tespit edilen gelişme alanlarının mahkeme kararı ile iptal edilmiş olması ve bu alanın taslak planda görünmemesi gerekliliği.
Osmangazi ilçesine 1/5.000 ölçekli nazım imar planında Mollafenari bölgesinin "yoğunluğu kontrol altında tutulacak alan" olarak ifade ediliyor olması, il genelinde bu statüde yer alabilecek çok fazla alan olduğu için taslak planda da aynı ifadenin yer alması.
Doğanköy'ün güneyinde önerilen gelişme alanının mevcut tarım alanları üzerinde yer alıyor olması, Tarım İl Müdürlüğü'nden görüş alınıp alınmadığının yeniden değerlendirilmesi.
Samanlı Mera'sının batısındaki boş alanın ova koruma alanı olduğu ancak planda farklı gösterildiği.
Vakıf köyünün güneyinde su pompalarının olduğu alanın rekreasyon alanı olarak gösterilmiş olması.
Zeytinbağı çevresindeki ve Gemlik-Kurşunlu'da bazı boş alanların yerleşme alanı olarak gösterilmiş olması.
Mevcutta boş olan alanların planda kahverengi değil sarı renkle, gelişme alanı lejandında gösterilmesi.
Badırga civarında büyük bir yerleşim alanı lekesi oluşturulduğu ve yeni oluşturulan sanayi bölgesi ve etrafının mevcutta boş olmasına rağmen planda yerleşim alanı olarak gösterilmiş olması.
TOSAB OSB ve Badırga mahallesinde planlanan konut imar alanı arasına daha önceki 1/25.000 ölçekli Batı Nazım İmar Planında olduğu gibi konut dışı tampon bölge bırakılması.
Gemlik ilçe sınırları içerisinde belirlenen kentsel gelişme alanının yerinin sembolik olup olmadığının anlaşılabilmesi.
Nilüfer Doğanköy Mahallesi'nin güney kısmında, yürürlükte olan çevre düzeni planında kentsel gelişme alanlarının 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarında tarım alanı olarak gösteriliyor olması sorunu.
Taslak plan paftasında Yalıntaş ilçesi ve Kavaklı Mahallelerinin üzerinde yazı yer almıyor olup, merkez yerleşimi içinde gözükmemeleri olmaları.

3.4. SANAYİ VE TARIM TOPLANTISI (24 ŞUBAT 2021)

Paydaşların katılımı ile gerçekleşen beşinci günün ilk oturumunda taslak Bursa 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, “sanayi ve tarım” konusu kapsamında Şehir Plancısı Güray Çöpoğlu ve Şehir Plancısı Leyla Doğan tarafından sunulmuştur.

Sunumun ardından paydaşlar altı paralel çalışma grubu halinde farklı odalarda taslak çevre düzeni planını, sanayi ve tarım başlığı çerçevesinde çevrimiçi değerlendirerek görüşlerini iletmiştir.

Altı çalışma grubuna ilişkin toplantı notları aşağıda aktarılmaktadır.

3.4.1. PARALEL OTURUM 1:

1 numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Ocağcı; raportörlüğünü Y. Şehir Plancısı Burcu Alicikoğlu yürütmüştür. Y. Şehir Plancısı Onur Acar, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Meteoroloji Mühendisler Odası İkinci Başkanı İsmail KÜÇÜK, planda iklim değişikliğine ilişkin atıfların yapıldığını, ancak bu atıfların kararlara nasıl yansıtıldığına ilişkin henüz bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir. Sayın Küçük, daha önceki toplantılarda olduğu gibi meteorolojik verilerin yorumlanmasının önemine vurgu yaparak meteoroloji mühendislerinin plana doğru meteorolojik veri ve bu verilerin yorumlanması anlamında katkı koymasının gerektiğini altını çizmiştir. Taslak çevre düzeni planı sunumunda aktarılan meteorolojik verilerin ise güncellenmesi gerektiğini savunmuştur. Çevre düzeni planı hazırlanırken tek bir meteoroloji istasyonu ile değil, çevre illerin de istasyon verilerinin kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Küçük, planda önerilen sanayi alanlarının yaratacağı nüfus yoğunluğuna ilişkin endişelerini dile getirmiştir.

Ayrıca taslak çevre düzeni planının ulusal bir plandan gelen kararlar silsilesi doğrultusunda, daha bütüncül bir bakış açısı ile yapılmasının daha doğru olacağını savunurken, sunumda aktarılan “İstanbul Havaalanı’nın Bursa Yenişehir Havaalanı üzerindeki olumsuz etkileri” ifadesine ilişkin olarak ulusal ölçekte yapılacak bir planda belki Bursa’da havaalanı yapılmasının gerekli görülmebileceğini örnek olarak vermiştir. Başka bir örnek olarak ise, Türkiye’deki su kaynaklarının %1’inin Marmara Bölgesi’nde olduğunu ve ülke nüfus ve sanayinin de büyük çoğunluğunun bölgede yer aldığını, bu konunun da ulusal bir plan ile çözülmesi gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir.

Sayın Küçük ayrıca maden alanlarına ilişkin plan notlarında “maden alanlarının döküm alanı olarak belirlenmesi” ifadesini eleştirerek bu noktada çok dikkatli olunması gerektiğini savunmuştur.

Son olarak Bursa ilinde konforlu bir yaşamın sağlanabilmesi için yapıların güneşlenme yönü, hava kirliliği gibi konuların mutlaka ele alınması gerektiğini dile getirmiştir.

TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası, Bursa İl Temsilcisi Feryal Biçkici, yapımına henüz geçilmemiş Yaylacık barajı, mevcut Hasanağa Barajı, Çalı Göleti, Kayapa Göleti gibi baraj ve göletlerin havzalarında çok sayıda maden ocağı olduğunu belirtmiştir. Özellikle Hasanağa ve Yaylacık Barajlarının gelecekte içme suyu veya proses suyu olarak kullanımlarının planlandığını ifade ederek, bu bölgelerde yer alan maden ocaklarına ilişkin plan kararlarının alınıp alınmayacağını veya kaldırılmalarına ilişkin bir plan notu olup olmadığını sorgulamıştır.

Bursa'nın önemli bir sanayi bölgesi olmasına rağmen sanayi işletmelerinin kendi enerjilerini kendileri üretmeleri konusunun dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca sanayi alanlarına ilişkin yeşil alan kuşaklarının, özellikle konut ve sanayi alanları arasında mutlaka planlanması gerektiğini ifade ederek, hava kirliliği etkilerini azaltacak, emisyon ve karbon salınımını yok edecek düzeyde yeşil alanların mevcutta olmadığını belirtmiştir.

Sayın Biçkici ayrıca Bursa'nın su kaynaklarının belirtilen nüfusa yeterli olup olmayacağına ilişkin hesapların yapıp yapılmadığını sorgulamıştır. Mevcutta Nilüfer ve Doğancı Barajları olduğunu, yakında da Çınarcık ve Gölbaşı Barajları'nın devreye gireceğini aktararak ilgili barajlara ilişkin raporlarda normal projeksiyonlara göre 2065 yılına kadar su ihtiyacının karşılanacağını belirtildiğini ifade etmiştir. Ancak bugüne kadar yapılan planlarda nüfus projeksiyonlarının aşıldığı uyarısında bulunarak, yeni açılacak sanayi ve konut alanlarının su kaynakları, hava kirliliği ve tarım alanları açısından düşünülmesi gerektiğini bildirmiştir. Yeni sanayi alanları planlanırken su rezervlerinin dikkate alınması gerektiğini, önce proses suyunun sağlanıp sonra sanayi alanlarının açılması gerektiğini belirtmiştir. Mevcut ve yeni sanayi alanlarında enerji kaynaklarını kendilerinin sağlamaları yanı sıra gri su kullanımı yanında çatılardaki yağmur hasatlarının da toplanarak sanayide proses suyu olarak kullanılmasının plan notlarına yansımaları gerektiğini savunmuştur.

Son olarak şehrin içme kullanma sularının sadece insani ihtiyaçları giderecek şekilde kullanılması gerektiğini, hiçbir şekilde proses suyu olarak kullanılmaması gerektiğini ifade etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı, İklim Değişikliği Şube Müdürlüğü'nden, Selin GÜR PARLAYICI öncelikle taslak plan hükümlerinde, B1 Genel Hükümler 46. Maddesi ile Planlama Bölgeleri başlıkları altında muhtelif yerlerde yer alan "ileri teknoloji" ifadesinin tanımlanması gerektiğini, Çevre Kontrol Şube Müdürlüğü olarak 1. sınıf gayri sıhhi müesseselere ruhsat verdiklerini, ilgili yönetmeliğe göre kullanılan teknoloji değil faaliyet konusu açısından işyerinin çevre ile olan uyumuna bakıldığını ve ruhsat aşamalarında tesislerin faaliyetlerine göre sınıflandırıldığını aktarmıştır. Bu sebeple "ileri teknoloji" ifadesinin uygulamada karışıklıklara sebep olabileceğini belirterek, ifadenin daha detaylı açıklanmasını, açıklama yapılamayacak ise "çevreye zarar vermediği mevzuat kapsamında belgelenen" ifadesinin kullanılmasını önermiştir.

İkinci olarak, B.2.14. Sanayi ve İmalat Alanları başlığı altındaki hükümde yer alan “Doğal değerleri tehdit eden sanayi tesisleri -onaylı planları olsa dahi-ekonomik ömrü bittiğinde kaldırılacaktır.” ifadesindeki “ekonomik ömür” ifadesinin uygulamada sorunlara sebep olabileceğini, tesislerin zaman içinde büyümeye devam ettiğini bu sebeple öncelikle “ekonomik ömür” tanımlamasının net olarak yapılarak, bu ifade yerine “bu türdeki tesislerin kendi parseli içerisinde mevcut faaliyetini sürdürmesi ancak imar açısından yapısal olarak büyümemesi” benzeri bir ifadenin yer almasını önermiştir.

Üçüncü olarak, kentte dağınık şekilde faaliyet gösteren ve hava kirliliğine sebebiyet veren hurdacılar ve mermer işletme tesislerine ilişkin bir plan hükmü göremediklerini, bazı plan hükümlerinde “konutlar arasında yer alan uyumsuz faaliyetlerin taşınması” gibi ifadelerin olduğunu ancak yine de daha detaylı bir plan notunun yer almasını talep ettiklerini belirtmiştir. Öneri olarak hurdacılarla ilişkin B.1. Genel Hükümler başlığı altında “tehlikesiz atık toplama, ayırma, tehlikesiz atık geri kazanım, ambalaj atığı toplama, ayırma ve ambalaj atığı geri kazanım faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi için bölgesel çalışma alanları (hurdacılar) belirlenecektir” ifadesinin yer almasını talep etmiştir. Ek olarak B.2.15. Çevre Sorunları ve Kentsel Risklerin Azaltılması başlığı altında “Tehlikesiz atık toplama ayırma, tehlikesiz atık geri kazanım, ambalaj atığı toplama ayırma ve ambalaj atığı geri kazanım faaliyetlerinin bir arada yürütüldüğü bölgesel çalışma alanlarının yerleri alt ölçekli planlarda belirlenecektir” hükmünün yer almasını talep etmiştir. Mermer işleme atölyeleri ile ilgili olarak ise, B.1. Genel Hükümler başlığı altında; “mermer işleme faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi için bölgesel çalışma alanları belirlenecektir” ifadesinin yer almasını önermişlerdir. Ayrıca B.2.15. Çevre Sorunları ve Kentsel Risklerin Azaltılması başlığı altında başlığı altında “Mermer işleme atölyesi faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi için bölgesel çalışma alanlarına ait yerleri alt ölçekli planlarda belirlenecektir” maddesinin eklenmesini önerdiklerini belirtmiştir. Ek olarak “taşınması talep edilen işyerlerinin Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı bulunmasının taşınma işlemine engel teşkil etmeyeceği, mevcut ruhsatın bu sebeple iptal edilebileceği” ifadesine benzer bir ifadenin eklenmesinin işleyişi kolaylaştıracağını belirtmiştir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin olarak taslak çevre düzeni planının genel hükümlerinde yer alan “belirli kriterlere göre sağlık koruma bandı belirlenecektir” ifadesine değinen Sayın Parlayıcı, kendi yönetmeliklerinde belirli bir kriter olmadığını, bu sebeple öneri olarak Genel Hükümler 10. Madde’de “OSB, KSS, SB dışında yer alan münferit tesisler için, Birinci Sınıf Gayri Sıhhi Müesseselerin etrafında tesis mülkiyeti içinde sağlık koruma bandı bırakılacak şekilde kurulması sağlanmalıdır.” ifadesinin yer almasını önermişlerdir. Sağlık koruma bandı 1. sınıf gayri sıhhi müesseseler için bırakılmakta olduğu için, hem “mülkiyeti içerisinde sağlık koruma bandı bırakılması” hem de “birinci sınıf gayri sıhhi müessese” ifadesinin eklenmesini talep etmiştir.

İş yeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin yönetmeliğin 4. Maddesi, c bendinde, 1. sınıf gayri sıhhi müesseselerin meskenlerden mutlaka uzak bulundurulması gereken işyerleri olarak tanımlandığını belirterek, “ihtiyaca yönelik yeni sanayi alanları planlanırken sanayi alanı olarak seçilecek yerin etrafında

yerleşim yeri ve konutların olmamasına dikkat edilecektir. Sanayi alanı planlanan alanın çevresi konut imarına açılmayacaktır." hükmünün eklenmesini önermişlerdir. Gerekçelerden biri olarak, sanayi alanlarına yakın konut alanlarında çok fazla gürültü, hava kirliliği ve benzeri şikâyetlerin kendilerine iletildiğini belirtmiştir.

Genel Hükümler 24. Madde'de yer alan "Tarımsal bütünlüğü bozan sanayi tesislerine ait sektörel analizler yapılarak ihtisaslaşmış sanayi alanlarına yönlendirilerek planlı sanayi alanlarının kapasitelerinin etkin kullanımı sağlanacaktır" ifadesine istinaden, 7143 sayılı Vergi ve Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanunun 16. Maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenen Geçici 16. Madde kapsamında, yapı kayıt belgesi olarak tarım alanlarında bulunan işyerlerinin yasal hale geldiğini aktarmıştır. Bu tesislerin Gayri Sıhhi Müessese ruhsatı almış olmasına karşın gerektiğinde taşınmasının sağlanmasına yönelik ilave bir hükmün planda yer almadığını belirtmiştir.

B.1 Genel Hükümler, 29. Madde'de "Bursa Entegre Atık Yönetim Planı bu planın nüfus projeksiyonlarına göre revize edilecek ve bu plan çerçevesinde atık geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesislerinin yerleri alt ölçekli planlarda düzenlenecektir." ifadesinde "atık taşıma" ifadesinin olmadığını belirterek, ilgili ifadenin "Bursa Entegre Atık Yönetim Planı bu planın nüfus projeksiyonlarına göre revize edilecek ve bu plan çerçevesinde atık taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesislerinin yerleri alt ölçekli planlarda düzenlenecektir." şeklinde düzeltilmesini talep etmiştir. Benzer şekilde, planlama bölgelerinde yer alan "Atık geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesisleri için alt ölçekli planlarda çalışma yapılacaktır." ifadesinde atık taşıma ifadesinin olmadığını belirterek, ilgili ifadenin "Atık taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesisleri için alt ölçekli planlarda çalışma yapılacaktır." şeklinde düzeltilmesini talep etmiştir.

Sayın Parlayıcı, taslak planın şehrin doğu - batı ekseninde, özellikle batı yönünde gelişeceğine ilişkin kararına istinaden 2050 yılına kadar gerçekleşecek nüfus değişiminde kentin tek bir entegre katı atık tesisi ile yönetilmesinin teknik ve ekonomik açıdan uygun olmayacağını belirtmiştir. Bu açıdan, kentin doğu atık havzası ve batı atık havzası olarak ikiye ayrılmasını ve batı atık havzası için geri kazanım ve bertaraf tesisinin alt ölçekli planlarda planlanmasını önermiştir. Bu öneriye istinaden, B.1 Genel Hükümler 35. Madde'de yer alan ifadenin, "Bursa ili atık yönetimi, kentin tüm sınırları dikkate alınarak, doğu atık havzası ve batı atık havzası olarak ikiye ayrılmıştır. Batı atık havzası için geri kazanım ve bertaraf tesisi alt ölçekli planlarda belirlenecektir" şeklinde düzenlenmesini talep etmiştir.

Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı Genel Sekreteri Gürol EROL, taslak çevre düzeni planında Kuzeydoğu Planlama Bölgesi'nde yer alan Orhangazi - İznik bölgesinde var olan sanayi ağırlıklı yapının yerine tarımsal faaliyetlerin yoğun olacağı bölge tanımlanmasının yapıldığını ancak İznik ve Orhangazi'nin sanayi ağırlıklı ilçeler olduğunu, sanayi istihdamının %20'si civarındaki bir nüfusun Orhangazi'de yer aldığı, Orhangazi ilçesinin ihracat rakamlarıyla iller sıralamasında 22. sıralarda

olduğunu ifade etmiştir. Bölgede uluslararası olarak da öneme sahip sanayi kuruluşlarının olduğunu ancak taslak çevre düzeni planında bu sanayi alanlarının işaretlenmemiş olduğunu dile getirmiş, dolayısı ile bu alanların kaldırıldığına veya başka bir bölgeye taşınacağına dair kaygılarının olduğunu ifade etmiştir. Önceki planlarda da benzer bir durumun olduğunu ve itiraz ettiklerini belirtmiştir.

İkinci olarak Orhangazi ilçesinin, ilçeden geçen otoyol ve otoyoldan iki adet giriş-çıkış noktası ile Gemlik Limanı'na çok yakın olmasının yerli ve uluslararası firmaları bölgeye çektiğini, bu bölgenin önemli bir lojistik alan olarak görüldüğünü ifade etmiş ve ilçede yeni sanayi alanları olmadığı için firmaların yer bulmakta zorlandığını, ulusal düzeyde öneme sahip bazı önemli firmaların ilçede arsa aldığını ancak imar izni alamadıkları için başka yerlere gitmek zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Gemlik'te kurulan TOGG dolayısı ile de yeni sanayi taleplerinin gelmekte olduğunu belirtmiştir. TOGG yetkilileri ile yaptıkları görüşmede TOGG'un stoksuz çalışma sistemine sahip olduğunu, bundan dolayı firmaların son dakika üretimi ile ürünlerini teslim etme üzerine çalıştıklarını ve uzak mesafelerde firmalarla anlaşılrsa dahi bu firmaların eninde sonunda fabrikaya yakın noktalara geleceklerini söylediklerini belirtmiştir. Özetle ilçeye olan sanayi alanı talebinin TOGG'un kurulması ile birlikte daha da artacağını, ancak ilçeye çevrenin korunması açısından doğrudan sanayi alanı istemediklerini belirtmiş ve öneri olarak mevcut sanayi alanlarında emsallerin artırılmasını veya orman niteliğini kaybetmiş arazilerin değerlendirilmesini talep etmiştir. Ek olarak Orhangazi KSS'nin olduğu bölgede, daha önceki planlarda yer alan ancak sonradan kaldırılan rezerv alanının, bölgeye gelmek isteyen yeni sanayi ve yan sanayi işletmelerinin ihtiyacını karşılamak üzere yeniden planlara eklenmesinin değerlendirilmesini talep etmiştir.

Ayrıca Bursa'da mevcut KSS'lerin kapasitelerinin çok dolu olduğunu, Orhangazi ilçesinde çevresel kirletici özellikleri düşük, sanayiye ve yan sanayiye hizmet verebilecek küçük sanayi alanlarına yer verilmesini talep etmiştir. Ayrıca kargo taşıma firmaları, oto galerileri, geri dönüşüm firmaların topluca yer alabileceği sektörel komplekslere planda yer verilmesini önermiştir. Sayın Erol konuya ilişkin bölgenin korunmasını çok önemsediklerini de yeniden hatırlatarak, turizmin gelişimini son yıllarda ön plana çıkarmaya çalıştıklarını belirtmiş ancak sanayinin varlığının da ilçeye önemli bir güç sağladığını eklemiştir.

Tarım sektörüne ilişkin olarak ise, Orhangazi ilçesinin zeytincilikte ulusal düzeyde öneme sahip olduğunu, ayrıca son yıllarda kivi üretiminde de ön plana çıktığını, hatta üretimin limana da yakınlık sebebi ile tamamen ilçeye kaydığını, ayrıca coğrafi işaretli Orhangazi Gedelek turşusu üretimi yapıldığını ve ek olarak göl balıkçılığının da gelişmiş olduğunu belirtmiştir. Ancak Gedelek turşusunun üretimi için uygun tesislerin bulunmadığını, zeytincilik sektöründe de depolama ve basit ambalajlama işletmelerine ihtiyaç duyulduğunu ve devamlı büyüyen sektörün bu ihtiyaç karşılanamadığı için Akhisar'a gittiğini belirtmiştir. Balıkçılık sektöründe de yeterli depolama ve balıkçı barınağı gibi tesisler olmadığı için yeterli gelirin elde edilemediğini aktarmıştır. Özet olarak soğuk hava deposu, tarımsal işleme, lisanslı depolama, ve paketleme gibi tesislere çok ihtiyaç duyduklarını ve bu tesislerin plana işlenmesini talep etmiştir. Oda

olarak 2012 yılından beri gıda OSB kurulması adına çalışmalar yaptıklarını ancak alan planlarda yer verilmediği için başarılı olamadıklarını aktarmıştır.

Sayın Erol, madencilik konusunda ise özellikle Orhangazi ilçesinde eski maden ocaklarının hem görsel hem de çevre anlamında çok büyük sorunlar yarattığını belirterek, taslak çevre düzeni planında maden alanlarının rehabilitasyonuna yönelik çok daha katı kurallar koyulmasını talep ettiklerini belirtmiştir.

Son olarak, yakın gelecekte otoyolun ve TOGG'un gerçekleşmesi ile nüfusun artacağını, bu açıdan turizm, sosyal yaşam ve konut alanı gereksinimlerinin buna göre dikkate alınmasını talep etmiştir.

Teknoloji Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TEKNOSAB)'nden Bölge Müdürü İlker ER TEKNOSAB'ın Karacabey ilçesinde 837 hektarlık alanda kurulmuş yerli, yenilikçi ve yeşil mottosu ile kurulmuş bir organize sanayi bölgesi olduğunu, NACE Kodu olarak orta- orta yüksek ve yüksek teknoloji sınıfında faaliyet gösterdiğini aktarmıştır.

Sayın Er, sanayi açısından Batı çalışma bölgesi ile ilgili çok net kararların ortaya koyulmadığını belirtmiştir.

Bursa ilinin 1.073.000 hektarlık toplam alanı içerisinde OSB, sanayi ve KSS alanlarının payının %0.8 gibi bir orana denk geldiğini, Almanya'da bu oranın % 4 civarında olduğunu ifade ederek bu açıdan Bursa'nın çok da büyük bir sanayi şehri olmadığını düşündüğünü dile getirmiştir.

TEKNOSAB olarak Bursa'da yer alan OSB'lere ilişkin yaptıkları çalışmaya değinen Sayın Er, merkez planlama bölgesi içinde yer alan OSB'lerin %85'inin dolu olduğunu, 349 parselin (2.462.732 m²) boş olduğunu, Merkez Planlama Bölgesi dışındaki bölgelerde yer alan OSB'ler de dikkate alındığında doluluk oranının %61 – 65 civarında kaldığını belirtmiştir. Ancak boş görünen parsellerin bazılarının da sanayicinin kendi mülkiyetindeki genişleme amaçlı rezerv tuttuğu parseller olduğunu da hatırlatmıştır. İstanbul ve Gebze hattından sanayinin Güney Marmara'ya kaymakta olduğunu, Bursa iline bu anlamda çok fazla talep olduğunu, hâlihazırda TEKNOSAB'a iletilen 2.553 adet talep olduğunu ve bunların çok azına cevap verebildiklerini aktarmıştır.

Sayın Er, Bursa ilinin Batı'sında TEKNOSAB, Karma Organize Sanayi Bölgesi, Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi gibi OSB'ler ile ciddi bir sanayi gelişimi olduğunu ifade etmiştir. Bu noktada plan kararlarında belirtilen "konut alanlarının sanayiden ayrılması" ifadesine değinen Sayın Er, Badırğa örneğini vererek yerleşimin konut alanı sanayi ve otoyol arasına sıkışmış bir konut alanı olduğunu ifade ederek bu durumun çevre düzeni planında aynı şekilde kalıyor olmasını eleştirmiştir. Badırğa'nın otoyolun altında kalan kısmını hariç tutarak, otoyol ile Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi arasında kalan ve bir endüstri bölgesine dönüşmekte olan bölgede yer alan konut imarlı bölümü için konut alanı fonksiyonun iptalini talep etmiştir.

Diğer bir konu olarak lojistiğe değinen Sayın ER, bu konuda Bursa Büyükşehir Belediyesi ve TCDD ile de görüşmeler yaptıklarını belirterek, TEKNOSAB'ın üzerinde, sınır bölgesinden geçen demiryolunda bir yük ve yük istasyonu planlandığını, ek olarak Bursa merkezinde Balat'da yapılacak olan yük ve aktarma

merkezinin şehre ciddi bir yük getireceğini ve bu sebeple bunu istemediklerini, alternatif olarak TEKNOSAB'ın üzerindeki alanı önerdiklerini, bu alanda Bursa Büyük Şehir Belediyesi, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası bazı Organize Sanayi Bölgeleri, çeşitli odalar ve nakliye birlikleri ile birlikte yönetilecek 200 ha civarında bir lojistik merkezi yapmayı planladıklarını, bu alanın taslak çevre düzeni planında görünmediğini belirterek, bu alanın işaretlenmesini talep etmişlerdir. Bursa'nın doğusunda bir yük istasyonu bulunduğu gibi batısında da bir yük istasyonu olması gerektiğini, bu istasyonun Bursa'da yapılacak yeni bir liman veya Bandırma Limanına bağlanabileceğini, yükün limanlara buradan karayolunu meşgul etmeden doğrudan limana ulaşabileceğini belirtmiştir.

Taslak çevre düzeni planı genel hükümleri, B1 7. Maddede yer alan "plan yapma ve onama yetkisi farklı kurumlarda olsa dahi yapılacak alt ölçekli planlar bu planın ilkle, amaç, plan uygulama hükümlerine, plan kararlarına, nüfus ve sektörel projeksiyonuna uygun olarak hazırlanacak ve onaylanacaktır. Bu planlara ilişkin Büyükşehir Belediye Meclisinin uygun görüşünün alınması zorunludur." hükmünün, 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile çeliştiğini savunmuştur. 4562 Sayılı Kanun'a göre bu bölgede plan onama yetkisinin Sanayi Bakanlığı'nda olduğunu, Sanayi Bakanlığı'nda olan yetkinin tekrar Bursa Büyük Şehir Belediye Meclisi'nin onayına sunulacağı gibi bir anlam ortaya çıktığını ifade ederek ilgili hükmün hatalı bir hüküm olduğunu savunmuştur.

Son olarak Sayın Er Başköy'de ıslah Organize Sanayi Bölgesi'ne ilişkin talepler olduğunu, ancak taslak çevre düzeni planında bu alanın "Kentsel Servis Alanı" olarak işaretlendiğini belirterek, bu durumun mevcut sanayilerin taşınmasına ilişkin bir karar olup olmadığını sorgulamıştır.

Barakfakih Organize Sanayi Bölge Müdürü Semih İDİL Barakfakih Organize Sanayi Bölgesi'nin Kestel ilçesinde yer alan iki OSB'den biri olduğunu, OSB'nin güneyi, doğusu ve batısının orman alanlarıyla çevrili olduğunu, herhangi bir genişleme alanı olmadığını belirterek, bu durumun düzeltilmesi talepleri olduğunu iletmiştir.

Osmangazi Belediye Başkanlığı, Kentsel Tasarım Müdürlüğü'nden Y. Şehir Plancısı Neslihan Zülal ERÇOŞKUN kent bütününde yer alan sanayi alanlarının OSB'lere taşınması yaklaşımını çok olumlu karşılayarak, bu noktada bir takvim belirlenmesi gerektiğini, yatırımcının ve uygulayıcıların da bunu mutlaka bilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Ercoşkun sanayi açısından Osmangazi ilçesinin öncelikli konumda olmadığını, ancak ilçenin birçok bölgesinde farklı büyüklüklerde kümelenmiş imalathaneler, depolama alanları bulunduğunu ve bu alanların santralize edilmesi gerektiğini aktarmıştır. Ayrıca kent meydanı ve Yola Yolu güzergahı üzerinde yer seçmiş olan araç yedek parça işletmelerinin kent merkezinde görüntü kirliliği ve trafiğe neden olduğunu belirterek bu alanların seçilecek yeni bir alana taşınarak Yalova yolu girişinin rehabilitasyonun yapılması konusunun değerlendirilmesini talep etmiştir. Ek olarak ilçede yer alan geri dönüşüm, hurdacılar vb. iş alanlarına yönelik yeni bir KSS planlanmasını önermiş, Geçit bölgesinin uygun bir yer olduğu ifade etmiştir. Taslak planda ilçede taşınması önerilen sektörlerin bir bölgede toplanması kararı

olması halinde, bu kararın mutlaka bir tarih ve program kapsamında yapılmasını talep ettiklerini eklemiştir.

Sayın Ercoşkun ayrıca 1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda yer alan tır –kamyon parkları ile antrepo ve depolara ilişkin maddenin Bursa için de çok önemli olduğuna değinerek, taslak çevre düzeni planında da benzer bir maddenin eklenmesini önermiştir.

Sanayi ile doğrudan ilişkili olmasa da, daha önceden dile getirmiş olduğu eski endüstri yapılarının rehabilitasyonu, restorasyonu ve bunların farklı amaçlarla kullanılmasına yönelik önerisinin altını yeniden çizerek, bu konunun Bursa'nın markalaşması açısından önem taşıdığını ifade etmiştir.

Ayrıca eski sanat ve zanaatçıların canlandırılarak turizme kazandırılacağı, özellikle Osmangazi sınırları içerisinde bu amaçla imalathanelerin geliştirilebileceğini önererek, taslak çevre düzeni planında bu konuya yer verilmesinin kendileri için önemli bir destek olacağını belirtmiştir.

Tarım alanlarına ilişkin olarak, Osmangazi'de yer alan tarım parsellerinin, ilçenin büyüme aksı üzerinde baskı altında olduğunu, bazı alanların hâlihazırda tarımsal niteliğinin kaybolduğunu, bu alanların Gelişme Konut Alanı olarak düzenlendiğini ancak Mahkemelerce bu planların iptal edildiğini, taslak çevre düzeni planında bu alanların tamamen tarım alanı olarak gösterildiği ancak mevcutta bulunan kaçak yapılaşmaya ilişkin bir çözüm önerisinin taslak planda yer almadığını belirtmiştir.

Son olarak planlanan veya planlanması düşünülen her fonksiyonun taslak çevre düzeni planı raporunda yer almasını talep etmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Ulaşım Dairesi Başkanlığı'ndan Bilal BAL tarım alanlarına ilişkin yazılı olarak ilettiği görüşünde, tarım alanlarının etkin ve verimli kullanılmıyor olması sorununa değinerek, tarım alanlarının etkin ve verimli kullanılmasına yönelik kararların geliştirilmesini, toplulaştırma, sağlıklı ve verimli sulama gibi konularda teşvik edici ve net olunması gerektiğini ifade etmiştir.

3.4.2. PARALEL OTURUM 2:

2. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Handan Türkoğlu; raportörlüğünü Araş. Gör. Ezgi Karataş yürütmüştür. Şehir Plancısı Gülşah Görgülü Görücü, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

İnegöl Organize Sanayi'den İnşaat Mühendisi Mehmet Oray KARADAĞ, planda İnegöl Organize Sanayi Bölgesi'nin sınırlarının yanlış işlendiğini ve bölgede bulunan atık su arıtma tesisinin de OSB sınırları içerisinde gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı, Kentsel Dönüşüm Şubesi'nden Şehir Plancısı Murat AKDAŞ, tarım alanlarının imara açılarak arazilerin gelir kaynağına dönüşmesinin büyük bir sorun olduğuna değinerek, tarım ile uğraşan nüfusun tarım faaliyetine devam etmesi gerektiğini ifade etmiştir. Sanayinin ise emek yoğun sanayiden teknoloji yoğun sanayilere dönüşmesi gerektiğine ve nitelikli insan kaynaklarının oluşturulması gerektiğine vurgu yapmıştır. Bursa'da bulunan teknokentin olması gerektiği seviyede olmadığını, kent içinde kalmış sanayi birimlerinin buraya yönlendirilerek kapsamının arttırılmasını önermiştir.

Sayın Akdaş ayrıca B.1.43 hükmünde yer alan 2 yıl içinde yapılacak olan Tarım Ana Planı'nı olumlu olarak değerlendirmiş ancak bu kapsamda öncelikle tarımsal arazi kullanımının tamamlanmış olması gerektiğini vurgulamıştır. Hükme ilaveten "Ana plan ile kentsel tarım alanlarının kent-kır-banliyö bütünlüğüne yardımcı olması sağlanacak, tarımsal üretimde son ürünün katma değeri yükseltilecek, işletme maliyeti düşürülecek, üründe satış garantisinin sağlanacağı pazarlama stratejileri oluşturulacaktır" ifadesinin eklenmesini önermiştir. Tarımsal üretime ilişkin plan hükümlerinin daha çok mekânsal olduğunu, ancak sektörün gelişimine yönelik politikaları da içermesi gerektiğini belirtmiştir.

B.2.7.1.12 maddesinde belirtilen "marjinal tarım arazileri hükümleri uygulanacaktır" hükmünün çıkarılmasını talep etmiş, marjinal olarak değerlendirilmesindeki gerekçeyi sorgulamıştır.

Sayın Akdaş ayrıca plan hükümlerinde organize tarım ve hayvancılık ile tarımsal sanayi ifadelerinden yalnızca birinin kullanılması gerektiğini, ikisi beraber kullanıldığında dil birliği sağlanamadığını iletmiştir.

B.1.24 hükmünde belirtilen şehir içindeki sanayinin "...ihtisaslaşmış sanayiye yönlendirilmesi" ile B.2.14.1 hükmündeki "...ekonomik ömrü bittiğinde kaldırılır" ifadelerinin çelişki yarattığını; ekonomik ömrü dolmadan da bölgeden gidebilecek sanayiler olabileceğini vurgulamıştır. Hükümde sektörel analizler sonrasında belirtilen bu alanların sanayi bölgesinden taşınacağını belirten bir ifadenin yer almasının daha doğru olduğunu vurgulamıştır.

B.2.14 hükmüne ise “sanayide rekabetçiliğin ve pazar paylarının artırılması için teknokent ve teknopark çalışmaları artırılacak, lojistik açıdan mekân kurgusu tanımlanacak, nitelikli eleman yetiştirilecektir” ifadesinin yer almasını önermiştir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı’ndan Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY, Genel Hükümler, 11., 12. ve 13. Maddelerde belirtilmiş olan “plan şartı aranmaksızın” ifadesine açıklık getirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Aksoy, madencilik konusuna özellikle vurgu yaparak, bu sektörün sunumlarda çok genel olarak ele alındığını, analiz kısmının yeterli ölçüde yansıtılmadığını ve ruhsat, projeksiyon gibi daha detaylı konulara da değinilmesi gerektiğini iletmiştir.

Tarım arazi kullanımı paftalarının hazırlanabilmesi için toprak haritalarının güncellenmesi gerektiğini hatırlatarak, bu konunun Tarım Ana Planı kapsamında ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca taslak çevre düzeni planında Ova Koruma Alanı’nın korunacağından bahsedildiğini ancak bunun için acil olarak ova koruma alanları üzerinde çalışılmasının gerekli olduğunu, Tarım Bakanlığı’nın oluşturduğu sınırlarda hatalar olduğunu, düzlükler ve platoların aynı sistem içinde ele alınmış olmasının bilimsel altyapısı bulunmadığını aktarmıştır. Ek olarak İnegöl, Yenişehir, Bursa Ovası sınırlarının karıştığını belirtmiştir.

Ova alanlarında belirli metrekare içerisinde, akıllı sistem temelli bağ evlerinin önerilebileceğini belirtmiştir.

Sayın Aksoy ayrıca, soğuk hava depolarının tarımsal yapı olmadığını vurgulayarak, bu kapsamda soğuk hava depoları için merkezler oluşturulabileceği ve bu merkezlerin ovanın tümü için faaliyet gösterebileceği önerisinde bulunmuştur. Yürürlükteki çevre düzeni planında bu amaçla kapasite araştırılması yapılmasına ilişkin bir hükmün yer aldığını ancak bu hükmün taslak planda yer almadığını iletmiştir. Bunun yanı sıra kirleticiliklerinin yüksek olması sebebi ile tarımsal OSB’lere karşı olduğunu da ifade etmiştir.

Sayın Aksoy ayrıca önerilen Tekno OSB’nin planda sulama sahası olarak gösterildiğini belirtmiştir. Tekno OSB’nin içeriğine dair detaylı bilgileri de sunumda göremediklerini eklemiştir.

Son olarak, doğa koruma alanlarındaki madencilik taleplerinin devam ettiğini, tarımda olduğu gibi madencilik için de ruhsat iptali kararı verilebilmek gerektiğini belirtmiştir.

Gürsu Belediye Başkanlığı’ndan Şehir Plancısı Aslı BALABAN, tarım alanlarına dair B.3.1.2.4 hükmünde belirtilen ürün kapasite analizi gibi konuların üzerinde çalışılması gerektiğini (kimin yapacağı, yer seçimi konusu), Gürsu’da çok fazla soğuk hava deposu talebinin olduğunu ve bunun sorun olarak karşılına çıktığını, izinlerin plansız olmaması gerektiğini vurgulamıştır.

Ek olarak, 10 metre çekme mesafesinin tarım alanları için yetersiz olduğunu, cephe şartının tekrardan irdelenmesi gerektiğini iletmiştir. Kadastral yollara da kaç metre cephe olması gerektiğini plan hükümleri

ile yönlendirici bir şekilde belirlenmiş olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca planın bazı konularda Plansız Alanlar Yönetmeliği'nin 6. Maddesi'ne atıf yapmasının sorun oluşturabileceğini eklemiştir. Bağ evleri yapılaşmasında da kısıtlama olmazsa taleplerin artacağı konusunda uyarıda bulunarak, yürürlükteki çevre düzeni planının bu kapsamda daha kısıtlayıcı kararlar içerdiğini iletmiştir.

Nilüfer Belediye Başkanlığı Plan ve Proje Müdürlüğü'nden Şehir Plancısı Seray TİREN, ilk olarak plan hükümlerinin Orman Alanları başlığında yer alan B.2.1.1.6 Hükümü'ne "hiçbir türlü madencilik faaliyetlerine izin verilmez" ibaresinin eklenmesini önermiştir. Ayrıca toplantıda daha önce de vurgulanan "marjinal tarım alan hükümleri uygulanır" maddesinin, ruhsat alınmasını kolaylaştırmaması adına iptal edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Tiren'in ayrıca mutlak tarım arazileri için verilmiş olan 0.30 Emsal ve 500 m² inşaat alanı hakkının fazla olduğu ve azaltılması gerektiğini, kırsal yerleşmeler – B.2.9 Hükümünde belirtilen 'köy içi parselleri' ifadesinin ilgili mevzuat ve uygulamalarda artık köy içi olarak ifade edilmiyor olması ve uygulamada sorun oluşturabileceği sebebi ile çıkarılması gerektiğini iletmiştir.

B.2.13 Hükümünde belirtilen mahalle nüfusuna kayıtlı olup sürekli oturanların tespitinin yapılmasının mümkün olamayacağını veya nasıl yapılacağına dair kriterler getirilmesi gerektiğini, ayrıca kırsal yerleşme alanlarında verilen 12.50 metre yüksekliğin fazla olduğunu iletmiştir.

Karayolu Servis Alanları - B.2.17.4 hükümünde 0.20 Emsalin yürürlükteki çevre düzeni planında olduğu gibi 0.05 olarak düzeltilmesi ve marjinal tarım arazisinin diğer tarım arazilerinden ayrı tutulmaması gerektiğini belirtmiştir.

Nilüfer ilçesinde bulunan Balkan mahallesinin nazım imar planında konut dışı alan, taslak çevre düzeni planında ise sanayi alanı olarak gösterildiğini aktararak bu uyumsuzluğun giderilmesini talep etmiştir.

Ek olarak, DOSAB ile Badırğa otobanının kuzeyi arasındaki bölgede, iki sanayi alanı arasına sıkışmış olan yerleşme alanının taslak planda düzeltilmesini talep etmiştir.

Nilüfer ilçesinde sanayi alanlarının %60 doluluk oranına sahip olduğunu aktaran Sayın Tiren, kaçak sanayiler konusunda araştırma yapılarak önceliğin boşlukların doldurulmasına verilmesini talep etmiştir.

Ayrıca 50 hektardan büyük köy yerleşik alanlarının (Yaylacık, İrfaniye, Tahtalı ve Büyükbalıkli bölgeleri) ve kırsal özellik taşıyan diğer bazı mahallelerin planda simgesel olarak gösterilmesi yerine leke olarak gösterilmesini talep etmiştir.

Son olarak, B.1.4 Hükümü ve taslak plan arasında çelişki olduğu, planda parsel ölçeğinde kullanım kararları verilmiş olduğu konusunu vurgulamıştır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı'ndan Şehir Plancısı Murat GÜLER, Sayın Aksoy ve Tiren'in görüşlerine katıldığını belirterek, bazı plan hükümlerine yönelik önerilerini sunmuştur. Buna

göre öncelikle B.2.1.7 Hükümünde “...%50 arttırılabilir” ifadesinin belirli bir metraj ile kısıtlanmasını talep etmiştir.

B.2.9.3 Hükümündeki köy içi ifadelerinin yanı sıra resmi tespiti yapılmamış birçok kırsal mahalle olduğundan dolayı bunların da taslak plana eklenmesi hususunu iletmiştir.

B.2.9.8 Hükümünde hangi kullanımların yapılacağı/kısıtlanacağı belirtilmesi, kamusal tesislere dair bir oranlama yapılması, eğer yönetmelik takip edilecek ise hükümde yönetmeliğe atıf yapılması gerektiğini belirtmiştir.

B.2.14.4 ve B.2.14.5 Hükümlerinde belirtilen kirletici alanların şehir içinden taşınma konusuna olumlu yaklaşmak ile birlikte, taşınması gerekli olan sanayi alanlarına ilişkin metraj tespiti yapılması ve taşınmasının yeterli olup olmayacağına dair analizler yapılması gerektiğini iletmiştir.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü Şehir Plancısı Nazan SOYAL, B.1.7 Hükümünde “Bursa Büyükşehir Belediyesi’nin görüşü alınır” ifadesinin kanun hiyerarşisi bakımından uygulamada sorun yaratabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur.

Sanayinin desantralizasyonu konusu önemli olmasına rağmen, OSB doluluk oranının %70 civarında olduğu için önerilen alanların yeterli olup olmayacağına dair analizlerin sorgulanmasını ve yerinde ıslah ve düzenleme çalışmalarının da yeniden gözden geçirilmesini talep etmiştir.

Ayrıca teknik açıdan OSB sınırlarında hatalar olduğu, bir OSB’nin ise planda serbest bölge olarak gösterilmiş olduğu konusunda uyarıda bulunmuştur.

Başköy mevkiinde sanayi ruhsatı olan bir OSB’nin kentsel servis alanı olarak planda gösterilmiş olduğu ve Orhangazi’de Göktaş’ın tarım alanı olarak gösterilmiş olduğunu iletmiştir.

3.4.3. PARALEL OTURUM 3:

3. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Şevkiye Şence Türk; raportörlüğünü Araş. Gör. Ebru Satılmış yürütmüştür. Şehir Plancısı İsmail Ayas, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Fusun EKREN, tekstil sektörünün Bursa içerisinde yer alan en büyük sektörlerden biri olduğunu, Bursa ilinde en başta gelen 4 OSB'de kirliliğin yönetimi konusunda iyi kontrol mekanizmaları bulunduğunu ve tekstil sektörünün de burada %16'lık payı bulunduğunu ifade etmiştir. Son yıllarda su konusunda yaşanan problemlere değinerek, suyun yönetimi ve değerlendirilmesinin geliştirilebileceğini, hava kirliliği konusunda denetimlerin yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca çok verimli ovalar üzerinde sanayi fonksiyonu önerilmesini doğru bulmadığını belirtmiştir.

Samanlı'da yer alan OSB'lerin denetim mekanizmasının zayıf olduğunu, fabrikaların filtrelerini kapattığını belirterek sanayi yanında tarımın da kirletici etkisi bulunduğunu ifade etmiştir. Tarımsal faaliyetlerin desteklenmesine yönelik yöntemlerinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bursa için 2040 yılı vizyonun tanımlanmasında herkesin söz sahibi olması gerektiğin ifade etmiştir.

Ayrıca kentsel dönüşüm çalışmalarının Yıldırım İlçesi'nden başlaması gerektiğini belirtmiştir.

Bursa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (Bursa OSB)'nden Hira ŞENTÜRK, taslak planda önerilen yeni sanayi alanlarının yer seçim kararlarının yerinde olduğunu belirtmiştir. Çevre kirliliğine yönelik olarak ise OSB'lerin bu konuda kendi yönetmelikleri bulunduğunu, hava kirliliği ve suya yönelik ölçüm kriterlerinin bulunmasına rağmen mevzuat, yönetmelik ve kurumlar arası uyumsuzluk nedeniyle sorunlar yaşandığını ifade etmiştir.

Bursa Hayvancılık Tarım San. ve Tic. A.Ş. (Tarım A.Ş.)'den Cemal YAZICI, Ova üzerinde önerilen gelişme ile Ova'nın parçalanması sonucu tarım ve tarıma dayalı faaliyetlerin zarar göreceğini, bu alanlarda verimliliğin azalacağını, hâlihazırda tarımsal arazilerde parçalanma mevcut iken, plan kararlarıyla da tarımsal alanların daha fazla parçalanacağı hususunda uyarıda bulunmuştur.

Samanlı bölgesinde sayıca fazla tekstil fabrikasının bulunduğunu, 1980'lerden bu yana bu fabrikaların 5 kat artış gösterdiğini, burada yer alan sanayi işletmelerinin Nilüfer Çayı'nın kirliliğini artırdığını ve bölgede su sıkıntısının yaşandığını belirtmiştir.

Tarım alanları üzerindeki yapılaşma baskısını ve özellikle Gürsu ilçesinde tarım alanları üzerine yapılmakta olan çok sayıdaki soğuk hava deposunu yer seçimi bakımından eleştirmiştir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Müge GÜRİSOY, taslak plan ile mevcut sanayi alanlarının yasallaştırıldığını, mahkeme kararı alınan alanların plandan çıkarılması gerektiğini, planda Endüstri Bölgesi olarak işlenen alanın (yaklaşık 21 ha) plana işlenen asgari arazi kullanım büyüklüğünü (50 ha) sağlamamasına rağmen neden işlendiğinin anlaşılmadığını ve tartışmalı tesislerin planda yer almaması gerektiğini belirtmiştir.

Sanayinin organizasyonu ve desantralizasyonu için 2 yıllık sürecin beklenmeden gerekli analiz ve değerlendirmelerin yapılarak hangi sanayinin kentin hangi bölgesine taşınacağına bu aşamada belirlenmesi gerektiğini, bu sayede ulaşım, konut ve tarıma yönelik yaklaşımların da şekillenmesi sonucu ulaşım bağlantılarının doğru şekilde planlanabileceği ve lojistik tesis ve depolama gibi tesislere yönelik doğru yer seçiminin yapılabileceğini ifade etmiştir.

Sanayi tesislerinin ekonomik ömrünün bitmesi kavramının muğlak ve belirsiz bir ifade olduğunu iletmiştir.

Tarım Ana Planı'nın iki yıl içinde yapılması gerektiğini, kentsel tarım alanları kavramı ile kastedilenin ne olduğunun anlaşılmadığını (kent içindeki tarım alanları mı yoksa tarımsal niteliğini kaybetmiş alanlar mı), daha net ifadelerle bu alanların tanımlanması gerektiğini, diğer yandan temel konuların iki yıl içinde hazırlanacak projelere aktarıldığını ve iki yıl sonra ortaya çıkan dinamiklerle tekrar çevre düzeni planı yapma gerekliliği doğabileceğini ifade etmiştir. Mutlak tarım alanlarında kesinlikle yapılaşma olmaması gerektiğine, yapılaşma söz konusu ise marjinal veya dikili tarım alanlarında yer seçilmesi gerektiğine değinmiştir.

Taslak planda yer alan TOGG tesislerinin yan sanayi ihtiyaçlarının alt ölçekli planlarda karşılanacağı kararına istinaden, yan sanayi için yapılan yer seçimlerinin sorunlu olduğunu ve bu alanlar içinde riskli alanların bulunduğunu ve ilçe içerisinde yerleşim alanlarının da sınırlı olması nedeniyle tesislere yer temini sırasında problemlerle karşılaşma olasılığının yüksek olduğunu ifade etmiştir. Yine yan sanayinin yer seçimi sonucunda kaçak yapılaşmanın desteklenmiş olacağını, yakın çevrede ihtisaslaşmış bölgeler önerilmesi gerektiğini ve bu bölgelerin ulaşım kararlarıyla desteklenmesi sonucunda bağlantıların güçleneceğini belirtmiştir.

Son olarak, Gemlik bölgesinde yanıcı parlayıcı ve patlayıcı sanayilere izin verilmemesine yönelik katı plan kararları bulunması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Türkiye Elektrik İletim A.Ş. II. Bölge Müdürlüğü'nden Emrah YURTGAN, Bursa OSB ve konut alanları arasında yeşil kuşakların tanımlanması gerektiğini, hâlihazırda Bursa OSB deneyimi yaşanmış iken yeni önerilen sanayi alanlarının da konut alanlarıyla bağlantısı olmaması gerektiğini, planda bu açıdan sanayi yer seçiminin kritik olduğunu ifade etmiştir.

Bursa Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Arzu Taylan SUSAN, taslak plan yapım sürecinde çevre sorunlarıyla ilgili analizlerin bulunup bulunmadığının

anlaşılmadığını, sanayi ve konut alanlarının bir arada bulunmadığı durumda önerilen koruma bandının hava kirliliği düşünüldüğünde ne kadar faydalı olacağını belirsiz olduğu ve sanayi tesislerinin yer seçiminde konut alanlarına yakınlık ve uzaklık ilişkisinin iyi kurgulanması gerektiğini belirtmiştir.

Plan notlarında yer alan önce mevcut OSB'lerin dolacağı ve daha sonra yeni OSB alanlarının oluşturulacağına yönelik ifadeler olumlu değerlendirilirken kirlilik denetimlerinin sağlanması gerektiğine de dikkat çekmiştir.

Lejant gösteriminde maden alanlarına yönelik bir gösterim mevcut değil iken kentsel servis alanları (maden alanı, sanayi alanı, depolama alanı, AVM içeriyor) gösterimi altında maden alanlarının değerlendirilmesinin doğru olmadığını ve kentsel servis alanı kavramının bu yönüyle çok geniş bir başlığa karşılık geldiğini ifade etmiştir.

Kentsel tarım ile kastedilenin ne olduğunun belirsiz olduğunu, literatürde yer alan kentsel tarım kavramının mı yoksa kentin içinde kalan tarım alanlarının mı kastedildiğinin anlaşılmadığını ifade ederken kentin içindeki tarım alanları ifadesinin kastedilmesi durumunda bu alanlarda tarım faaliyetlerinin yapılaşmaya dönüşmesi, yapılaşmaya izin verilmesi veya Emsal değeri verilmesi gibi konuların gündeme gelebileceği konusunda uyarıda bulunmuştur.

Taslak çevre düzeni planı hedeflerinde yer alan sürdürülebilirlik vurgusuna yönelik mekânsal kararlar verilmesi gerektiğini, korumacı bir yaklaşım benimsendiği ifade edilse bile ova ve tarım alanlarının bu plan ile korunmuyor olduğunu, planın Bursa Ovası'nı korumaya yönelik yaklaşımı bulunmadığını belirtmiştir. Ova üzerindeki yapılaşmaya yönelik kesin ve net kararların verilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

Sayın Susan, öncelikle sanayi, tarım, konut alanları ve ulaşım sisteminin birlikte değerlendirilerek hangisinin daha önemli olduğunun ortaya konup, ardından çevre düzeni planında mevcut olmayan kent makroformuna yönelik bir kentsel büyüme biçiminin tanımlanması gerektiğini ve planın bu kısmının kuvvetlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Plan genelinde benimsenmiş bir arazi kullanım stratejisi bulunmadığı gibi planda görünmeyen birtakım kararlar olduğunu, bu şekli ile planın onaylanmaması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Susan, OSB alanlarında çalışacak işgücünün ve buna bağlı olarak konut alanları kurgusunun nasıl olacağını planda açıklanmadığını, sanayide istihdam edilecek kişilerin kırsal alanlardan mı kentsel alanlardan mı olacağını belirsiz olmasının yanında planın uygulanması ve mekâna ilişkin kararlar incelendiğinde kirletici sanayilere izin verildiğinin göze çarptığını ifade etmiştir. Diğer yandan Bursa ilinin ileri düzeyde teknolojiye geçiş yapma eğiliminin olduğunu, kirletici sanayi tesislerinden az kirletici sanayiye doğru geçiş yapılması gerektiğini belirterek teknolojiye geçişin sağlanması durumunda çevre korumanın mümkün olduğuna vurgu yapmıştır.

3.4.4. PARALEL OTURUM 4:

4. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Fatih Terzi; raportörlüğünü Araş. Gör. Aslı Ulubaş Hamurcu yürütmüştür. Şehir Plancısı Güray Çöpoğlu, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

Doğayı ve Çevreyi Koruma Dernek Başkanlığı (DOĞADER), Bülent ÖZGEN, taslak çevre düzeni planında Bursa'nın doğasını, insanını, tarihini koruyucu hükümlere yer verilmesine ve bu hükümlerin değiştirilemez olması için gerekli yasal çerçevenin oluşturulmasına olan ihtiyacı iletmıştır.

Sayın Özgen, Bursa'nın sanayi ve tarım başlığı altındaki temel sorunlarını; doğal varlıklardan Uludağ Milli Parkı, ormanlar ve sulak alanların korunamaması, il kapasitesinin üzerinde maden sahalarının kullanıma açılması, Bursa ve diğer tarım ovalarının (Karacabey, Yenişehir ve Mustafa Kemalpaşa) ova statüsünden çıkartılıp tarım alanlarının yok edilmesi, sulak alan İznik, Uluabat ve Karacabey Longozu'nun korunamamasının yanı sıra yönetim planının olmaması (sadece Uluabat'ın yönetim planı var), sulak alanların koruma statüsünün göz ardı edilmesi ve sanayi baskısı nedeniyle oluşan göçe dayalı çarpık kentleşmenin getirdiği hava ve su kirliliği olarak tanımlamıştır.

Sayın Özgen, 2313 Sayılı Maden Yasası'na göre ömrü bitmiş maden sahasının, kanunen hafriyat döküm alanı olarak kullanılmayacağını, mera alanlarının hafriyat döküm alanı olarak kullandığını, ömrü bitmiş maden alanlarının ilgili kanun maddeleri uyarınca restorasyona tabii tutulması gerektiğinin altını çizmiştir. Madencilik faaliyetlerinin doğaya zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesinin esas olması gerektiğini ve bunun için plan hükümleri geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Bunlara ek olarak, Zeytincilik Kanunu'na göre işlem yapılması gerektiğini; ancak buna Danıştay kararının da eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kent merkezinde ise organize sanayi alanlarının azaltılarak, yeşil alanların artırılması ve konut ve sanayi alanları arasında koruma bölgelerinin oluşturulması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Bunlara ek olarak, İklim Değişikliği Eylem Planlarının ilçelerde de uygulanabilir düzeyde hazırlanması ile İklim Değişikliği Sonuç Bildirgesi ve İklim Kanunu'na göre iklim krizi faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekliliğini vurgulamıştır.

Ayrıca Sayın Özgen, taslak çevre düzeni planı hükümlerine ilişkin bazı öneri ve taleplerde bulunmuştur. B.1. Genel Hükümler,-11. Madde'sine istinaden; Türkiye'deki mevcut uygulamalarda "güvenlik" ve "teknik alt yapı alanları" gibi fonksiyon isimlendirmelerinin istismar edildiğini belirtmiş, bir şirketin çıkardığı maden ya da ürünün "milli güvenlik" statüsüyle güvenlik fonksiyonu içinde ithal edilebildiğini belirtmiştir. Bu sebeple, planlama bölgesindeki tüm alt ve üst yapı yatırımlarının taslak çevre düzeni planında yer alması gerektiğini vurgulamıştır.

B.1. Genel Hükümler-13. Madde'sine istinaden; yenilenebilir enerjilerin, fosil ve nükleer kadar olmasa da çevreye yükü olduğunun tespit edildiğini, yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin kararların taslak planda mutlaka yer alması ve en üst ölçekte Sağlık Etki Değerleri'nin sorgulanması gerektiğini belirtmiştir. Sürece ilişkin kolaylaştırma yönünde girişimlerde bulunulması düşünülüyor ise, bunun izinlerin ve plan değişikliklerinin hızlandırılması ile yapılması gerektiğini belirtmiştir. Aksi takdirde, yenilenebilir enerji adı altında bütün akarsulara HES, ormanlık alanlara RES yapılmasının önünün açılacağına dikkat çekmiştir.

SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı-25. Madde'sine istinaden; taslak çevre düzeni planında "kentsel ve kırsal yerleşmelerin gelişme alanları her ne şartla olursa olsun sulak alan, tarım ve orman ve korunan alanlarda yer almayacaktır" hükmünün net bir şekilde ifade edilmesi gerektiğini, bu konuyla ilgili muğlak ifadelere yer verilmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı, 26. Madde'sine istinaden; bu maddenin, planlama bölgesindeki tüm akarsu, göl ve su kaynaklarını kapsar nitelikte olması gerektiğine dikkat çekmiştir. Sadece Nilüfer Çayı için uygulanmasının yetersiz kalacağını hatta bu hükmün Nilüfer Çayı'nı dahi koruyamayacağını belirtmiştir. Bu kapsamda, Bursa Ovası'nda yer alan organize sanayi dışındaki tesislerin ruhsatlarının uzatılmaması ve bu tesislerin kapatılması gerektiğini ifade etmiştir.

SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı, 31. Madde'sine istinaden; orman içi açıklıkların ormanların biyolojik ihtiyacı olduğunu, eğer suni olarak oluşmamış ise ağaçlandırılmaması gerektiğini belirtmiştir. Bu konuda orman mühendislerinin yanı sıra biyoloji, ekoloji gibi farklı disiplinlerden uzmanların katılımıyla karar verilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı, 32. Madde'sine istinaden; "Sulak alanlarda tarımdan kaynaklanan yeraltı suyu kirliliği ile ilgili önlemler alınacak olup sulak alanlar imara açılmayacaktır" ibaresinin hükümlere eklenmesini önermiştir.

SE.4 Sektörel Çeşitliliğin Gelişimi, 43. Madde'sine istinaden; "Tarımsal niteliğini kaybetmiş" ifadesinin hatalı olduğunu, bu ifadenin plan notlarından çıkarılması gerektiğini belirtmiştir. "Tarımsal fonksiyonlar farklı donatı ve uygulamalarla önleniyorsa öncelikle tarıma geri kazandırılır" ifadesinin hükümlere eklenmesini önermiştir. Aksi takdirde, bu tür ifadelerin, 2B orman niteliğini kaybetmiş alanlar örneğinde olduğu gibi uzun yıllar çözölemeyen anayasal sorunlara yol açacağı konusunda uyarıda bulunmuştur.

SE.7 Doğal ve İnsan Kaynaklı Risklerin Azaltılması Kapsamında Kentsel Dayanıklılık, 65. Madde'sine istinaden; maddenin "Sağlık Etki Değerleri dikkate alınarak, madencilik faaliyetlerinin insana ve çevreye olan zararları azaltılacak ve bu alanların madencilik faaliyeti sonrasında tekrar çevreye kazandırılması maksadıyla, rehabilitasyon planına uygunluğu İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'ndeki denetim raporlarından takip edilecektir." şeklinde düzenlenmesini önermiştir.

B.2. Uygulama Hükümleri, B.2.4. Su Toplama Havzaları, Yer Altı Kaynakları ve Koruma Kuşakları, 4. Madde'sine istinaden; Bursa ili için dere ıslahının çok önemli olduğunu ifade etmiş, bu sebeple plana, "ıslahların peyzaj, doku, malzeme ve biyolojik unsurları ile yapılması"na ilişkin plan hükmünün getirilmesini önermiştir. Islahlarda ilgili meslek gruplarının sürece dâhil edilmesiyle, bu dereleri mümkün olduğunca her yönden doğal yapısına kavuşturmanın temel amaç olması gerektiğine işaret etmiştir.

B.2.5. Kıyı ve Sahiller 2. Madde'sine istinaden; zeytinlik alanlarda, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancıların Aşılattırılması Hakkında Kanun hükümleri ve Danıştay kararlarının geçerli olduğuna işaret ederek, bu alanlarda, zeytinyağı fabrikaları ile zeytinyağı işletme tesislerinin, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın izni doğrultusunda, planda değişikliğe gerek kalmaksızın alt ölçekli planlar ile yapılabileceğine dikkat çekmiştir.

B.2.8. Çayır ve Mera Alanları, 6. Madde'sine istinaden; çayır ve mera alanlarının ıslah edilmesi ve tarımsal amaçlı kullanılmasının esas olduğunu vurgulayarak, madencilik faaliyetleri ve zenginleşme tesisi veya atık depolama sahası olarak kullanılamayacağını altını çizmiştir.

B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 2. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmünün "Maden ve taş ocaklarının arama ve işletme izinleri, planın hedef ve stratejileri doğrultusunda yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere uygun olmak ve ilgili kurum/kuruluşların uygun görüşü alınmak şartıyla gerçekleştirilir. Bu alanların denetimi, yürürlükteki yasalar çerçevesinde ilgili kurumlar ve/veya Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili birimlerince sağlanacaktır. Yerleşim alanlarına yakın olan bölgelerdeki maden ve taş ocağı tesislerinde dinamit ve benzeri patlatma yöntemleri haricinde (dinamit patlatmalarında kullanılan kimyasallar nedeniyle radon veya benzeri gazların çıkması ihtimaline karşı bölgede radyasyon ölçümü yapılacaktır), çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri gözetilerek doğaya ve kente olan olumsuz etkilerinin en düşük seviyelerde tutulduğu uygun araştırma ve çıkarım tekniklerinin kullanılması esastır." şeklinde düzenlenmesini önermiştir.

B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 3. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmünün "Kullanım ömrü biten maden alanları, ilgili kurumların görüşleri doğrultusunda, 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında işletme izin projesinde sunulan rehabilitasyon planına göre çevreye kazandırılacaktır." şeklinde düzenlenmesini önermiştir.

B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 11. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmünün "Madencilik faaliyetlerinde çevreye zarar verilmemesi için her türlü önlemler ÇED dosyasında ve işletme izni için MAPEG'E verilen proje dosyasında, belirtildiği üzere tesis sahiplerince alınacaktır. Bu durum, Belediye Başkanlıklarınca İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri'nin denetim raporlarından takip edilecektir." şeklinde düzenlenmesini önermiştir.

B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 17. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmüne yönelik, "Maden uygulama yönetmeliğinin 29ncu maddesi 2nci fıkrasına göre (ÇED

olumlu kararı alınması zorunlu ruhsat sahalarında işletme projesi ekinde sunulacak olan çevre ile uyum planı için Genel Müdürlüğe taahhütte bulunulması yeterlidir. Daha sonra Genel Müdürlüğe verilecek ÇED raporunda belirtilen doğaya yeniden kazandırma planı bu madde ile talep edilen çevre ile uyum planı yerine geçer.) gerekli işlem yapılır. 72'nci maddeye istinaden üretim izin süresinin sona ermesi işlemleri yapılır. (21 Eylül 2017 gün ve 30187 sayılı Resmî Gazete)" önerisinde bulunmuştur.

B.3.5. Kuzeydoğu Planlama Bölgesi, B.3.5.7. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 2. Madde'sinin; ilgili plan hükmüne yönelik "Kapatılmış maden ocaklarının doğal çevreye uyumu, Maden Uygulama Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesi 2'nci fıkrası ve 72'nci maddeye göre gerekli işlem yapılacaktır." şeklinde ifade edilmesi önerisinde bulunmuştur.

Tekstil Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TOSAB), Taner HACIOĞLU, OSB'lerin kent içinde kaldığına ilişkin sorunları dile getirmiş ve Badırğa mahallesinde yer alan OSB ile yerleşim alanları arasında geniş bir tampon bölge planlanmış olmasına rağmen, mevcutta sadece 50 metrelik sağlık koruma bandının olduğunu ve bu alanın yeterli olmadığını, daha geniş bir bant bırakılması gerektiğini ifade etmiştir. Merkez Planlama Bölgesi sınırları içerisinde Badırğa mahallesinde bulunan TOSAB OSB ve Badırğa mahallesinde planlanan konut imar alanı arasında daha önceki 1/25.000 ölçekli Batı Nazım İmar Planında olduğu gibi konut dışı tampon bölge bırakılması gerektiğine (Şekil 2'de gösterilmektedir) dikkat çekmiştir. Her ne kadar OSB uygulama yönetmeliği çerçevesinde OSB sınırlarında 50m'lik sağlık koruma bandı bırakılması zorunlu olsa da konut-sanayi sınırdaş olması durumunda Bursa içindeki mevcut OSB'lerin karşılaştığı sorunların tekrar yaşanacağını dile getirmiştir.

Şekil 2: Taslak Çevre Düzeni Plan Şeması Üzerinden Öneriler, TOSAB

Ulaşım ve lojistik toplantısına ilişkin bölümünde de ifade edildiği gibi, Badırga Mahallesi ve Taşpınarı Mahallesi civarında OSB sanayi alanlarının kümelenmesine, hâlihazırda üç adet planlı OSB'nin planda işaretli olduğuna ancak genişleme talepleri ve başka OSB'lerin de bu alanda kurulması için devam eden çalışmalar olmasına rağmen bu bölgelerin planda işaretlenmediğine dikkat çekmiştir.

TOSAB benzeri bir OSB'nin çevre illerde olmadığını ve de tekstil sektörü özelinde boyahanelerin büyük önem taşıdığını ifade eden Sayın Hacıoğlu, sektörün Bursa için önemine dikkat çekmiştir. Ek olarak, TOSAB'ın 4 yıl içerisinde %100 doluluğa ulaşmış olacağını, TOSAB'a ilişkin taleplere rağmen, yer verilmediğini, mevcut parsel sayısının oldukça az olduğunu ifade etmiştir.

Bursa Ovası'nda konumlanan boyahanelerin kent için ciddi sorunlara neden olduğunu aktaran Sayın Hacıoğlu, bu tesislerin su kaynağı olarak Bursa Ovası'nı kullandıklarına ve de fitrelerini çalıştırmadıklarını ve Nilüfer Çayı'nı kirlettiklerini belirterek, denetimin önemini altını çizmiştir. TOSAB'ın boyahanelerin Bursa Ovası'ndan ve Nilüfer Çayı'nın yakınından kaldırılması amacıyla kurulduğunu hatırlatan Sayın Hacıoğlu, mevcut durumda devam eden kaçak boyahane ve çevre kirliliği sorununun önüne geçilmesi için OSB'de alana ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Bursa Ovası'nda konumlanan ve ovayı kirleten kaçak işletmelere yer gösterilmesi ve yer tahsisi yapılması gerektiğine de vurgu yapmıştır.

Orhangazi Belediye Başkanlığı, Beyza TUNCA, mevcut sanayi alanlarının maksimum kapasite ile çalıştırılması ve bu sağlandıktan sonra yeni alanların açılmasını, mevcut sanayi alanlarında, boşluklar olduğunu, emsali doldurmayan sanayi parsellerinin önemli sorunlar teşkil ettiğini belirtmiştir.

Ayrıca, yerel yönetim düzeyinde Orhangazi ilçesinde yeni sanayi alanı istenmediğini aktarmıştır.

2040 yılının mevcut sanayi tesislerinin ekonomik ömrünü tamamlaması için yeterli bir süre olmadığını belirten Sayın Tunca, bu tesislerin sahip oldukları ticaret hacmi sayesinde kendilerini güncel tutacak tesisler olduğunu, bu nedenle de bu tesislerin ekonomik ömürlerini doldurmalarının mümkün olmadığını ifade etmiştir. Bu alanların taslak çevre düzeni planında gösterilmesini, ileride davaların açılarak sorun yaşanmaması adına talep etmiştir. Mevcut durumda tesisin kazanmış olduğu emsali yatırımcının kullanmak isteyeceğini hatırlatan Sayın Tunca, taslak çevre düzeni planının bunun dikkate alınmasını talep etmiştir.

TC Bursa Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ergin ALKAN, sunum kapsamında mevcut durumda küçük sanayi sitelerinin (KSS) dolu olduğunun aktarıldığına ve de bu alanlara yönelik ek taleplerin olduğuna değinmiştir. OSB'lerin ise çoğunun dolu olmamasına rağmen genişleme taleplerinin olduğunu belirterek örnek olarak TOSAB'ın %60 doluluk oranına sahip olmasına rağmen genişleme talebinde bulunduğunu aktarmıştır.

Sanayi ve KSS alanlarının tarım alanları üzerindeki baskısına değinen Sayın Alkan, özellikle bu alanların zeytinlik alanlardan uzak yer seçimlerinin yapılması gerektiğini belirtmiştir. ÇED raporu ile tespit edilen

toz, duman, kimyasal atık ve vejetatif gelişmeye etkili olacak atıklar çıkaran herhangi bir üretim tesisine bu alanların çevresinde izin verilmediğini belirtmiştir.

Sayın Alkan, Bursa'nın tarım şehri kimliğinin önemine vurgu yaparak mutlak tarım arazilerinde %20, diğer alanlarda %10 olarak belirlenen emsal değerinin tam tersi şekilde düzenlenmesi gerektiğini, mutlak tarım arazilerinde emsal oranının mümkün olduğunca en düşük seviyede tutulması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca soğuk hava depolarının dikili araziler bozularak yapılmaya çalışıldığını, bunu önlemek için, bu emsal değerlerinin gözden geçirilmesinin önem arz ettiğini belirtmiştir. Mutlak tarım arazilerinde %10, dikili alanlarda %10, özel ürün arazilerinde %15, marjinal tarım alanlarında %25 emsal verilmesini önermiştir.

Kırsal yerleşme alanlarında tapudaki vasfı "köy içi" olarak ifade edilen yerlerin, taslak plan kapsamında "köy yerleşik alanı" olarak değerlendirildiğini; ancak bunun doğru olmadığını belirtmiştir. Her ne kadar tapuda "köy içi" veya "köy civarı" yazsa da bu alanların, ilgili kanun nedeniyle, "köy yerleşik alanı" konumuna getirilemeyeceğinin altını çizmiştir. Tapu yenileme süreçlerinde bu durumun sorun yaratacağına işaret etmiştir.

Ayrıca tarımsal yapılarla ilgili Bakanlığın öngördüğü normlara uygun olarak bağ evlerine ilişkin kararların güncellenmesi gerektiğini belirtmiştir. Tarımsal yapılara yönelik taleplerde (özellikle soğuk hava deposu) parselin el değiştirmesi durumunda imar izinlerinin yeni mal sahibi için yenilenmemesini, izinli tek parselin satın alınıp soğuk hava deposu yapılmasının, ilgili kanun ve yönetmeliklerin özüne aykırı olacağını, ayrıca soğuk hava deposu izni alanların, aldıkları izni kendileri kullanmadan bu izinle araziyi yatırımcıya yüksek fiyattan sattıklarını ifade etmiştir.

Zeytinlik alanlarda yapılaşmaya ilişkin olarak 5 dönümlük alt limit konulduğunu, İl Tarım Orman Müdürlüğü olarak ise 10 dönüme çıkarılması yönünde görüş bildirdiklerini, ancak kendilerine iletilen taslak planda 5 dönüm ibaresinin de kaldırıldığını belirterek, küçük parseller üzerinde yapılaşmayı engellemek ve amaç dışı kullanımı önlemek amacıyla plan hükümlerine 5 dönüm ibaresinin yeniden eklenmesini talep etmiştir.

Sayın Alkan ayrıca tarımsal depoların, plan müellifleri tarafından ihtiyacın gerekçesi belirtilmek kaydıyla izinlendirilebildiğini ifade etmiştir. Tarımsal depo taleplerinde talimatta "Bitkisel Üretim ihtiyacına bağlı olarak" ibaresi bulunduğundan, bitkisel üretimde bulunan alanlarda toplam arazisi 20 da, tarla vasıflı arazilerde 20da, dikili tarım arazilerinde 5 da ve sera alanlarında 3 da altındaki parsellere tarımsal depo verilmemesi gerektiğini belirtmiştir.

"Tarımsal yapılarda yükseklik" konusunun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü açısından izinlendirme gereken bir durum olmadığını, 5403 sayılı kanun ve 3573 sayılı kanun kapsamında taban alan izinlendirmesi yapıldığını, planı hazırlayanların, ihtiyaçlara göre yüksekliği belirlemesi gerektiğini ifade etmiştir.

Tarımsal yapı taleplerine yönelik verilen görüşlerin iki yıl geçerliliği olduğunu, bu iki yıl içerisinde başka bir amaç veya alan artırma talebiyle ilgili yeni talep alınmaması gerektiğini belirtmiştir. Tarımsal depo taleplerine ek olarak, her türlü tarımsal yapı müracaatında, büyük parsellerde yapılaşmayı engellemek amacıyla, 3 dekarın altındaki parsellerde emsal belirlenmeden verilebileceğini iletmiştir. Bağ evi taleplerinin, Bakanlığın öngördüğü alanlara çekilmesi gerektiğini (Tarla vasfında 20 da., Dikilide 5 da., Sera alanlarında 3 da.) ve bağ evi yapmak için izin alamayacak durumdaki alanlara tarımsal depo izni verilmesi ile ilgili olarak kuruma taleplerin gönderilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Zeytinlik alanlarında yeter gelimli alan büyüklüğü 10 dekar olduğundan, toplam zeytinlik alanı 10 dekarın altında olanların yağhane talepleri ile 5 dekarın altındaki tarım parsellerindeki tarım dışı yapı müracaatlarının doğrudan ilgili belediye tarafından reddedilmesi ile ilgili plan hükmü eklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Tarımsal amaçlı yapı izinlerinde kadastro yolu olmayan, tarım dışı izinlendirme talep edilen alanlarda ise karayolu, iki mahalle veya köy yolu, imarlı alan ve tarım dışı alanlara (5403 sayılı Kanunun 3.mad. i bendinde yazan alanlar) sınırdaş olmayan alanların Müdürlüğe iletilmeden reddedilmesi gerektiğini iletmiştir.

Sayın Alkan, taslak çevre düzeni planı hükümlerinde “2005 yılı öncesi yerleşik alan planları kabul edilir” ifadesine, “onaylı” ibaresinin eklenmesi gerektiğini, bunun dışında kalan alanlara ilişkin ise kurum görüşüne başvurulması gerektiğini belirtmiştir. Köy yerleşik alanları bazında nüfus projeksiyonunun önemine dikkat çekerek, uygun olmayan nüfus projeksiyonlarında yapılan başvuruların ilgili Bakanlıkça iade edildiğini veya reddedildiğini belirtmiştir.

Bakıcı evlerinin 75 metrekare ile sınırlandırılmasının ilgili Bakanlığın yönetmeliği ile ters düştüğünü ifade eden Sayın Alkan, yönetmelikte belirtilen büyüklüklere bağlı kalırsa, kaçak yapılaşmanın önlenebileceğini belirtmiştir. İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerde doğal zemin üzerinde dökülen betonun inşaat izni alanına dâhil edilmediğini ifade eden Sayın Alkan, 5403 Sayılı Kanun kapsamında, arazinin doğal yapısı üzerinde oluşturulan tüm değişikliklerin bozulma kabul edildiğini ve izin gerektirdiğini belirtmiştir.

Gemlik Belediye Başkanlığı’ndan Sercan Erdem DEMİR, tarım alanları ve zeytinlik alanlara yönelik yürürlükteki çevre düzeni planında olmayan yeni şartlara taslak planda yer verildiğine dikkat çekmiştir. Bu hükümlerin, yürürlükteki planda olduğu şekliyle korunması gerektiğini, aksi takdirde alt ölçekte plan yapma gereği doğacağını ve sürecin uzayacağını ifade etmiştir.

Tarımsal amaçlı tesislere ilişkin verilen emsal değerlerine %50 yapılaşma ilavesinin tarımsal alanlarda yapılaşma baskısını artıracaklarını belirterek ilgili kararın yeniden değerlendirilmesini talep etmiştir. Özel ürün arazileri ve zeytinlik alanları dâhil olmak üzere bu türden bir ilavenin kanuna aykırı olacağına da dikkat çekmiştir.

Sayın Demir, pandemi süreci ile birlikte köy yerleşik alanlarının tespitine yönelik başvurular ve yapılaşma baskısı konusunda ciddi artış yaşandığını, taslak planda kırsal yerleşimlerde yerleşime uygun olmayan yapılaşma oranları söz konusu olduğunu, tarım alanları üzerindeki baskının azaltılması amacı ile

yapılaşma koşullarına ilişkin daha bağlayıcı, kısıtlayıcı ve denetleyici hükümlerin yer alması gerektiğini belirtmiştir. Taslak planda geliştirilmesini önerdiği hükümlerin, köy yerleşik alanı içerisinde zeytinlik alan varlığı durumunu da dikkate alması gerektiğini ifade etmiştir. Mevcut durumda ifraza konu olan parsellere ilişkin herhangi bir büyüklük kısıtlamasının söz konusu olmadığını, yapılaşma koşullarına ilişkin hükümlerin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Gemlik özelinde ise, mevcut sanayi alanlarının dolu olduğunu belirterek, yapılması planlanan otomotiv fabrikasını destekleyici yan sanayi kollarının yer seçimine yönelik planda herhangi bir önerinin veya herhangi bir gösterimin olmadığını ifade etmiştir. Sayın Demir, planın en büyük eksikliklerinden birisi olarak büyük ölçekli yatırımların varlığına rağmen bu yatırımlara yönelik planda yer seçimi/alan tahsisi yapılmamış olmasını belirtmiştir.

Sayın Demir ayrıca Gemlik'te yanıcı, patlayıcı, vb. alanlara yönelik yürürlükteki çevre düzeni planında yer alan hükümlerin kaldırılması gerektiğini, deprem riskinin yüksek olan Gemlik ilçesi için bu durumun kritik öneme sahip olduğunu vurgulamıştır. Gemlik Belediyesi'nin konuyla ilgili çok çeşitli çalışmalar ortaya koyduğunu aktaran Sayın Demir, ilgili plan hükmünün geliştirilmesini talep etmiştir.

Gürsu Belediye Başkanlığı'ndan Harun ÖZTÜRK, mevcut planların, tarım sektörünün korunmasına yönelik hükümler içerirken, sektörün ve üretimin geliştirilmesine ilişkin hükümler içermediğine dikkat çekmiştir. Ayrıca, Büyük Ova Koruma Alanı'nda bulunan Gürsu ilçesinde, 2007 yılından bu yana %80 oranında nüfus artışı olmasına rağmen, kentsel gelişim bölgeleri önerilmediğini, taşıdığı deprem riskinden de dolayı maksimum kat sayısının 4 kat olarak planlandığını ve bu sebeple mevcut talebin karşılanmadığını aktarmıştır. Ayrıca kaçak yapılaşma nedeni ile tarım vasfını kaybetmiş alanlar (Yenidoğan Mahallesi vb.) üzerinde ilgili kurumlarla çalışmalar yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından belirli bir alansal parsel büyüklüğü şartı aranmadan soğuk hava deposu vb. kullarımlarına yönelik izin verilmesi ve bunun sonucunda çevre düzeni planı notlarına istinaden plansız olarak ruhsata bağlanabilmesi sebebi ile soğuk hava depolarının büyük bir rant kapısı olarak görüldüğünü belirtmiştir. Soğuk hava depolarına yönelik bir standart getirilmesini önermiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Mustafa DEMİREL, yağış esnasında ve sonrasında bölgesel olarak öteleme yapılarak, mansab kısımlarda oluşabilecek muhtemel taşkınları engellemenin mümkün olabildiğini, taşkın konusunun bölgesel olarak çözüme ulaştırılabilmesi için yeni yerleşime açılan bölgelerde ve kentsel dönüşüm alanlarında yeşil alanların yeteri kadar planlanarak yüzey akışının azaltılması gerektiğini belirtmiştir. Yapılacak olan planlarda, su havzalarının alt havzalara bölünmesi ile meydana gelen yağışların belirli alanlarda (detention pond) toplanarak, mansaba güvenli şekilde suyun bırakılması ve de mansab kısmında olası taşkınların önlenmesinin mümkün olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmanın, yağmursuyu toplama hatları ile entegre edildiğinde çok iyi sonuçlar verdiğine dikkat çekmiş ve bu önerinin taslak planda dikkate alınmasını talep etmiştir. Son olarak taslak planda Taşkın Yönetim Planlarının dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir.

3.4.5. PARALEL OTURUM 5:

5. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Turgay Kerem Koramaz; raportörlüğünü Şehir Plancısı Beliz Çakır yürütmüştür. Şehir Plancısı Mustafa Enes Toksöz, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

BEBKA Bursa Yatırım Destek Ofisi'nden Uzman Murat ÇALIŞKAN, Bursa'da OSB ve KSS'lerin yüksek doluluk oranına sahip olduğu, bu sebeple hem OSB içinde hem de dışında arazi yatırım alanları oluşturularak rekabetçi fiyatlarla arsa temininin sağlanması gerektiği ve bu konuda ciddi sorunlar yaşandığını aktarmıştır. İşletme veya yatırım sermayesi tutarının arsa bedelinin yüksek olmasına bağlı olarak erozyona uğradığını ifade etmiştir.

BEBKA Bursa Yatırım Destek Ofisi'nden Uzman Özge AYRIBAŞ, özellikle sanayi ve tarım sektörü açısından koruma kullanma dengesinin plan kararlarıyla sağlanması gerektiğini ifade etmiştir. Sanayinin öncelikli olarak planlı alanlarda gelişiminin sağlanması, kent içerisindeki plansız sanayi alanların planlı sanayi alanlarına taşınması, taşınan alanların erişilebilir konumlarda bulunması, taşınan sanayi alanlarının bulunduğu bölgelerde hangi fonksiyonların yer alacağı ve kentle bütünleşmenin nasıl sağlanacağına ilişkin konuların dikkate alınması gerektiğine dikkat çekmiştir.

Sanayi alanlarına raylı sistem bağlantılarının kurulması ve lojistik yükünün şehir içi trafiğinden arındırılarak limanlara erişimin sağlanması hususunda sanayicilerden yoğun bir talep geldiğini ifade etmiştir. Kent içerisinde kalan OSB'lerin büyüme kısıtı yaşadıklarını ve depolama alanlarının yetersiz kaldığını belirtmiştir. Bu sorunun çözülmesine yönelik kent içi alt depolama alanları ve ihracat kapasitelerini artırılacak yeni bir lojistik merkezi gerektiğini ifade etmiştir.

İstanbul'da yer alan kirletici sanayilerin Bursa ilinde yer seçim eğiliminde olabildiğini ve özellikle kirletici sanayilerin Bursa'ya desantralizasyonunun kabul edilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Sanayi kaynaklı çevre kirliliğinin ilin önemli sorunlarından biri olduğunu, sanayi kaynaklı oluşabilecek çevresel etkilerin azaltılması amacıyla temiz üretim, enerji verimliliği, fabrika yer seçimi ve çevre altyapısına yönelik çalışmalarının (endüstriyel simbiyoz, döngüsel kullanım vb.) önemli olduğunu ifade etmiştir.

İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı, İş Geliştirme Müdürü Faruk ÖNER, İnegöl özelinde kent içerisinde yer alan sanayi alanlarının konut alanlarının büyümesine sebep olduğuna ve kentsel yaşam kalitesini düşürdüğüne değinerek, bu alanların kentin diğer bölgelerine taşınabileceğini belirtmiştir. Sanayinin konut alanları üzerindeki baskısına, kentte yaşanan kirlilik ve yoğunluğun azaltılmasına yönelik yeni tedbirler alınması gerekliliğine dikkat çekmiştir. Mevcut sanayi alanları ve yeni üretim alanlarına ilişkin arsa tahsislerinin günümüzde ancak karşılanabildiğini, bu sebeple projeksiyon yılı çerçevesinde planlarda sanayi gelişme alanlarının yer seçiminde raylı sistem bağlantıları, ana arter ve lojistik bağlantılara yakınlığına dikkat edilmesinin önemli olduğunu belirtmiştir.

Tarım ve sanayi alanlarının İnegöl’de de yer yer iç içe geçebildiğine ve ıslah edilmesi gerekecek plansız sanayileşmenin önüne geçilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Ek olarak hem İnegöl ilçesi hem de Bursa ili kapsamında kent içerisindeki depolama alanlarının sorunlara yol açtığını ve yeni depolama alanlarına ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Bursa Şube Başkanlığı Peyzaj Mimarı Osman ZEYBEK, sanayi alanlarının ekolojik açıdan hassas alanları tehdit ettiğini ve sanayi kaynaklı kirleticilerin yerleşim alanlarına etkisinin bertaraf edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Aynı zamanda kentin hızlı büyümesi sebebiyle kent içerisinde kalan tarımsal üretim alanlarında oluşan kirliliği bertaraf edecek uygulamaların geliştirilmesi gerektiğini eklemiştir. Ayrıca verimli tarım alanlarında yapılabilecek permakültür ve kentsel tarım uygulamalarının ekonomik anlamda katkısının küçük olsa bile uzun vadede Bursa iline önemli katkılar sağlayabileceğini belirtmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı Mimar Şirin RODOPLU ŞİMŞEK, tarım alanlarında yapılaşma baskısının önlenmesi gerektiğine vurgu yapmış ve ayrıca plansız kentleşme oranının yüksek olduğu Bursa ilinde kentsel dönüşümün önemine değinerek özellikle kentin içinde dönüşecek bazı bölgelerin kendi dönüşümünü karşılayamaması halinde rezerv alanlara ihtiyaç duyulacağını ve bu ihtiyacın kent içinden karşılanmasına Mimarlar Odası olarak karşı çıktıklarını ifade etmiştir. Bu ihtiyacın karşılanmasına yönelik olarak kentin çeperlerinde uydu kentler oluşturulabileceğini ancak bu noktada çeşitli kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılması ve verimli tarım alanlarına yönelik koruma tedbirlerinin alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın Şimşek, sanayi alanlarındaki tam doluluk hesaplamasının hassas bir şekilde ele alınması ve tam doluluk sağlanmadan yeni sanayi alanlarının açılmamasını sağlayacak tedbirlerin taslak plan kararlarında yer almasını önermiştir.

Yönetimsel olarak farklı ve çok sayıda olan OSB’lerin iklimsel tedbirler almak hususunda sorunlar yaşadığını ve bu durumun taslak çevre düzeni planında irdelenmesi gerektiğini belirtmiştir.

3.4.6. PARALEL OTURUM 6:

6. numaralı paralel oturumun moderatörlüğünü Bursa Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Gökçen Kılınc Ürkmez; raportörlüğünü Araş. Gör. Zeynep Erdoğan yürütmüştür. Şehir Plancısı Leyla Peker Doğan, Bursa Büyükşehir Belediyesi temsilcisi olarak toplantıya katkı sağlamıştır. Toplantıda söz alan katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmaktadır.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Selim AKYILDIZ, yapılan sunumların ağırlıklı olarak mevcut durumu aktardığı konusunda eleştirisini sunarak, yürürlükteki çevre düzeni planı ile taslak çevre düzeni planı arasında ortak noktaların ve farklılıkların aktarılmasını beklediğini ifade etmiştir.

1975 yılında yapılan nazım imar planında, bugün şehrin merkezinde kalan KSS ve onaylı OSB alanının var olduğunu, ancak sonradan Nilüfer'deki küçük sanayi sitesi ve Yıldırım- Arabayatağı'ndaki tekstil atölyelerinin bulunduğu bölge ile Osmangazi'de Küçük Balıklı-Altınova'nın kuzeyinde kalan bölgelerde sanayi türü yapılaşmaların geliştiğini belirterek, konut alanları ile sanayi alanlarının iç içe olmasının yarattığı sorunlara değinmiştir.

Sayın Akyıldız, mevcuttaki konut – sanayi – işyeri arası gidiş gelişlerin yanlış planlama sebebi ile önemli bir trafik sıkışıklığı problemine yol açtığına değinmiştir.

Doğu-batı istikametinde lineer yerleşim formuna sahip olan kentin güneyinde orman alanları, kuzeyinde ise tarım alanlarıyla sınırlı olduğunu, eski İzmir-Ankara karayolunun varlığıyla tüm trafik ağırlığının burada olduğunu, yakın çevreyolu açılmış olmasına rağmen ana arterlere bağlantıların tam olarak tamamlanmadığını aktarmıştır. Ayrıca yeni açılması istenen yolların 1985 yılı planında ortaya konduğunu, ilgili yolların (özellikle 30 metrelik yol) aradan geçen uzun zamana rağmen yeni açılıyor olmasına ilişkin eleştirisini de dile getirmiştir.

Sayın Akyıldız, 12 Eylül 1980'den sonra kurulan beldelerin hemen hepsinin (Hasanağa, Kayapa, Gürsu, Kestel vb.) belediyenin kontrolü dışında kendi sanayi ve konut alanlarını oluşturarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na onaylattıklarını dile getirmiştir. Günümüzde ise aralarında entegrasyon kurulamadığını, Hasanağa, Kayapa ve Kestel'in sanayi alanlarının ayrı şekilde işlediğini hatırlatmıştır.

Sayın Akyıldız tarımsal amaçlı olarak yapıp daha sonra sanayiye dönüşen yapıları eleştirmiştir. Daha önce köy yerleşik alanlarında 67 civarında fabrikanın köyün halkına hizmet etmek ve köy nüfusunu istihdam etmek amacıyla kurulduğunu ancak amacına ulaşamayıp dağınık halde kaldığını, ayrıca önceden soğuk hava depoları, tavuk çiftlikleri, besihaneler gibi tarımsal amaçla yapılmış yapıların sonradan dokuma fabrikalarına veya başka fabrikalara dönüştüğünü belirtmiştir. Örnek olarak Nilüferköy'de tarım alanı içinde yer alan otomobil yan sanayinin yer aldığını ifade etmiştir.

Ayrıca özellikle Yıldırım bölgesinde Ağaköy civarında marjinal ürünlerin yetiştiği tarım arazilerine kaçak prefabrik fabrikaların yapıldığını ve yerel yönetimlerin bu konuda bir şey yapamadığını, bu bölgede

üretilemediğini ifade etmiştir. Ayrıca, kırsal alanlarda tarımsal amaçlı yapılaşma hakkına istinaden 250 metrekareyi geçmeyen 6,50 m yüksekliğinde bağ evi için belediyeden ruhsat alındığını, elektrik-suyu bağlanıp kullanım izni de alındıktan sonra arkasına hemen eklenti bir fabrika yapıldığını ve bunun örneğinin Nilüfer’de, Yıldırım’da çok olduğunu belirtmiştir. Bu sebeple bu konunun çok daha hassas bir şekilde ele alınmasını talep etmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası, Bursa Şube Başkanlığı’ndan Şirin RODOPLU ŞİMŞEK %60-70 kaçak yapılaşmış bir kent olan Bursa’nın önemli bir miktarda kentsel dönüşüme tabii olacak yapı stokunun bulunduğu vurgu yaparak, kentsel dönüşümün yerinde çözümünün zor olduğunu, bu sebeple planlarda mutlaka rezerv alanlar belirlenmesi gerektiğini, ancak bu rezerv alanları içinde kent içindeki boş yerlerin değil, kent çeperinde uydu kent olarak planlanabilecek yerlerin seçilmesi gerektiğini, kent içindeki boş alanların acil toplanma alanı veya rekreasyon alanı olarak düzenlenmesini talep ettiklerini belirtmiştir. Rezerv alanlarının kent çeperlerinde oluşturulması durumunda değerli tarım arazilerinin istilasını önlemek amacı ile tarım il müdürlüklerinden görüş alınarak tarıma uygun olmayan alanların belirlenmesi rezerv alanı olarak plana işlenmesinin, daha sonradan ortaya çıkabilecek yapılaşma ihtiyaçlarında değerli tarım alanlarına yönelme riskine karşı önemli olduğunu vurgulamıştır.

Sayın Şimşek ikinci olarak sanayi alanlarının doluluk oranının %62 olduğunu, boş alanların ne kadar zamanda ne kadarının dolabileceğine dair oranın hesaplanarak bu projeksiyon içinde gerekli olmayan sanayi alanlarının açılmasının önüne geçmek adına plan kararlarının ve plan notlarının eklenmesi gerektiğini, çünkü doluluk oranı %62 olmasına rağmen yeni sanayi alanlarının oluşmakta olduğunu dile getirmiştir.

Sürdürülebilirlik, iklim, enerji, kuraklık gibi konular gündemdeyken sanayi alanlarının dağınık ve birbirinden uzakta oluşunu eleştirerek, OSB’lerin plan içinde birbirine yakın tutulması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca bu konuda detaylı olarak rapor ileteceklerini belirtmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Eski Başkanı Erdem SAKER sanayi bölgelerinden dördünün dolu olduğunu diğerlerinde de %60 larda bir doluluk olduğunu, 1998 yılında onaylanan çevre düzeni planında iki OSB alanı olduğunu ve sanayiciler bunu desteklediği için bu plana kent anayasası dendiğini hatırlatarak şu anda 18 OSB alanı olduğunu bunun nasıl gerçekleştiğini ve kent anayasasının nasıl delindiğini sorgulamıştır. Taslak planda 2040 yılına kadar Bursa’da yeni bir OSB alanı yapılmayacak şekilde karar alınması ve mevcut 18 OSB alanını dondurmak gerektiğini, bu konuda planın delinmemesi için gerekli kararların alınması ve hukuki altyapının oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Daha önce Bursa’nın 2030 yılı nüfusunun 2.300.000 olarak hesaplandığını ancak şu anda nüfusun 3 milyonu geçtiğini, bu durumu tetikleyen sanayi bölgeleri olduğunu ve Bursa’nın buna dayanamayacağını dile getirmiştir.

Tarımsal üretim konusuna da değinen Sayın Saker, Ağaköy’de armut üretimine yönelik 1958 yılında kooperatif kurulduğunu ve Avrupa’ya satılacak ürün araştırılarak bu armut çeşidinin Bursa’ya

getirildiğini, 30 yıla aşkın süredir ürettikleri armudun %65-70'inin ihraç edildiği örneğini aktararak, tarımsal üretimden önemli gelirler elde edilebileceğini vurgulamıştır. İkinci örnek olarak Hollanda'nın sahip olduğu yüzölçümüne rağmen tarım ihracatında Amerika'dan sonra dünyada ikinci sırada olduğunu hatırlatmıştır. Bu açıdan köy bazında kooperatifleşmenin şart olduğunu, Hollanda ve İspanya örneklerinden yola çıkarak kooperatifleşmenin hem verimliliği hem de kazancı artırdığına değinmiştir. Benzer şekilde hayvancılıkta da hayvan kooperatiflerinin kurulması gerektiğini Avrupa'daki mevcut güzel örneklerin burada uygulanması gerektiğini dile getirmiştir. Bursa'nın mevcutta sanayi kenti gibi görünse de özünde tarım kenti olduğuna ve bu örneklerden yola çıkarak tarım sektöründen önemli bir gelir elde edilebileceğine vurgu yapmıştır.

Sayın Saker iklim değişikliği konusuna değinerek, sanayinin iklim değişikliği üzerinde %31, enerji üretiminde %27, tarımsal üretim tesislerinde %19 ve ulaşımda %16 role haiz olduğu bilgisini paylaşmıştır. İklim değişikliğinin yakın gelecekte insanlık için büyük bir felaket olacağını, Almanya'nın 2050 yılında bütün karbon salımlarını sıfırlayacak bir düzene girdiğini, dolayısı ile ülkemizde ve Bursa'da da bu konunun taslak planın ana ilkelerinden birisi olması gerektiğini belirtmiştir. Taslak planda sanayi işletmelerinin sıfır karbon salımlı üretime dönmesinin bir hedef olarak konulması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca taslak planda güneş ve rüzgâr enerjisi üretimine yönelik uygun alanların ayrılması gerektiğini ilave etmiştir.

İnegöl Belediyesi Başkanlığı'ndan Semih Karakaş, İnegöl OSB'de %100 doluluğa ve KSS'lerde de yüksek oranda doluluğa sahip olduklarını ve bu anlamda ciddi bir baskı olduğunu ifade etmiştir. Sanayicilerin yeni alanlar konusunda talepkâr olduklarını ve tüm toplantılarda alanların yeniden değerlendirilmesi ve bulunması yönünde görüş bildirdiklerini aktarmıştır. İnegöl'de hem tarım sektörü, hem mobilya sanayi sektörü hem de tekstil sektörünün öne çıktığını, bu açıdan yeni açılan OSB'lerin bu problemleri bir süreliğine çözüyor görünse de yakın gelecekte yer bulunmasına yönelik sorunların devam edeceğini belirtmiştir.

Sayın Karakaş ilçede rezerv alan olmadığını, sadece İnegöl için önemli olan hayvancılık sektörüne yönelik değerlendirmek istedikleri mera alanlarının bulunduğunu aktararak bu alanların sanayiye açılmasını istemediklerini belirtmiştir. Doğu Planlama Bölgesi'nde yer alan Yenişehir ilçesinde hızı tren hattı, havaalanı ve yeni oluşturulacak fuar alanıyla birlikte entegre bir sanayi alanının planlanabileceğini belirtmiştir. Bursa Ticaret ve Sanayi Odasının o bölgeyle ilgili bir KOBİ OSB çalışması olduğunu da ayrıca belirtmiştir.

Sayın Karakaş kırsal alanlara ilişkin ciddi problemlerinin olduğunu aktararak, Bursa'da kırsal mahalle büyüklüğü açısından ilk üçte yer aldıklarını, 91 adet kırsal mahallenin olduğunu ve bu mahallelerde yaşanan en büyük problemlerden birinin kat sayısının iki ile sınırlı olması ve tek parselde bir yapıdan fazlasının yapılamaması olduğunu aktarmıştır. Özellikle Uludağ bölgesinde yer alan kırsal mahallelerle ilgili çatı eğimlerinin Plansız Alanlar Yönetmeliğine bağlı olarak % 33'ü geçememe durumunun olduğunu

ancak %50 çatı eğimiyle çatı yapmak isteyen mal sahiplerinin sorun yaşadığını ve konu yönetmelikle çözülemediği için plan notlarıyla çözülmesini talep ettiklerini belirtmiştir. Aynı şekilde bir parselde birden fazla yapı yapılmasına ilişkin durumun belli bir şarta bağlanmasının değerlendirilebileceği, bu alanlarda plansız yapılaşmanın önüne geçmek için de kırsal mahallelerin planlarının yapılması gerektiğini aktarmıştır.

Sanayi konusunun dışında turizme ilişkin görüş bildiren Sayın Karakaş, turizm değeri olan Oylat'a ilişkin taslak planda bir karar göremediklerini, hem Oylat hem de Boğazova ile ilgili düzenlemelerin yapılmasını talep ettiklerini aktarmıştır.

Hasanağa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü'nden (HOSAB) Çağlar KAYA, Bursa sanayisine yönelik yapılan durum tespitlerinde 17 OSB alanının % 62,3 lük doluluk oranına sahip olduğunu gördüğü ancak bu oranın merkez ilçelerde (Osmangazi-Nilüfer-Yıldırım- Kestel- Gürsu) %82'lere çıktığını, Hasanağa OSB'de ise doluluk oranının % 84 civarında olduğunu aktarmıştır.

Sanayinin parsel yapısı açısından değerlendirme yaparak, Bursa'daki OSB'lerden 4'ünün tahsisli olduğunu, ancak diğer bölgelerin kişilerin/şahısların veya sanayicilerin ellerinde bulunan parseller olduğunu aktarmıştır. Bu parsellerin fiyatlarının yüksek bir bantta seyrettiğini, sanayi yatırımcısının %82'lik bir doluluk oranında parsel bulmasının oldukça zorlaştığını vurgulamıştır. Dolayısı ile yatırımcıların yaşadığı zorlukları aktarmış ve bu konuda şikâyet aldıklarını belirtmiştir. Mimarlar Odası'nın sanayi alanlarının birleştirilmesi gerektiği yönündeki görüşünün ise mümkün olmadığını, farklı yerlerde farklı alanlarda birbirinden çok uzak OSB alanları olduğunu ifade etmiştir.

Sayın Kaya son olarak HOSAB bölgesinin ulaşım ile ilgili problemler yaşadığını aktararak, bu bölgeye planlı bir yolun olmadığını, İzmir yolundan yaklaşık 6 km. kadar bir köy yolundan geçerek bölgeye ulaşan sanayicilerin ihracat ve sevkiyatlarını yine tek şerit gidiş-gelişi olan bu yoldan yaptıklarını belirtmiştir. Uzun süredir ilgili yolun iyileştirilmesine yönelik yakın çevre yolundan bir bağlantı taleplerinin olduğunu dile getirmiştir. Lojistik sirkülasyonunu daha sağlıklı yapabilecekleri bir güzergâhın HOSAB'a bağlanmasını talep ettiklerini, taslak çevre düzeni planında bunun işlendiğini gördüklerini ifade etmiş ve alt ölçekli planlarda da uygulamaya uygun hale getirilmesini talep etmiştir.

Karayolları XIV. Bölge Müdürlüğü'nden Nasibe KOZAN, kentsel dönüşümle ilgili olarak belediyelerin ve karayollarının sorumluluğunda olan yolların olduğunu, kentsel dönüşüm projelerinde işlenirken o yollarda maksimum kapasiteli alan bırakmalarını, kurum olarak kamulaştırma sınırından itibaren 50 metre mesafe bıraktıklarını, bunların kentsel dönüşüm projelerine işlenebileceğini belirtmiştir.

Sayın Kozan ayrıca maden işletmelerine ayrılan alanların sonrasında rehabilite edilmesi gerekliliğine değinmiştir.

Yolların maliyet sebebiyle çoğu zaman tarım alanlarından geçtiğini, bazen bu yolların 20-25 yıllık planlardan ileri geldiğini ve üzerinde çok fazla oynama yapamadıklarını belirtmiştir. Sayın Kozan ayrıca değerlendirme formu ileteceklerini de belirtmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Bursa Şube Başkanlığı'ndan Cengiz DUMAN, TOGG fabrikasının kurulmasının, özellikle Gemlik üzerinde olacak etkisine ilişkin endişelerini dile getirmiştir.

Sanayi yatırımcılarının alan yetersizliği sorununa ilişkin alanın ne kadar verimli kullanıldığının sorgulanması gerektiğini, alan yetersizliği sorununun depolama ile mi, üretim ile mi alakalı olduğunun analizlerinin yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Sanayi alanlarında yaptıkları gözlemlere binaen bahsedilen doluluğu göremediklerini, yeni sanayi alanlarının kurulmasının ise ulaşım-sanayi-konut ilişkisini yeniden düşünmeyi gerektirdiğini belirtmiştir. Bu noktada taslak çevre düzeni planının şehrin anayasası niteliğinde, doğru olarak kurgulanmasını beklediklerini aktarmıştır.

Bursa Orman Bölge Müdürlüğü yazılı olarak ilettiği B.2. Uygulama Hükümleri, B.2.1. Orman Alanlarına ilişkin görüşleri aşağıda aktarılmaktadır;

- Planda “Orman Alanı” olarak gösterilen alanlar, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine tabi alanlar olup bu alanlarda uygulamaların bu kanun hükümleri kapsamında yapılması esastır. Uygulamada sınırlar konusunda tereddüt oluşması halinde orman kadastro sınırları esas alınır.
- Orman kadastro suna cephe parsellerde yapılacak uygulamalarda Orman Bölge Müdürlüğü'nden görüş alınması zorunludur.
- Bu planla tanımlanan orman alanları içinde yer almakla birlikte, orman alanı olarak tespit edilmeyen ve özel mülkiyeti kesinleşmiş (tapuya tescil edilmiş) alanlarda yapılacak uygulamalarda, Orman Bölge Müdürlüğü'nün görüşü alınmak kaydıyla bu planın “Tarım Alanları” hükümlerine uyulur.
- Bu planda “Orman Alanı” olarak tanımlanmış olmakla birlikte 2B kapsamından çıkarılan arazilerde, ilgili Kanuna göre 2B kapsamından çıkarılma amaçları doğrultusunda bu planın ilgili hükümlerine göre uygulama yapılır.
- Orman alanları içerisindeki madencilik faaliyeti taleplerinde Orman Kanunu, Maden Kanunu, Çevre Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmelik hükümlerine göre işlemler yürütülür.
- Planda hangi kullanımda kaldığına bakılmaksızın orman mülkiyetinde olan ve Orman Genel Müdürlüğü'nce tahsisi yapılan alanlar, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı değişikliğine gerek kalmaksızın tahsis süresi dâhilinde tahsis amacına uygun olarak kullanılabilir. 6831 sayılı Kanun'un 17. maddesine göre izinlendirilmiş alanlarda sabit ve kalıcı tesisler için 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı yapılmadan uygulama yapılamaz.
- (A), (B), (C) ve (D) tipi mesire alanlarında; Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanacak Gelişim ve Yönetim Planları/ Vaziyet Planları doğrultusunda ve Mesire Yerleri Yönetmeliği hükümleri kapsamında uygulama yapılır.

Mustafakemalpaşa Belediye Başkanlığı'nın yazılı olarak ilettikleri görüşlerde B.3.4.6. Sanayi ve Maden Alanları başlığı altında "Güllüce, Boğazköy, Koşuboğazi, Adaköy Mahalleleri'nde uygun olan alanlar sanayi alanı olarak geliştirilecektir" ibaresinin eklenmesini talep etmişlerdir. Ayrıca mevcut planlarda KSS olarak planlı alanların gösterilmediğini aktarmışlardır.

Bursa Bilecik Eskişehir Kalkınma Ajansı (BEBKA) Genel Sekreterliği'nden Cansu ÖZGÜR yazılı olarak ilettiği görüşlerde "Sektörel Çeşitliliğin Gelişimi" başlığı altında 4.3. sayılı "Kentsel tarım alanları ve tarımsal niteliğini kaybetmiş alanlara ilişkin analizler ile politikalar içeren Tarım Ana Plan çalışması İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile Büyükşehir Belediyesi'nin işbirliği ile bu plan yürürlüğe girdikten sonra iki (2) yıl içerisinde hazırlanacaktır. " maddesinin oldukça önemli olduğunu belirtmiştir.

Sayın Özgür'ün sadece çevre sorunları yaratacak sanayi alanları değil, ayrıca deprem tehlikesi analizi yapıp belirli bir tehlike seviyesinin üzerinde olan sanayi tesislerine acil müdahalede bulunması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca plan hükümleri arasında deprem riski yüksek sanayi bölgelerine ilişkin bir hüküm bulunmadığını da eklemiştir. Özellikle OSB, Endüstri Bölgesi, Serbest Bölge gibi alanlarda ya da kendi içerisinde büyük çaplı kapasiteye sahip sanayi alanlarında deprem durumunda oluşacak endüstriyel kazalar ve oluşacak maddi kayıplar göz önünde bulundurularak deprem tehlikesine sahip büyük sanayi alanlarında afete karşı yapılacaklara ilişkin plan hükmü eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Ayrıca B.3.3 başlığı altındaki maddelerin B.3.2 ile başladığı konusundaki maddi hatayı belirtmiştir.

B.3.4.6 başlığı 4. Maddesi'nde yer alan "Kirlenici olduğu ve Uluabat RAMSAR Alanı ile ovayı tehdit ettiği tespit edilen sanayi alanları onaylı planları olsa dahi ekonomik ömrü bittiğinde kaldırılacaktır." ifadesi ve B.3.5.6 başlığı 4.maddesi gibi hükümlere ilişkin olarak, koruma alanlarını kirlendiği tespit edilmiş olan sanayi alanlarının ekonomik ömrünün bitmesini beklemenin müdahaleyi çok ileri zamana erteleyeceğini ve bu esnada geri döndürülemeyecek zararlar oluşabileceğini aktarmıştır. B.3.4.6 başlığı 4. Maddesi ile B.3.5.6 başlığı 4. Maddesi ile B.3.4.1.1 başlığındaki "viii.Uluabat Gölünde oluşan endüstriyel, evsel, tarımsal ve mekanik kirliliğin etkilerini en aza indirmek için öncelikle göl civarında yer alan sanayi tesislerinde ve kırsal yerleşmelerde, ardından gölü besleyen çayların etkilendiği yerleşim yerlerinde tarımsal kirliliğin azaltılmasına yönelik planlama çalışmaları yapılacaktır." maddesinin birleştirilmesini önermiştir. Ayrıca "söz konusu tesislerin bölgeden taşınması yönünde teşvikler belirlenecektir" maddesinin de eklenebileceği önerisinde bulunmuştur.

Marmara Belediyeler Birliği (MMB) Başkanlığı'ndan Ezgi Küçük ÇALIŞKAN yazılı olarak ilettiği görüşlerde, tarım alanında sürdürülebilir ve kent içi tarıma da müsaade eden modellere olanak sağlayacak sistemlerin kurulmasını ve desantralize edilecek sanayi alanlarının konut alanı ve ticari alanlar gibi yoğun bir yapılanmadan ziyade kültür, eğitim ya da rekreasyon gibi amaçlarla yeniden işlevlendirilmesini önermiştir.

Yenişehir Ticaret ve Sanayi Odası, yazılı olarak bildirdikleri görüşlerde, taslak plan notlarında tarımsal amaçlı yapılar için emsalin belirtildiği B.2.7.1.1 Maddesi'nde mutlak tarım arazilerinde emsal 0.20 olarak belirtilmesine rağmen, B.2.7.1.4 Maddesi'nde marjinal tarım arazilerinde toplam inşaat alanı 5000 m² ile sınırlandırılmış, emsal değerinin ise 10.000 m².arazi büyüklüğünden sonra 0.20'nin altına düştüğünü tespit ettiklerini iletmışlerdir.

Yenişehir Ticaret ve Sanayi Odası ayrıca tarım ve hayvancılık amaçlı taleplerde, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununu kapsamında çevre düzeni planı hükümlerinde emsal yerine, Bakanlığın uygun gördüğü projelere göre izin verilmesini talep etmiştir.

Ayrıca Kestel ilçesi sınırları içerisinde olmasına rağmen, bağlantı yolunun Yenişehir Ovası'ndan geçerek Yenişehir-Bursa arası yola bağlanması ve alanın Yenişehir bölgesini etkilemesi nedeniyle Soğuksu'da çalışmaları yürütülen ve konut lekesi ile bitişik konumdaki ileri sanayi ve teknoloji merkezinin plan üzerinde gösterilmesini önermişlerdir.

3.4.7. BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ (SANAYİ VE TARIM)

Sanayi kaynaklı çevre kirliliğinin, ilin önemli sorunlarından biri olduğu belirtilerek, sanayi kaynaklı oluşabilecek çevresel etkilerin azaltılmasına yönelik stratejik kararların taslak planda yer alması gerektiği belirtilmiştir. Ek olarak pek çok katılımcı, sanayi işletmelerine yönelik denetimlerin artırılmasının sağlanmasını talep etmiştir. Ayrıca iklim değişikliğinin yaratacağı risklere değinilerek, özellikle sanayi açısından bu riskleri engelleyici plan hükümlerinin yer alması, sanayi işletmelerinin sıfır karbon salımlı üretime dönmesinin bir hedef olarak planda yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Sanayi ve tarım toplantısında sıklıkla değinilen konulardan birisi, tarımsal amaçlı olarak yapıp daha sonra sanayiye dönüşen yapılar olmuştur. Bu durumun önüne geçilmesi için yaptırım gücü yüksek plan hükümlerinin taslak planda yer alması talep edilmiştir.

Yeni sanayi alanlarının açılmasına yönelik iletilen görüşlerden bazılarında mevcut OSB'lerin yeteri kadarı dolu olmadığı ve bu OSB'ler dolana kadar yeni sanayi alanı açılmaması ve bunun plan hükümleri ile engellenmesi gerektiği iletilirken, bazı katılımcılar OSB'lerde yer alan parsellerin yüksek fiyatlarda olduğu, yatırımcıların yeni alanlar bulmakta zorlandığı, TOGG'un kurulması ile birlikte yan sanayi talebinin de artacağı ve dolayısı ile yeni sanayi alanlarına ihtiyaç duyulabileceği hususları aktarılmıştır. Bazı katılımcılar ise yeni kurulan OSB'ler ve TOGG'un yaratacağı yeni sanayi taleplerinin taslak planda hesaplanarak olasılıkların ortaya konması, buna göre ulaşım ve lojistik altyapısının kurgulanması, yeni alanların gerekiyor ise ayrılması, istenmeyen sanayinin ise plan hükümleri ile engellenmesi, hesaplara göre gelecek ek nüfusa yer gösterilmesi konularının dikkate alınmasını önermiştir. Bu konuya ilişkin özellikle Gemlik ilçesinde mevcut sanayi alanlarının dolu olduğunu belirterek, yapılması planlanan otomotiv fabrikasını destekleyici yan sanayi kollarının yer seçimine yönelik planda herhangi bir önerinin veya herhangi bir gösterimin olmadığı ifade edilmiştir.

Sanayinin organizasyonu ve desantralizasyonu projesi katılımcılar tarafından olumlu bulunurken, projenin taslak planın tamamlanması beklenmeden yapılması gerektiği, hangi sanayinin kentin hangi bölgesine taşınacağı bu aşamada belirlenmesi gerektiği, bu sayede ulaşım, konut ve tarıma yönelik düzenlemelerin önceden yapılarak gelecekte planın hükümsüz kalma riskinin bertaraf edileceği ifade edilmiştir.

Ayrıca bu noktada su kaynaklarının geleceğe dönük yeterliliği ve yeni planlanan sanayi alanlarının ihtiyacı olan su ile yaratacağı nüfusun ihtiyacı olan suyun hesaplanıp hesaplanmadığı sorgulanmıştır.

Toplantıda, sanayi – ulaşım - lojistik ilişkisinin güçlendirilmesi gerektiği, Bursa'nın doğusunda bir yük istasyonu bulunduğu ve batısında da bir yük istasyonu olması gerektiğini, bu istasyonun Bursa'da yapılacak yeni bir liman veya Bandırma Limanına bağlanabileceği, özetle liman bağlantılarının da güçlendirilmesi gerektiği aktarılmıştır.

Ek olarak plan hükümlerinde yer alan “sanayi tesislerinin ekonomik ömrünü tamamlaması” ifadesine yönelik görüşler ifade edilmiştir. Katılımcılar “ekonomik ömür” ifadesinin muğlak olduğunu, 2040 yılının mevcut sanayi tesislerinin ekonomik ömrünü tamamlaması için yeterli bir süre olmadığını, bu tesislerin sahip oldukları ticaret hacmi sayesinde kendilerini güncel tutacak tesisler olduğunu veya tesislerin eski yapılara ek yeni binalar yaparak büyüdükleri ifade edilmiş, dolayısı ile bu hükmün uygulamada sorun yaratacağına değinmişlerdir.

Katılımcılar ayrıca hem ekonomik hem de çevresel anlamda ileri teknoloji sanayi konusuna vurgu yaparak, taslak plan yolu ile ileri teknoloji kullanımı ve üretiminin daha çok desteklenmesini talep etmişlerdir.

Kent merkezinde ise organize sanayi alanlarının azaltılarak, yeşil alanların artırılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Badırga örneği verilerek yerleşimin sanayi ve otoyol arasına sıkışmış bir konut alanı olduğu ve taslak çevre düzeni planında bu durumun aynı şekilde kalıyor olması eleştirilmiştir. Ayrıca sanayi – konut alanları arasında yeşil kuşakların yer alması konusu da sıklıkla dile getirilmiştir.

Sanayi ve tarım toplantısında sıklıkla değinilen konulardan birisi maden ocakları olmuştur. Maden ocaklarının yarattığı kirlilik ve çevre sorunlarına, baraj ve gölet havzalarında yer alan maden ocaklarının yarattığı risklere, meraların harfiyat alanı olarak kullanılmasına değinilmiş, taslak çevre düzeni planında maden alanlarının rehabilitasyonuna yönelik çok daha katı kurallar koyulması talep edilmiştir. Ayrıca, lejant gösteriminde maden alanlarının kentsel servis alanları (maden alanı, sanayi alanı, depolama alanı, AVM içeriyor) başlığı altında yer alması eleştirilerek, kentsel servis alanı kavramının bu yönüyle çok geniş bir başlığa karşılık geldiği ifade edilmiştir.

Katılımcılardan bazıları, taslak plan hükümlerinde deprem riski yüksek sanayi bölgelerine ilişkin bir hüküm bulunmadığını ifade etmiş ve deprem riskli alanlarda yer alan sanayilere yönelik tedbirler alınması talep edilmiştir.

Tarım sektörü ve tarım alanlarına ilişkin olarak ise, tarım ana planının iki yıl içinde yapılması gerektiği, aksi takdirde taslak plandan sonra yapılacak çalışmaların taslak planı hükümsüz bırakabileceği konusundaki endişeler dile getirilmiştir.

Taslak planda yer alan “kentsel tarım alanları” kavramının tam olarak anlaşılabilir olmaması da toplantıda vurgulanan konulardan olmuştur. Kent içindeki tarım alanları mı yoksa tarımsal niteliğini kaybetmiş alanlar mı olduğunun anlaşılmadığı belirtilmiştir.

Ayrıca Bursa Ovası’nda yer alan ve ovayı kirleten kaçak işletmeler sıklıkla eleştirilerek, taslak planda bu tesislerin taşınması ve yeni yer gösterilmesine ilişkin düzenlemeler yapılması gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Ayrıca Ova üzerindeki yapılaşma baskısına da çokça değinilerek, planda yaptırım gücü yüksek hükümlerin yer alması talep edilmiştir.

Tarım alanlarında yapılaşma koşullarına ilişkin olarak marjinal tarım arazisinin diğer tarım arazilerinden ayrı tutulmaması gerekliliği, mutlak tarım arazilerinde %20 emsal, diğer alanlarda %10 verilmesinin doğru olmadığını, bunun tam tersi şekilde düzenlenmesi gerektiği, bağ evi taleplerinde Bakanlığın öngördüğü koşulların taslak planda yer alması (Tarla vasfında 20 da., Dikilide 5 da., Sera alanlarında 3 da.), tarım alanları üzerindeki baskının kaldırılması adına kırsal yerleşmelere yönelik yeni bağlayıcı hükümler getirilmesi ifade edilmiştir.

Çalıştayda sanayi ve tarım konusuna ilişkin yazılı ve sözlü olarak ifade edilen detaylı görüşler ise, Tablo 4'te derlenerek aktarılmaktadır. Ayrıca doğal yapıya ilişkin olarak iletilen görüşler ise Tablo 5'te aktarılmaktadır.

Tablo 4 Sanayi ve Tarım Toplantısı Sorun ve Öneriler Tablosu

SORUNLAR	ÖNERİLER
<p>SANAYİ VE ÇEVRE İLİŞKİSİ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yapımına henüz geçilmemiş Yaylacık barajı, mevcut Hasanağa Barajı, Çalı Göleti, Kayapa Göleti gibi baraj ve göletlerin havzalarında çok sayıda maden ocağının yer alıyor olması • Özellikle Orhangazi ilçesinde eski maden ocaklarının hem görsel hem de çevre anlamında neden olduğu sorunlar • Samanlı bölgesinde yer alan tekstil fabrikalarının Nilüfer Çayı üzerindeki kirletici etkisi ve bölgede yaşanan su sıkıntısı, denetimlerin zayıf olması • Taslak plan yolu ile kirletici sanayilere izin veriliyor olması, Bursa'nın ileri teknoloji sanayiye dönüşümünün göz ardı ediliyor olması • Plan hükümleri arasında deprem riski yüksek sanayi bölgelerine ilişkin bir hüküm bulunmaması 	<ul style="list-style-type: none"> • Baraj ve gölet havzalarında yer alan maden sahalarının yeniden değerlendirilerek kaldırılacak ise plan notlarında belirtilmesi • Taslak çevre düzeni planında maden alanlarının rehabilitasyonuna yönelik çok daha katı kurallar koyulması • Taslak planda sanayi işletmelerinin sıfır karbon salımlı üretime dönmesinin bir hedef olarak konulması • Sanayi işletmelerinin kendi enerjilerini kendilerinin üretmeleri • İçme - kullanma sularının sadece insani ihtiyaçları giderecek şekilde kullanılması, hiçbir şekilde sanayi proses suyu olarak kullanılmamasının taslak planda belirtilmesi, Yağmursuyu hasatlarının toplanarak sanayide proses suyu olarak kullanılması • Yeşil alan kuşaklarının, özellikle konut ve sanayi alanları arasında planlanması • Yeni açılacak sanayi alanlarının, eklenecek nüfus ile de hesap edilerek su kaynaklarının yeterliliği açısından değerlendirilmesi • Verimli ovalar üzerinde sanayi fonksiyonu önerilmemesi, Bursa Ovası'nda konumlanan ve ovayı kirleten kaçak işletmelere başka yer gösterilmesi ve yer tahsisi yapılması • TOSAB OSB'nin alanının büyütülerek Ova üzerinde yer alan boyahanelerin TOSAB'a taşınması • Sanayi kaynaklı oluşabilecek çevresel etkilerin azaltılması amacıyla temiz üretim, enerji verimliliği, fabrika yer seçimi ve çevre altyapısına yönelik çalışmaların (endüstriyel simbiyoz, dögüsel kullanım vb.) yapılması • OSB'lerin iklimsel tedbirler almak hususunda yaşadığı sorunların taslak çevre düzeni planında irdelenmesi • Deprem riski yüksek olan Gemlik ilçesinde yanıcı, patlayıcı, vb. sanayilere yönelik yürürlükteki çevre düzeni planında yer alan hükümlerin kaldırılması, taslak planda bu tür sanayilere izin verilmemesine yönelik katı plan notlarının yer alması • Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan sanayi alanlarının (Gemlik; gübre fabrikası, yanıcı madde üreten fabrikalar) yerleşim yerlerinden uzaklaştırılmasının planda önerilmesine rağmen bu alanların nereye taşınacağına ifade edilmemiş olması

	<ul style="list-style-type: none"> • Sanayi açısından deprem tehlikesi analizi yapıp belirli bir tehlike seviyesinin üzerinde olan sanayi tesislerine acil müdahale önlemlerinin alınması • OSB, Endüstri Bölgesi, Serbest Bölge gibi alanlar ile büyük çaplı kapasiteye sahip sanayi alanlarında deprem durumunda oluşacak endüstriyel kazalar ve oluşacak maddi kayıplar göz önünde bulundurularak afetlere karşı yapılacaklara ilişkin plan hükmü eklenmesi
<p>SANAYİ SEKTÖRÜNÜN ORGANİZASYONU VE DESANTRALİZASYONU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sürdürülebilirlik, iklim, enerji, kuraklık gibi konular gündemdeyken sanayi alanlarının dağınık ve birbirinden uzakta oluşu • Desantralize edilecek sanayilerin nerede yer alacağına belirsiz olması • TOGG fabrikasının zemin problemi olan, sıvılaşmış bir alanda kurularak yanlış yer seçimi yapılmış olması • Taslak çevre düzeni planında Kuzeydoğu Planlama Bölgesi'nde yer alan Orhangazi - İznik bölgesinde sanayi ağırlıklı yapının yerine tarımsal faaliyetlerin yoğun olacağı bölge tanımlanmasının yapılmış olması ancak İznik ve Orhangazi'nin sanayi ağırlıklı ilçeler olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Büyük ölçekli yatırımların varlığına rağmen bu yatırımlara yönelik yer seçimi/alan tahsisi yapılmamış olması • Kent bütününde yer alan sanayi alanlarının OSB'lere taşınması yaklaşımının olumlu bir yaklaşım olmasına rağmen, bu konuda bir takvim belirlenmesi ve yatırımcılarla da paylaşılması gerekliliği • Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan sanayi alanlarının (Gemlik; gübre fabrikası, yanıcı madde üreten fabrikalar) yerleşim yerlerinden uzaklaştırılmasının taslak planda öneriliyor olmasına rağmen bu alanların nereye taşınacağına da planda tanımlanması ve ulaşım bağlantılarının da buna göre organize edilmesi • Sanayi sektörünün organizasyonu ve desantralizasyonu projesinde, kent içinde çeşitli bölgelere yayılmış ve yoğunluk yaratan toptan satış merkezlerinin de dikkate alınması • Osmangazi ilçesinde yer alan farklı büyüklüklerde kümelenmiş imalathaneler, depolama alanlarının santralize edilmesi • Emek yoğun sanayilerin teknoloji yoğun sanayilere dönüşmesi ve nitelikli insan kaynaklarının oluşturulması • OSB doluluk oranının %70 civarı olmasından dolayı, önerilen alanların yeterli olup olmayacağına dair analizlerin detaylı olarak yapılması ve desantralizasyon yerine yerinde ıslah ve düzenleme kararlarının düşünülmesi • Kent içerisindeki plansız sanayi alanların planlı alanlara taşınması
<p>YENİ SANAYİ ALAN İHTİYACI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bursa ilinin toplam alanı içerisinde OSB, sanayi ve KSS alanlarının payının %0.8 gibi bir orana denk geliyor olup, Almanya'da bu oranın % 4 civarında olması, bu açıdan Bursa'nın çok büyük bir sanayi şehri olmadığı • OSB'lerin tamamen dolu olmadığı görülüyor olsa da, boş görünen parsellerin bazılarının sanayicinin kendi mülkiyetindeki genişleme amaçlı rezerv tuttuğu parseller olması, TOGG'un da kurulmasıyla sanayi taleplerinin artıyor olması da nedeni ile daha fazla sanayi alanına ihtiyaç duyuluyor olması • Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından belirli bir alansal parsel büyüklüğü şartı aranmadan soğuk hava deposu vb. kullanımlarına yönelik izin veriliyor olması ve bunun sonucunda çevre düzeni planı notlarına istinaden plansız olarak ruhsata bağlanabilmesi sebebi ile soğuk hava depolarının büyük bir rant kapisına dönüşmesi • İnegöl'de OSB'de %100 doluluğa ve KSS'lerde de yüksek oranda doluluğa sahip olunması ve gelen talepler doğrultusunda yeni sanayi alanı ihtiyacının olması 	<ul style="list-style-type: none"> • OSB ve KSS'lerin yüksek doluluk oranına sahip olup hem OSB içinde hem de dışında arazi yatırım alanları oluşturularak rekabetçi fiyatlarla arsa temininin sağlanması • Orhangazi ilçesinde tarımsal üretim ile ilişkili olarak hava deposu, tarımsal işleme, lisanslı depolama ve paketleme gibi tesislerin planlanarak plana işlenmesi • Gürsu'da soğuk hava deposu talebi • Orhangazi ilçesinde yeni sanayi alanı talepleri nedeniyle yeni sanayi alanları açılmadan mevcut sanayi alanlarında emsallerin artırılması • Orhangazi ilçesinde çevresel kirletici özellikleri düşük, sanayiye ve yan sanayiye hizmet verebilecek KSS'lere yer verilmesi • Osmangazi ilçesinde yer alan geri dönüşüm, hurdacılar vb. iş alanlarına yönelik yeni bir KSS alanı planlanması (öneri olarak Geçit bölgesi) • Taslak planda soğuk hava depolarına yönelik bir standart getirilmesi • Sanayi alanlarının planlanmasında Endüstri 4,0'ın dikkate alınarak sanayi alan ihtiyacının yeniden hesaplanması • Sanayi yatırımcılarının alan yetersizliği sorununa ilişkin alanın ne kadar verimli kullanıldığının sorgulanması, alan yetersizliği sorununun depolama ile mi, üretim ile mi alakalı olduğunun analizlerinin yapılması

<ul style="list-style-type: none"> Sanayinin parsel yapısı açısından Bursa'daki OSB'lerden 4'ünün tahsisli olup diğer bölgelerin kişilerin/şahısların ellerinde bulunan parseller olması nedeniyle bu parsellerin fiyatlarının yüksek bir bantta seyrediyor olması ve sanayi yatırımcısının %82'lik bir doluluk oranında parsel bulmak açısından sorun yaşaması 	
<p>SANAYİ VE NÜFUS ARTIŞI</p> <ul style="list-style-type: none"> Taslak planda sadece 12 adet planlı OSB yer alırken, yapılması planlanan OSB'ler ile birlikte bu sayının 17-18'e yükselecek olması ve bu durum göz önünde bulundurulmadan nüfus projeksiyonu yapılmış olmasının göç, yeni konut alanı ihtiyacı ve su ihtiyacına ilişkin sorun yaratma riski 	<ul style="list-style-type: none"> Sanayi bölgelerinin sayısını artırmak yerine, nitelik ve katma değerlerinin artırılması Önerilen ve desantralize edilecek sanayi alanlarının yaratacağı nüfus yoğunluğunun detaylı olarak hesaplanması
<p>TARIM ARAZİLERİNİN KORUNMASI</p> <ul style="list-style-type: none"> Ovaların ulaşım, sanayi ve konut baskısı altında olması, Ova Koruma Kanunu'na göre, sanayi alanlarının sınırlandırılması gerekliliği Ova üzerinde önerilen gelişme ile ovanın parçalanması sonucu tarım ve tarıma dayalı faaliyetlerin zarar görme riski Bursa ve diğer tarım ovalarının (Karacabey, Yenişehir ve Mustafa Kemalpaşa) ova statüsünden çıkartılıp tarım alanlarının yok edilmesi Osmangazi'de yer alan tarım parsellerinin baskı altında olması, bazı alanların hâlihazırda tarımsal niteliğinin kaybolmuş olması, taslak çevre düzeni planında bu alanların tamamen tarım alanı olarak gösterilmesine rağmen mevcutta bulunan kaçak yapılaşmaya ilişkin bir çözüm önerisinin yer almaması Maden şirketlerinin mera alanlarını hafriyat döküm alanı olarak kullanıyor olması Soğuk hava depoları, tavuk çiftlikleri, besihaneler gibi tarımsal amaçla yapılmış yapıların sonradan dokuma fabrikalarına veya başka fabrikalara dönüşmüş olması (Örnek olarak Nilüferköy'de tarım alanı içinde yer alan otomobil yan sanayi) Kırsal alanlarda 250 metrekareyi geçmeyen 6,50 m yüksekliğinde bağ evi için belediyeden ruhsat alındığını, elektrik-suyu bağlanıp kullanım izni alındıktan sonra yapının eklentiler ile fabrikaya dönüştürülmesi Taslak planda tarımsal amaçlı tesislere ilişkin verilen emsal değerlerine %50 yapılaşma ilavesinin tarımsal alanlarda yapılaşma baskısını artırma riski Yıldırım - Ağaköy civarında marjinal ürünlerin yetiştiği tarım arazilerine kaçak prefabrik fabrikalar nedeni ile değerli marjinal ürünlerin üretilmemesi 	<ul style="list-style-type: none"> Ova alanlarında belirli metrekare içerisinde, akıllı sistem temelli bağ evlerinin önerilmesi Soğuk hava depoları için merkezler oluşturularak bu merkezlerin ovanın tümü için faaliyet göstermesi Tarım arazi kullanımı paftalarının hazırlanabilmesi için toprak haritalarının güncellenmesi ve bu konunun Tarım Ana Planı kapsamında ele alınması Sanayi alanlarının zeytinliklerden uzak tutulması Kaçak yapılaşma nedeni ile tarım vasfını kaybetmiş alanlar (Yenidoğan Mahallesi vb.) üzerinde ilgili kurumlarla çalışmalar yapılması gerekliliği Mera alanlarının başka amaçlar ile kullanılmaması Tarım ve hayvancılık amaçlı taleplerde, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununu kapsamında çevre düzeni planı hükümlerinde emsal yerine, Bakanlığın uygun gördüğü projelere göre izin verilmesi
<p>TARIM SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ</p> <ul style="list-style-type: none"> Taslak planın tarım sektörünün korunmasına yönelik hükümler içerirken, sektörün ve üretimin geliştirilmesine ilişkin hükümler içermiyor olması 	<ul style="list-style-type: none"> Tarımda kooperatifleşmenin ve yurtdışına ihracatın desteklenmesi, Verimli tarım alanlarında yapılabilecek permakültür ve kentsel tarım uygulamalarının desteklenmesi Tarım alanlarının etkin ve verimli kullanılmasına yönelik kararların geliştirilmesi, toplulaştırma, sağlıklı ve verimli sulama gibi konularda teşvik edici ve net hükümlerin yer alması Tarım alanında sürdürülebilir ve kent içi tarıma da müsaade eden modellere olanak sağlayacak sistemlerin kurulması

PLAN NOTLARINA İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER

Kentte dağınık şekilde faaliyet gösteren ve hava kirliliğine sebebiyet veren hurdacılara ilişkin bir plan hükmü olmaması, bazı plan hükümlerinde "konutlar arasında yer alan uyumsuz faaliyetlerin taşınması" gibi ifadeler olmasına rağmen yine de daha detaylı bir plan notunun yer alması gerekliliği. Öneri olarak hurdacılara ilişkin B.1. Genel Hükümler başlığı altında "tehlikesiz atık toplama, ayırma, tehlikesiz atık geri kazanım, ambalaj atığı toplama, ayırma ve ambalaj atığı geri kazanım faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi için bölgesel çalışma alanları (hurdacılar) belirlenecektir" ifadesinin yer alması. Ek olarak B.2.15. Çevre Sorunları ve Kentsel Risklerin Azaltılması başlığı altında "Tehlikesiz atık toplama ayırma, tehlikesiz atık geri kazanım, ambalaj atığı toplama ayırma ve ambalaj atığı geri kazanım faaliyetlerinin bir arada yürütüldüğü bölgesel çalışma alanlarının yerleri alt ölçekli planlarda belirlenecektir" hükmünün yer alması.

Kentte dağınık şekilde faaliyet gösteren ve hava kirliliğine sebebiyet veren ve mermer işletme tesislerine ilişkin bir plan hükmü olmaması. B.1. Genel Hükümler başlığı altında; "mermer işleme faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi için bölgesel çalışma alanları belirlenecektir" ifadesinin yer alması. Ayrıca B.2.15. Çevre Sorunları ve Kentsel Risklerin Azaltılması başlığı altında başlığı altında "Mermer işleme atölyesi faaliyetlerinin bir arada yürütülmesi için bölgesel çalışma alanlarına ait yerleri alt ölçekli planlarda belirlenecektir" maddesinin eklenmesi. Ek olarak "taşınması talep edilen işyerlerinin Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı bulunmasının taşınma işlemine engel teşkil etmeyeceği, mevcut ruhsatın bu sebeple iptal edilebileceği" ifadesine benzer bir ifadenin eklenmesi.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin olarak taslak çevre düzeni planının genel hükümlerinde yer alan "belirli kriterlere göre sağlık koruma bandı belirlenecektir" ifadesine ilişkin olarak ilgili yönetmeliklerinde belirli bir kriter olmaması sebebiyle, Genel Hükümler 10. Madde'de "OSB, KSS, SB dışında yer alan münferit tesisler için, Birinci Sınıf Gayri Sıhhi Müesseselerin etrafında tesis mülkiyeti içinde sağlık koruma bandı bırakılacak şekilde kurulması sağlanmalıdır." ifadesinin yer alması.

B.1. Genel Hükümler bölümünde yer alan 11., 12., ve 13.maddelerinde belirtilmiş olan 'plan şartı aranmaksızın' ifadesine açıklık getirilmesi.

B.1. Genel Hükümler, 11. Madde'ye istinaden; Türkiye'deki mevcut uygulamalarda 'güvenlik' ve 'teknik alt yapı alanları' gibi fonksiyon isimlendirmelerinin istismar ediliyor olması, bir şirketin çıkardığı maden ya da ürünün 'milli güvenlik' statüsüyle güvenlik fonksiyonu içinde ihale edilmesine ilişkin risklerin varlığı. Bu sebeple, planlama bölgesindeki tüm alt ve üst yapı yatırımlarının taslak çevre düzeni planında yer alması gerekliliği.

B.1. Genel Hükümler, 13. Madde'sine istinaden; yenilenebilir enerjilerin, fosil ve nükleer kadar olmasa da çevreye yükü yaratması, yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin kararların taslak planda mutlaka yer alması ve en üst ölçekte Sağlık Etki Değerleri'nin sorgulanması gerekliliği. Yenilenebilir enerji adı altında bütün akarsulara HES, ormanlık alanlara RES yapılması riskine karşın gerekli plan hükümlerinin taslak planda yer alması.

B.1. Genel Hükümler 7. Madde'sinde "Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin görüşü alınır" ifadesinin kanun hiyerarşisi bakımından uygulamada sorun yaratabileceği.

B.1. Genel Hükümler, 7. Maddede yer alan "plan yapma ve onama yetkisi farklı kurumlarda olsa dahi yapılacak alt ölçekli planlar bu planın ilkle, amaç, plan uygulama hükümlerine, plan kararlarına, nüfus ve sektörel projeksiyonuna uygun olarak hazırlanacak ve onaylanacaktır. Bu planlara ilişkin Büyükşehir Belediye Meclisinin uygun görüşünün alınması zorunludur." hükmünün, 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile çelişiyor olması (ilgili kanuna göre bu bölgede plan onama yetkisinin Sanayi Bakanlığı'nda olması sebebi ile).

B.1. Genel Hükümler, 24. Madde'de yer alan "Tarımsal bütünlüğü bozan sanayi tesislerine ait sektörel analizler yapılarak ihtisaslaşmış sanayi alanlarına yönlendirilerek planlı sanayi alanlarının kapasitelerinin etkin kullanımı sağlanacaktır" ifadesine istinaden, 7143 sayılı Vergi ve Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanununun 16. Maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen Geçici 16. Madde kapsamında, yapı kayıt belgesi olarak tarım alanlarında bulunan işyerlerinin yasal hale geldiği, bu tesislerin Gayri Sıhhi Müessese ruhsatı almış olmasına karşın gerektiğinde taşınmasının sağlanmasına yönelik ilave bir hükmün plana eklenmesi.

B.1. Genel Hükümler, 24 Madde'sinde belirtilen şehir içindeki sanayinin "ihtisaslaşmış sanayiye yönlendirilmesi" ile B.2.14.1 hükmündeki "ekonomik ömrü bittiğinde kaldırılır" ifadelerinin çelişki yaratıyor olması, ekonomik ömrü dolmadan da bölgeden gidebilecek sanayilerin olma ihtimalinin hesaba katılması.

B.1 Genel Hükümler, 29. Madde'de "Bursa Entegre Atık Yönetim Planı bu planın nüfus projeksiyonlarına göre revize edilecek ve bu plan çerçevesinde atık geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesislerinin yerleri alt ölçekli planlarda düzenlenecektir." ifadesinde "atık taşıma" ifadesi olmadığı için ilgili maddenin; "Bursa Entegre Atık Yönetim Planı bu planın nüfus projeksiyonlarına göre revize edilecek ve bu plan çerçevesinde atık taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesislerinin yerleri alt ölçekli planlarda düzenlenecektir." olarak düzenlenmesi. Benzer şekilde, planlama bölgelerinde yer alan "Atık geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesisleri için alt ölçekli planlarda çalışma yapılacaktır." ifadesinde atık taşıma ifadesinin olmadığı için ilgili ifadenin; "Atık taşıma, geri dönüşüm, geri kazanım, bertaraf ve enerji tesisleri için alt ölçekli planlarda çalışma yapılacaktır." şeklinde düzeltilmesi.

2050 yılına kadar gerçekleşecek nüfus değişiminde kentten tek bir entegre katı atık tesisi ile yönetilmesinin teknik ve ekonomik açıdan uygun olmayacağı, kentten doğu atık havzası ve batı atık havzası olarak ikiye ayrılması ve batı atık havzası için geri kazanım ve bertaraf tesisinin alt ölçekli planlarda planlanması. Buna ilişkin olarak B.1 Genel Hükümler 35. Madde'de yer alan ifadenin, "Bursa ili atık yönetimi,

kentin tüm sınırları dikkate alınarak, doğu atık havzası ve batı atık havzası olarak ikiye ayrılmıştır. Batı atık havzası için geri kazanım ve bertaraf tesisi alt ölçekli planlarda belirlenecektir" şeklinde düzenlenmesi.
B.1. Genel Hükümler, 43 Madde'sinde yer alan 2 yıl içinde yapılacak olan Tarım Ana Planı yapılması için öncelikle tarımsal arazi kullanımının tamamlanmış olması gerekliliği. Hükme ilaveten "Ana plan ile kentsel tarım alanlarının kent-kır-banliyö bütünlüğüne yardımcı olması sağlanacak, tarımsal üretimde son ürünün katma değeri yükseltilecek, işletme maliyeti düşürülecek, üründe satış garantisinin sağlanacağı pazarlama stratejileri oluşturulacaktır" ifadesinin eklenmesi.
1. Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği'ne göre kullanılan teknoloji değil faaliyet konusu açısından işyerinin çevre ile olan uyumuna bakıldığı ve ruhsat aşamalarında tesislerin faaliyetlerine göre sınıflandırıldığı için ruhsat aşamasında sorun yaşamamak adına B1 Genel Hükümler 46. Maddesi ile Planlama Bölgeleri başlıkları altında muhtelif yerlerde yer alan "ileri teknoloji" ifadesinin net olarak tanımlanması. Eğer detaylı açıklama yapılmayacak ise "çevreye zarar vermediği mevzuat kapsamında belgelenen" ifadesinin kullanılması.
Orman Alanları başlığında yer alan B.2.1.1.6 Hükümü'ne "hiçbir türlü madencilik faaliyetlerine izin verilmez" ibaresinin eklenmesi.
B.2.1.7 Hükümünde "...%50 arttırılabilir" ifadesinin belirli bir metraj ile kısıtlanması.
B.2.7.1.12 Madde'sinde belirtilen "marjinal tarım arazileri hükümleri uygulanacaktır" hükmünün çıkarılması, marjinal olarak değerlendirilmesindeki gerekçenin anlaşılabilir olması.
B.2.13 Madde'sinde belirtilen mahalle nüfusuna kayıtlı olup sürekli oturanların tespitinin yapılmasının mümkün olmayacağı, madde korunacak ise nasıl yapılacağına dair kriterler getirilmesi.
B.2.14. Sanayi ve İmalat Alanları başlığı altındaki hükümde yer alan "Doğal değerleri tehdit eden sanayi tesisleri -onaylı planları olsa dahi- ekonomik ömrü bittiğinde kaldırılacaktır." ifadesindeki "ekonomik ömür" ifadesinin uygulamada sorunlara sebep olabileceği, bu sebeple öncelikle "ekonomik ömür" tanımlanmasının net olarak yapılarak, bu ifade yerine "bu türdeki tesislerin kendi parseli içerisinde mevcut faaliyetini sürdürmesi ancak imar açısından yapısal olarak büyümemesi" benzeri bir ifadenin yer alması.
B.2.14.4 ve B.2.14.5 Hükümlerinde belirtilen kirlenici alanların şehir içinden taşınma konusuna ilişkin taşınması gerekli olan sanayi alanlarına ilişkin metraj tespiti yapılması, taşınmasının yeterli olup olmayacağına dair analizlerin yapılması.
B.2.14 hükümünde "sanayide rekabetçiliğin ve pazar paylarının artırılması için teknokent ve teknopark çalışmaları artırılacak, lojistik açıdan mekân kurgusu tanımlanacak, nitelikli eleman yetiştirilecektir" ifadesinin yer alması.
Karayolu Servis Alanları'na ilişkin B.2.17.4 hükümünde 0.20 Emsalin yürürlükteki çevre düzeni planında olduğu gibi 0.05 olarak düzeltilmesi.
B.2.9 Hükümünde belirtilen 'köy içi parselleri' konusuna ilişkin, mevcut uygulamalarda köy içi ifadesinin kullanılmıyor olması ve uygulamada sorun oluşturma sebepleri ile bu ifadenin çıkarılması.
Resmi tespiti yapılmamış birçok kırsal mahalle olduğu için B.2.9.3 Hükümüne, bu yerleşmelerin de eklenmesi.
B.2.9.8 Hükümünde hangi kullanımların yapılacağını/kısıtlanacağını belirtilmesi, kamusal tesislere dair bir oranlama yapılması, eğer yönetmelik takip edilecek ise hükümde yönetmeliğe atıf yapılması.
B.3.1.2.4 hükümünde belirtilen ürün kapasite analizi gibi konuların üzerinde çalışılması (kimin yapacağı, yer seçimi konusu).
"İhtiyaca yönelik yeni sanayi alanları planlanırken sanayi alanı olarak seçilecek yerin etrafında yerleşim yeri ve konutların olmamasına dikkat edilecektir. Sanayi alanı planlanan alanın çevresi konut imarına açılmayacaktır." hükmünün eklenmesi
B.3.3 başlığı altındaki maddeler B.3.2 ile başlamaktadır. İleride herhangi bir karışıklığa sebep olmaması için düzeltilmelidir.
B.3.4.6. Sanayi ve Maden Alanları başlığı altında "Güllüce, Boğazköy, Koşuboğazi, Adaköy Mahalleleri'nde uygun olan alanlar sanayi alanı olarak geliştirilecektir" ibaresinin eklenmesi.
B.3.4.6 başlığı 4. maddesi "Kirlenici olduğu ve Uluabat RAMSAR Alanı ile ovayı tehdit ettiği tespit edilen sanayi alanları onaylı planları olsa dahi ekonomik ömrü bittiğinde kaldırılacaktır." ifadesi ile B.3.5.6 başlığı 4. maddesi gibi hükümlerine yönelik, koruma alanlarını kirlendiği tespit edilmiş olan sanayi alanlarının ekonomik ömrünün bitmesini beklemenin müdahaleyi çok ileri zamana erteleyeceği ve bu esnada geri döndürülemeyecek zararlar oluşabileceği. B.3.4.6 başlığı 4. Maddesi ile B.3.5.6 başlığı 4. Maddesi, B.3.4.1.1 başlığındaki "viii.Uluabat Gölünde oluşan endüstriyel, evsel, tarımsal ve mekanik kirliliğin etkilerini en aza indirmek için öncelikle göl civarında yer alan sanayi tesislerinde ve kırsal yerleşmelerde, ardından gölü besleyen çayların etkilendiği yerleşim yerlerinde tarımsal kirliliğin azaltılmasına yönelik planlama çalışmaları yapılacaktır." maddesi ile birleştirilmesi. Ayrıca "söz konusu tesislerin bölgeden taşınması yönünde teşvikler belirlenecektir" maddesinin de eklenmesi.
1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda yer alan tır -kamyon parkları ile antrepo ve depolara ilişkin maddenin Bursa için de önemi olduğundan taslak çevre düzeni planına da benzer bir maddenin eklenmesi.
Planlanan veya planlanması düşünülen her fonksiyonun taslak çevre düzeni planı raporunda yer alması.
Organize sanayi bölgeleri ile ilgili kanunlara atıf yapan ek plan notları düzenlenmesi ve organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgelerinin kendi planlarına tâbi alanlar olduğunu belirten bir plan notu eklenmesi.
Maden alanlarına ilişkin plan notlarında "maden alanlarının döküm alanı olarak belirlenmesi" ifadesinin gelecekte sorunlara neden olma ihtimaline karşı yeniden değerlendirilmesi.
Bazı maddelerde Plansız Alanlar Yönetmeliği'nin 6. Maddesi'ne atıf yapılmasının sorun oluşturma ihtimalinin olması nedeniyle yeniden gözden geçirilmesi.

Lejant gösteriminde maden alanlarına yönelik bir gösterim mevcut değil iken kentsel servis alanları (maden alanı, sanayi alanı, depolama alanı, AVM içeriyor) gösterimi altında maden alanlarının değerlendirilmesinin doğru bulunmaması ve kentsel servis alanı kavramının bu yönüyle çok geniş bir başlığa karşılık geliyor olması.
Mutlak tarım arazilerinde %10, dikili alanlarda %10, özel ürün arazilerinde %15, marjinal tarım alanlarında %25 emsal verilecek şekilde ilgili plan notlarının güncellenmesi.
Plan notlarında marjinal tarım arazilerinin diğer tarım arazilerinden ayrı tutulmaması.
"Marjinal tarım alan hükümleri uygulanır" maddesinin, ruhsat alınmasını kolaylaştırmaması adına iptal edilmesi.
Mutlak tarım arazileri için verilmiş olan 0.30 Emsal ve 500 m ² inşaat alanı hakkının azaltılması.
10 metre çekme mesafesinin tarım alanları için yetersiz olması, cephe şartının tekrardan irdelenmesi.
Kırsal yerleşme alanlarında verilen 12.50 metre yüksekliğin fazla olması.
Planda zeytinlik alanlarda yapılaşmaya ilişkin olarak 5 dönümlük alt limit konulduğu, İl Tarım Orman Müdürlüğü'nün 10 dönüme çıkarılması yönünde görüş bildirmiş olmalarına rağmen taslak planda 5 dönüm ibaresinin de kaldırılmış olması. Küçük parseller üzerinde yapılaşmayı engellemek ve amaç dışı kullanımı önlemek amacıyla plan hükümlerine 5 dönüm ibaresinin yeniden eklenmesi.
Zeytinlik alanlarında yeter gelirlili alan büyüklüğü 10 dekar olduğundan, toplam zeytinlik alanı 10 dekarın altında olanların yağhane talepleri ile 5 dekarın altındaki tarım parsellerindeki tarım dışı yapı müracaatlarının doğrudan ilgili belediye tarafından reddedilmesi ile ilgili plan hükmü eklenmesi.
Tarımsal depo taleplerinde mevzuatta "Bitkisel Üretim ihtiyacına bağlı olarak" ibaresi bulunduğu, bitkisel üretimde bulunan alanlarda toplam arazisi 20 da, tarla vasıflı arazilerde 20da, dikili tarım arazilerinde 5 da ve sera alanlarında 3 da altındaki parsellere tarımsal depo verilmemesi gerektiğinin taslak planda dikkate alınması.
Bağ evi taleplerinin, Bakanlığın öngördüğü alanlara çekilmesinin (Tarla vasfında 20 da., Dikilide 5 da., Sera alanlarında 3 da.) taslak planda dikkate alınması.
Bakıcı evlerinin 75 metrekare ile sınırlandırılmasının ilgili Bakanlığın yönetmeliği ile ters düşmesi sebebi ile yönetmelikte belirtilen büyüklüklere bağlı kalınması.
PLAN GÖSTERİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER
Bazı sanayi alanlarının plan üzerindeki sınırlarının hatalı işlenmiş olması, Gemlik Bölgesi'nde ilan edilmiş olan endüstri bölgesinin planda serbest bölge olarak görünüyor olması.
Bursa DÖKTAŞ A.Ş.'nin faaliyetinin devam ettiği alanın, taslak çevre düzeni planında tarım alanı ve sulama alanı olarak gösterilmiş olması.
BESOB, Gemlik Sanayi Bölgesi vb. gibi kullanımların taslak çevre düzeni planında gösterilmemiş olması.
Başköy'de İslah Organize Sanayi Bölgesi'ne ilişkin taleplere rağmen taslak çevre düzeni planında bu alanın "Kentsel Servis Alanı" olarak işaretlenmiş olması.
Planda İnegöl Organize Sanayi Bölgesi'nin sınırlarının yanlış işlenmiş olması ve bölgede bulunan atık su arıtma tesisinin de OSB sınırları içerisinde gösterilmiyor olması.
Tarım Bakanlığı'nın oluşturduğu sınırlarda hatalar olması, düzlükler ve platoların aynı sistem içinde ele alınmış olması, ek olarak İnegöl, Yenişehir, Bursa Ovası sınırlarının karışmış olması.
Önerilen Tekno OSB'nin planda sulama sahası olarak gösteriliyor olması.
Nilüfer ilçesinde bulunan Balkan mahallesinin nazım imar planında konut dışı alan, taslak çevre düzeni planında ise sanayi alanı olarak gösteriliyor olmasından dolayı gösterimin düzeltilmesi.
DOSAB ile Badırğa otobanının kuzeyi arasındaki bölgede, iki sanayi alanı arasına sıkıştırılan yerleşme alanının taslak planda düzeltilmesi.
50 hektardan büyük köy yerleşik alanlarının (Yaylacık, İrfaniye, Tahtalı ve Büyükbalıklı bölgeleri) ve kırsal özellik taşıyan diğer bazı mahallelerin planda simgesel olarak gösterilmesi yerine leke olarak gösterilmesi.
Teknik açıdan OSB sınırlarında hatalar olması, bir OSB'nin ise planda serbest bölge olarak gösterilmiş olması.
Başköy mevkiinde sanayi ruhsatı olan bir OSB'nin kentsel servis alanı olarak planda gösterilmiş olması ve Orhangazi'de Göktaş'ın tarım alanı olarak gösterilmiş olması.
Planda Endüstri Bölgesi olarak işlenen alanın (yaklaşık 21 ha) plana işlenen asgari arazi kullanım büyüklüğünü (50 ha) sağlamamasına rağmen neden işlendiğinin anlaşılabilmesi.
Nilüfer ilçesi Badırğa Mahallesi ve Taşpınarı Mahallesi civarlarında kümelenen OSB'lere ilişkin olarak, üç adet planlı OSB'nin taslak planda işaretli olup, genişleme talepleri ve başka OSB'lerin de bu alanda kurulması için devam eden çalışmalar olmasına rağmen bu bölgelerin planda işaretlenmemiş olması.
Mustafakemalpaşa Belediyesi'nde yer alan ve mevcut planlarda KSS olarak planlı alanların taslak planda gösterilmemiş olması.

Doğal yapıya ilişkin görüşler aşağıdaki tabloda derlenerek aktarılmaktadır.

Tablo 5 Doğal Yapıya İlişkin Sorun ve Öneriler Tablosu

SORUNLAR	ÖNERİLER
<ul style="list-style-type: none"> Ovalar üzerindeki gelişme baskısı Yenişehir Havaalanı yakınında önerilen depolama alanının ovayı tahrip etme riski Kaplıkaya Parkı örneğindeki gibi doğal alanların ve açık-yeşil alanların yapılaşmaya açılıyor olması Taslak çevre düzeni planında sıcaklık ve yağış dışında bir parametreye yer verilmemiş olması İklim değişikliğine bağlı risklere yönelik daha fazla çalışma yapılması gerekliliği Doğa koruma alanlarındaki madencilik taleplerinin devam ediyor olması tarımda olduğu gibi madencilik için de ruhsat iptali kararı verilmesinin gerekliliği Sulak alan İznik, Uluabat ve Karacabey Longozu'nun korunamamasının yanı sıra yönetim planlarının olmaması (Uluabat'ın yönetim planı var, o sulak alanların koruma statüsü göz ardı edilmesi) İznik Göl'ünde su kullanımına ilişkin yaşanan sorunlar, ilgili çevre birimlerince ve kamu kurumlarınca tespit edildiği üzere kuraklık durumunda göldeki suyun zaman zaman yetersiz duruma düşecek olması, İznik Göl'ünden sulama yapılıyor olmasına istinaden belirli müdahalelerin olması durumunda çevresine su veremeyecek duruma gelebilme ihtimali 	<ul style="list-style-type: none"> Kentin makroformu ovaya doğru bir gelişme/yayıma eğiliminde olduğu için yayılmanın sadece konut alanları için değil diğer fonksiyonlar için de kısıtlanması veya kontrol edilmesi İklim Değişikliği Eylem Planlarının ilçelerde de uygulanabilir düzeyde hazırlanması ile İklim Değişikliği Sonuç Bildirgesi ve İklim Kanunu'na göre iklim krizi faaliyetlerinin düzenlenmesi Taslak planda güneş ve rüzgâr enerjisi üretimine yönelik uygun alanların ayrılması Hassas ekolojik alanlarda yer alan turizm alanlarının taşıma kapasitelerinin hesaplanması
PLAN NOTLARINA İLİŞKİN SORUNLAR / ÖNERİLER	
6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. maddesi gereği maden vb. alanlarda tahsis yapılıyor olması, ancak taslak çevre düzeni planı 14. sayfa 6. Madde'de yer alan "izinlendirilmiş alanlarda uygulama imar planı yapılmadan uygulama yapılamaz" ifadesinin "izin verilen alanlarda sabit ve kalıcı tesisler için 1/1.000 lik uygulama imar planı yapılmadan uygulama yapılamaz" şeklinde değiştirilmesi.	
B.2.4.1 hükmünün "içme suyu havzalarında koruma planları belirleninceye kadar içme suyu havzaları koruma planı hükümleri geçerlidir" şeklinde düzenlenmesi.	
Suuçtu Tabiat Parkı, Sadağı Tabiat Parkı ve Uludağ Milli Parkı sınırlarının çevrilip, ilgili plan notlarına bu alanlarda verilecek kararların Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacağına ve B.2.13.6.1 plan notuna ise Uzun Devreli Gelişme Revizyon Planı'nın hükümlerinin geçerli olacağına dair ibarelerinin getirilmesi. Bu bölümde yalnızca B.2.13.6.4 numaralı plan notunun kalması. Ayrıca B.3.1.1.1 numaralı Uludağ Milli Parkı başlığı altındaki beş maddenin kaldırılıp, yine bu alandaki ve ayrıca B.3.1.1.2'deki Alaçam bölgesinin Milli Park sınırları içerisinde giren alanındaki ilgili plan ve projelerin Doğa Koruma ve Milli Parklar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılacağına dair ifadenin eklenmesi.	
İznik Gölü Sulak Alanı sınırlarının işlenmesi gerektiğini, buradaki kararların yasal olarak Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından alındığını ve aynı kurum tarafından yapılmış olan İznik Sulak Alanı Acil Eylem Planı'nın devreye sokulması.	
SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı-25. Madde'sine istinaden; taslak çevre düzeni planında "kentsel ve kırsal yerleşmelerin gelişme alanları her ne şartla olursa olsun sulak alan, tarım ve orman ve korunan alanlarda yer almayacaktır" hükmünün net bir şekilde ifade edilmesi.	
SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı-26. Madde'sine istinaden; bu maddenin, planlama bölgesindeki tüm akarsu, göl ve su kaynaklarını kapsar nitelikte olması gerektiği, sadece Nilüfer Çayı için uygulanmasının yetersiz kalacağı hatta bu hükmün Nilüfer Çayı'nı dahi koruyamayacağı, bu sebeple Bursa Ovası'nda yer alan organize sanayi dışındaki tesislerin ruhsatlarının uzatılmaması ve bu tesislerin kapatılmasına yönelik çalışmaların yapılması.	
SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı-31. Madde'sine istinaden; orman içi açıklıkların ormanların biyolojik ihtiyacı olduğu ve eğer suni olarak oluşmamış ise ağaçlandırılmaması gerektiği, bu konuda orman mühendislerinin yanı sıra biyoloji, ekoloji gibi farklı disiplinlerden uzmanların katılımıyla karar verilmesi gerekliliği.	
SE.1 Ekolojik Dengenin Korunarak Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı-32. Madde'sine istinaden; "Sulak alanlarda tarımdan kaynaklanan yeraltı suyu kirliliği ile ilgili önlemler alınacak olup sulak alanlar imara açılmayacaktır" ibaresinin hükümlere eklenmesi.	

SE.4 Sektörel Çeşitliliğin Gelişimi-43. Madde'sine istinaden; "Tarımsal niteliğini kaybetmiş" ifadesinin hatalı olup plan notlarından çıkarılması. "Tarımsal fonksiyonlar farklı donatı ve uygulamalarla önleniyorsa öncelikle tarıma geri kazandırılır" ifadesinin hükümlere eklenmesi (bu tür ifadelerin, 2B orman niteliğini kaybetmiş alanlar örneğinde olduğu gibi uzun yıllar çözülemeyen anayasal sorunlara yol açabilmesi nedeniyle).
SE.7 Doğal ve İnsan Kaynaklı Risklerin Azaltılması Kapsamında Kentsel Dayanıklılık-65. Madde'sinin "Sağlık Etki Değerleri dikkate alınarak, madencilik faaliyetlerinin insana ve çevreye olan zararları azaltılacak ve bu alanların madencilik faaliyeti sonrasında tekrar çevreye kazandırılması maksadıyla, rehabilitasyon planına uygunluğu İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'ndeki denetim raporlarından takip edilecektir." şeklinde düzenlenmesi.
B.2. Uygulama Hükümleri, B.2.4. Su Toplama Havzaları, Yer Altı Kaynakları ve Koruma Kuşakları, 4. Madde'sine istinaden; Bursa ili için dere ıslahının çok önemli olduğu gerekçesiyle taslak plana, "ıslahların peyzaj, doku, malzeme ve biyolojik unsurları ile yapılması" hükmünün eklenmesi. ıslahlarda ilgili meslek gruplarının sürece dâhil edilmesiyle, bu dereleri mümkün olduğunca her yönden doğal yapısına kavuşturmanın temel amaç olması gerektiğine işaret etmiştir.
B.2.8. Çayır ve Mera Alanları, 6. Madde'sine istinaden; çayır ve mera alanlarının ıslah edilmesi ve tarımsal amaçlı kullanılmasının esas olduğu, madencilik faaliyetleri ve zenginleşme tesisi veya atık depolama sahası olarak kullanılmayacağı.
B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 2. Madde'sinin "Maden ve taş ocaklarının arama ve işletme izinleri, planın hedef ve stratejileri doğrultusunda yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere uygun olmak ve ilgili kurum/kuruluşların uygun görüşü alınmak şartıyla gerçekleştirilir. Bu alanların denetimi, yürürlükteki yasalar çerçevesinde ilgili kurumlar ve/veya Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili birimlerince sağlanacaktır. Yerleşim alanlarına yakın olan bölgelerdeki maden ve taş ocağı tesislerinde dinamik ve benzeri patlatma yöntemleri haricinde (dinamik patlatmalarında kullanılan kimyasallar nedeniyle radon veya benzeri gazların çıkması ihtimaline karşı bölgede radyasyon ölçümü yapılacaktır), çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri gözetilerek doğaya ve kente olan olumsuz etkilerinin en düşük seviyelerde tutulduğu uygun araştırma ve çıkarım tekniklerinin kullanılması esastır." şeklinde düzenlenmesi.
B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 3. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmünün "Kullanım ömrü biten maden alanları, ilgili kurumların görüşleri doğrultusunda, 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında işletme izin projesinde sunulan rehabilitasyon planına göre çevreye kazandırılacaktır." şeklinde düzenlenmesi.
B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 11. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmünün "Madencilik faaliyetlerinde çevreye zarar verilmemesi için her türlü önlemler ÇED dosyasında ve işletme izni için MAPEG'E verilen proje dosyasında, belirtildiği üzere tesis sahiplerince alınacaktır. Bu durum, Belediye Başkanlıklarınca İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri'nin denetim raporlarından takip edilecektir." şeklinde düzenlenmesi.
B.2.15. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 17. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmüne yönelik, "Maden uygulama yönetmeliğinin 29ncü maddesi 2nci fıkrasına göre (ÇED olumlu kararı alınması zorunlu ruhsat sahalarında işletme projesi ekinde sunulacak olan çevre ile uyum planı için Genel Müdürlüğe taahhütte bulunulması yeterlidir. Daha sonra Genel Müdürlüğe verilecek ÇED raporunda belirtilen doğaya yeniden kazandırma planı bu madde ile talep edilen çevre ile uyum planı yerine geçer.) gerekli işlem yapılır. 72'nci maddeye istinaden üretim izin süresinin sona ermesi işlemleri yapılır. (21 Eylül 2017 gün ve 30187 sayılı Resmî Gazete)" düzenlemesinin yapılması.
B.3.5. Kuzeydoğu Planlama Bölgesi, B.3.5.7. Maden İşletme Tesisleri, Geçici Tesisler, Maden Sahaları ve Ocaklar, 2. Madde'sine istinaden; ilgili plan hükmüne yönelik "Kapatılmış maden ocaklarının doğal çevreye uyumu, Maden Uygulama Yönetmeliği'nin 29'uncü maddesi 2'nci fıkrası ve 72'nci maddeye göre gerekli işlem yapılacaktır." şeklinde ifade edilmesi.
B.2. Uygulama Hükümlerinde, B.2.1. Orman Alanlarına ilişkin aşağıdaki maddelerin yer alması; <ul style="list-style-type: none"> o Planda "Orman Alanı" olarak gösterilen alanlar, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine tabi alanlar olup bu alanlarda uygulamaların bu kanun hükümleri kapsamında yapılması esastır. Uygulamada sınırlar konusunda tereddüt oluşması halinde orman kadastro sınırları esas alınır. o Orman kadastrosuna cepheli parsellerde yapılacak uygulamalarda Orman Bölge Müdürlüğü'nden görüş alınması zorunludur. o Bu planla tanımlanan orman alanları içinde yer almakla birlikte, orman alanı olarak tespit edilmeyen ve özel mülkiyeti kesinleşmiş (tapuya tescil edilmiş) alanlarda yapılacak uygulamalarda, Orman Bölge Müdürlüğü'nün görüşü alınmak kaydıyla bu planın "Tarım Alanları" hükümlerine uyulur. o Bu planda "Orman Alanı" olarak tanımlanmış olmakla birlikte 2B kapsamından çıkarılan arazilerde, ilgili Kanuna göre 2B kapsamından çıkarılma amaçları doğrultusunda bu planın ilgili hükümlerine göre uygulama yapılır. o Orman alanları içerisindeki madencilik faaliyeti taleplerinde Orman Kanunu, Maden Kanunu, Çevre Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmelik hükümlerine göre işlemler yürütülür. o Planda hangi kullanımda kaldığına bakılmaksızın orman mülkiyetinde olan ve Orman Genel Müdürlüğü'nce tahsisi yapılan alanlar, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı değişikliğine gerek kalmaksızın tahsis süresi dâhilinde tahsis amacına uygun olarak kullanılabilir. 6831 sayılı Kanun'un 17. maddesine göre izinlendirilmiş alanlarda sabit ve kalıcı tesisler için 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı yapılmadan uygulama yapılamaz. o (A), (B), (C) ve (D) tipi mesire alanlarında; Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanacak Gelişim ve Yönetim Planları/ Vaziyet Planları doğrultusunda ve Mesire Yerleri Yönetmeliği hükümleri kapsamında uygulama yapılır.

4. GENEL DEĞERLENDİRME

Bursa Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı'nca hazırlıkları tamamlanma aşamasında olan taslak 1/100.000 Ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı'na ilişkin ilgili tüm paydaş temsilcilerinin görüş, öneri ve yorumlarını alabilmek amacı ile 22-26 Şubat 2021 tarihleri arasında, beş gün süren bir çalıştay düzenlemiştir. Çalıştayın moderatörlüğünü, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Bursa Teknik Üniversitesi'nden öğretim üyeleri üstlenmişlerdir. Çalıştaya, merkezi yönetime bağlı yerel kurum ve kuruluşlar, Bursa-Bilecik-Eskişehir Kalkınma Ajansı (BEBKA), ilçe belediyeleri, sivil toplum örgütleri, meslek odaları, sanayi ve ticaret odaları, ilgili özel sektör temsilcileri ile organize sanayi bölge müdürlükleri temsilcileri olmak üzere toplam 179 katılımcı davet edilmiştir

“Ulaşım ve lojistik”, “hizmetler ve turizm”, “konut ve donatılar” ile “sanayi ve tarım” konu başlıklarına göre gerçekleştirilen toplantılarda aktarılan yazılı ve sözlü görüşlerin derlendiği raporun bu bölümünde, konularına göre ön plana çıkan görüşler özetlenmektedir.

Çalıştayda, ulaşım ve lojistik başlığı altında en çok ifade edilen konuların başında ovanın geçeceği belirtilen kuzey çevre yolu gelmektedir. Pek çok katılımcı ilgili çevre yolunun ova üzerindeki yapılaşma baskını artıracığı, kentin kuzeye doğru yayılmasını teşvik edeceği, ovanın tam ortasından geçmesi sebebi ile tarım alanlarına zarar vereceği yönündeki endişelerini dile getirmiş, kuzey yerine güney çevre yolunun planlanmasını önermiş, eğer yapılması zaruri ise plan hükümleri yolu ile yapılaşma baskısını engellemeye yönelik çok net stratejilerin kurgulanması gerektiğini ifade etmişlerdir,

Bursa ilinde ulaşım sorunlarına ilişkin sıklıkla değinilen bir diğer konu ise kentin lineer gelişmiş makroformu nedeni ile doğu-batı eksenindeki uçlar arasında erişim açısından yaşanan sorunlar ve iki bölge arasında alternatif toplu taşıma sistemlerinin yetersizliği olmuştur. Bursa genelinde ise alternatif ulaşım sistemleri ve özellikle raylı sistemlerin geliştirilmesinin gerekliliğine sıklıkla değinilmiştir. Ayrıca katılımcılar Bursa Yenişehir Havaalanı ve Bursa Otogarı'nın yer seçimine ilişkin eleştirilerini dile getirirken ayrıca havaalanı ve otogar için yeni yer seçimi yapılmasını da önermişlerdir. Ulaşım konusunda çokça dile getirilen sorunlardan bir diğeri ise kent içi trafik sorunu olmuştur. Kent merkezindeki trafik yükünün azaltılması ve sorunların çözülmesine ilişkin, entegre toplu taşıma sistemlerinin geliştirilmesi ve toplu taşımanın ağırlığının artırılması, merkezde yayalaştırma projelerinin desteklenmesi gibi öneriler ağırlık kazanmıştır. Ayrıca il merkezinde önemli bir transfer merkezi (ulaşım aktarma merkezi) oluşturulması önerisi de ifade edilmiştir. Taslak çevre düzeni planında lojistik alan lekelerinin gösterilmediği ifade edilmiş ve bu durum pek çok katılımcı tarafından eleştirilmiştir

Hizmetler ve turizm konulu toplantıda, Bursa ilinin kültür, doğa, kış turizmi, sağlık turizmi, bisiklet turizmi, inanç turizmi gibi çok çeşitli turizm potansiyellerini barındırdığı ifade edilmiştir. Bu turizm türleri içinde ise en çok doğa turizmi çeşitlerini içeren alternatif turizm türlerinin geliştirilmesine vurgu yapılmış, ayrıca kültür turizmi ve kış turizmi de öne çıkan turizm çeşitleri olarak tartışılmıştır. Taslak planda yer

almayan fakat alternatif turizm türleri açısından önemli potansiyellere sahip bazı bölgelerin planda yer alması ve bu alanlara yönelik plan kararlarının geliştirilmesi talep edilmiştir. Toplantıda Bursa'nın sahip olduğu tarihi – arkeolojik değerlere de sıklıkla değinilerek bu kaynakların yeterince değerlendirilemediği vurgulanmıştır. Uludağ'a yönelik olarak da pek çok öneri iletilmiş olup, en çok Uludağ'da kayak pistlerinin ortasında yer alan oteller bölgesi eleştirilmiş ve Uludağ'a erişimin güçlendirilerek otellerin başka bölgelerde yer alması önerilmiştir. Ayrıca toplantıda Bursa'nın kıyı kaynakları ile termal turizm potansiyelinin de yeterince değerlendirilmediğine ilişkin görüşler iletilerek inanç turizminin geliştirilmesi hususuna da vurgu yapılmıştır. İklim değişikliği nedeni ile kar yağışlarının gelecekte azalacağına göz önünde tutulmasına da dikkat çekilmiştir.

Hizmetler sektörüne ilişkin olarak ise, taslak çevre düzeni planında ifade edilen odakların tematik anlamda ne odağı olduklarının taslak planda gösterilmesi talep edilmiştir.

Konut ve donatılar konusunda gerçekleştirilen toplantıda sıklıkla değinilen konulardan birisi Bursa'nın sahip olduğu eski/riskli konut stoku olmuştur. Kentsel dönüşüm uygulamalarının taslak çevre düzeni planında etaplanması talep edilirken, önceliğin Osmangazi ve Yıldırım ilçelerine verilmesi önerilmiştir. Ayrıca katılımcılar yerinde dönüşüm yapılamaması durumunda tarım arazilerine yönelimi engellemek amacı ile planda rezerv konut alanlarının belirlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Taşkın ve deprem riski de ön planda tartışılan konulardan biri olmuştur. Tartışılan diğer önemli bir konu, yeni sanayi alanları ve OSB'ler ile nüfus projeksiyonu ilişkisinin kurulmasına yönelik olmuştur. Bazı katılımcılar 2040 yılı için yeterince kentsel gelişme alanı açıldığını ifade ederken, bazı katılımcılar ise önerilen OSB alanlarının neden olacağı nüfus artışının taslak plan projeksiyonuna dâhil edilip edilmediğini ve gelişme konut alanlarının buna göre planlanıp planlanmadığını sorgulamıştır. Bu konuya benzer olarak ayrıca taslak çevre düzeni planında önerilen sanayinin desantralizasyonu konusunda, hangi sanayinin nereye taşınacağına belirsiz olmasından dolayı konut gelişiminin nereye yöneleceğinin belirsiz olduğuna vurgu yapılmıştır. Değinilen bir diğer konu, kırsal yerleşmeler üzerindeki geleneksel konut tipolojisine uygun olmayan gelişme baskısı olmuştur. Taslak çevre düzeni planında kırsal alanlarda yapılaşmaya ilişkin daha detaylı ve kısıtlayıcı plan hükümlerinin yer alması ve tasarım rehberlerinin yapılmasının plan yolu ile önerilmesi talep edilmiştir. Ek olarak konut politikalarında iklim değişikliği, sürdürülebilirlik, akıllı kentler, akıllı şehircilik kavramlarının da yer alması önerilmiştir.

Sanayi ve tarım konulu toplantıda sanayi kaynaklı çevre kirliliğinin, ilin önemli sorunlarından biri olduğu pek çok katılımcı tarafından belirtilmiştir. Ayrıca iklim değişikliğinin yaratacağı risklere değinilerek, özellikle sanayi açısından bu risklere yönelik plan hükümlerinin yer alması önerilmiştir. Tarımsal amaçlı olarak yapılabilecek daha sonra sanayiye dönüşen yapıların neden olduğu olumsuzluklara değinen katılımcılar, yaptırım gücü yüksek plan hükümlerinin taslak planda yer almasını talep etmişlerdir. Yeni sanayi alanlarının açılmasına yönelik iletilen görüşlerden bazılarında mevcut OSB'lerin yeteri kadarı dolu olmadığı ve bu OSB'ler dolana kadar yeni sanayi alanı açılmaması gerektiğini iletirken, bazı katılımcılar

OSB’lerde yer alan parsellerin işletmeler tarafından rezerv tutulduğunu ve yüksek fiyatlarda olduğunu, yatırımcıların yeni alanlar bulmakta zorlandığını, TOGG’un kurulması ile birlikte yan sanayi talebinin de artacağını ve dolayısı ile yeni sanayi alanlarına ihtiyaç duyulabileceğini iletmışlerdir. Sanayinin Organizasyonu ve Desantralizasyonu projesi katılımcılar tarafından olumlu bulunurken, projenin taslak planın tamamlanması beklenmeden yapılması gerektiği ve hangi sanayinin kentin hangi bölgesine taşınacağını ulaşım, lojistik ve konut alanlarının planlanabilmesi açısından bu aşamada belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca planda sanayi – ulaşım - lojistik ilişkisinin güçlendirilmesi gerektiği de sıklıkla ifade edilen görüşler arasında yer almıştır. Toplantıda Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan sanayi alanlarına ilişkin risklere de ayrıca dikkat çekilmiştir.

Toplantıda maden ocaklarının yarattığı kirlilik ve çevre sorunlarına, baraj ve gölet havzalarında yer alan maden ocaklarının yarattığı risklere sıklıkla değinilerek yaptırım gücü yüksek plan kararlarının geliştirilmesi talep edilmiştir.

Tarım sektörüne ilişkin olarak ise, tarım alanları üzerindeki yapılaşma baskısı ve sanayi sektörünün neden olduğu olumsuzluklar başlıca sorunlar olarak ifade edilirken, tarımsal amaçlı işletmelere (depo, paketleme, işleme vb.) duyulan ihtiyaç da dile getirilmiştir. Tarım alanları için belirlenen yapılaşma koşullarını riskli bulan katılımcılar, daha düşük yapılaşma koşullarını içeren önerilerini sunmuşlardır.

Taslak çevre düzeni planına ilişkin olarak en ağırlıklı ifade edilen konulardan birisi, “Ulaşım Ana Planı”, “Sanayinin Organizasyonu ve Desantralizasyonu” ile “Kentsel Dönüşüm Ana Planı” projelerinin çevre düzeni planı tamamlandıktan sonra yapılmasına ilişkin endişeler olmuştur. 1998 yılında önerilen ulaşım master planının 20 yıl sonra tamamlandığı, 2 yıl içerisinde tamamlanması önerilen Ulaşım Ana Planı’nın ise yapılamaması durumunda ne olacağı ve alt ölçek planların ve revizyonların Ulaşım Ana Planı bitmeden yapılıp yapılamayacağı gibi soru işaretleri bu konuya örnek olarak aktarılmıştır. Projelerin çevre düzeni planı tamamlandıktan sonra yapılacak olmasının taşınan sanayi alanlarına bağlı olarak konut alanlarının da farklı yönlerde gelişebileceği, lojistik ve ulaşım ihtiyaçlarının farklılaşabileceği, dolayısı ile bu planın da hükümsüz kalabileceği, iletilen görüşler arasında yer almıştır. Ayrıca, bu projelerin hangi kurumlar tarafından yapılacağı, paydaşların kimin olacağı, finansman kaynakları ve etaplanmanın nasıl olacağına ilişkin detayların taslak planda yer almasını gerektiği belirtilmiştir.

Toplantıda planın geneline ilişkin aktarılan konulardan bir diğeri ise planın vizyonu olmuştur. Vizyonun Bursa’nın geleceği açısından net bir tanım sunmadığı ifade edilirken, vizyonda yer alan tanımlardan neyin öne çıktığının belirlenmesi/ önceliklendirilmesi önerilmiştir.

Bazı önemli yatırım ve fonksiyonlar ile önemli ulaşım bağlantılarının plan raporunda yer almasına rağmen plan şemasında yer almıyor olmasına (veya tam tersi) çokça değinilmiş ve bu noktada plan raporu ve şeması arasında tutarlı bir yaklaşım geliştirilmesi talep edilmiştir.

Taslak evre düzeni planı hükümlerinde yer alan “desteklenecektir” ifadesinin geçtiği yerlerde ilgili konunun nasıl, kimler tarafından, hangi surelerde yapılacaklarına dair detaylara yer verilmesinin mekâna ilişkin somut ozmlerin ortaya konması açısından gerekli olduğuna değinilmiştir.

5. EKLER

EK1: Çalışma Gruplarına Göre Çalıştay Davetli Listeleri

EK2: Sorun –Öneri Formu Örneği

EK-1 Çalışma Gruplarına Göre Çalıştay Davetli Listeleri

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI ALT ÇALIŞMA GRUPLARI				
1. ODA				
SIRA	İSİM	KURUM	E-POSTA	TELEFON
1	Abdullah CAN	İnegöl Mobilya Ağaç İşleri Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	a.can@inegolmobilyaosb.org.tr	0507 119 3444
2	Ali BÜTÜNOĞLU	Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü	ali.butunoglu@tarimorman.gov.tr	0506 779 5464
3	Banu BAYRAK TÜMER	TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şube Başkanlığı	arc_bayrak@hotmail.com	0535 988 0264
4	Begüm SAĞIR	Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü	begum.sagir@ktb.gov.tr	0555 691 5787
5	Bilal BAL	BBB Ulaşım Dairesi Başkanlığı	bilal.bal@bursa.bel.tr	0506 459 6177
6	Emre ÜNLÜ	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	emre.unlu@csb.gov.tr	0506 705 7074
7	Engin ER	TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Güney Marmara Şube Başkanlığı	haymasmadencilik@gmail.com	0532 495 8020
8	Fazilet ALTINIŞIK	BBB Deprem, Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı	fazilet.altinisik@bursa.bel.tr	0532 548 8074
9	Feridun ALTINKAYA	Harmancık Belediye Başkanlığı	feridun.altunkaya@gmail.com	0545 515 5177
10	Firdevs ÇOBAN	Yenişehir Belediye Başkanlığı	firdevsatila@hotmail.com	0530 138 5405
11	İlker ER	Teknoloji Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TEKNOSAB)	ilker.er@teknosab.com.tr	0533 966 4667
12	İsmail KÜÇÜK	TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası Bursa İl Temsilciliği	ismailkucuk2005@gmail.com	0533 240 9136
13	İsmail YEŞİL	Milli Savunma Bakanlığı, Balıkesir İnşaat Emlak Bölge Başkanlığı	ismail.yesil@msb.gov.tr	0506 972 7239
14	Kadir GÖKÇE	Mustafakemalpaşa Belediye Başkanlığı	kadirgokce@gmail.com	0544 258 4715
15	Kuryali KURU	T.C. Bursa Valiliği Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	kuryalikuru91@gmail.com	0534 667 5767
16	Kürşat VERAL	Bursa Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü	kursat.veral@afad.gov.tr	0506 943 3700
17	Mevsim ERKOVAN	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu A.Ş. Genel Müdürlüğü (TOGG)	mevsim44@gmail.com	0505 287 2070
18	Muhammet Ali AKAÇ	TMMOB Orman Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	ormuhbursa@hotmail.com	0532 564 3250
19	Mustafa KAÇAR	Keles Belediye Başkanlığı	kelesfen@hotmail.com	0533 227 8509
20	Neslihan Zülal ERÇOŞKUN	Osmangazi Belediye Başkanlığı	neslihanzulalercoskun@osmangazi.bel.tr	0554 782 8777
21	Özcan KIZILAY	Bursa Vakıflar Bölge Müdürlüğü	o.kizilay@vgm.gov.tr	0506 752 2108
22	Selin GÜR PARLAYICI	BBB Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı	selin.gur@bursa.bel.tr	0506 911 6595
23	Semih İDİL	Barakfakih Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	semihidil@bosab.org.tr	0533 486 8653
24	Serhat ŞENGÜL	Demirtaş Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (DOSAB)	ssengul@dosab.org.tr	0533 630 9244
25	Sevilay SARIN	Güney Marmara Turizm ve Otel İşletmecileri Birliği Derneği (GÜMTOB)	gumtob@gmail.com	0530 404 9953
26	Temel ŞENER	Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	tsener@tigem.gov.tr	0554 904 5186
27	Tüba SARI	Bursa Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanlığı	tuba.sari@btu.edu.tr	0537 594 4829
28	Uluay KOÇAK GÜVENER	TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı	uguvener@gmail.com	0532 336 7964
29	Ayşe ÜNAL ÖZKAHRAMAN	TCDD 1. Bölge Müdürlüğü (Haydarpaşa)	ayseunal@tcdd.gov.tr	0535 705 67 08
30	Gürol EROL	Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	bilgi@orhangazitso.org.tr	0533 969 1177
31	Elif Merve Erkayman	T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı	elifmerve.erkayman@tarimorman.gov.tr	

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI ALT ÇALIŞMA GRUPLARI

2. ODA

SIRA	İSİM	KURUM	E-POSTA	TELEFON
1	Alper ÖZCELEP	Karacabey Belediye Başkanlığı	alper.ozcelep@karacabey.bel.tr	0530 247 0224
2	Aslı BALABAN	Gürsu Belediye Başkanlığı	asliyegeoglu@gursu.bel.tr	0532 164 4435
3	Ayça SEZGİÇ	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu A.Ş. Genel Müdürlüğü (TOGG)	ayca.sezgc@prota.com.tr	0532 644 0043
4	Bahadır MEMİŞ	Bursagaz Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü	bahadir.memis@bursagaz.com	0505 368 94 87
5	Burak SABUNCU	Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	bsabuncu@tigem.gov.tr	0535 421 1771
6	Burcu ARAS	BBB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı	burcu.aras@bursa.bel.tr	0533 397 1397
7	Can GİNYOL	Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü	can.ginyol@uedas.com.tr	0532 565 7274
8	Çiğdem ÖZONAT	Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü	cigdem.ozonat@tarimorman.gov.tr	0539 321 1291
9	Efter ALABOZ	Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü	efteralaboz@gmail.com	0554 813 1481
10	Engin ÖZTÜRK	T.C. Bursa Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	enginoztr@gmail.com	0506 909 7865
11	Fatih AY	Mustafakemalpaşa Belediye Başkanlığı	fatih.ay16@gmail.com	0553 111 7831
12	Feryal BİÇKİCİ	TMMOB Meteoroloji Mühendisleri Odası Bursa İl Temsilciliği	feryaletp@hotmail.com	0532 513 2296
13	Gamze GÜRÜN	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	gamze.gurun@csb.gov.tr	0544 294 7757
14	Gökçen KILINÇ ÜRKMEZ	Bursa Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanlığı	gokcen.kilinc@btu.edu.tr	0552 540 8654
15	Levent Mustafa ÇETİN	T.C. Bursa Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü	leventmustafa.cetin@egm.gov.tr	0505 944 6432
16	Murat AKDAŞ	BBB Deprem, Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı	murat.akdas@bursa.bel.tr	0533 779 5990
17	Murat GÜLER	TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı	mgalimuratguler@gmail.com	0507 640 4985
18	Nazan SOYAL	Sanayi Bakanlığı, Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü	nazan.soyal@sanayi.gov.tr	0532 658 4413
19	Ömer ŞENDOĞAN	Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı (BTSO)	osendogan@btso.org.tr	0555 346 1151
20	Prof. Dr. Ertuğrul AKSOY	TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	aksoy@uludag.edu.tr	0532 068 8185
21	Sabahattin FAZLIOĞLU	İnegöl Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	sabahattin@inegolosb.org.tr	0532 357 1410
22	Salih Ufkun TOKTAŞ	Yenice Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	salihtoktas@yeniceosb.org.tr	0531 892 3977
23	Semiha AKTAY ÖZDEMİR	TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	semiha.ozdemir@fatekskumas.com	0533 483 7049
24	Seray TİREN	Nilüfer Belediye Başkanlığı	seraytiren@nilufer.bel.tr	0538 496 3138
25	Sezgin KAHRAMAN	BBB Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı	sezgin.kahraman@bursa.bel.tr	0541 360 4290
26	Suat GÜLÇİMEN	Bursa Kent Konseyi Başkanlığı	suatgulcimen@biytas.com.tr	0532 276 6190
27	Tanju KILIÇ	Türk Kızılay Derneği Bursa Şube Başkanlığı	tanju.kilic@bursakizilay.org.tr	0532 313 5296
28	Tülin VURAL ARSLAN	Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölüm Başkanlığı	tvural@uludag.edu.tr	0532 545 4768
29	Emre GEMİCİOĞLU	Gemlik Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	emre@gtso.org.tr	0532 516 7060
30	Erkan KARSAKLI	Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BUSKI)	ekarsakli@buski.gov.tr	0224 270 2677

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI ALT ÇALIŞMA GRUPLARI

3. ODA

SIRA	İSİM	KURUM	E-POSTA	TELEFON
1	Behiye DERE	Orhaneli Belediye Başkanlığı	behiye_kaysi@orhaneli.bel.tr	0537 913 4632
2	Cemal YAZICI	Bursa Hayvancılık Tarım San. ve Tic. A.Ş. (Tarım A.Ş.)	cemalyazici@tarimas.com.tr	0530 686 4774
3	Damla DEMİR	Gemlik Belediye Başkanlığı	damlabayraktaroglu075@gmail.com	0507 371 4167
4	Emrah YURTGAN	Türkiye Elektrik İletim A.Ş. II. Bölge Müdürlüğü	emrah yurtgan@gmail.com	0533 431 4940
5	Erdoğan AYTEKİN	Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü	erdogan.aytekin@tarimorman.gov.tr	0534 010 6861
6	Fusun EKREN	TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	fusunekren@gmail.com	0535 250 6855
7	Gülzade ŞENTÜRK	Yıldırım Belediye Başkanlığı	gulzadesenturk@yildirim.bel.tr	0537 502 2255
8	Gürdal BOZKURT	T.C. Bursa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	gurdal.bozkurt@ktb.gov.tr	0532 763 3141
9	Hakan Şaban YAVUZER	Bursa Orman Bölge Müdürlüğü	hakansabanyavuzer@ogm.gov.tr	0530 518 5637
10	Hira ŞENTÜRK	Bursa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (Bursa OSB)	hiras@bosb.org.tr	0539 861 5717
11	İslam ÇOBAN	Orhangazi Belediye Başkanlığı	cobanislam@gmail.com	0506 103 1517
12	Jülide BAKIR	BBB Fen İşleri Dairesi Başkanlığı	julide.bakir@bursa.bel.tr	0537 386 6060
13	Levent ÖZTÜRK	Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Bursa Şube Müdürlüğü (BOTAŞ)	leventozt@hotmail.com	0534 970 5379
14	Mehmet Ali PARLAK	Uludağ Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	mehmet.parlak@uludagoseb.org.tr	0516 1610 105
15	Mehmet DENİZ	Türk Telekomünikasyon A.Ş. Bursa Bölge Müdürlüğü	mehmet.deniz@turktelekom.com.tr	0506 735 3564
16	Mesut DEMİR	Bursa Ulaşım A.Ş. Genel Müdürlüğü (BURULAŞ)	mesutdemir@burulas.com.tr	0530 148 0245
17	Müge GÜRİSOY	TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı	mgegursoy@gmail.com	0544 922 5673
18	Nadide ŞAHİN	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	nadide.sahin@csb.gov.tr	0538 662 6340
19	Nesrin ALTUN	BBB Akıllı Şehircilik ve İnovasyon Dairesi Başkanlığı	nesrin.altun@bursa.bel.tr	0536 446 7322
20	Nurettin UŞAK	Kestel Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	nusak@kosab.org.tr	0533 482 3080
21	Rabia DEMİR	Karacabey Belediye Başkanlığı	rabiademir1605@gmail.com	0545 969 0372
22	Recai AKINCI	Kayapa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	recaiakinci@kayapaosb.org.tr	0532 639 5023
23	Ruhan ERTOĞRUL	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	rertogrul@toki.gov.tr	0554 700 9167
24	Sabahattin ÇAKMAK	Büyükorhan Belediye Başkanlığı	bursali.2005@hotmail.com	0530 491 1237
25	Sevim YÜRÜTEN	TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	sevimm@kureselcevre.com.tr	0533 337 0667
26	Tunay ÖZBUDAK	TMMOB Maden Mühendisleri Odası Bursa İl Temsilciliği	tunayozbudak@hotmail.com	0546 214 0917
27	Yavuz SENEMAN	İnegöl Doğalgaz Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü (İNGAZ)	yseneman@ingaz.com	0533 282 3088
28	Arzu TAYLAN SUSAN	Bursa Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama	arzu.susan@btu.edu.tr	0536 347 1758
29		İzmit Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	bilgi@iznitso.org.tr	
30	Nergis AYDIN	Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BUSKİ)	nergisaydin@buski.gov.tr	0224 270 2679

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI ALT ÇALIŞMA GRUPLARI

4. ODA

SIRA	İSİM	KURUM	E-POSTA	TELEFON
1	Ahmet Engin FIRAT	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu A.Ş. Genel Müdürlüğü (TOGG)	efirat@yükselproje.com.tr	0539 452 5446
2	Ahmet Onur ALTUN	Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)	ahmetonur.altun@cekulvakfi.org.tr	0555 507 3776
3	Alp KAYA	TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı	simetriplanlama@gmail.com	0532 683 9523
4	Altan KAVAK	T.C. Bursa Valiliği Sağlık İl Müdürlüğü	altankavak@hotmail.com	0533 708 0757
5	Beyza TUNCA	Orhangazi Belediye Başkanlığı	beyza_1704@hotmail.com	0505 905 6304
6	Bülent ÖRS	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Kamu Özel Sektör Ortaklığı Bölge Müdürlüğü	bulent.ors@hotmail.com	0533 452 0510
7	Bülent ÖZGEN	Doğayı Çevreyi Koruma Dernek Başkanlığı (DOĞADER)	bulent1957@hotmail.com	0536 541 3794
8	Eralp ATABEK	Bursa Barosu Başkanlığı	er.atabek@gmail.com	0532 635 1781
9	Ercan AKIN	İzmit Belediye Başkanlığı	ercanakin23@gmail.com	0554 737 2186
10	Ergin ALKAN	T.C. Bursa Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	ergin.alkan@tarimorman.gov.tr	0505 501 1972
11	Ferudun TETİK	TMMOB İl Koordinasyon Kurulu Başkanlığı	tetikfer@hotmail.com	0532 223 9255
12	Fikret ALKAN	BBB Kültür ve Sosyal İşleri Dairesi Başkanlığı	fikretalkan@gmail.com	0553 243 7856
13	Gözde ZAMBAKKAYA	TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	gozdezambakkaya@hotmail.com	0541 359 3186
14	Harun ÖZTÜRK	Gürsu Belediye Başkanlığı	harunozturk@gursu.bel.tr	0553 443 9761
15	Hasan ERTAŞ	TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şube Başkanlığı	hasanertas16@hotmail.com	0532 478 0790
16	İbrahim AY	BBB Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü	ibrahim.ay@bursa.bel.tr	0505 510 9418
17	Kamil Caner ZIVLAK	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	kcaner.zivlak@csb.gov.tr	0507 642 1624
18	Mehmet SAMAST	TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	msamast@gmail.com	0545 582 2781
19	Murat AR	Sağlıklı Kentler Birlik Başkanlığı	murat.ar@skb.gov.tr	0532 746 1510
20	Mustafa DEMİREL	Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü	mustafa-	0546 543 8080
21	Müşerref TUNAHAN	Mustafakemalpaşa Mermerciler Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	mermercilerosb2016@hotmail.com	0532 441 9587
22	Özge MARABA ÜTENLER	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	ozge.maraba@csb.gov.tr	0505 254 7784
23	Rasim BACACI	Bursa Ulaşım A.Ş. Genel Müdürlüğü (BURULAŞ)	rasimbacaci@burulas.com.tr	0549 630 1616
24	Sedef Nur CANKURT SEMİZ	Bursa Deri İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	sedefcankurt@bursaderiosb.com	0533 418 8222
25	Sercan Erdem DEMİR	Gemlik Belediye Başkanlığı	sercan@gemlik.bel.tr	0533 359 0116
26	Sibel KARAKELLE	T.C. Bursa Valiliği Ticaret İl Müdürlüğü	s.karakelle@ticaret.gov.tr	0532 598 97 51
27	Sinem AYDOĞDU BIÇAK	İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş. Genel Müdürlüğü (İDO)	aydogduplanlama@hotmail.com	0532 204 9275
28	Taner HACIOĞLU	Tekstil Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (TOSAB)	taner.hacioglu@tosab.org.tr	0532 139 2409
29	Biröl DENİZLİ	Mustafakemalpaşa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	b.denizli@mkptso.org.tr	0224 618 0525
30	Ayça YALÇIN VAROL	Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü	ayca.yalcin@ktb.gov.tr	0533 614 4898

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI ALT ÇALIŞMA GRUPLARI

5. ODA

SIRA	İSİM	KURUM	E-POSTA	TELEFON
1	Abdullah Talha KURT	Bursa Kent Yapı İmar Bilişim Enerji San. Tic. A.Ş. Genel Müdürlüğü (BURKENT)	talha.kurt@burkent.com.tr	0532 700 6915
2	Ahmet METİN	TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı	ahmet1metin@gmail.com	0532 447 3316
3	Ali Ataman YÜKSEL	BBB Emlak ve İstimlak Dairesi Başkanlığı	ataman.yuksel@bursa.bel.tr	0505 633 0981
4	Ali YAZICI	Devlet Su İşleri I. Bölge Müdürlüğü	aliyazici@dsi.gov.tr	0530 607 3548
5	Aynur İLHAN	T.C. Bursa Valiliği Sağlık İl Müdürlüğü	aynuraltintas@gmail.com	0532 461 2393
6	Bilal ACAR	Orhangazi Belediye Başkanlığı	bilalacar16@gmail.com	0542 287 3060
7	Burak ÖRNEK	Yenişehir Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	yosab225@hotmail.com	0532 626 7400
8	Burcu YILMAZ	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü	burcu.yilmaz@csb.gov.tr	0505 896 0612
9	Cansu KARADENİZ	Kestel Belediye Başkanlığı	cansukaradeniz@kestel.bel.tr	0544 468 1461
10	Ebru SUNEL	Nilüfer Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (NOSAB)	e.basoglu@nosab.org.tr	0532 547 7792
11	Efe BEŞLİ	Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu	efe.besli@tkdk.gov.tr	0530 368 1967
12	Elif BOZ ULUTAŞ	Bursa Bilecik Eskişehir Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği (BEBKA)	elif.boz@bebka.org.tr	0506 252 9435
13	Emine SAYGIN ÇALIŞKAN	İzmit Belediye Başkanlığı	imarisleri@izmit.bel.tr	0507 247 2468
14	Firuzan TUNCA	TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	firuzantunca@hotmail.com	0532 264 3214
15	Furkan NAMLIKUL	T.C. Bursa Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü	furkan.namlikul@gmail.com	0507 651 1936
16	Gamze AKIN	Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	gamzeakin@mkposb.org.tr	0507 858 8074
17	Hafize DEDE	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	hafize.ozen@csb.gov.tr	0542 552 9281
18	Hülya GÜN	T.C. Bursa Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	hulya.gun@tarimorman.gov.tr	0546 485 9222
19	Mehmet TAN	BBB Ulaşım Dairesi Başkanlığı	mehmet.tan@bursa.bel.tr	0532 799 0571
20	Muhammed Emin TARIM	BBB İtfaiye Dairesi Başkanlığı	muhammetemin.tarim@bursa.bel.tr	0505 668 4193
21	Murat AYDIN	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı IV. Bölge Müdürlüğü	aydan.yilmaz@uab.gov.tr	0536 434 3586
22	Nurcan ÇELİK	BBB Kırsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı	nurcan.celik@bursa.bel.tr	0532 483 5865
23	Osman ZEYBEK	TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Bursa Şube Başkanlığı	osmanzeybek@windowslive.com	0554 706 8727
24	Sezai METİN	T.C. Bursa Valiliği İl Jandarma Komutanlığı	sezaimetin@jandarma.gov.tr	0530 340 4312
25	Sibel POLAT	Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölüm Başkanlığı	sibelpolat@uludag.edu.tr	0532 696 4008
26	Şirin RODOPLU ŞİMŞEK	TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şube Başkanlığı	sirin.rodoplu16@gmail.com	0530 412 8729
27	Uğur Onur ÇİNKO	TMMOB Tekstil Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	onur.cinko@cinkoroad.com.tr	0536 430 0496
28	Zeynep DEMİR KOÇ	İnegöl Mobilya Ağaç İşleri Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	z.demirkoc@inegolmobilyaosb.org.tr	0551 608 9887
29	Onurhan BAKRAKTAR	İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	o.bayraktar@inegoltso.org.tr	0534 965 5147

1/100.000 ÖLÇEKLİ BURSA ÇEVRE DÜZENİ PLANI ÇALIŞTAYI ALT ÇALIŞMA GRUPLARI

6. ODA

SIRA	İSİM	KURUM	E-POSTA	TELEFON
1	Aliye Cansu ÖZGÜR	Bursa Bilecik Eskişehir Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği (BEBKA)	cansu.ozgur@bebka.org.tr	0544 520 1093
2	Ayşe KAYA	BBB Deprem, Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı	ayse.kaya@bursa.bel.tr	0533 814 5094
3	Başar BULUT	TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	bursa@hkmo.org.tr	0533 550 8642
4	Belkıs GÜRSOY	Mudanya Belediye Başkanlığı	belkisdemirci@mudanya.bel.tr	0544 347 5516
5	Burhan GÜVENAL	T.C. Bursa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB)	burhanguvenal@gmail.com	0538 374 6994
6	Canan DEMİR	BBB Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı	canan.demir@bursa.bel.tr	0507 011 5599
7	Çağlar KAYA	Hasanağa Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü (HOSAB)	cagarkaya@hosab.org.tr	0533 738 4736
8	Ecem ORAK	Mustafakemalpaşa Belediye Başkanlığı	eorak@mustafakemalpaşa.bel.tr	0537 223 3897
9	Ersin YAZICI	Güney Marmara Turizm ve Otel İşletmecileri Birliği Derneği (GÜMTOB)	eyazici@almira.com.tr	0533 577 5757
10	Ezgi KÜÇÜK ÇALIŞKAN	Marmara Belediyeler Birliği Başkanlığı	ezgi.caliskan@mbb.gov.tr	0537 430 2430
11	Fetullah BİNGÜL	Bursa Hayvancılık Tarım San. ve Tic. A.Ş. (Tarım A.Ş.)	fetullahbingul@tarimas.com.tr	0532 464 2888
12	Fikri DÜŞÜNCELİ	TMMOB Makine Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	fdusunceli@gmail.com	0532 265 5089
13	Hakan ATAK	T.C. Bursa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	hakan.atak@ktb.gov.tr	0532 351 3619
14	Hasan BOZAN	Bursa Orman Bölge Müdürlüğü	hasanbozan@ogm.gov.tr	0506 236 1478
15	Hüsniye Selin ŞİŞMAN	BBB Akıllı Şehircilik ve İnovasyon Dairesi Başkanlığı	selin.sisman@bursa.bel.tr	0531 543 7075
16	İbrahim KARLİTEPE	T.C. Bursa Valiliği Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	ibrahim.karlitepe@sanayi.gov.tr	0505 402 7967
17	Kubilay ÖKSÜZ	BBB Fen İşleri Dairesi Başkanlığı	kubilay.oksuz@bursa.bel.tr	0532 578 3788
18	Levent KULAÇOĞLU	Türkiye'nin Otomobil Girişim Grubu A.Ş. Genel Müdürlüğü (TOGG)	levent.kulacoglu@togg.com.tr	0530 220 9735
19	Mehmet ALBAYRAK	TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanlığı	mehmetalbayrak1963@gmail.com	0532 406 9107
20	Murat İLKME	TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanlığı	muratilkme@hotmail.com	0537 780 9154
21	Nasibe KOZAN	Karayolları XIV. Bölge Müdürlüğü	nkozan@kgm.gov.tr	0530 455 2290
22	Nilüfer AKINCITÜRK	Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölüm Başkanlığı	nilturk@uludag.edu.tr	0532 356 8933
23	Özgün ÜNLÜ	Yenişehir Belediye Başkanlığı	ozgul.unlu@outlook.com	0536 455 4382
24	Pınar YURDADÖN ASLAN	T.C. Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	pinar.aslan@csb.gov.tr	0506 662 0773
25	Selim AKYILDIZ	TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şube Başkanlığı	mimarselimakyildiz@gmail.com	0532 474 4498
26	Semih KARAKAŞ	İnegöl Belediye Başkanlığı	karakasemih@gmail.com	0555 809 9964
27	Yakup BOZKURT	Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	yakup_bozkurt_87@hotmail.com	0554 366 5008
28		Yenişehir Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	yenisehirtso@tobb.org.tr	
29		Karacabey Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı	bilgi@karacabeytso.org.tr	

EK-2 Sorun –Öneri Formu Örneği

ÇALIŞTAY PROBLEM - ÖNERİ FORMU	
Ad - Soyad:	
Kurum Adı:	
Çalıştaya Katılım Sağlanan Oda No:	
Mail Adresi:	-
1/100.000 ölçekli Bursa Çevre Düzeni Planı ve Plan Hükümleri kapsamında belirlediğiniz öncelikli 5 öneri ve sorunu bildirilmenizi rica ederiz.	
1/100.000 ölçekli Bursa Çevre Düzeni Plan ile ilgili öncelikli <u>5 Problem</u> :	
1	
2	
3	
4	
5	
1/100.000 ölçekli Bursa Çevre Düzeni Plan ile ilgili öncelikli <u>5 Öneri</u> :	
1	
2	
3	
4	
5	
Formun toplantı öncesinde doldurularak odanızın Büyükşehir Belediyesi temsilcisi onur.acar@bursa.bel.tr mail adresine gönderilmesini rica ederiz.	